

sušaudytos
dainos

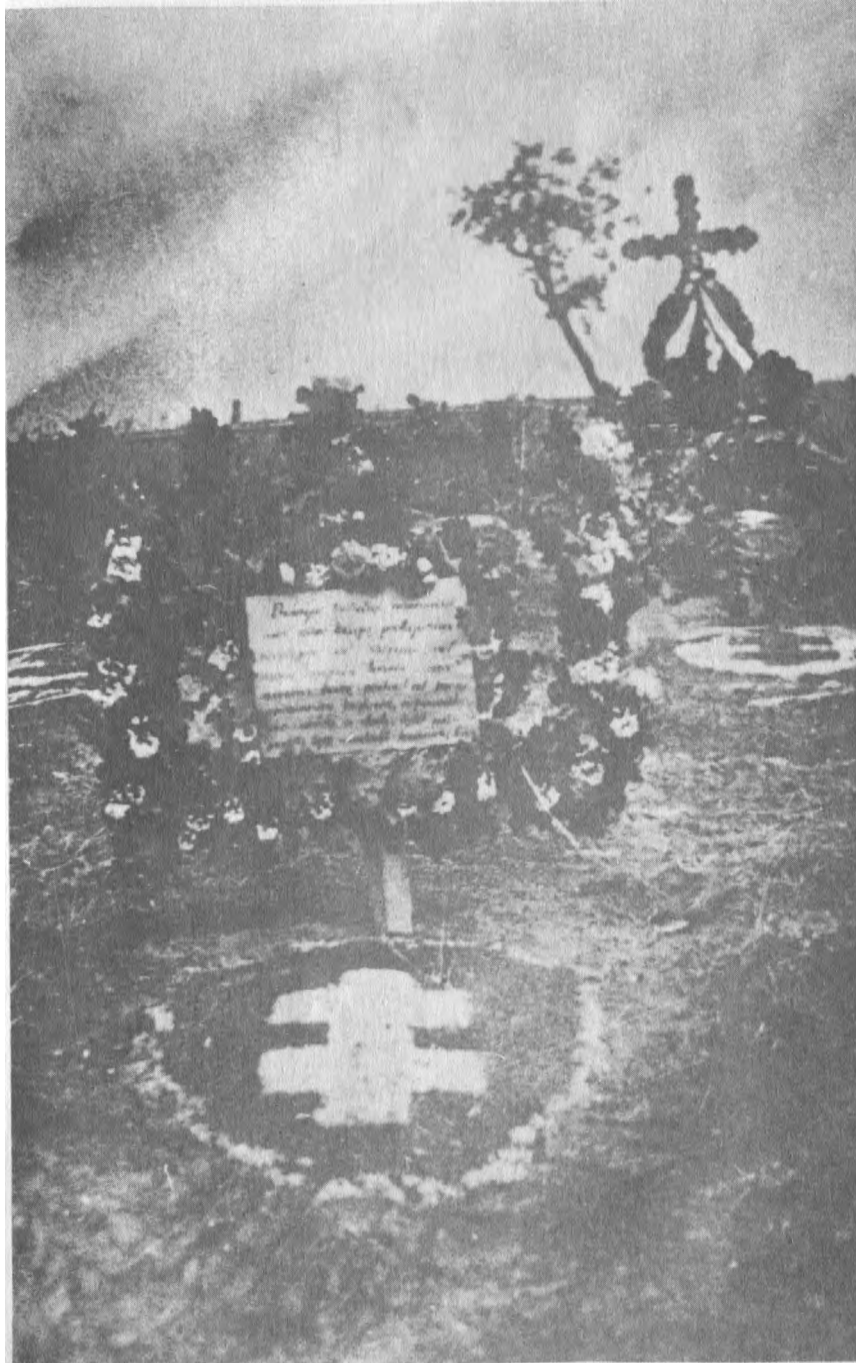

sušaudytos *dainos*

DZŪKIJOS PARTIZANŲ DAINOS

Sudarė ir parengė
VYTAUTAS LEDAS
HENRIKAS RIMKUS

VILNIUS
1990

MBBK LF
Su 97

1702.590202-169

^s M852(08) 90 Neskelbta

ISBN 5-415-00859-4

© Sudarymas, Vylautas Ledas,
Henrikas Rimkus. 1990

Grižtame į Tautos Namus: vėl Vilniaus Arkikatedroje nuskambėjo giesmės, iškilo Laisvės skulptūra, tautai šventose vietose statomi kryžiai, vis plačiau mums atsiveria pats skaudžiausias pokarinės rezistencijos istorijos ir kultūros klotas. Tiksliau sakant, jis išsiveržia — sunkiai, skausmingai, netikėtai — kaip žolė pro kietus akmenų luitus. Nes gyvybingos tautos būties taip kaip žolės ar nemirtingos dvasios nepajėgus užslėgti joks akmuo. Lygiai taip iš Dzūkijos krašto, sutrupindamos iki šiol jas slėpusį baimės, kurtumo ir abejingumo sluoksnį, pliūptelėjo šimtai širdį deginančių Lietuvos partizanų dainų, surinktų ir sudėtų į šią knygą.

Beveik penkiasdešimt metų buvo uoliai bandoma nukenksminti šias partizanines, pavojingas tarybiniam žmogui dainas. Tai buvo daroma iš esmės dviem būdais: ideologiniu, grasant lageriu, ir estetiniu, kalbant apie XX a. romansų meninį menkavertiškumą. Kaip žiauriai buvo terorizuojami su „partizanine“ kultūra susiję žmonės, liudija ir tai, kad, net ir šiandien leidžiant šią dainų rinktinę, ne visi dainininkai šalia savo slapyvardžių išdrįso parašyti tikrąsias pavardes. O tautosakos rinkėjams vadinamaisiais sąstingio laikais buvo patarinėjama užrašinėti tik vertingąją senąją liaudies kūrybą. Dabar su gėda ir apmaudu tenka prisiminti tai, kad, kai prieš penkiolika metų man prie Valkininkų teko rinkti tautosaką, širdis ir ašis jau buvo apkurtinta taip, jog buvo neišgirsta šita gausybė dabar čia publikuojamų dainų. Matyt, atsargus kaimo žmogus vengė kirsti jauną galvą, o jei koks drąsesnis seniokas nusišypsojęs užtraukdavo savo romansus, dažnai tebūdavo atlaidžiai gūžtelta pečiais „akademiškai“ pamąstant, kad tai sentimentalų, išgalvota, ypač nesuprantamai, todėl ir keistai skambėdavo žiauriosios ir epiškosios meilės istorijos.

Bet tereikia atidžiau perskaityti partizanų dainas, ir pamatai, kaip giliai vienas jų kraštas yra įsirėžęs į gimtąją kruviną žemę. Kiek čia daug dokumentikos: tikrų vietovių pavadinimų, datų, vardų ir įvykių. Tereikia vaizduotėje ar šios knygos fotografijose pamatyti jaunus „pačiam žydėjime“ partizanus, kad pajustume, kokio skaudaus tikrumo yra pripildyta graudi romanso melodija. Partizanų dainos labai daug perėmė iš senųjų liaudies dainų, maironiškos ly-

rikos, tačiau ne dainininko literatūrinė išmonė, o tragiškoji rezistencijos tikrovė lėmė tai, kad vietoje dainose įprastų „rūtelės“, „vainikėlio“, „žirgelio“ ir kitų „šilkinių“ simbolių atsirado naujas įvaizdis— už Tėvynę žuvusio mylimojo kapas. Paniekinti, suguldyti ant gatvės grindinio partizanai vis dėlto buvo garbingai palaidoti, nepaisant jokių žiaurių draudimų: pirmosios gėlės buvo padėtos ir pirmieji kryžiai buvo pastatyti dainose. Daugybėje dainų. Parengus, šią knygą, atsirado dar didžiulis pluoštas dainų, ir atsiras dar. Šios dainos tik iš Dzūkijos, o kiek jų yra visoj Lietuvoj?

Tai sušaudytos, graudžios, bet vis dėlto herojiškos dainos. Į lyriškąją lietuvių liaudies dainyną atnešančios karžygiškų motyvų, turinčių giluminių ryšių su mūsų žymiąja istorine daina „Oi, lekia, lekia gulbių pulkelis“. Kiek jose daug drąsos, ryžto, pasiaukojimo bei meilės tautai ir savo artimui, pranašiškos aiškiaregystės... ir kraujo.

Prisikelia šios dainos kaip žolė iš po akmens. Viskas pleišėja ir kinta, ir kuriasi. Labai nesinorėtų, kad jų pasirodymas būtų tik sensacingu įvykiu ar pavirstų nauja tautine konjunktūra. Tiesiog mums, grįžtantiems prie prigimtinių teisių ir tiesos, reikia vis labiau įsižiūrėti į savo kultūros bei istorijos gelmę ir bandyti suvokti viską: ir jos tyrumą, ir šaltį.

A. JURGUTIENĖ

*Šventoji Dievo motina Marija!
Kodėl neišgirsti mūsų prašymo ir kodėl nematai ir
nepaguodi tų motinų, kurios suklupę prie sūnų, žuvusių
dėl Lietuvos Laisvės ir krikščioniško tikėjimo, verkė
ir maldauja Tavo užtarimo.*

*O Tu tyliai ir tarytum nuo krikščionio nusigręžusi sakai —
lai žūsta krikščionys lig paskutinio, o pasaulį užviešpatauja
raudonasis t i g r a s...*

Pietų Lietuvos partizanų srities laikraštis

„ M Y L Ė K T Ė V Y N Ė " ,

**leidžia Merkio rinktinės partizanų štabas.
Malda rasta laikraščio literatūrinės dalies archyve.**

1

*„Vai lėkite, dainos, iš vargo nupintos,
Iš kaimo į kaimą pas jaunos, senus.
Paguoskite širdis nelaimių sutrintas,
Nušluostykite ašaras, kelkit jausmus!“*

Vaičaitis

DZŪKIJOS PARTIZANŲ

D A I N O S

Pirmas sąsiuvinis

1947.V.31

Leidžia Merkio rinktinės partizanų

š t a b a s

Leidinyje atspausdintas rotaprintu, tiražas nežinomas. Leidinio viršelis atspausdintas, panaudojant medžio klišę. Dainų autoriai nežinomi, bet dainos dar ir šiuo metu dainuojamos Dzūkijos kaimuose.

Leidinyje yra 24 puslapiai, 19 dainų.*

* Čia ir kitur paaiškinimai sudarytojo.

LIETUVOS HIMNAS

*Lietuva, Tėvyne mūsų,
Tu didvyrių žeme,
Iš praeities tavo sūnūs
Te stiprybę semia.*

*Tegul tavo vaikai eina
Vien takais dorybės,
Tegul dirba tavo naudai
Ir žmonių gėrybei.*

*Tegul saulė Lietuvoj
Tamsumus prašalina,
Ir šviesa, ir tiesa
Mūs žingsnius telydi.*

*Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse,
Vardan tos Lietuvos
Vienybė težydi.*

DZŪKŲ PARTIZANŲ HIMNAS

*Ar sninga, lyja naktį, dieną,
Ar šaltis kausto mus,
Žinau aš ginklo rūšį vieną —
Kiekvienas čia ramus.*

*Mes partizanai vyrs į vyrą,
Mes viešpačiai miškų.
Ar dainos skamba, švinas byra,
Visur mums bus ramu.*

*Mums plieno šalmai galvas dengia,
Širdis pilna garbės.
Aplink granatom apsispenę —
Ranka nesudrebės.*

*Tėvynės meilė aiškiai spindi
Akyse ir veiduose,
Ir žemės jie tėvų nei sprindžio
Niekuomet neatiduos.*

*Maža Tėvynė, bet galinga
Iš praeities laikų,
Ir tokių vyrų jai nestinga
Praeit keliams didiems.*

KALNIŠKĖS MŪSIS

*Slinko mūs audringos gyvenimo dienos,
Šalyj viešpatavo beširdė audra
Ir, keturiasdešimt penktiems metams slenkant,
Atskrido gegužis žaliaisiais laukais.*

*Audroje, griausmuose ir parako dūmuos
Apšlakstė gegužis žibuokles žiedais,
Karžygiai šešioliktą dieną gegužės
Apšlakstė juos verdančiais kraujo lašais.*

*Dar vos tik rytuose saulutei bešvintant,
Nuo Simno jau traukė būriai kraugerių.
Veiduose su šypsena vieškeliais žengė —
Nemanė, kad laukia mirtis ir kapai.*

*Kalniškės mišką apgulė lyg rūkas,
Rytuose tekėjo saulutė liūdna
Ir medžių viršūnėmis viesulai kaukė,
Nes krito pirmoji tėvynės auka.*

*Kulkosvaidžiai traukė melodijas liūdnas,
Juos valdė karžygiai, šalies vanagai.
Būriai bolševikų, išgirdę jų dainą,
Užmerkė žudingas akis amžinai.*

*Dundeno kulkosvaidžiai, griaudė perkūnas
Ir kryžium suvirto svyruokliai beržai.
Kulkosvaidžiams grojant, Pušėlė pravirko,
Užmerkė akis ji tėvynei savai.*

*Kautynėms beverdant, pakalnėj sušunka:
„Ura“ ir vėl puola į kalną staiga.
Nuo kalno „valio“ į pakalnę atsako,
O šūkius palydi granatų griausmai.*

*Taip ištisą dieną kulkosvaidžiai griaudė,
Pakalnėj paplūdo lavonai kraujuos.
Aptemo saulutė, kai stingstančioms lūpomis
Aukštam kalne tarė: „Tėvyne, mirštu“.*

*Saulutei beslenkant į gilumą miško,
Daug karžygių krito už šalį tėvų,
Tekėjo jų kraujas už tėviškės laisvę —
Sukaustė jų širdis žemelė šalčiu.*

*Nors melsvosios akys jaunystėj užgeso —
Gegužės baltųjų žiedų nematys —
Ilgai atmins priešas tą dieną ir vietą,
Kur grūmės kaip liūtas Lakūno būrys.*

MERKINĖS MŪSIS

*Penkioliktą gruodžio,
Ankstąjį rytelį
Būriai partizanų
Traukė į miestelį.*

*Per kalnus, per sniegą
Traukė jie Merkinėn
Už žudomus brolius,
Už laisvę tėvynės.*

*— Valio! — suskambėjo,
— Merkinė jau mūsų! —
Narsus dzūkų vadas
Vanagas sušuko.*

*Ten Seirijų Siaubas
Kovėsi prie tilto.
Bolševikams — rusams
Stiprų smūgį kirto.*

*Veidus apšviesdama,
Saulė vos tekėjo,*

*Putinas ir Siaubas
Krauju apsiliejo.*

*Sniegas raudonavo,
Kulkosvaidžiai užė,
Šautuvai tratėjo,
Ir priešas palūžo.*

*Ir liepsnos liežuviai
Padangę nudažė,
„Istrebokų“ lizdas
Vidur miesto degė.*

*Nemune upeli,
Mūsų upių tėve, -
Pabudink sūnelius,
Kurie guli sniege.*

*Tu juos pavadinki,
Tyliai užliūliuoki,
Meiliai glamonėdams,
Jiems dainas dainuoki.*

*Jie kovoje krito,
Kaip tikri didvyriai,
Už Lietuvą brangią,
Už laisvę tėvynės.*

ŠERNUI IR JURGINUI

*Dėkui tau, žalia giružė,
Nuo senovės mums brangi.
Tu, kaip mylima motulė,
Mus globoji ir myli.*

*Tu mums patalą pakloji,
Ošimu mus užmigdai,
Tavo žemėj daugel ilsis
Mūsų brolių amžinai.*

*Kada Lietuva pravirko
Gailioms ašaroms, skausmais,
Brangus vade, tu mums Laisvę
Iškovoti išėjai.*

*Suskambėjo liūdnas garsas
Dzūkijos plačiais miškais,
Žuvo Šernas ir Jurginas
Su savo kovos draugais.*

*Tu kritai, teišus didvyri,
Ir ilsies jau amžinai.
Kaip aukotis už Tėvynę,
Pavyzdį mums palikai.*

*Mūsų lūpos Šerno vardą
Visados karštai minės.
Jis mums uždegė krūtines
Karšta meile Lietuvos.*

*Mes nežinom, kur tu augai,
Kur gimtoji ta šalis,
Kur močiutė tavęs laukia
Ir nerimsta jos širdis.*

*Čia žaliuoja žalios rūtos,
Galvas lenkia jurginai,
Tik kodėl tu, Jurginėli,
Vos pražydęs nuvytai?*

*Tu, raiboji gegutėle,
Nekukuoki taip gailiai,
Bet nuskriski į uralus,
Kur aukšti, šalti kapai.*

*Tu paguosk jo motinėle,
Kad neverktų jos širdis,
Nes jau savo sūnaitėlio
Ji daugiau nebematys.*

*Neišplėš nieks iš krūtinės
Laisvės meilės nei drąsos.
Už pralietą brolių kraują
Vėl šimtai į kovą stos.*

*Suskambės dar kartą šūviai
Dzūkijos plačiuos laukuos,
Kils iš kapo jūsų dvasios,
Tėvų žemę vėl vaduos.*

*Vakaruose žemė dunda,
Kerštui niaukiasi dangus.
Jau šalelėj Laisvė bunda —
Ei, lietuvi, darbo bus!*

MILŽINUI

*Ir vėl apsiniauk', padangėj griaustiniai,
Perkūnai jau mėto žaibus.
Palikęs našlaičių narsių savo būrį,
Ant gatvės mūs vadas brangus.*

*Nors budeliai žiaurūs, bet niekint nedrįsta,
Jis guli visam gražume.
Rožančius su kryžiumi jam puošia krūtinę,
Iš skausmo užmigęs sapne.*

*Ir žino tironai, kad tu buvai vadas,
Tai išdavė laipsnio ženklai.
Bet tik jie nežino, koks kerštas jų laukia
Ir kuo sumokės jiems už tai.*

*Ir kiek daug kautynių esi tu laimėjęs,
Kiek laimės tau teikė dangus,
Dabar palūžai tu, kaip žiedas nuo vėjo,
O Milžine, vade brangus!*

*Strazdelis lyg miega, užmerkęs blakstienas,
Salia tavęs ilsis ramus,*

*Ir kur priglaus galvas senieji tėveliai.
Nes jis vienturys jų sūnus.*

*Ir ko gi mes lauksim prie vieškelio grįžtant,
Kam skinsim gražiausius žiedus,
Kas parneš mums laisvę, laimingą rytojų?
Mirtis baigia rinkti vadus.*

LIEPAI

*Miela dainele, ramink širdelę,
Nes jau brangusis nelankys,—
Užgeso akys pačioj jaunystėj,
Daugiau manęs nebematys.*

*Išėjo ginti brangią Tėvynę
Jaunas karžygis Lietuvos,
Narsiai jis žuvo už tėviškėlę
Netoli gimtosios vietos.*

*Išskyrė širdis žiaurus likimas,
Beliko vien skaudi kančia.
Žiaurus plėšikas išplėšė meilę —
Širdelė liko sužeista.*

*Kai sužydėjo melsvai alyvos,
Tada, brangusis, man tarei:
— Jauna mergaitė, mane mylėki —
Mūs meilė tęsis amžinai!*

*Dar nepraslinkus ištisiems metams,
Išaušo ta liūdna diena,
Sukliko šūviai melsvam šilelyj,
Karžygis krito amžinai.*

*Brangus, turėjai tu gražų vardą,
Gražiausios liepos medelio.
Visad primins ji karžygį brangų,
Jo gražų vardą visados.*

ŽAIBUI

*Iš krašto, kur Dzūkija visi vadina,
Palikęs senuosius tėvus, išėjai —
Kovoti už Laisvę, mieląją Tėvynę,
Aukoti save vien tik jai.*

*Naikindamas priešus, globodams draugus,
Ne kartą tu mirčiai žvelgei į akis.
Sužeistąjį draugą nešei per miškus,
Atimdamas priešui viltis.*

*Kuklus tu buvai ir didžiulis nemėgai,
Nors vardą kovon Žaibo pasirinkai.
Į kovąėjai drąsiai ir ryžtingai —
Mirties nebijojai visai.*

*Tu, sniegui antrajam iškritus, išėjai,
Palikęs gyvent tris draugus pamiškėj,
Bet Dievas taip leido, neilgai viešėjai —
Žuvai bekovodams tenai.*

*Tikėjais, vėl dieną praleidęs laimingai,
Sugrįžti atgal, pas savuosius draugus,
Bet, priešui apsupus, kovojai garbingai,
Užmušdamas jų vadus.*

*Iš degančio namo laimingai išbėgai,
Sunaikinęs keturis priešus staiga,
Vėl kautis turėjai, slapukus sutikęs —
Sušvitęs, Žaibeli, dingai.*

*Lietuvos žemelėj ilsėkis, drąsuoli —
Mes, likę gyvi, vis kovosim toliau,
Išnaikinsim priešus, išvysim grobuonis.
Ir laisvė sušvis mums tuojau.*

* * *

*Oi tu, paukšteli, kur tu skrajojai?
Gal tėviškėlėj žinias nešiojai?
Kas ten naujo, kas ten girdėti
Toj mylimoj šalelėj?*

*Oi, partizane, vargo sūneli,
Kam dar tu klausi tokių žinelių?
Drumsčia vėjas tavo sodyboj —
Liūdi visa šalelė.*

*Tavo sodyboj vingiuoti grioviai,
Namų griuvėsiai stovi lig šiolei,
O ten, toli, tarpe berželių,
Trys nauji kapai stovi.*

*Kol dar krūtinėj plaka širdelė,
Kol tėviškėlėj liūdna žinelė,
Šėlsta mūšis, kraujas garuoja —
Lik sveika, tėviškėle!*

* * *

*Ūžia, trankos griaustiniai po šalį,
Vėtros siaučia visu smarkumu.
Neužmiršk, kas esi, mielas broli,
Neužmiršk, kas lietuviui brangu!*

*Tautą mūs pavergė azijatai,
Išteriojo šventus mūs jausmus,
Išmindžiojo rūtelių darželį
Ir išdegino mūsų namus.*

*Išėjau aš už tėviškės žemę,
Išėjau už gimtuosius namus,
Išėjau už rūtelių darželį
Ir už tai, kas lietuviui brangu.*

*Žudyt tautą laukiniams padėjo
Lietuvos išgamos — slibinai,
Neužmirš tauta savo gynėjų,
Neužmirš Lietuva amžinai.*

*— Neužmiršk, kraugery, savo tikslo,
Neužmiršk, kuriuo keliu eini!
Naikini, kas pastoja tau kelią,
Savo artimą nuolat skriaudi.*

*Neužmirš tauta savo gynėjų,
Neužmirš tų, kas guli kapuos,
Nes jie žino, už ką kraują liejo,
Žuvo jie, bet gyvi tarpe mūsų.*

*Nors dabar jų kapų daug užarta,
Juos maskuoja tironas žiaurus,
Bet pagerbs tuos kapus kartų kartos.
Sesės pūs vis naujus vainikus.*

*Daug našlaičių liko be tėvelių,
Jie nežino nei jų kapų,
Daug mergaičių liko be bernelių,
Nebėra joms linksmų vakarų.*

*Nebemielas prabėgęs gegužis,
Nelinksma nė šaltoji žiema.
Jos bernelis kapuose jau guli,
O tėvynė dar vis nelaisva.*

*Cit, neverki, nustoki raudojus,
Greit ir mūsų tėvynė žydės.
Tu, bernelį kitą prisiviliojus,
Man ant kapo sodink nors gėles.*

*Man bus gera gulėti kapuose,
Kai ant kapo gėlelės žydės
Ir mergaitė, kurią aš mylėjau,
Ašarėlėm kasdien jas palies.*

* * *

*Tau nusibodo žalias pušų miškas
Ir paviliojo Nemuno krantai,
Bet tuos krantuos mirtis jau tavęs laukė,
Ir neilgai tu juose gyvenai.*

*Šlamėjo senos pušys jo pakrantėj
Ir bangos ošė tyliai Nemune,
Bet tų dejonų niekas negirdėjo,
Ir kad greit žūsi tu nepamanei.*

*Kaip tylią naktį Nemunas bangavo,
Ant jo krantų ilsėjais tu ramus,
Išaušus rytui, bangom subangavus,
Didžiuos skausmuos tu užbaigei vargus.*

*Gryčioj prie lango sugrižtant tėvelio
Dar ilgai laukė vaikai keturi.
Jo nesulaukė — žodeliu pravirko:
Mielas tėveli — ko nepareini.*

*Jie gaudžiai verkė, apkabinę mamą,
Ir juos ramino alpdama jina,
Ir skrido raudos nakties sutemoje,
Kad jų tėvelį slėgs šalti kapai.*

*Pravėrus lūpas, tyliai sušnabždėjo:
— Mikit, vaikeliai, mikite maži,
Tegu Dievulis laimina tėvelį,
Jam už Tėvynę mirtis nebaisi.*

*Nurimo audros, klyksmai ir dejonės,
Tik nenurimo Nemuno banga,
Ji šniokšdama, putodama bangavo
Užtat, kad krito nekalta auka.*

*Nurimkit, bangos, bangos sidabrinės,
Gana raudoti nekaltų aukų,
Oi daug, dar daug, dar teks jums apraudoti
Žalioj pakrantėj brolių nekaltų.*

ENKAVEDISTUI

*Enkavediste, ko taip dažnai
Mano bakūžę tu aplankai?
Ar ašarota aš tau graži.
Kad mano kraitį grobi, veži?*

*Močiutės plonas drobeles,
Sesutės austas juosteles,
Mano pačios austų darbų
Veži tu rusėms dovanų.*

*Brolį mano areštavai,
Sibiro kraštan išvarei,
Gal daugel grašių kruvinų
Gavai už mirtį kankinių?*

*Ant brolio žirgo, jo balne
Atjojai virkdinti mane.
Žudai tu jį, žudyk ir mus —
Ramesnė sąžinė tau bus.*

*Brolio drabužiais tu vilki —
Manai, lietuviams patinki,
Esi toks kruvinas, baisus,
Išplėšęs tuos šventus jausmus.*

*Nors tu mane areštavai,
Į tamsų rūšį uždarei,
Manai pabūgsiu paskirties:
Ar išvežimo, ar mirties.*

*Nutrauksiu pančius nuo rankų,
Išlaušiu grotas iš langų,
Duris sunkias — geležines
Plačiai atversiu jiems visiems.*

* * *

*Sudie, motule, tu brangioji,
Sudie, motule, amžinai.
Galbūt negrįšiu aš pas tave,—
Nei tu, nei aš to nežinau.*

*Jeigu aš žūsiu prie upelio,
Tai bangos man dainas dainuos,
Ir beržas, verkdamas kas rytą,
Paguodos žodžius man kartos.*

*O jeigu žūsiu aš tarp brolių,
Tarp partizanų milžinų,
Tai tu, motule, negirdėsi
Iš mano lūpų jau dainų.*

*O kai ateis pavasarėlis,
Raiba gegutė užkukuos,—
Žinok, motule, kad aš žuvęs
Lietuvos ošiančiuos miškuos.*

*O kai gulėsiu aš ant gatvės,
Bus daugel, daugel pajuokos,
Ir, kai gailėsies tu sūnelio,
Tave Dievulis vien paguos.*

*Kai mano kraujas laistys gatvę,
Tai tu, motule, neraudok,—
Žinok, kad kraujas yr pralietas
Už šventą žemę Lietuvos.*

*O jeigu grįšiu nepražuvęs,
Laimėjęs kovą su daina,
Tada, motule, mes dainuosim,
Nes jau bus laisva Lietuva.*

* * *

*Nuvyto kvapnios chrizantemos,
Nusviro jų balti žiedai.
Užbertos smiltim žydrios akys,
Pačiam žydėjime veidai.*

*Nors jūs palaidoti be karsto
Ir kapas jūs nekels žiedų —
Sargyba atlankyti neleidžia
Ir pasiskųst širdies kančių.*

*Kentėk, širdie, tu nusipelnei,
Kad neįspėjai ateities,
Ir aš drauge kovot norėjau,
Ir jį užstoti nuo mirties.*

*Būčiau užstojus jį nuo kulku,
Nuo kardo budelio žiauraus.
Ir kankinės vainiką brangų
Užpelnius rožių amžinai.*

* * *

*Pražydo pirmos melsvos žibutės,
Paukštelių dainos skriejo linksmi.
Tėvynės ginti išėjo broliai —
Tylūs, bet narsūs, kaip tie arai.*

*Vartuos rymojo sena močiutė
Ir mergužėlė, likus viena.
Jinai žinojo, ko vėjai siuto,
Kad partizano sunki dalia.*

*Vėtros įniršę siuto ir staugė,
Draskė žibuoklių melsvus žiedus,
Kvatojo ginklai, mielos granatos,
Liūdėjo vėjai plačiuos laukuos.*

*Apgaubė kapą lieknas berželis,
Žvaigždėm sužibus, verkė naktis,
Tarytum sakė — sudie, mergaite,
Jau nebučiuosiu tavo akių.*

*Sudie, brangioji mano Tėvyne!
Sudie, broleliai, narsūs arai!
Skrajokit gojais, laukais, arimais
Ir neškit laisvę mūs Lietuvai.*

*Ilsekis tyliai tu, partizane,
Tavęs laisvoji šalis liūdės.
Padėjai galvą pačioj jaunystėj —
Lietuva laisvę visad regės.*

* * *

*Aš verkiau, parimus tarpvarty darželio.
Kai, paspaudęs ranką, tyliai išėjai.
Ašarom sidabro verkė rūtos žalios.
Verkė sutemose skęsdami laukai.*

*Kas paklaus: kodėl tau ašaros taip byra?
Kas man, sėjant rūtas, „padėk Dievs“ sakys?
Kas akis manąsias atras lino žiede,
Kas gi, kas gi, kas gi širdį suramins?*

*Staklės lygiai mėto šeivas ažuolines,
Baltos drobės tiesias taip plonai, plonai.
Rankšluosty įausiu: Lietuva tėvyne,
Tu didvyrių žemė — mes tavo vaikai.*

*Ir kada žemelė bus nuo kraujo soti,
Ir kada sugrįši tu su žirgelio,
Atnešiu vandens tau moliniam qso tyj.
Duosiu nusišluostyt rankšluosčiu dailiu.*

* * *

*Alyvų šakos svyra
Ant vasaros takų.
Ko liūdi, bernužėli,
Eidams keliu plačiu?*

*Vingiuojas, rangos kelias.
— Lietuvi, kur eini?
Kur tik tu pasirodai,
Stribokai vejasi.*

*Pažadina iš miego
Beldimas į duris,
Kodėl tu nepabėgai
Pro šautuvų ugnis?*

*Pro mišką bunda rytas,
Čirena vyturiai,
Geltonas smėlis krinta
Duobėn giliai, giliai.*

*Čia guolį tau paklojo,
Čia ošia pušynai,
Čionai kapuos sapnuoja
Lietuviai milžinai.*

* * *

*Vienumoj giružės sveikinai tu rytą,
Vienumoj tarp rožių šilo ošime.
Ko liūdnai dainuoja vakarais liepsnotais,
Savo liūdnojo dainoj kam mini mane?*

*Prisimink, mergaite, tą praeitą laiką,
Kai pas taveėjau sodo takeliu,
Ir tavo širdelė vien mane mylėjo,
Bet tu negalvojai, kad meilė pražus.*

*Bet atėjo laikas, kada reikia skirtis,
Ir žiaurus likimas neduoda mylėt.
Reikia iškeliauti į miškus plačiuosius
Ir tenai galvelę savo paguldyt.*

*Man supylė kapą tarp aukštųjų medžių,
Aš guliu be karsto žemelėj šaltoj,
Nebebus pasaulis niekados man mielas
Ir jau tavo akys manęs nevilios.*

*Ateik, mylimoji, tu prie mano kapo,
Ant jo prisodinki daug gražių gėlių.
Tai tu prisiminsi tą praeitą laiką.
Kai pas taveėjau sodo takeliu.*

* * *

*Atėjo vakaras į girią,
Atėjo ilgesys pas mus,
Berželių šakos prasiskyrė
Ir pučia vėjas nuo namų.*

*Prie laužo sėdi laisvės broliai,
Akis išmeigę į liepsnas,
Tai vėl prasmego girių tolin
Kovos ir nerimo diena.*

*Pašoka kibirkštys į aukštį
Ir dingsta tamsoje staiga.
Tankmėj pabunda miško paukščiai —
Iš žygio grįžta trys draugai.*

*Plevenk, plevenk, miela liepsnele,
Ir su mumis drauge dainuok,
Į laisvę veda mūsų kelias,
Į saulės kupinas dienas.*

*Atėjo vakaras į girią,
Veidai užsidegė ugnim,
Šviesa tamsoj sau kelią skina,
Drąsiai mes žvelgiame naktin.*

(Pirmojo sąsiuvinio pabaiga)

DZŪKIJOS PARTIZANŲ

DAINOS

Antras sąsiuvinis

Leidžia Merkio rinktinės partizanų štabas

Leidinio maketas iš partizanų laikraščio „Mylėk Tėvynę“ archyvo. Maketas buvo be viršelio, atspausdintas rašomąja mašinėle. Dešimties dainų tekstai kartojasi iš Dzūkijos partizanų dainų 1-jo sąsiuvinio.

Leidinyje yra 40 puslapių, 43 dainos.

DAINA

*Tu esi Tėvynė man,
Miela Lietuva,
Visada tavim didžiuojuos,
Nes tu man sava.*

*Upių nėr tavy plačių,
Nėr aukštų kalnų,
Bet už ką, už ką, Tėvyne,
Taip tave myliu?*

*Čia gimiau ir augau aš,
Čia šiandien esu,
Čia kiekvienas medis kalba
Man žmogaus balsu.*

*Daug yra kraštų, žinau,
Daug aš jų mačiau,
Bet iš jų visų gražiausias —
Tai, Tėvyne, tu.*

*Tat mylėk, lietuvi, ją
Širdimi visa,
Ar jai skaisčiai saulė šviestų,
Ar gili tamsa.*

DAINA

*Atėjo vakaras vėlyvas,
Migloje maudėsi lanka.
Tu skynei mėlynas alyvas
Kažkodėl drebančia ranka.*

*Vėjelis draikė tavo plaukus.
Tu susimąsčiusi buvai.
Mačiau nuėjo ten, per lauką,
Graži jaunystė ir žiedai.*

*Tu skynei mėlyną žiedelį,
Prie lūpų glaudai, bučiavai,
Parauda žydintys veideliai,
O iš širdies kilo skausmai.*

*Paskiau nubėgai tu į sodą,
Po obelėle parkritai.
Taip slinko valandos nuobodžios,
Nes mirė meilė ir žiedai.*

*Paskiau nubėgai į tą šalį,
Kur mergužėlė mylima,
Kur jos dainelė puikiai skamba,
Kitam berneliui pinama.*

DAINA

*Ir gyveno jaunas partizanas,
Jis valdovas žaliųjų miškų.
Per miškus, per girias šiandieną čia, rytoju ten,
Per girias, girias, girias, girias.
Šiandieną čia, rytoju ten,
Per girias, girias, girias, girias.*

*Cit neverki, miela mergužėle,
Aš iš miško greit sugrįšiu. } 2 kartus
Per miškus ir t.t...*

*Kai sugrįšiu jaunas nepražuvęs, } 2 kartus
Tai tave, gražuole, paimsiu.
Per miškus ir t. t...*

DAINA

*Vienąkart, pavasari,
Kai tu atjosi drąsiai,
O mylimas pavasari,
Manęs jau neberasi.*

*Sustabdęs juodbėrį staiga,
Į žemę pažiūrėsi.
Kai žemė taps žiedais marga,
Aš diemedžiu žydėsiu.*

*Kai žemė taps žiedais marga,
Aš diemedžiu žydėsiu.
Kai priešas naikins tėviškę,
Aš apkase gulėsiu.*

*Aš tave jauną pamilau
Žaliam rūtų daržely,
O tu, berneli, išėjai
Kovot už tėvų šalį.*

*Gali viliot, gali meluot,
Aš vis tiek netikėsiu.
Su pilna ilgesio akim
Į tą šalį žiūrėsiu.*

DAINA

*Sudievu, broleliai ir sesutės,
Sudievu, mylimi draugai,
Eisiu į žaliąją giružę,
Galvą paguldysiu tenai.*

*Žūsiu aš už Tėvynę savo,
Žūsiu už mylimus draugus.
Paguldysiu jauną galvelę,
Bet kurgi mano kapas bus.*

*Draugai, jau manęs nematysit
Ir aš pas jus neateisiu.
NKVD eina per mišką.
Ateina valanda baisi.*

*Eglutė žalia ir galinga,
Vadinsiu tave močiute,
Saugok mus nuo piktų priešų,
Paslėpk po žalia šakute.*

*Ir suūžė žalia girelė,
Tarytum blaškoma audros,
Pervėrė kulkos man širdelę.
Atskyrė mane nuo draugų.*

*Paguldė mane šalia gatvės,
NKVD šaukė valio.
Nepažinsi manęs, močiute,
Ant mano veido daug smėlio.*

*Ėjo pro šalį mergužėlė,
Nusiminusi ir liūdna.
Nebesiglaudžia prie krūtinės,
Atrodau baisiai kruvinas.*

*Bučiuoki mano šaltus veidus,
Prisimink meilę praeities,
Prisiglausk prie širdies šaltosios.
Nors iš jos meilė išplėšta.*

*O kai ateis draugai mielieji
Ir mane jauną palaidos,
Ir, dėdami mane į karstą,
Jie laisvės himną užgiedos.*

DAINA

*Jau saulutė leidžias vakaro gelmėse,
Jos ilgi šešėliai skleidžiasi plačiai,
Jaunas partizanas gulėjo kraujuose,
Miręs jis už laisvę savosios tautos.*

*Jau galva nusviro ant miesto griuvėsių.
Švelnus vėjas draiko garbanas plaukų.
Jo sustingę lūpos netarė žodelio,
Nei sena močiutė jo jau neberas.*

*Jau ant jo krūtinės vysta sesių gėlės,
Merkiasi blakstienos visai amžinai,
Merkias melsvos akys tartum lino žiedas.
Netoli jo šypsos balti jazminai.*

*Ant jo kapo rymo beržas svyruonėlis
Ir jo kasos ilgos tiesiasi toli.
Ir kiekvieną rytą saulei užtekėjus,
Ašarom sidabro verkia jis gailiai.*

*Netoli jo kapo šnara rugių laukas,
Jau laisviau kvėpuoti tėviškės laukuos,
Broli partizane, už laisvę kovojęs,
Ilsėkis ramybėj tėviškės laukuos.*

DAINA

*Motina girele, visad tu žalia,
Glauski nelaimingą bernelį mane,
Nuleiski, eglute, žalias šakeles,
Dainuokit, paukšteliai, linksmas daineles.*

*Saule motinėle, dar tu nesileiski,
Girioj nepaliki vieno tu manęs.
Aš esu bernelis, sunkiai sužeistas,
Rytą užtekėsi, nebebus manęs.*

*Medžiai svyruonėliai vasarą žaliuos,
Sesės lietuvaitės daineles dainuos.
Tik manęs, bernelio, niekas neprikels,
Motina, kapelį radusi, apverks.*

*O tu, motinėle, nebelauk manęs,
Daugiau nesugrįšiu pas tave jau aš.*

*Širdis mano brangi nebeilgai plaks,
Turbūt gal šią naktį nebegyva taps.*

*Sudievu, tėveli, kur užauginai,
Mylimas sūnelis negriš amžinai.
Saulutė jau leidžias už aukštų kalnų.
Daugiau nematysiu saulės spindulių.*

DAINA

*Atlikęs pareigą Tėvynei,
Kovos laukuose tu žuvai,
Ir nors į laisvę kelią skynei,
Nežino nieks, kas tu buvai.*

*Akis ne motina užspaudė,
Prie kapo neverkė sesuo,
Kovos laukuos patrankos gaudė,
Raudėjo ūkanos, ruduo.*

*Saulėto ryto nesulaukęs,
Jaunas kary, tautos sūnau,
Tu užgesai, jai laisvė švito.
Kovą laimėjai, bet ne sau.*

*Atėjo giminės prie kapo,
Nežino, kad tai tu esi.
Tau motina Tėvynė tapo,
O tavo broliai mes visi.*

*Tauta tau skyrė gražų vardą,
Nežinomu Kariu tapai,
Garbė per amžius tau, didvyri,
Mirtimi laisvę atpirkai.*

DAINA

*Kai ruduo ateina ir jo pilkos dienos,
Mažas piemenėlis rageliu skardens.
Aš nuskinsiu žiedą, puikų astros žiedą.
Paskutinę žiedą drumzlino rudens.*

*O tas mielas sodžius, tas rūtų darželis,
Jis užbūrė širdį, širdį tarp gėlių.
Ak nelauk, mergaitė, nebelauk prie vartų,
Aš nebeateisiu liepų takeliu.*

*Ak nelauk, mergaitė, nebelauk prie vartų,
Aš nebeateisiu liepų takeliu.
Ir nebedainuosiu tau gražių dainelių,
Ir nebesakysiu, kad tave myliu.*

*Jau užteks tos meilės ir užteks tų žodžių,
Gal tave ten mieste kitas pamylės.
Man geriau mylėti savo mielam sodžiu
Saulės nubučiuotas vėjo dukreles.*

DAINA

*Ima skleistis jau baltosios rožės,
Ir lakštutė sodely čiulbės.
Tiktai tu, o mano numylėta,
Nusiminusi sėdi prie manęs.*

*Tu išskleiski geltonas kaseles
Ant nuvargusios mano galvos
Ir uždeki baltąsias rankeles
Ant kaulėtos krūtinės mano.*

*Štai dabar aš ligonis bejėgis,
Nėr širdelėj ugnelės karštos.
Širdį mano lyg replėmis spaudžia,
Greitai, greitai nebus jau manęs.*

*Ir nè vienas iš draugų pirmųjų
Neis lydėti manęs į kapus.
Tiktai tu, o mano numylėta,
Gailiai verksi prie grabo lentos.*

*Štai ateina jau rudenio dienos,
Ir lietutis kas dieną lynos.
Tai tu išgirsi sutartinę gaidą,
Tada mane draugai palaidos.*

*Tu pririnki nuo lauko gėlelių
Ir papuoški man kapą jaunam,
Kad rudenio šaltasai lietutis
Nepermerktų man kapo jaunam.*

DAINA

*Tarp krūmų, tarp žaliųjų,
Paukšteliai čiulbėjo.
Tik aš, jaunas partizanas,
Tenai stovėjau.*

*Numirsiu aš numirsiu,
Ir niekas nežinos.
Tik šiltojoj vasarėlėj
Lakštingala sučiulbės.*

*Sučiulbės ji suulbės
Ir vėl atgal sugrįš.
O mano jaunas kapelis
Vis vienutis pasiliks.*

DAINA

*Ko palinkot, žilvičiai, prie kelio,
Kam nuleidot žalias šakeles?
Sudūmojo jaunieji berneliai
Laisvės kelią Tėvynei atrast.*

*Ko taip blaškotės, vėtros, po šalį
Ir kam laužot viršūnes klevų?
Jau balnoja brolelis žirgelį
Ir išjoja gint šalį tėvų.*

*Neparnešim aksomo, nei aukso,
Mūs šalis ir be turtų brangi.
O jei, mylima, manęs nesulauksi,
Nerymok ilgesingai lange.*

*Mes išėjom už tėviškės laisvę
Su akims ir širdims atviroms.
Motinėle, palaimink sūnelį
Savo mylinčioms rankoms geroms.*

*Kai mes žengsim pro vieškelio dulkes.
Akmenėliai po kojų žėrės,
Su dainoms mergužėlės, su tulpėms
Pasitiks, į akis pažiūrės.*

*O jei tavo akys manęs nerastų.
Praretėjęs bus mūsų būrys,
Ašarėles nubrauki nuo skruostų.
Už Tėvynę žuvau kaip karys.*

DAINA

*Gal pavargai, kad taip saldžiai sapnuoji,
Bet poilsui žemė čia per kieta,
Tu savo galvą padėki man ant kelių,
O brangusis, kakta tau sužeista.*

*Kodėl tyli, nepratari nė žodžio,
Nepasakai, kas sužeidė tave,
Dievuliau, jau tikrai jis miręs,
Krūtinė jo kulipkos perskrosta.*

*Prabilk dar kartą, aš tavęs maldauju,
Prabilk, sudie man amžiams pasakyk,*

*Mes skiriamės su šypsena veiduose,
Su viltimi dar vėl pasimatyt.*

*Pakelk drąsias akis, karžygį mielas,
Pasižvalgyk, kiek daugel čia žiedų.
Pasiklausyk, gegutė tau kukuoja,
Bet taip liūdnai, kad man klausyt klaiku.*

*Žiedų pusnynuos snaudžia mūsų sodai,
Skraido bitutės, dūgzdamos smagiai,
Tu atsikelk ir atsikvėpk žieduose,
Ir pasivaikščiok purpuro takais.*

*Verčiau bažnyčioj, kryžių apkabinus,
Prie tavęs rusai manęs neprileis.
Jei sužinotų, kad aš tave atjaučiu,
Tikrai pasiųstų tais pačiais keliais.*

*Prie tavęs nulinko beržo šakos,
Jauni lapeliai rauda vis tavęs,
Gal Visagaliui tu buvai toks mielas,
Kad nieks iš mūsų nepakeitė tavęs.*

DAINA

*Atsimenu, kai augau kūdikėlis
Ir ilgesys nespaudė man širdies,
Tiktai gamta ir naktį mėnesiena
Viliojo žaisti žydinčiam sode.*

*Mano tėvo platus, turtingas dvaras,
Jame prisėta daug gražių gėlių,
O vidury aš, jaunas jaunikaitis,
Nepažinau nelaimės nei vargų.*

*Bet neilgai buvau aš toks laimingas.
Ir neilgai gėrėjos man širdis,
Aš išvydau ir greitai pamylėjau,
Neapsakys nei mėnesio naktis.*

*Baltuoju rūbu vaikščiojo mergaitė,
Skynė gėles, dainavo daineles.
Dainoj minėjo mylimojo vardą
Ir tarė: brangus, neapleisk manęs.*

*Ar šioms gėlėms dainuoja tas daineles,
Aš jų priskinti daugelį, galiu,
Jei kas kankintų tavo jauną širdį,
Aš tą nubausti greit kardu galiu.*

*Tuoj pasigirdo jos malonus balsas,
Mačiau daug kartų aš tave sode,
Tik dėl tavęs aš jauna kankinuosi
Ir myliu, myliu vien tiktai tave.*

*Mane mamytė pasišaukus tarė:
Atvėrei žaizdas tu mano širdy,
Juk ji yra mūs samdininko dukra,
O tu, sūnau, ją taip karštai myli.*

*Uždarė mane į aukščiausią bokštą,
Liepė sargams budėt, be paliovos,
Neleido manęs į šviesiausią laisvę
Su mergučele pasikalbėti.*

*Atėjo kartą kalėjime mamytė,
Atėjo viena, viena be žmonių:
Išsižadėk, sūnau, šitos mergaitės,
Aš tavo bausmę greitai nuimsiu.*

*Myliu aš tave, brangioji mamyte,
Išsižadėti aš jos negaliu.
Nors mano širdis alpsta ir vaitoja,
Nors aš čia žūsiu, bet aš ją myliu.*

DAINA

*Rožių paslaptinas kvapas,
Rožė mojo į save.
Paslaptinąja dainele
Paguosiu tave.*

*Pasakyk, mano brangioji,
Ar mane mylėt gali,
Tavo meilę aš suprasiu,
Mylėsiu tikrai.*

*Prisiminus pirmą valsą,
Kada šokome drauge,
Tavo lūpos man žadėjo,
O širdis dar ne.*

*Prisiminus pirmą šoki,
Kada šokome abu,
Prisiminus pirmą žvilgsnį,
Darosi sunku.*

DAINA

*Jauna mergužėlė liūdėjo
Daržely žaliai, tarp gėlių,
Per baltus jos skruostus tekėjo
Du ašarų perlai gailių.*

*Jokios linksmybės nebetraukė
Mergelės širdužės skaisčios.
Pargrįžtant ji vis kažko laukė.
Tai matės iš veido pačios.*

*Tik štai vartelius atsidarė
Bernelis tyliai iš šalies,
Įėjo darželiu ir tarė:
Sveika, mylimoji širdies.*

*Pažino bernelį jaunoji,
Veidelis nušvito ūmai,
O skausmo krūtinė pilnoji
Pradėjo dainelę linksmi.*

*Dainavo apie netikėtus
Šio laiko sunkius vargelius,*

*Širdužės skausmus iškentėtus,
Jo laukiant dvejus metelius.*

*Bernelis paskui apdainavo,
Kaip narsiai, kaskart vis narsiau,
Su priešais piktaisiais kovojo,
Kaip troško pargrįžti greičiau.*

*Balsai jų skambėjo žavingi,
Virpėdami tonais aukštais,
Po šalį plačiai jie aidėjo
Ir plaukė padangių skliautais.*

DAINA

*Jei ne auksinės vasaros,
Ne mėlynos vosilkos,
Nebūtum mes atėję čia,
Kur slenka dienos pilkos.*

*Taip tyliai slenka vasaros,
Pražydę gėlės vysta.
Mes tyliai šluostom ašaras,
Palaidoję jaunystę.*

*Paliksime tas kryžkeles
Ir viską, ką turėjom,
Jaunystę, juoką, ašaras
Ir tą, kurią mylėjom.*

*Išeisiu vieną vakarą
Ir jau daugiau negrįšiu,
Žydės vosilkos mėlynai,
Bet jų nebematysiu.*

DAINA

*Nerasi tu laimės, mylinti mergaite,
Daugiau nematysi tu jo niekados,
Vakaraš rymosi gryčioje prie lango,
Kol prabėgs jaunystė su beržų rauda.*

*Tylios ir malonios naktys mėnesienos,
Sidabru sustingę platūs ežerai,
Kas gi tau, mergaite, kad tu tylią naktį
Priešais stakles drobių verki taip gailiai?*

*Ar gaila tėvelio, ar močiutės savo,
Ar gaila to beržo, kur šalia namų?
Eisiu ir išeisiu iš šios tėviškėlės,
Liks prie vartų beržas, vėjas laukuose.*

*Kartą užsirūkęs tėvas pypkę savo,
Liepė gauti vyrą su daug pinigų.
Kas gi tau, mergaite, iš tų baltų rankų,
Garbanų šilkinų, mėlynų akių?*

DAINA

*Tarp alyvų mačiau tavo veidą,
Tarp alyvų, melsvų ir baltų,
Tu šypsojais, man užgimė meilė,
Pirmutinė jaunystės dienų.*

*Tylu buvo ir leidosi saulė,
Ir ant medžių pakilo rasa,
Paslaptinę medžių šešėliai,
Mudu apgaubė nakties tamsa.*

*Tu metei man žiedelį raudoną,
Kaipo ženklą mūsų meilės pirmos,
Gražinau aš jį tau ir kartoju,
Myliu tave alyvų žieduos.*

*Tavo pilkosios ilgesio akys
Glamonėjo švelnučiais žvilgsniais,
Vien tik meilę, tik meilę pasakė,
Jas apmėčiau alyvų žiedais.*

*Tavo lūpos man tyliai šnabždėjo,
Tą džiaugsmingą žodelį myliu,
O aplinkui alyvos žydėjo,
Tiek žiedų, mėlynų ir baltų.*

*Tylu buvo ir leidosi saulė,
Tos nakties aš užmiršt negaliu,
Man prisimena vis tavo veidas
Tarp žiedų, mėlynų ir baltų.*

DAINA

*Dar ilgai rems pušys dangų,
Ilgai šilas oš,
Užleisk užuolaidas ant lango,
Neateisiu aš.*

*Tu sakei, kad verkė kraštas
Priespaudoj sunkioj,
Mūsų dainos, pilnos laimės,
Dar klestės rytoj.*

*Na tai kas, kad verkė kaimas,
Skundėsi laukai,
Tu šypsojais prie vartų
Ir sakei: niekai.*

*Aš žiūrėjau tau akyse,
Tuštumą mačiau,
Nežydėjo baltos vyšnios,
Džiaugsmo neradau.*

*Tik mačiau artoją basą
Platumoj laukų,*

*Iš akių jam krito rasos,
Skundėsi — sunku.*

*Aš suspaudžiau kietą kumštį
Ir sakiau iškart,
Išeinu aš į pasaulį
Sielvarto pakart.*

*Gal kalėjimas mano dienas
Grotomis surakins,
Užmiršiu tavo blakstienas
Ir melsvas akis.*

*Išeinu, nelauk sugrįžtant
Per laukus, marias,
Kai žydės antrąkart vyšnios,
Nebebus manęs.*

DAINA

*Ei, taures pakelkim, broleliai likimo,
Laužą susikursim čionai,
Jūs balsais pritarkit, grojant mums vamzdinę,
Mes jums padainuosim linksmi.*

*Kur kalnai ir uolos, kur miškai, daubos,
Tenai mes gyvenam linksmi,
Priešo mes nebijom, kol dar maisto gaunam,
Vėtros mums nebaisios visai.*

*Mums nėra pavojų, kai miškai žaliuoja
Ir lapais pridengti miškai.
Tankmėje ar krūmuos, ar medžių šakose,—
Neras mūsų niekas tenai.*

*Gyvenimas tuščias, nėra džiaugsmų nei laimės,
Vien nusiminimai, kančia,
Tad, broliai likimo, žaiskime be baimės,
Nes jau nuliūdimo gana.*

*Degtinės mums yra, kepkim, broliai, avį,
Kai mintis užeis pikta,
Kelias mums į šiaurę, pinigų mes gaunam,
Duoda mums ir bučkį merga.*

*Na, tai ir uliokim, broleliai likimo,
Skirta mums gyvent neilgai,
Kai sniegas išduos mus, kilpoje užmigsim,
Daugiau nepuotausim linksmi.*

DAINA

*Tėviškės laukuose saulutė leidžias jau.
Tavęs vakaro šešėliuos neradau
Ir galbūt nerasiu niekad niekada,
Tik švelnumas rūko gal primins tave.*

*Virš Lietuvos lietus, lietus nuolatos,
Jau gal nematysiu tėviškės mielos,
Nežibės akutės meilės žiburiai,
Neskambės gitaros liepos vakarais.*

*Ir atskrenda vėjas tolimų laukų,
Tau švelniai kutena garbanas plaukų,
Tai teglamonėja mylimo ranka,
O dabar tau vargas ir kančia už ką.*

*Mylimas gal žus, jau nebegriš, nekels,
Tik laukinės rožės ant kapo sužeis.
Bet tu neregėsi niekad jų žiedų.
Niekad nenuplausį skausmo nuo veidų.*

*Kur kalnai, pakalnės, upės ir kriokliai,
Kur tos mano svajos, plaukusios tyliai,
Tarp juodų arimų, tarp tiesių vagų,
Dar garuoja kraujas kritusių draugų.*

*Virš Lietuvos lietus, lietus nuolatos,
Tu jau neregėsi tėviškės mielos,
O jei ir sugrįžtum, paregėtum ją,
Niekad nenuplautų ašara gaili.*

DAINA
(Merkinės mūšis)

*Dar žiemužė šalta nesukaustė
Nemunėlio, nei Merkio ledų,
Kai penkioliktą gruodžio žemelė
Atsiduso po sniegu giliu.*

*Ji pasakė: kapelį sūnelių,
Kurie žuvo už žemę tėvų,
Partizanai būriais į Merkinę
Aplankyt atvažiuoja keliu.*

*Štai pakilo raketa į viršų,
Vado Vanago ženklas pirmyn,
Suskambėjo valio ir pakilo
Partizanai miestelin greiti.*

*Ir Seirijų štai Siaubas su vyrais
Priartėjo prie tilto darniai,
Su kulkosvaidžiais rusus vaišino,
Bolševikų sustingo veidai.*

*Nepatiko kulkosvaidžių dainos
Istrebukams ir rusams tikrai
Ir kovoje palūžo kaip varlės,
Išsislapstė po rūsius giliai.*

*Tik pajuto, kad nugaros svyla,
Juk štai kvapas jų lizdo bjaurus,
Ir pro mažąją rūsio skylutę
Nebematė jų niekas daugiau.*

*Bolševikai važiavo pagalbon,
Iš Alytaus skubiai pagalios
Užkukavo kulkosvaidis dainą,
Kas išliko, paspaudė atgalios.*

*Nors mūs vyrai šeši ir negrižo,
Jie didvyriškai krito kovoj.
Lietuvaitės papuoš jų kapą,
Nes gyvybę už laisvę aukoj.*

*Likę priešai mūs dreba pakampiais,
Kad vienybė yra Lietuvoj,
Kai strebokus apklojo šakomis,
Į kapus juos slapta nuvežioj.*

*Bolševikai turės iškeliauti,
Išeitis istrebukams viena.
Partizanai, negaišdami laiko,
Išnaikins juos visus ta diena.*

DAINA

*Tenai, už kalnų, už miškų.
Yra daug brolių sužeistų,
Ir aš ten sužeistas buvau,
Gaila, kad jaunas nežuvau.*

*Jaunystėj žūt yra brangu,
Bet už Tėvynę tai smagu.
Už brangią laisvę Lietuvos
Negaila gyvybės jaunos.*

*O kai pavasaris atbus,
Manęs pasauly jau nebus,
Gal kur bažnytkaimio laukuos
Ramiai ilsėsiuos aš kapuos.*

*Ateik, kapelį aplankyk,
Rožėm, lelijom apsodink,*

*Tik gailių ašarų neliuk,
Žinok, neprikelsi vis tiek.*

*O kai pavasaris prašvis,
Pievose gėlės sužydės,
Sesut, paimki gitarą
Ir skambink rytą vakarą.*

DAINA

*Dainuok, sesute lepūnėle,
Nevaržo niekas tau dainų,
Nebedainuosi, vargdienėle,
Kitų sulaukusi dienų.*

*Globoj močiutės sengalvėlės
Lig šiol laimingai gyvenai,
Tau terūpėjo vienos gėlės
Ir teviliojo vien sapnai.*

*Ir nuolatos tave lydėjo
Linksmutė kūdikio daina,
Ir dailios rožės pavydėjo,
Kad tu jaunystės kupina.*

*Bet greit likimas mūsų mainos.
Pakeisdamas dieną naktim,
Nūnai dar skamba tavo dainos,
Rytoj gal verksis nerami.*

*Gaila, kad žydinti jaunystė
Laimužės laukuos kaip dienos
Lyg pumpurėlis išsivystė,
Ir šis jau žuvo nuo šalnos.*

*Gaila, kad meilės neberado
Vien meilės troškusi širdis,
Kad sielos amžinai jo nėra,
Jau niekas tau nenumaldys.*

*Gailies, kad daug darbų sunyko
Be jokio ženklų, be naudos,
Gailies negautojo vainiko,
Saldžiai svajoto kitados.*

*Kaip bailios rytmečio žvaigždėlės
Nublykš nuostabūs tie sapnai,
Ir guls tau dienos ant širdelės,
Ir žeis krūtinę kruvinai.*

*Ir ant gražių, žydrų akelių
Kaip perlai ašaros mirgės,
Ir skausmą, kritus tau ant kelių,
Tik vien Dievulis teregės.*

*Dainuok, sesute lepūnėle,
Nevaržo niekas tau dainų,
Nebedainuosi, vargdienėle,
Kitų sulaukusi dienų.*

DAINA

*Kad neturėčiau brangios Tėvynės,
Kad širdis meile jai neliepsnotų,
Eičiau, namiškį vargą pamynęs,
Lankyt pasaulio laimingus plotus.*

*Gal ten atrasčiau širdį bent vieną,
Kuri atjausti mane mokėtų,
Gal daugiau būtų negu šiandieną
Man valandėlių gražių, saulėtų.*

*Gal kur atrasčiau laimės vietelę,
Kur mano siekių nieks netrukdytų,
Gal nutilt skausmas, kur širdį gelia,'
Kai brolių vargo nebematysiu.*

*Bet tautos meilė širdy liepsnoja,
O ji už mano skausmus didesnė,*

*Myliu aš tave, šalie gimtoji,
Tu man už visa esi brangesnė.*

*Nors kietas vargas slegia man sielą,
Tavoji meilė širdį man traukia.
Nors daug čia skurdo, bet man čia miela,
Čia broliai laisvės prašvintant laukia.*

DAINA

*Palinko liepa šalia kelio,
Pravirko motina sena.
Sūneli, tave Tėvynė šaukia,
Ir vėl laisva bus Lietuva.*

*Aš toli, toli iškeliausiu
Nuo tėviškės, nuo brangiosios,
Neliūski, mergaite, viena likus,
Aš vėl sugrįšiu pas tave.*

*O jei aš žūsiu už Tėvynę
Nuo budelio kulų aštrių,
Mergaite, mirdamas kartosiu,
Myliu tave, myliu tave.*

*Pavasaris laukais jau eina,
Lakštutė čiulba vakarais,
Papuoški, mergaite, mano kapą
Baltais akacijų žiedais.*

*Jau dunda žemė vakaruose,
Ir aušta rytas pro rūkus,
Kaip gaila, kad žalioj jaunystėj
Man kapas papuoštas nebus.*

*Gal kaulai kur supus už miesto.
Ir kapo pėdsakų neliks,
Man tik viena mintis belieka,
Kad tik nemirtų praeitis.*

*Ne viens žmogus, praeidams tyliai,
Nepagalvos, kas ilsis čia,
O jei, brangioji, tu atrasi,
Tai pasimelski už mane.*

*Atradus, kapą apsodinki
Baltais jurginais prie galvos,
Kurie kalbės tau, kad čia ilsis
Jaunas karžygis Lietuvos.*

DAINA

*Gaisrai padangę raižo,
Ir dega stori mūrai,
Sakyk, brolau lietuvi,
Ko ten, į tolį, žiūri?*

*Aš žiūriu į tolybę,
Kur plaka plačios jūros
Ir kur miškai žaliuoja
Kaip tos žaliosios rūtos.*

*Ir kas gi įdomiausia,
Ir ką gi reik mylėt,
Ar dar ilgi meteliai
Lietuviui reiks kentėt.*

*Ar dar lietuvių vargas
Žibės pro gryčių langus,
Ar greitai nusimesim
Nuo rankų, kojų pančius.*

*Ar laisvę greit matys tie,
Kurie miškuose šąla,
Ar greitai padarysim
Žiauriai komunai galą.*

*Jie, garbingi vyrai,
Už Tėvynę eina,*

*Žengia per pušyną
Ir su skambia daina.*

*Šiaurūs vėjai pučia
Ir lietutis lyja,
Eina partizanas
Ir nieko nebijo.*

DAINA

*Kam mus veža jaunos į karužę,
Kam mus veža į rytų šalis,
Ar mes esam didžiai nusikalte,
Kad mus veža į rytų šalis?*

*Mes palikome mylimą žmoną,
Mes palikom mažus vaikelius,
Mes palikom mylimą mergaitę,
Mes palikom senus tėvelius.*

*Vaikai klausė, kurgi mūs tėvelis,
Kad taip ilgai jojo nematyt,
Motinėle pradėj gailiai verkti
Ir pradėjo vaikelius migdyt.*

*Mikit, mikit, mažieji vaikeliai,
Mikit, mikit ramiu miegeliau.
Jūs tėvelis tolimuose rytuose,
Dievas žino, ar sugrįš kada.*

*Žūsta vadas, žūsta pulko vadas,
Jam dainuoja kareivių pulkai,
O jei žus mūs jaunas naujokėlis,
Sučiulbės jam paukšteliai šimtai.*

*Kartą ariau tėviškės dirvonus,
Man už tėviškę kentėt saldu,
Žiūriu, ateina šimtai komunistų
Ir surišo man baltas rankas.*

*Nei tėvelis senas nežinojo,
Kur jo dingo mylimas sūnus,
Rado bėrį giliai bežvengiant,
Plūgą žemėj įsmeigtą giliai.*

*Guliu kalėjime ant šaltosios žemės
Ir sapnuoju įvairius sapnus
Apie savo paliktą Tėvynę,
Apie miške slapstančius draugus.*

*Sakau jums, o mylimi draugužiai,
Jūs laisvi kaip raibi sakalai,
O jūs draugas jau kalėjime žūsta
Nuo plėšiko kaip tigras baisus.*

DAINA

*O Dieve geriausias, Karaliau ramybės,
Pažvelk maloningai, pažvelk iš aukštybės,
Padėk jau į šalį mus plakančią rykštę,
Gražink šiam pasauliui ramybę pirmąją.*

*Rūstybės ir keršto audringi verpetai
Naikina žmoniją kelinti jau metai,
Krauju jau pasruvo Lietuvos upeliai,
Kapai pažymėti kalnai ir kalneliai.*

*Skliautai padangės nuo dūmų aptemo,
Granatos išardė maitintoją žemę,
Išgriovė pastoges, šeimynas išblaškė,
Jaunuomenę mūsų kaip uogas išrašė.*

*Čia niekas negirdi varguolių verkimo,
Ir savastį, kas tik nori, tas ima.
Štai tūkstančiai šyla be savo grytelių,
Be rūbo šiltesnio, be duonos kąsnelio.*

*Jau jūsų bažnyčių varpai nebešaukia,
Tik vienos patrankos po Lietuvą kaukia,*

*Išgirsi, o Dieve, tas raudas graudingas,
Parodyk, jog Tėvas esi gailestingas.*

*Ištrauk kalaviją iš karvedžio rankų,
Nutildyk gaudimą baisių jų patrankų,
Tegul varpai iš naujo mus melstis vėl kviečia,
Ramybės saulutė pasauly tešviečia.*

DAINA

*Per dykumas, tyrus, Baikala,
Kur kasamas auksas brangus.
Klajūno likimas prakeiktas
Vos velkas per tyrus, laukus.*

*Jis eina per tamsias girias,
Kur čiulba paukšteliai drabni,
Jis, laisvę atgavęs, džiūgauja,
Jam viltis sužibo plačiai.*

*Jo rūbai seni, nudėvėti,
Ant veido daug matos raukšlių,
Milinė sena, jau supuvus,
Vos laikos ant jojo pečių.*

*Priėjęs klajūnas Baikala
Surado valtelę žvejų.
Besiirdams užtraukė dainelę,
Jo balsas prislėgtas skausmų.*

*Palikau aš savo žmonelę
Ir savo mažus vaikelius,
O dabar, grįždams iš nelaisvės,
Kaži ar berastu aš juos?*

*Klajūnas, perplaukęs Baikala,
Surado mamytę savo.
Ar sveika, mieloji mamyte,
Ar gyvas tėvelis mano?*

*Jau tavo tėvelis kapuose,
Ir prislėgtas žemės šaltos.
O brolis jau tavo Sibire,
Ant rankų jam pančiai skambės.*

*Ak, einam su manim, sūneli,
Į savo gimtus namelius,
Ten žmona be tavęs nuliūdus
Ir verkia vaikeliai maži.*

DAINA

*Žvengė juodbėrėlis prie rūtų darželio,
Žvengė ir nerimo prie uosio tvoros.
Matyt, jis suprato, kad jau paskutinį
Kartą jis atjojo lankyt mylimos.*

*Čia skambėjo dainos ir aidėjo juokas,
Čia prie lango grojo muzika graži.
Kodėl šiandien lūpos tyliai surakintos,
Skausmas širdį spaudžia, nors gamta graži.*

*Čia žydėjo gėlės po stikliniu langu,
Klausėsi alyvos seselių dainų,
Ant pūslėtų rankų žvanga broliams pančiai,
Čiurkšlėms kraujas teka broliams iš galvos.*

*Rankom surakintom Sibirą išvarė,
Žirgą pabalnotą pasiliko sau.
Netekai brolelio, mylimo bernelio,
Vien tik širdies skausmai, Lietuvaite, tau.*

*Rudenėlis žaidė kekėmis šermukšnių,
Tarp karpytų lapų, kekių raudonų.
Prie mergaitės lovos žibėjo žvakutės,
Rudenėlis verkė jos jaunų dienų.*

*Kasas gelsvo lino puošė vainikėlis,
Sužeistą krūtinę pridengė ranka.
Jos nekalta širdį pervėrė du šūviai,
Tai, enkavediste, Lietuvos auka.*

DAINA

*Jauna sese, ant grėbliu parimus,
Dobilėliai jau kvepia lankoj,
Josios ilgesį daina pakeičia,
Kai žygiuoja lietuviai kovoj.*

*Jos darželyje rūtos žaliuoja,
Prie upelio lakštutė tyliai
Mūsų ilgesio dainas dainuoja,
Partizanus ramina švelniai.*

*Jie išėjo Tėvynei parnešti
Laisvę brangią kaip žiedą lankoj,
Kad galėtų vėl rūtos žaliuoti
Ir daina vėl skambėtų Lietuvoj.*

*Juk turime ateitį ramiai,
Greit nutils ir patrankų aidai,
Ir baltutė ramunė prie kelio
Mums žydės ir šypsosis ramiai.*

(Antrojo sąsiuvinio pabaiga)

2

DAINŲ IR EILĖRAŠČIŲ
RINKINYS

Rankraštis susideda iš dviejų sąsiuvinų. Pirmajame sąsiuvinyje dainos pasirašytos Vyto Jakavonio. Antrajame sąsiuvinyje dainos, parašytos iki 1946 metų, taip pat su jo parašu. Parašas užbrauktas, tačiau įskaitomas.

Nuo 1946 metų rašytos dainos pasirašomos Sniegučio slapyvardžiu, arba rašoma Kasčiūnų kaimas ir data.

Merkinės miestelyje, po vidurinės mokyklos stadiono veja palaidota apie 600 Lietuvos partizanų. Ant kalnelio stovi kryžiai. Vieno iš jų užrašas:

A†A

JAKAVONIS VYTAS
SARKADEJŲ KAIMAS,
NKVD nužudytas 1948 m.

* * *

*Kur viens lietuvis stotų,
Kris priešų net pulkai,
Tokia narsa žymėtus
Lietuviai milžinai.*

*O reik tik prisiminti
Tuos ir seniau laikus,
Kai lietuviai kapojo
Kryževius plėšikus.*

*Kai ant kalnų aukščiausių
Pleškėjo aukurai
Ir į tą mūsų šalį
Dundėdavo keliai.*

*Tenai lietuviai jojo
Ant juodbėrių žirgų.
Sumušti mat jie nori
Plėšikų nelauktų.*

*Ir taip slinko gadynės,
Diena iš po dienos
Atėjo lig šio laiko,
Lig šiandienos dienos.*

*Viskas jau pasikeitė,
Sunaikinta visur,
Sunaikinta ant žemės,
Tai gal jau ir danguj.*

*Sunaikino sodybas,
Gyventojus ramius
Šis karas, kur prabėgo
Pro Lietuvos kraštus.*

*Po karo nuslinkimo
Sulaukė vėl likimo,
Atvykę enkavedistai
Lietuvoje nerimo.*

*Jie degina sodybas
Ir plėšia jie turtus.
Ir sako, kad mes žudom
Vien tik tai banditus.*

*Nepasiskūsi žmogus
Nuo nelaimės didžios,
Ilgai jei jie čia pabus,
Nebus ir Lietuvos.*

1945.1.31

DAINA

*Visose šalyse partizanai veikia,
Pavasario vėjas jau Lietuvoj dvelkia.*

*Kai juoduos jau pievos, pakalnės ir kloniai,
Tada partizanams jau tikriausi rojai.*

*Nieks nesustabdys galingų jų veikimų,
Visur pasigirs naujienų pagrindinių.*

*Galima sakyti karą pralaimėjo,
Nes Lietuvos vyrai jau pasižymėjo.*

*Kur komuna yra, kaip lapelis dreba,
Kožną dieną mato akyse jau grabą.*

*Kitaip jiems nereikia, kaip pakart už smakro,
Kad komuna mūsų lietuvių taip skriaudžia.*

*Lietuvių jie skriaudžia, visai išnaudoja,
Lietuvos partizanai už tėvus kovoja.*

Vytas J.,
1945.1.13, šeštadienis

LIETUVI!

*Sėdi motinai ant kelių
Lietuvos sūnelis,
O po kojom motinėlei
Sukasi ratelis.*

*Moko motina sūneli,
Kaip lietuviu būti
Ir, jei priešai puola šalį,
Užu laisvę žūti.*

*Auk, stiprėki Lietuvoje,
Lietuvos sūneli,
Gink nuo svetimtausių rankų
Tėviškės namelį.*

*Jeigu šauks tave į kovą
Užu laisvę kautis,
Neužmiršk, mano sūnau,
Gėda yra trauktis.*

*Jei trispalvė plevėsuotų
Ant grytelės stogo,
Tik tada gyvent Tėvynėj
Būt ramu, patogų.*

**Kasčiūnai,
1945.VI.18**

LIETUVOS BROLIAI

*Pasilik, sena močiute,
Po linelių kuodeliu,
Tavo sūnus nori eiti
Nepriklausomu keliu.*

*Tavo sūnus nebenori
Mirti rankoj svetimoj,*

*Nori kautis užu laisvę
Ir numirti Lietuvoj.*

*Kas pasaulyje brangiausia,
Ar gyvenimas, ar kas?
Jei žmogus neturi laisvės,
Jaučia surištas rankas.*

*Nori arti tik sau dirvą,
Berti grūdus į vagas.
Nors ir būtų jis pavargęs,
Sau dainuot linksmas dainas.*

**Kasčiūnai,
1945.VII.15., V. J.**

NAKTIS

*Kai tylus vėjas nuo pietų,
Siūbavo rugiai ant laukų.*

*Kažkoks keleivis sutemoj
Ėjo per mišką keleliu.*

*Jam darės ilgu ir graudu,
Kai ėjo svetimu mišku.*

*Reikės palikti jam draugai,
Palikti gimtinės namai.*

*Reikės palikti jam draugai,
Palikti mylimi tėvai.*

*Ak, Dieve brangus, tu davei,
Bet ko gi žūsta lietuviai?*

*Argi tu, Dieve, negali
Daryt stebuklų mūs šaly.*

*Neleisk, kad iš mūsų širdžių
Išeitų dieviškų minčių.*

**Kasčiūnai,
1945.VIII.19**

PRISIMINK

*Neverk, sesute mylima,
Prie brolio kapo būdama,
Kad tavo brolio nebėra,
Tik šlama beržas jo šalia.*

*Jis žuvo, nešdamas tiesas,
Jis matė žūstančias gretas,
Bet panorėjo jo valia,
Kad laisva būtų Lietuva.*

*Neverk, tėveli, neraudok,
Tik savo sūnų brangų palaidok,
Jis kūrė, kas yra brangu,
Ir žuvo švintančiu aušru.*

*Mirties jį gaubė spindulys,
Užmerkė mėlynas akis,
Jam blėso dar ilgai mirtis,
Jis buvo tikras kankinys.*

*Nors širdį plėšė jam skausmai,
Bet mirė jis visai ramiai
Ir mirdamas kalbėj balsu,—
Palikt Tėvynę man skaudu.*

DAINAVA

*Mūs kraštas žydi pinavijais,
Danguj žvaigždutės spindi,
Gražus tai kraštas mūsų,
Mus Dzūkijoje pagimdė.*

*Čia tankūs ažuolynai,
Krūmokšniais pintas kelias,
Graži darbšti dzūkaitė
Dainosė gula, kelias.*

*Čia visuomet po kaimus,
Ar rytas, vakarėlis,
Po liepom plačiašakėm
Sueina jaunimėlis.*

*Tai nēr, sakau, gražiausia,
Kaip dainaviečių kraštas,
Negali apsaityti
Nei aukso plunksnos raštas.*

**Vytas Jakavonis,
1945.XII.19**

MILŽINKAPIS NAKTĮ

*Kas vėlinių naktį po beržu rymojo,
Kas verkė nakties sutemoj?
Tą balsą tik medžiai graudingai kartojo,
Pasvirus pušėlė verkė ir vaitoj'.*

*Žali ir malonūs Lietuvos miškeliai
Kaip rūtom apsirengę svyruokliai klevai,
Sudraskė krūtinę kulipkos berželio,
Nukirsti nukrito lapeliai žali.*

*Merkinės piliakalnis verkia prie Stongės,
O ašaros teka upelio vaga.
Tvirtai pasiryžo Lietuvos berneliai
Užimti Merkinę su švino kulka.*

*Milžinkapis verkia, senovę prisminęs,
Kiek brolių čia žuvo už laisvę šalies.
Dabar jau, Lietuvą užvaldžius plėšikams,
Aptemo saulutė rudais debesiais.*

*Raudona saulutė prašvito iš miško,
Miškuose stovėjo Tėvynės šauliai
Ir laukė tik vado juos vesti į kovą,
Nes priespaudos vargas mus spaudė giliai.*

ATMENU

*Atmenu, kai slinko tamsūs metai,
Kaip griaudė patrankos labai,
Kai degė gimtinės lūšnelė
Skriauda tuoj įsmigo giliai.*

*Kai švinta pavasario rytas
Ir skęsta žieduose laukai,
Krūtinėj skausmai seni gimsta,
Man liūdesį mena žiedai.*

*Pavasaris tylus ateina,
Paspuošęs jurginų žiedais,
Ir sniegas putotas jau teka
Žaliaisiais gimtinės laukais.*

*Sugrižo bernelis į kaimą
Atgal, pasiilgęs draugų,
Pradėjo jau sprogti medeliai
Ant tėviškės mūsų laukų.*

*Sūnus pasiilgęs močiutės,
Tėvelių, sesučių jaunų,
Pastigęs trobelės kerpėtos,
Pasilgęs panelių jaunų.*

*Prabėgo pavojai nuo mūsų,
Nedrebina sunkios patrankos,
Gyvenimas grįžta iš naujo
Iš didvyrių garbingos rankos.*

*Gėlėmis takus nubarstysim
Didvyriam narsiem Lietuvos,*

*Kur gyvastį savo aukoja
Už laisvę lietuvių tautos.*

*Maža mūs Tėvyne, protėvių
Žeme, aplaistyta krauju,
Nors vargas nelaime žibėtų.
Bet čia mums gyventi brangu.*

Sniegutis

DAINA

*Leidžiasi saulė už kalnelių,
Sprogsta medelių pumpurai,
Neberymok, sena močiute,
Po langeliu mažu vėlai.*

*Mylėjai sūnų savo brangų,
Išleidai ginti Lietuvos.
Tu paaukėjai vardą šventą,
Jisai gal žuvo prie Varčios.*

*Su skausmu laukia tėvužėlis,
Kada sūnelis jo sugrįš.
Ar dar prieš savo seną mirtį
Teks sūnaus veidą pamatyt?*

*Kiek gaudžių ašarų praliejau,
Kolei sūnelį auginau,
Dabar pasryžo gint nuo priešų,
O ar sugrįš, nebežinau.*

*Tuoj užkukuos raiba gegutė,
Girioj lakštutė užlakštuos,
Nebesugrįš jis pas mergele,
Jis jos karštai nebemyluos.*

*Daugel mūs žuvo bernuželių,
Gyvastį brangų paaukoji,*

*Krauju apšlakstė šaltą žemę,
Žali miškeliai apraudoj'.*

*Guldo bernelius ant griuvėsių,
Veidai apkruvinti krauju,
Neprisiglausi, mergužėle,
Nors tau ir darosi graudu.*

*Saulutė krinta ūkanose,
Jau paskulinįkart matau,
Nesugrįšiu gryčion kerpėton,
Nebematysiu jos daugiau.*

Sniegutis

GAMTA IR GROŽIS

*Kur tas pavasario vėjas,
Kurgi žiedelis laukų?*

*Tarytum pasaulis numiręs,
Taip tylu, žavinga, ramu.*

*Skubėkim į lauką
Pažaist su snieguolėm,*

*Kai krinta ant žemės,
Gruoblėtos, šaltos.*

*Čia kraujas užverda
Už tėviškės meilę...*

Sniegutis

KARIO DAINA

*Kulkosvaidis yr kario brolis,
Kur skraido žudanti ugnis,
Kulkosvaidis gyvybei graso,
Užmerkia mėlynas akis.*

*Jeį priešai puola mūsų šalį
Ir naikina jaunus, senus,
Kulkosvaidį paėmę, žengsim,
O priešui yra jis baisus.*

*Neberaudok likus, mergele,
Jeį žūsiu tėviškės laukuos,
Tiktai ateik pas mano kapą,
Ramiai pažvelk, kur aš ilsiuos.*

*O jeį nežūsiu už Tėvynę,
Vesiu visus draugus kovon,
Tada, važiuodami su tankais,
Kulkosvaidį paimsime.*

*Jau trata šautuvai lietuvių,
Ir brėkšta saulė pro rūkus,
Ir aš kulkosvaidį paleisiu,
O priešų lizdas greit palūš.*

*Valio, draugai trispalvę kelia,
Ir žygio nuotaika drąsi,
Lietuviai, žengiame į priekį,
Ir tu mane tenai rasi.*

**Sniegutis,
1946.1.27**

GINSIU ŠALĮ SAVO KRAUJU

*Ūkininko ūkis su mažais langais,
Žiba maža lempa vėlais vakarais,
O toje grytelėj, prie mažo stalelio
Motina gėrėjos mylimais vaikais.*

*Nors maža lemputė degė pamažu,
Bet tenai gyventi iš tiesų gražu.
Prie linų kuodelio sėdėjo močiutė,
Daineles niūniavo viena pamažu.*

*Vakarai nuobodūs, vakarai vėli,
O jie kas dieną gyvena vieni,
Tėvelis išvyko ginti mūsų šalį,
Dievas vienas žino, ar sugrįš kada.*

*Motina mokina mylimą sūnelį,
Kad taip neraudotų ištisą naktelę.
Nors vakarai tamsūs, vakarai vėli,
Bet žinok, kad augi Lietuvos krašte.*

*Tau nevaržo niekas augti ir stiprėti,
Tik reikia mokėti tėviškę mylėti.
Aš tau pasakysiu, kur išėj' tėvelis
Ir ko pasidarė nejaukus namelis.*

*Tavo tėtis turi laisvo krašto mintį,
Todėl jis išėjo tėviškėlės ginti,
Nori, kad šalelė nematytų vargo,
Nori, kad nebūtų iš lietuvio vergo.*

*Jei ir žus tėvelis, gindamas tėvynę
Tamsią, ūkanotą rudens naktį tylią,
Tada tu, sūneli, namelius paguosi
Ir, jei šauks į kovą, tėviškę vaduosi.*

*Dėkui tau, motule, už šitą žodelį,
Niekad neapleisiu tėviškės namelio.
Būsiu aš kaip tėtis, gyvastį aukosiu,
Abi savo šalį brangią atvaduosiu.*

**Sniegutis,
1946.11.23**

DAINAVA

*Kur bėga Šešupė per pievas, laukus,
Kur puošė alyvos žaliuosius krantus,
Ten mūsų Tėvynė, graži Lietuva,
Kur pievos kaip rūtos, ten mūs Dainava.*

*Čia vargo, nelaimės nejaučia žmogus,
Čia bangos auksinės, kai melsvas dangus.
Takeliai numinti pro pievų žiedus,
Kiekvienas nuvargęs čia jaučias ramus.*

*Čia motina brangi — šalis Dainava,
Mūs šalį telydi protėvių daina.
Tebrangina šalį sūnus Dainavos,
Tai nēr gal gražesnės pasaulį tautos.*

*Gegutės kukuoja vėlais vakarais,
Lakštutės lakštuoja saulėtais rytais,
Ir Merkio sukurtas verpetas gražus
Bučiuoja ir plauna smėlėtus krantus.*

*Kai vasaros saulė bučiuoja krantus,
Kai vėjas siūbena medelių lapus,
Ateik, mielas broli, į medžių pavėsį
Ir saldžiai svajoki, gulėdams gėlėse.*

*Čia mažas paukštelis, iškilęs aukštai,
Skrajoja po mėlyną dangų,
O pušys nuo seno sau dainą dainuoja,
Vilioja pavasario bangą.*

**Sniegutis,
1946.11.27**

VILNIAU

*Kur tavo, Vilniau, grožis
Ir kur gili senovė,
Kur Vytauto takeliai,
Ką eiklų žirgą jodė.*

*Tik Vilija linksmutė,
Ji nuotaikos nekeičia,
Linksma, rami kas dieną
Su saulės bučkiais žaidžia.*

*Ir ko taip širdį slegia,
Jei prismeni senovę,
Kodėl imi raudoti
Pas Neries sraunią srovę?*

*Ko viesulai padangėm
Skrajoja lyg pašėlę?
Ko liūdi visas miestas,
Žaliais miškais apžėlęs?*

*Prabėga greitai metai
Kaip rudenio suktinis...*

**Sniegutis,
1946.11.29**

TĖVYNĖS AIDAS

*Sustok, lietuvi, valandėlei,
Ilsėk nuo sunkaus darbo,
Aš noriu pasakyti
Iš mūsų didvyrių rašto.*

*Kaip mūsų tėvai gyveno,
Kaip gynė savo šalį,
Kaip vertino Tėvynę,
Mūs narsų laisvės kari.*

*Nejau esi pavargęs,
Sakyk, sūnau lietuvi,
O gal jau tu galvoji,
Kad esame pražuvę.*

*Ir kad Tėvynė niekad
Neskels iš gilaus miego,
Ar kad tikrų didvyrių
Visai neliko niekur.*

*Vai daugel dar mums yra
Tėvynės narsių vyrų,*

*Kurie nebeužmiršta
Naktų, giedrių ir tylių.*

*Ar girdit, žemė verkia,
Visas skriaudas prisminus,
Tarytum senoj gryčioj
Viena motulė likus.*

*Tarytum našlaitėlė,
Be tėvo, motinėlės,
Ir vargas jai čia būti
Per tamsias žiemužėles.*

*Bet vėl Tėvynė kelsis
Iš vargo ir iš miego,
Nei prieš Lietuvoje,
Nei vargo neliks, nieko.*

*Tegul širdyse plaka
Aidai Tėvynės himno,
O kas visiems svarbiausia,
Tai ženklas kario rimto.*

*O kas dainuoja himną,
Kudirkos žodį šviesų,
Tik tam garbė per amžius,
Tik tas nebijo priešų.*

*Jeigu narsusis Darius,
Kaip ainis mūsų žemės,
Leidosi į kelionę
Per sausumas ir marias.*

*Taigi tegul žaliuoja
Narsios Tėvynės vardas
Ir žiemą, rudenėlį
Brandus, narsus ir šventas.*

**Sniegutis,
1946.11.29**

LAUKĖ

*Ko raudoja motinėle,
Ploną drobę ausdama,
Ko kukuoja gegužėlė,
Per girelę skrisdama.*

*Naktis šitokia žvaigždėta,
Prie girelės, prie žalios,
Vedė tavo užaugintą,
Nebegrįš gal niekados.*

*Žiba žvaigždės aukštumoje,
Spindi sniegas laukuose,
Tyli miškas toluomoje,
Loja viensėdžių šuva.*

*Kas numynė šitą taką,
Kas vaikščioja vakarais,
Ko dūsauja mergužėlė
Tokiais laikais neramiais?*

*Neliūdėk, jauna mergele,
Ploną liną verpdama,
Tuoį ateis pavasarėlis,
Sužydės visa gamta.*

**Sniegutis,
1946.III.2**

TAUTOS AIDAS

*Uždengsiu aš savo veidą
Žiedu kvepiančiu laukų
Ir nenoriu nei matyti
Savanorių sužeistų.*

*Nes kiekvienas trokšta laisvės
Ir gyventi kuo daugiau,
Kad gyvenimas žydėtų
Už beržų žiedus gražiau.*

*Lai dainuoja broliai, sesės,
Pina ilgesio dainas,
Tegul linksmina lietuvį,
Kuris sunkiai sužeistas.*

*Tegul dainos mūsų skrieja,
Tedainuoja jas visi,
Tegul žydi mūsų kraštas
Mūsų širdies vidury.*

**Sniegutis,
1946.III.3**

SUDIEV

*Mano plunksna žodį rašo,
Ašarėlės byra.
Mano širdis verkė brolių,
Kad nedaug jau yra.*

*Vieni žuvo ties Kalniškiais,
Gindami Tėvynę,
Kiti žuvo ties Pieriškiais,
Šventą laisvę gynė.*

*Dangus švinta vakaruose,
Saulutei nusileidus,
Keliu eina motinėle,
Namelius apleidus.*

*Eina, ieško nors kapelio
Mylimo sūnelio.
Kuris žuvo, nešdams laisvę,
Prie žalio miškelio.*

*Vai, atskriski, gegužėle,
Pas mano kapelį,
Vai, palinksmink bernuželio
Jaunystės širdelę.*

*Sudiev, ašarų pasauli,
Pas tave negrišiu,
Daugiau mylimos panelės
Džiaugsme nematysiu.*

*Nebučiuosiu jai veidelių,
Ilgesį prisminęs,
Tik gulėsiu juodoj žemėj,
Tėviškę pamilęs.*

*Sudiev, kalnai, žalios pievos,
Sudiev, vyšnių sodai,
Sudiev, mylimi miškeliai,
Lazdynai ir gojai.*

*Saulė leidžias vakaruose,
Darosi tamsu,
Nebelauk manęs, motule,
Aš nepareisiu.*

*Nepabelsiu prie langelio
Vėlai vakare,
Aš ramus, jaunystėj žuvęs,
Ilsiuos žemėje.*

**Sniegutis,
1946.III.4**

PALINKSMINK ŠIRDĮ

*Man liūdna, berneliui, gulėti
Miškelyj tarp eglių žalių,
Ateik, o brangioji sesute,
Atnešk man ant kapo gėlių.*

*Atskriskit, čiulbuoniai paukšteliai,
Nutūpkit prie kapo šalies,
Dainuokit man linksmą dainelę,
Kad nebeskaudėtų širdies.*

*Tėveli, brangioji močiute,
Nerymauk ant kranto Neries,
Sūnelio niekad nematysi,
Jis žuvo už laisvę šalies.*

*Aš jūsų, medeliai, prašyčiau
Nuliūdusių širdį paguost,
Pritardami audringai stygai,
Dainelę protėvių dainuot.*

*O tu, mylimoji panele,
Pargrįžtančio manęs nelauk,
Ateik tarp žaliųjų medelių
Ir gražų kapelį sukrauk.*

**Sniegutis,
M., 1946.III.7**

ŠALIAI

*Važiavom traukiniu galingu
Per kiauras dienas, nakteles.
Prie lango mūsų motinėls
Prarymos baltas rankeles.*

*Nenusimink, šalie gimtoji,
Mes dar sugrįšime kada.
Tik kai sugrįšim į Tėvynę,
Turės ji būti jau laisva.*

*Mus lydi sesės lietuvaitės,
Plasnoja šilko skarelės.
Sudiev, sudiev, žali miškeliai,
Sudiev, brangioji Lietuva.*

*Triukšmingai švilpauja vagonai,
Važiuoja vyrai Lietuvos.
Kovon važiuoja prieš grobiką,
Nenori priešų niekados.*

**Sniegutis,
1946.III.7**

PRISIMINIMUI!!!

*Tu ateik pas mane vėlei,
Kai dangus giedrus,
Apdainuosim sielos kančią
Ir laukų žiedus.*

*Vakarai nuobodūs temsta,
Saulė nusileidus.
Laukiu, ilgesy pamilus,
Kada jis ateis.*

*Žiedais kvepia plačios pievos
Ir aš ten eisiu,
Gal bernelį, pjaunant šieną,
Lankoje rasiu.*

*Saulė leidžias už kalnelių,
Taip šalta rasa
Jau nuklojo žalias pievas.
Aš skubu basa.*

*Daug bernelių šieną pjauna,
Veidai prakaituoti,
Saulės spindulių auksinių
Visi nubučiuoti.*

*Neradau savo bernelio,
Kurį aš mylėjau,
Tik, apleidusi pievelę,
Vėl namo skubėjau.*

*Anksti švinta gražus rytas,
Eisiu į girelę,
Tenai čiulba daug paukštelių,
Raminsiu širdelę.*

*Dar takeliu nenuėjau
Nei pusės girelės,
Kai atradau naują kapą
Prie žalios eglelės.*

*Jau neskambinsiu gitara
Vėlais vakarais,
Nevaikščiosiu su mylimu
Upių pakraščiais.*

*Nebelauk, jauna mergaite.
Jis jau nesugrįš,
Kad myliu tave širdingai,
Tau nebesakys.*

*Nesakys jis šitų žodžių.
Nemyluos karštai,
Nepaspaus tau baltų rankų,
Ką jo matai.*

**Sniegutis,
1946.III.22**

PASIAUKOJO

*Kai tylus vakaras ateina
Ir saulė leidžiasi už šilo,
Po darbo motina senoji
Vargus, kančias senas pamilo.*

*Tyliai prie kryžio kasdieninio
Suklupus motina be žado
Sūnelį mylimą vis mini,
Kurio nei kūno nesurado.*

*Išėjo jis ankstyvą rytą
Savosios tėviškės apginti
Ir lyg tas diemedis parkrito
Gal ties Varčia, gal ties Pieriškais.*

*Daug laiko motina raudoja,
Sūnaus jos niekur negirdėti,
Tik linko beržai pakeleje,
Ir vyšnios užavo pas klėtį.*

*Šalna ant pievų nusileido,
O tavo dainos suskaičytos,
Vai, kad prieš mirtį tavo veidą
Galėc nors kartą pamatyti.*

Sniegutis

PRIE URALŲ

*Ant kalnų Uralo mergaitė vaikščiojo
Ir dainą dainavo viena pamažu.
Ji verkė, prisiminusi Lietuvos kraštą,
Ir širdis užtvino ugningu skausmu.*

*Nebeskamba dalgiai, nebeskamba dainos
Lankose, kur žydi balti jazminai,
Sukaustė krūtinę vien skausmai, nelaimė,
Uralai tušti ir be laimės visai.*

*Nečiulba lakštingalos vakarą vėlų,
Gegutė nelinksmina tavo širdies,
Tik keiki likimą tu savo negerą,
O mintys sugrįžta pakrantėj Neries.*

*Čia miršta lietuviai be krašto gimtinio,
Apleisti nuo brolių, nuo tėvų senų,
Sudievu, jie taria, Tėvyne, mes mirštam
Toli nuo Tėvynės ant kalnų plikų.*

**Sniegutis,
1946.VI.14**

3

ELĖS RADZEVIČIŪTĖS-ANDRIUŠKEVIČIENĖS

DAINOS

Elė Radzevičiūtė-Andriuškevičienė gimė 1922 m.
Žagariu kaime, Seirijų valsčiuje.

Nuo 1944 metų Šarūno rinktinės ryšininkė.

Suimta 1947 metais, tardoma Alytaus saugume,
bandė nusižudyti (išoko į šulinį).

Kalėjo Vilniaus Rasų kalėjime,
o 1949—1956 metais Kazachstano konclageriuose.

Eilės rašo nuo 1944 metų.

SKAUSMAS

*Nekalbėk apie grožį brangiosios Tėvynės.
Jį žinau ir jaučiu, jį nešioju širdy.
Ten tironai visus tautos žiedus nuskynė —
Kruvina, ašarota ji lyg vergė skurdi.*

*Tu stebiesi, ko qžuolas rauda Rambyne,
Dėl ko Nemunas liūdnas, rūstus, neramus.
Juk jie mato, kai veža, grandims surakinę.
Jie užjaučia mūs kančią, jie ilgisi mūs.*

*Žudynių arena mūs Tėvynė jiems tapo —
Jie lyg liūtai, panteros, vilkai alkani.
Neatrasim savųjų sodybų, nei kapo,—
Tuščiais žodžiais tu mane veltui ramini.*

*Myliu tėviškės žydinčias pievas ir sodus,
Bet džiaugsmo juose nerasiu niekada —
Mielas ilsis kapuos ir mergautinės godos —
Dainuosiu ar juoksiuos — širdy bus žaizda.*

NENORIU

*Tu siūlai man prabilt prieš savo valią,
Pamiršt kilnių idėjų siekimus,
Kvatot, kada taip širdį gelia, gelia
Ne vien tik man, bet visai šaliai mūs.*

*Liepi tu man didvyriams spjaut į veidą,
Išniekinti, sutrypti jų kapus,
Pasekti tuos, kurie per kraują brenda,
Ir mist skriauda, kol sąžinė užsnūs.*

*Tu nori, kad prakeikčiau gimtą žemę,
Išsižadėčiau protėvių šalies,
Kur ažuolai šventieji dangų remia,
Merkys skalauja pamatus pilies.*

*Sakai: „Mesk gintarą — štai auksas skamba.“
Linus šilkais iškeisti ketini.—
„Pamiršk išmokytą mamytės kalbą.“
Nenoriu! Ne! — Jūs baisūs, kruvini!*

TRAKO MŪŠIS

*Nenorėjome rusams vergauti,
Nenorėjom kovot prieš savus,
Aprengtus vokiška uniforma
Ir varu į frontą išsiųstus.*

*Todėl bėgome į žaliąją giružę,
Gal paslėps mus nuo priešų jinai,
Nes tvirtųjų pilių neturėjom,
Kaip Šarūnas turėjo seniai.*

*Kasdien siautėjo „liaudies gynėjai“,
Krėtė, šaudė ir degino namus,
Nesuradę namuose jaunimo,
Areštavo senus ir vaikus.*

*Dar visai netoli buvo frontas,
Tai sribai pasisamdė karius,
Surengė didžiausias gaudynes
Gal pirmąsias Tėvynėje mūs.*

*Buvo keletas vokiečių likę,
Su savim jie turėjo ginklus,
Kada Traką Seirijų apsupo,
Jie pasveikino šūviais seklius.*

*Stepulevičius, žuvo Stočkūnas,
Žalį sužeistą rado mama,
Adomavičių paėmė rusai,
Mirė jis kur lig šiol nežinia.*

*Ir pamatė lietuviai bedaliai,
Kad giria jų paslėpt negalės,
Nes jų jėgos per daug yr nelygios,
Nelaimės, nors kažkaip to norės.*

*Taip ir kalino, vežė, ir šaudė
Kiek norėjo, turėjo jėgų,
Vertė Staliną tėvu vadinti,
Stribą broliu, gynėju, draugu.*

1944 m., spalio

SUDIEV, MAMYTE...

*Sudievu šeimai nepasakius,
Motinos meilės vedama,
Nenujautei, brangioji mama,
Kad nesugrįši niekada.*

*Pamačius, priešai supa sūnus,
Užvirs kova greit kruvina,
Išdrįsai jiems pastoti kelią
Silpna, beginklė ir viena.*

*Mamyte, perspėt mus suspėjai,
Suklaidinai priešams kelius,
Palikę mus, tave sekiojo,
Kol patekai jiems į spąstus.*

*Kas apsakys kančias tavąsias,
Suskaitys smūgius ir keiksmus,
Kulka mirties tau pagailėjo,
Neprivertė išduoti mus.*

*Mus priglaudė tanki giružė
Ir paslėpė tamsus dangus.
Žuvo, kurs gelbėt tavęs ėjo,
Nukovęs priešų du karius.*

*Per naktį griaudėjo perkūnas,
Siaubingi švaistėsi žaibai,
Tau iš žaizdų tekėjo kraujas
Gausiau nei debesų lašai.*

*Penkias dienas dar iškalėjus,
Žygdarbį užbaigei mirtim,
Mamyte, didvyre, drąsuole,
Didžiujas Dzūkija tavim.*

SKUBĖK

*Skubėk, lietuvi, balsuok už draugus,
Jei nebalsuosi, greit jų čia nebus,
Išbėgs kacapai, sribai ir žydai,
Stalinas tėvelis užsigaus labai.*

*Uždraus žiemavoti visiems rūsiose,
Neleis vasaroti tundrų miškuose,
Sibirą amžiams dėl mūs uždarys,
Kurie jau nuvykę, ir tuos išvarys.*

*Jeigu nebalsuosi, tėvas užsigaus,
Nematysi niekad rusiško dangaus,
Neturėsim laimės kaliniu jo būt,
Reiks vergauti buožėms, nuo banditų žūt.*

*Stalinas tėvelis, geras, malonus,
Aprūpinti žada jis senatvėj mus:
Mirusiam nutrauks kelnes paskutines
Ir ant gatvės valkios devynias dienas.*

1945

DESANTUI

*Galbūt mėnuo tėvelis tau,
Mielas sūnau žydrynės,
Paukščių Takais tu atėjai
Gint žūstančios Tėvynės.
Buvai nuo budelių toli,
Pas juos negrįžt galėjai,
Bet kad širdis nerimo tau,
Tėvynę tu mylėjai.*

*Žvaigždėtą naktį ant pečių
Išskleidęs parašiotą,
Tu nusileidai pušyne
Žaliam, žaliam lyg rūta.*

*Buvai ryžtingas ir drąsus,
Ilgėdavais kovoti,
Sakydavai: aš tam grįžau,
Kad save paaukočiau.*

*Kai išdavikė drebulė
Koketiškai šlamėjo,
Jos sužavėtas, užmigai,
Tą priešai pastebėjo.*

*Apsuptas grūmeisi vilku,
Kol šovinių turėjai,
Paskutiniuoju pats save
Dievuliui pažadėjai.*

*Verkė jo mėnesio naktis,
Aušrinė, eglės klojos,
Nebesulaukė laisvės jis,
Neišsipildė svajos.*

*Laisvės ereliu neskraidys,
Nei šilko parašiotu,
Sesės, jei žinot kapą jo,
Pasėkit daug daug rūtų.*

1945

* * *

*Žalia eglaitė gailiai raudoja,
Jai komjaunuoliai šakas kapoja,
Norėj' nupinti gražų vainiką
Papuost makaulei to eretiko.*

*Staliną tėvą myli labiausiai,
Kalė prie smeigo, kėlė aukščiausiai,
Jam garbės vartus dabino, puošė,
Svečių tikėjos, užtat taip ruošė.*

*Partorgas liaudį susivadino,
Šventės programą visus mokino,
Pirmi spaliukai ir komjaunuoliai,
O su plakatais darbo šaunuoliai.*

*Viskas puikiausiai jau sutvarkyta,
Pradėsime šventę ryt anksti rytą,
Man po kiekvieno žodžio suplokit,
Dvi dienas gerkit, dainuokit, šokit.*

*Vos tik prašvitus, mašinos rusų
Sveikina šūviais būstinę rusų,
Stalino ūsus kulkos pešioja,
Stribai su rusais šaudos, kovoja.*

*Tokių stebuklų dar nematyta:
Vienaip kalbėta, kitaip daryta,
Lietuvos Himną rusai dainavo,
Stribus iššaudė ir išvažiavo.*

*Eik, pasigauki vėją laukuose,
Surask banditą Pūsčios miškuose.
Visi juos slepia, visi juos žino,
Paklausi — ginas, dar suklaidina.*

**1945 m., Leipalingis,
Spalio šventės**

* * *

*Šią naktį gims mažasis Kristus,
Jo laukdama, puošias gamta,
Nuklojo snaigėm visą žemę,
Kad būt skaisti ir nekalta.*

*Aš išklūpoju visą naktį,
Lange tavęs belaukdama,
Šventų Kalėdų ryto tylą
Sudrumsčiau gailiai verkdamą.*

*Geriau kulka perskroستų širdį
Negu žinia tokia baisi:
Penki lavonai guli gatvėj,
Pažįstami veidai visi.*

*Kelkis, brolau, skubėk rarių,
Kelias puikus, balti laukai,
Būdavo, prakartėlėj Jėzų
Tu pirmutinis aplankai.*

*Išniekinti drąsuolių kūnai,
Mušimo žymės ant veidų,
Jiems pagalvė — grindinio plytos,
Saujelė kruvinų šiaudų.*

*Leiskit pažvelgti paskutinį-
Kart jums į veidus, į akis,
Nebaisūs pančiai geležiniai,
Nebaisios kančios nei mirtis.*

*Leiskit suklupti jums prie kojų
Ir išbučiuoti jūs rankas,
Leiskit paklaust, brangieji broliai,
Kas dabar laisvę mums parneš.*

*Gerasis Dieve, kam tu leidi
Taip savo karžygius kankint?
Krauju jų laistyt sniegą, žemę,
Lavonais jų gatves dabint.*

1945 m., Kalėdos

VELYKOS TRAKE

*Ponai, kas žinot Seirijų traką,
Stribukams baisų banditų taką,
Jis šiandieną buvo nedykas,
Jame miškiniai šventė Velykas.*

*O kiek ten buvo keistų būtybių,
Ir kiek padarė jie ten kvailybių:
Linksmą Kuoselė meiliai šypsojos,
Audra daug šėlo, dūko, kvatojos.*

*Buvo atskridus melsva Plaštakė,
Visi, Klajūno mylima, sakė,
Gynėsi sesė, lanko broliuką.
Bet nepanašūs nė trupučiuką.*

*Jiems nepatiko bendra stovykla,
Matyt, jie baigė meilės mokyklą.
Mačiau, sėdėjo vidury miško,
Bet nerašysiu apie juos visko.*

*Mūs dainininkas Vilkas tylėjo,
Neužmirštuolę akims lydėjo,
Sako, nuo seno jis ją mylėjo,
Mačiau, pavaikščiot abu išėjo.*

*O Baravykas taip šokinėjo,
Kad net šaknelės nutrūkinėjo,
Atmins ilgai jis šitas Velykas,
Nepralaimėjo, ko buvo dykas.*

*O vienas buvo vis atsilošęs,
Visai nevalgė raudonos košės,
Juokėsi Astra iš pono mielo,
Sakė, kad tikras jis brolis Krieno.*

*Tik mūsų Varnas kažko liūdėjo,
Savo svajonės čia neturėjo,
Rūpi jam sukti saugų lizdelį,
Vienam nubodo vargti vargelį.*

*Skruzdė pamilo Varno blakstienas,
Iš viso būrio jis toks tik vienas,
Prie jo prisėdo ir glamonėjos,
Gal apie meilę abu kalbėjos.*

*O ar jūs žinot, ko trūko šičia,
Neatėj' vads mūs lyg netyčia,
Gal dvasiai peno jam čia nebuvo,
O gal gedėjo tų, kurie žuvo.*

*Čia Artojėlis buvo laimingas,
Jam kaukių balius toks iškilmingas,
Visiems daug laimės jis palinkėjo,
Pirmas iš miško namo išėjo.*

*Manęs tai niekas čia nemylėjo,
Du kartus sprandą nusukt norėjo,
Pasisekimo aš neturėjau,
Atleiskit, mieli, kad apkalbėjau.*

1946 m., pavasaris

LIETUČIUI

*Naktis tyli, tyli be vėjo,
Sapnuoja beržai pakelės,
O mūšis čia verda, liepsnoja,
Kurie, oi kurie nugalės?*

*Kai pievos paskęsta rūkuose,
Mes pėdsakų ieškom kovų,
Lietuti, tu mylimas vade,
Ir gerbiamas visų draugų.*

*Ne buožė buvai tu, gražuoli,
Ir ne joks fašistas, oi, ne,
Neaplenkei rusų vergijos,
Žuvai tu, kovodams prieš ją.*

*Tiek daugel kautynių laimėjęs,
Išbėgęs pro lietų ugnies,
Dėl ko gi, Lietuti, brangusis,
Dabar neišvengei mirties.*

*Didžiuojamės žygiais drąsuolių,
Nes liko mums jų praeitis,
Širdim mes suaugę kaip vienas,
Ir mūs neišskirs nei mirtis.*

**(Žuvo prie Ricielių)
1946 m., ruduo**

* * *

*Išeini, sūneli, šaukiamas Tėvynės,
Kovot už jos laisvę, gint gimtų namų
Su mamos palaima prie mylimo vado,
Į giružių globą šimtmečių senų.*

*Priešų begalybė — o gynėjų maža,
Jie nekultūringi, plėšrūs kaip vilkai,
Ar neišsigąsi, ar nesigailėsi,
Kad sau tokį sunkų kelią parinkai?*

*Reiks kasdien slapstytis, reiks kasdien kovoti,
Reiks dažnai ir mirčiai žvelgti į akis,
Gal lengviau vergauti svetimoj Tėvynėj,
Be vilties, kad niekad laisvė nenušvis.*

*Jei sužeis, tai mirsiu ant savųjų rankų,
Sesių aptvarstytas, nejausiu skausmų.
Koks gražus bus karstas, rūtelėm dabintas,
Nesunkus kapelis tėviškės laukų.*

*Vargavai, motule, naktis nemiegojai,
Mylimą sūnelį tu sau auginai.
Ir dabar dar lauki, rymai prie vartelių,
Sibire jo kapas, kur tu nežinai.*

*Nebijau aš žūti mylimoj Tėvynėj,
Čia linguosiu žiedu kvepiančiu laukuos,
Man čirens prie kapo pilkas vyturėlis,
Sesė ir mergelė gegule kukuos.*

1946

* * *

*Liūdnai kaukė vėjas, šakas medžių laužė
Ir bėrė ant žemės Sibiro šarmas,
Sušalęs, nuvargęs skubėjai pas mamą
Kūčių vakarienės į gimtus namus.*

*Jums ašaros skausmo suvilgė blakstienas,
Sulaukti jau buvo apleidus viltis,
Širdis nenujuto, kad, rytui prašvitus,
Jų Sibiras laukia, o tavęs mirtis.*

*Sodybą iš vakaro buvo apsupę,
Bet leido įeiti, pasveikint savus,
Tik, laužiant plotkele^ juos sviedė granatom,
Kad niekas neišbėgtų, užkūrė namus.*

*Tu, šovinius baigęs, nustojai kovoti,
Pakėlei į dangų, drąsuoli, akis,
O priešas kaip liūtas išalkęs artėjo,
Matydamas auką, galando dantis.*

*Lietuvi, aš mirčiau, tu stok mano vieton,
O laisvės saulutė jau greitai nušvis,
Prispaudei vamzdelį pats sau prie krūtinės,
Ir amžiams nutilo jaunutė širdis.*

NEPAŽINAU...

*Nepažinau aš brolių ant gatvės gulinčių,
Didvyrių išsigyniau, pabūgusi kančių.*

*Ilgai žiurėjau Žaibui į jo žydras akis,
Dar rausvos buvo lūpos, sudie gal pasakys.*

*Kruvinam veide Povo maloni šypsena,
Kančių atrodo maža ir skausmo negana.*

*Pivelis buvo tarnas, gubojo dobilus,
Ir tą, sribai nušovę, paguldė tarpe jų.*

*Tu neskriaudei, neplėšei, nežudei nekaltų,
Už ką tave paguldė ant akmenų kietų.*

*Našlaitis nuo vaikystės, be žemės, be namų,
Tris vaikelius paliko ant rankų svetimų.*

*Atleiskit, brangūs broliai, kad aš baile tapau
Ir budelių akyse prie jų nesuklupau.*

1946 m., rudenį

* * *

*Ar aplankei, sūnau, tėvelį?
Ar jo rankas pabučiavai?
Ar padėkojai motinėlei?
Už viską, ką iš jos gavai.*

*Palikai mamą prie ratelio,
Verpiančią baltus linelius,
Tu nežinotai, kad dar šiandien
Žiauriai kankinama ji bus.*

*Nepins karštų maldų jos lūpos,
Nepriklaus maloniai ranka,
Nutildys mylinčią jos širdį
Prakeikto budelio kulka.*

*Mama pro ašaras kalbėjo,
Sūnau, tau palaimos žodžius,
Nei ji, nei tu to nežinotai,
Kad paskutinis kartas bus.*

*Dėl ko sesutės ašarotus
Skrustus taip ilgai bučiavai?
Atsiprašai draugus ir brolius,
Jei kuo užgavęs juos buvai.*

*Brolau, ką tau širdis nujuto,
Kad tu toks liūdnas išėjai,
Juk tu gyvenimui, ne mirčiai
Iš mamos palaimą gavai.*

*Stūkso nepuoštas mamos kapas,
O tu bastaisi po miškus,
Visa šeima badauja, šąla,
Išvežta į tundrų kraštus.*

*Brolau, kas gi tave užjaučia
Ir kur tu prigludę rasi?
Aplink vien priešai, išdavikai,
Namai sudeginti visi.*

MINDAUGUI IR BIJŪNUI

*Nuo pat pirmųjų dienų vergijos
Tėvynės ginti išėjai,
Pagarbą, meilę savųjų tarpe
Tokią tu vienas įgijai.*

*Kiek daug kautynių esi laimėjęs,
Dėl to visai nedžiūgavai
Ir, apkabinęs nukautą priešą.
Verdamas broliu vadinai.*

*Tokio gerumo nieks neturėjo
Mūs vadų tarpe, net draugų,
Todėl ir kulkai tave paliesti
Buvo per gaila ar baugu.*

*Kas, kuo atlygins skriaudą Tėvynei
Už tokį sūnų, koks tu buvai?*

*Ir kaip siaubinga, kad nuo kaimynų
Piktos niekšybės pražuvai.*

*O Bijūnėlis, būry jauniausias,
Visur lydėdavo tave,
Todėl Aukščiausias jūs neišskyrė,
Amžiams ilsėsitės drauge.*

*Kur judviejų kapas, mylimi broleliai,
Kur pasodinti rožių galiu?
Jau nebijosiu kasdien jų laistyt
Lietumi ašarų gailių.*

*Brangusis vade, laisva Tėvynė,
Jau baigėm žiaurią kovą,
Tavajam vardui pagarba mūsų
Amžiams kaip siela liks gyva.*

Vladas Stepulis (Stepulevičius)—Mindaugas ir Vabuolis—Bijūnas buvo nuodoti Janėnų kaime, grįžę iš kelionės į užsienį.

* * *

*Pagalvokit sau kiekvienas,
Koks tas Zigmas yr drąsus,
Pastotę sau pasivaręs,
Vagia žmogaus perletus.*

*Grižtančiam pastojo kelią
Daug vaiduoklių iš dausų,
Už neklausymą, kai stabdė,
Jo vežėjas gaus ausų.*

*Klaupias sribas su rožančium,
Mielas broli, dovanok,
Mesk, prakeiktas išdavike,
Mirk, teisybę sužinok.*

*Išvažiau desėtkas sribų
Zigmo miestan parsitįst,*

*Girti net nepagalvojo,
Kad ir jiems neteks sugrižt.*

*Žuvo patsai karingiausias
Niemka ir kiti staršai,
Su antspaudu leitenantas,
Komjaunuolių sąrašai.*

*Aštuoni ant kalno drybso,
Kur kiti, nėra jų čia?
Gal juos kipšas nugabeno
Naktį pragaran slapčia?*

*Leidžias saulė vakaruose,
Dažo kalnus raudonai,
Stribams maršą amžinybėj
Gros kulkosvaidžiai linksmi.*

*Rodos, menkas kacapėlis,
Kelios lentos ir cveikai,
Bet arkliai pavežt negali,
Baisiai sunkūs jo griekai.*

*Jie tarnavo, jie kovojo
Dėl tarybinės garbės.
Nėr kam vežti, nėr kam nešti,
Nėr užkasti kam duobės.*

* * *

*Mūs valsčiuje gyveno
Keliadešimt stribokų,
Plėšt vykdavo tik pusė
Dėl trūkumo kadokų.*

*Stribai nepasidalino
Pavogtų kailinukų,
Tarp jų muštynės kilo
Dėl palties lašinukų.*

*Nesibarkit, komandavo,
Pavogsime daugiau,
Išgėrus samagono,
Dalintis bus lengviau.*

*Stribukai į Vainiūnus
Važiavo bulvių kasti,
Bet tuščios tai neskamos,
Reikia spirgučių rasti.*

*Jei lašinių nerasim,
Tai gyvą bekonėlį
Prie bulvių išikelsim
Visi į vežimėlį.*

*Kaip tarė, taip padarė,
Turėjo gerą ūpą,
Pavakarėj begrižtant,
Nelaimė juos užklupo.*

*Bekonas taip įniršo
Ir kandžiotis pradėjo,
Vienas neteko rankos,
Dviese užsigavėjo.*

*Pagavę moteriškę
Kalėjiman įkišo,
Galu vielos spygliuotos
Stribai rankas surišo.*

*Kuo mėnesio ketvirto
Sūnelis nusidėjo?
Nei vaikščiôt, nei kalbėti
Mažytis nemokėjo.*

*Devyniasdešimt metų
Senelį areštavo,
Pas kalvį nusivare,
Prie ratų prišriubavo.*

*Jam ant pečių uždėjo
Kulkosvaidį sunkiausį,
Gyrės, miške pagavę
Banditą kuo baisiausią.*

*Ryte vėl geram ūpe
Į Metelius važiavo,
Ten plėšė, areštavo
Ir grįždami dainavo.*

*Pastoj' Perkūnas kelią,
Apakino Žaibai,
Stribus apėmė Siaubas,
Virpėj' visi labai.*

*Bandytų dar kovoti,
Bet nėr su kuo žinios,
Maldautų atgailotų,
Bet gal nedovanos.*

*Šamas, pakraipęs ūsą,
Šypsojosi linksmi,
Garsiai kvatoj' Klajūnai,
Varguoliai ir Varnai.*

*O, Jūrininke mielas,
Valdove vandenų,
Palinkėki sribukams
Saldžių, saldžių sapnų.*

*Drybsos sribai ant kalno,
Kol juos krankliai sules,
Jokeris susikrovęs
Į pragarą nuveš.*

*Sukaustė Gruodis žemę,
Sustabdė upelius,
Sutaisė partizanams
Kelius ir tiltelius.*

*Kad pēdsakus paslēptu
Nuo sekančīu vilku,
Šalna perlus išbarstē
Ant pievū ir laukū.*

ARUKUI

*Menu, atbridot jūs per sniegā
Baltučiai tartum angelai,
Svitēj rožiniai tavo skruostai,
Ir skundeisi, kad sušalai.*

*Šildžiau tau rankutes užgeltas,
Tu ant peties man užsnūdai,
Sakei, grīšiu, kai žydēs sodai,
Tada rymosime ilgai.*

*Sugrīžk, Aruk, dabar jau žydi
Po mano langu obelis,
Juk tavo garbanoms priklausio
Didžiausia jos žiedų dalis.*

*Saukiau tavęs, ilgėjaus, laukiau,
Bet tu manęs neišgirdai.
Sugrīžk greičiau, brangusis broli,
Nukris nuo obelų žiedai.*

*Jų žiedlapius išgainios vėjas
Kaip mūs svajones ir viltis,
Gėsta jaunystė man už grotų,
Tau skirta kankinio mirtis.*

1946 m., Šventežeris

BE TAVĖS

*Nebeklausk tu manęs šiandien, mielas,
Ko liūdna bus manoji daina.
Zinai ilgesį tu mano sielos.
Tu žinai, ko širdis kupina.*

*Plaukia dienos lyg bangos upely
Tarp vijokliais išpintų krantų,
Bet ramybės širdis rast negali,—
Jau seniai ją pasigrobei tu.*

*Kad teks ilgesį meilės pažinti
Niekuomet netikėjau tuo, ne.
Kad aptems skliautai, žvaigždėm dabinti,
Kad nušvies juos, kurs myli mane.*

*Nebeguosk manęs sodų pavėsiu,
Nei saldžiuoju žiedų kvapnumu.
Aš vis tiek baisų skausmą kentėsiu
Čia be laisvės, tavęs ir narnų.*

LIKIMUI

*Neapkartink dienų paskutinių —
Jos ir taip nemalonios man, ne.
Vakar giedrias svajones dar pyniau,
Bet jos šiandien apvylė mane.*

*Trokštu laimės, blaškaus kaip plaštakė
Ir į nežinių tamsią einu.
Nesutiksiu tavęs, širdis sako,
Lyg mielos kūdikystės dienų.*

*Tu palūžai, tiek skausmo patyręs.
Niekuomet nesutiksiu tavęs —
Tave priglaudė tėviškės girios —
Tik mirtis amžinybėj suves.*

*Sunkios dienos lyg uolos granito
Slegia širdį ir žeidžia jausmus.
Paskutinė žvaigždutė nukrito —
Kas ir kuo mano sielą paguos?*

*O likime, žiaurysis tirone!
Dėl ko mūsų takai kruvini?*

*Tu baudi ir vėl glostai maloniai,
Girdai nuodus, tai vėl gaivini.*

*Neapkartink dienų paskutinių —
Jos ir taip nemalonios man, ne.
Vakar giedrias svajones dar pyniau,
Bet jos šiandien apvylė mane.*

* * *

*Garbinga Lietuva nuo amžių
Karžygių narsumu,
Srauniais upeliais ir rambynais,
Ir pilių tvirtumu.*

*Tokių aršių ir gausių priešų
Nematė praeitis,
Bet plevėsuos laisva trispalvė
Ir nevergaus vytis.*

*Gyvybėm laisvę atsipirksim,
Kova žūt būtina,
Mes žūsime, ji pakils iš kapo
Vėl žydinti, jauna.*

*Kęstučiai, Vytautai, Šarūnai,
Karžygė Gražina
Išaugęs žemelėje Tėvynės
Ne viens ir ne viena.*

1946 m., gruodis

LIŪDESYS

*Neklausk, ko audra sieloje sukilo,
Ko skruostais rieda ašara karti.
Aš netekau, kas buvo širdžiai miela,
Ko niekuomet man nepakeis kiti.*

*Nesistebék, kad taip išblyškęs veidas
Pavasary gyvenimo dienų,
Ko ilgai klupau, saulei nusileidus,
Mylimą vardą maldoje miniu.*

*Nesmerk, kad žvilgsnis liūdnas ir užgesęs,
Kad šypsena nublukusi, pilka.
Perlų gijom pasidabinę kasos —
Esu žiauraus gyvenimo auka.*

*Likimas čia ironiškai kvatoja
Iš mano sielos liūdesio gilaus.
Vilioja jis lyg lelija baltoji,
Pražydus virš bedugnės, ant uolos.*

*Širdie! Palik bejausmė, marmurinė,
Eik per pasaulį, keršto vedama.
Nieks neužjaus, neglaus nieks prie krūtinei
Nes nuoširdžiai mus myli tik mama.*

MALDA

*O Kristau, Valdove, Karaliau širdžių,
Mylėjai Tėvynę lyg sielą,
Matydams ją žūstančią, gaudžiai verkei:
„Jeruzale, tėviške miela!..“*

*Mums įdiegei Laisvės troškimą širdy
Ir meilės jausmus tautai savo.
Mūs tūkstančiai krito kovoj nelygioj,—
Vardus kankinių užtarnavo.*

*Nebaisios mums grotos, retežiai kieti,
Nes Tu aplankai mus ir šičia.
Su Jėzum ir Azija tampa miela,
Jauki lyg gimtinės bažnyčia.*

*Triumfuojam varge, nes dėl kryžiaus kova.
Dėkojam, kad mums patikėjai.*

*Prisiekiame visi: Neapvilsim Tavęs,
Uoliai dirbsim Tavo idėjai.*

*Niekuomet ir niekur nežūsime mes —
Tu duosi jėgų mums ir ryžto,
Sielos dėmes plausi mums savo krauju
Ir leisi Tėvynėn sugrįžti.*

*Tad eisim po kryžium Tavuoju keliu —
Mūs dvasios palaužt nieks negali.
Kurie gi suklupsim kovos sūkury,
Maldaujam: „Atleisk, Visagali!..“*

* * *

*Vos tik žaroms rytus papuošus,
Pabeldžia sargas į duris:
„Gana sapne viešėt Tėvynėj,
Skubėk, nes nuogą išvarys.“*

*Ir penketukais sustatytus
Laikys, kol saulė patekės,
Gausim šlykščios sriubos samtuką,
Ir visą dieną dirbt reikės.*

*Kilometrų daugiau kaip dešimt
Mus į ražienas nuvarys,
Ten rausim šiaudus, rinksim grūdus,
Kad nepaliktum — seks karys.*

*Ir pūs ten mus perdien buranai,
Nešdami smėlį į akis,
Leis atsilenkti, kai saulutė
„Sudiev“ žemelei pasakys.*

*Šypsosis vakaras ružavas,
Sieloj skausmas toks kartus,
Ištryškęs ašarų šaltinis
Nuplaus įdegusius skruostus.*

*Pakils mėnuo, sužibės žvaigždutės,
Žemę apgaubės žavi naktis —
Išrengs prie vartų lig nuogumo
Ir smulkiai, smulkiai iškratys.*

*Jeigu atras bent vieną varpą
Ar saują palaidų grūdų,
Savaite pusnuogis „ilsėsies“
Karcery ant plikų grindų.*

*O jūs, brangieji, vis dar klausiat,
Kaip gyveni, dažniau rašyk,
Kad į metus tik dukart leidžia,
Prašom drabužių pristatyt!*

*Nes esam pusnuogės ir basos,
Ketina grobas grobą kąst,
O jau ir jiems sverta duonelė,
Tai kur mums paramą atrast.*

1950 m., gegužė

JAU NEILGAI...

*Kankinkite, budeliai žiaurūs,
Kol esame jūsų vergai,
Šį bandymą leido Aukščiausias,
Džiūgaukit, nes jau neilgai.*

*Patogius sau statėtės rūmus,
Kapus dėdami pamatais,
Bet ašarų žemė prigėrus,
Jau veržias upeliai krantais.*

*Nuo bado ir šalčio mes krintam
Lyg rudeni lapai klevų,
O jūs mūsų širdžiai pavydit
Net žodžių kelių iš savų.*

*Išnyks jūs galybė kaip rūkas,
Nes rytmetis laisvės arti,
Supratę maldausit atleisti,
Bet baus jus teisybė pati.*

*Aptems nuo skriaudų okeanas,
Tik žvaigždėm vardai mūs spindės,
Ir budelių kruvinus darbus
Istorija amžiais minės.*

**1950.XI.7 d.,
Spaskos lageris**

KAI SUGRĮŠIU

*Pražilęs nuo šarmotų vyšnių
Senelis kaimas ir miškai
Maloniai sveikins, kai sugrįšiu,
Ir klaus: „Kur taip ilgai buvai?“*

*Šnarės man liepos plačiašakės
Močiutės pasakas, dainas.
Tik ašaroms sudrėkę akys
Gimtosios gryčios neatras.*

*Nepasitiks mama prie vartų,
Nerasiu rožių, gulbinų.
Neliko nieko, kas dar lauktų
Manojo juoko ir dainų.*

*Man viską jovarai šlamėjo,
Kai atsisveikinant verkiau.
Kas gi dabar užstos nuo vėjo,
Kad jovarų neliko jau?..*

4

PARTIZANĖS MILDOS DAINOS

Varėna

PARTIZANĖ

*Neverki, mamyte, palinkus
Prie ratelio vėlais vakarais,
Ji išėjo už tėviškės laisvę
Su drąsių partizanų būriais.*

*Verks palangėj konvalijos baltos,
Su ilgesiu lauks jos dainos.
Gal pravirks vieną kartą alyvos,
Neišklause mūs Dievas maldos...*

*Milda, miškai,
1948.III.8*

ATMINS

**Dainavos apygardos partizanų vadui
Vanagai—Adolfui Ramanauskui**

*Su pavasario vėju jūs skriskit,
Jums pergalė, vade, skirta!
Krauju, ašarom, sielvartu skęsta,
Alpsta tėviškės žemė šventa.*

*Kartų kartos atmins jūsų vardą,
Istorijos lapuos minės,
Jūsų žygiai, darbai, partizane,
Sesučių dainose skambės.*

*Vadovaukit mums, Vanage, vade,
Į pergalę veskite mus.
Į kovą, pavojus, net mirtį,
Daina palydės per miškus.*

*Gynēm varda garbingą lietuvio
Mes, skrajūnai Dzūkijos plačios,
Lai mato pasaulis kovas mūs
Dėl laisvės Tėvynės brangios!*

*Skambėki, daina vakarine,
Po Dainavą, kalnus, miškus!
Apygardos vade kilnūs,
Išveskit į laisvės kelius!*

**Milda, Dzūkijos miškai,
1948.IV.10**

TIKĖKITE

**Dainavos apygardos partizanų vadui
Vanagai—Adolfui Ramanauskui**

*Palikot stovyklą, mūsų mielas vade,
Palikot ir viltį šviesių manyje,
Vade, Jūsų žodžiai atminimui liko,
Juos ilgai nešiosiu giliai širdyje.*

*Menu, alpo saulė pro pušų viršūnes,
Geso paskutinės žiežirbos ugnies.
Jūs minėjot laisvę, partizano drąsą,
Susimąstę klausėt virpesių nakties.*

*Prieš akis vaidenos nukvatoję dienos,
Laisvėj palydėti gražūs vakarai,
Tėviškės palangėj nusvirę jurginai
Ir rytais auksiniai šviesūs pažarai.*

*Jūs kovot išėjot už Tėvynės laisvę,
Vadovaut mums, vade, šioj sunkioj kovoje,
Pasirinkot kelią, mirtims iškaišytą,
Jį dažnai mes minim verkiančioj dainoj.*

*Tikėkite, vade, mes drąsiai kovosim,
Pramintas Jūs kelias mums pavyzdžiu bus,*

*Ir žodžiai, sakyti per sąskrydį tąsyk,
Nuolat žadins kovai už laisvę, tėvus.*

**Milda, miškai,
1948.IV.17**

ALKSNIUI

(žuvo šventų Velykų išvakarėse)

*Nelauki, tėviške, jo
Grįžtant pievų keliu,
Jau karžygis neateis
Numintuoju taku...*

*O menu, išėjai
Liūdnas žygin tada —
Gal jutai, negrįši
Su Tigru niekada.*

*Kaukė niūrūs miškai,
Lenkės žvaigždės, naktis.
Balti snaigijų pūkai
Tau bučiavo akis.*

*Laukei laisvės, brolau,
Atplasnojant arais
Ir sakei, sugrįši
Su žibučių žiedais.*

*Tu pavasarius tris
Palydėjai miškuos —
Šiandien drąsiai mirei
Barčių kaimo laukuos.*

*Jau sugrįžo visi
Žygio mūs sakalai.
Pro rūkus lyg girdžiu —
Tavo žodžių aidai...*

*Alksni, verkia tavęs,
Alpsta, miršta naktis,
Tamsoj klūpo jinai.
Kur mana ateitis?*

**Milda, miškai,
1948.IV.17**

KARDUI

*Gegužio žiedai vėl pravirko,
Ramunės nusidažė krauju,
Jaunutis kovotojas krito,
Užmigo jis miegu giliu.*

*Galėjai jaunyste dar džiaugtis
Gimtinės pastogėj jaukioj,
Bet, viską palikęs, karžygi,
Tu drąsiai stojai kovoj.*

*Paliko prie vartų motulė,
Sakei — lauk, sugrįšiu, mamyt,
Ilgai ji dar žvelgė į tolį,
Kur ošiantis miškas matyt.*

*Mylėjo tave, mielas Karde,
Vadai, partizanai visi —
Beviltiškam momente draugui
Sakei — ateitis mūs šviesi.*

*Verkė tą rytą ramunės
Ir tyliai tau ošė miškai,
Tu sužeistas kritai ten mirčiai,
Kur klaupė, bangavo rugiai.*

*Tu laukei, kovojai už laisvę,
Į žygius tu linksmasėjai,
Bet niekad, jau niekad negrįši,
Nors motina lauks dar ilgai...*

**Milda, miškai,
1948.V.29**

KULKOMS PALYDINT

*Mirštant vosilkoms — vakarą tylų
Pražydo meilė rausvais žiedais —
Jūs man nuskynėt baltą ramunę,
Bežadžiai ėjom miško takais.*

*Jums mano meilę niūniavo pušys.
Nors juodos klaikios naktys kvatoj —
Kartu mes ėjom, kulkoms palydint,
Per mirties šmėklas vėjų audroj...*

*Neklauski niekad, ar ką mylėjau,
Ar aš mylėsiu labiau už jus —
Vargė, pavojuos pražyodus meilė
Lydės per audrą, mirtį, kapus.*

*Už mūsų laisvę brangios Tėvynės
Eisiu be baimės mirties keliais,
O tavo meilė, kilni, kristolinė,
Išves į laimę, klotą žiedais.*

*Greit nualps dienos, verkiančios naktys,
Laisvė kvatosis, puošis žiedais,
Neužmirštuolių kerai mums lenksis,
Meilę ramunės tyliai dainuos.*

**Milda, Dzūkijos miškai,
1948.VII.27**

KLAJŪNUI

*Žalių beržų tankmėj ilsėjais,
Niūniavo dainą pievų žiogai.
Ramioj stovykloj tave bučiavo
Pirmieji saulės spinduliai.*

*Tu nejutai, kad slenka priešas,
Kad išdavikas eina ramus —*

*Sapne vaidenos Merkio pakrantės —
Ten pat matei gimtus namus.*

*Draugo pažadintas tu bėgai,
Lydėl tave kulų lietus.
Girdėjai riksmą azijatų —
Pravirkdė jie tylūs miškus.*

*Pastojo kelių priešų gaujos,
Apsupti buvo visi takai,
Tu vienas drąsiai prieš juos kovojai,
Kvatoj kulkosvaidžių aidai...*

*Beržų pavėsyje žuvai tu
Už laisvę tėviškės brangios —
Drąsus Klajūne, vardą tavo
Ilgai, ilgai draugai kartos.*

**Milda, miškai,
1948.VIII.27**

KRUVINAS ATMINIMAS

*Skendo naktis miglose bejausmė
Ir klaupė šešėliai tamsoj —
Baimėje gėlės neramios kuždėjos,
Tavo vardą minėjo maldoj.*

*Išėjai, vade mielas, į naktį,
Nejutai, ką tau šnabžda žiedai,
Tamsoj juokas kvatoj išdaviko:
„Tavęs laukia, drąsuoli, kapai“.*

*O per daug tu mylėjai tą kaimą
Ir tikėjai, ką šnabžda beržai —
Tad už auką, meilę Tėvynei,
Tave išdavė, vade, jisai.*

*Per naktis tavęs laukė čia priešas,
Slėpė juos ūkanoti laukai —*

*Verkiant žvaigždėms, mėnuliui nuliūdus,
Tu kraujuose, brangus, suklupai.*

*Mirei laisvės skaidrios neišvydęs,
Mūs vade grupės kilnus —
Kas atstos, kas pakeis tavo vietą,
Kai tavęs čia tarp mūsų nebus?*

*Liko kruvinas mums atminimas,
Liko pavyzdžiu jūsų darbai,
Primins vardą rugiai pakelėse
Ir dainų jums skirtieji aidai...*

**Milda, miškai,
1948.IX.19**

LINUI

*Išėjai tu drąsiai, vėtroms kaukiant,
Į juodas, klaikias, gūdžias naktis,
Kažkas prie vartų tyliai pravirko:
— Laukia, brangusis, tavęs mirtis.*

*Prieš tave lenkės šėlstantis miškas,
Klauseisi vėjo dainų liūdnu,
Tavim tikėjo verkiančios dienos,
Jos matė drąsą melsvų akių.*

*Štai vieną niūrų lapkričio rytą —
Pirmos sniegulės sveikino jus,
Mirštantis lapas šalia nukrito,
Jis, pranašavo didvyris žus.*

*Kritai už laisvę verkiančios žemės,
Lai priešas žino, kad ją myli...
Jaunajai kartai pavyzdžiu liksi,
Lietuvio meilė tau nemari...*

*Išdidus tyli priešo pajuokai,
O partizane plačių miškų!*

*Prieš tave lenkias verkiančios dienos,—
Jos tavo vietoj šaukia naujų.*

*Ilgai atmins dar tave, didvyri,
Šalis gražioji mūs Dainavos,
Ir tavo vardą, kilnusias Line,
Lietuvio lūpos dažnai kartos.*

*Menu gegužio baltąjį rytą,
Tave ginkluotą tarpe žiedų...
Sakei, sugrįši kartu su laisve,
Gražia lyg fėja žydrių erdvių...*

*Su ramunėlėm laukiau sugrįžtant
Ir su rudenio lapais gelsvais.—
Baltosios snaigės bučiuos blakstienas,
Bet tu negrįši jau su arais.*

**Milda, tėviškė,
1947.XI.10**

VERBAVAI...

*Džiaugeis — ji išduos savo brolius,
Kasdien laukei jų mirties.
Azijate, kodėl patikėjai tu žodžiais,
Taip mylinčiai laisvę — lietuvis širdies?*

*Ji šiandien klajūnė ošiančio miško,
Partizanė plačiųjų laukų,
Jai lenkias pavasario vėjai,
Žiedeliai žibuoklių melsvų.*

Milda

SKRAJŪNUI

*Žydėjo vyšnios, klaupė saulė,
Ir skendo miestas miglų tvane.
Tarp tyliai krintančių žiedų tu
Sakei, atmink, brangi, mane.*

*Mačiau, spindėj drąsa akyse,
Kai tu kovos keliuėjai.
Dar kartą su ranka pamojęs,
Tartum rūkuose pranykai.*

*Aš negirdėjau miesto triukšmo,
Nors jis kvatoj' šalia manęs —
Mintim skridau į tylų mišką,
Laukiau sugrįžtančio tavęs.*

*Štai šiandien tu, brangus, ilsiesi
Tarp lapų rudenio gelsvų,
Snieguolės lengvos tartum pūkas
Krenta ant mirusių akių.*

*Bučiuoja lūpas rudens vėjai
Ir taršo garbanas gelsvas,
Kruviną veidą tau bučiuoja,
Niūniuoja jis kovos dainas.*

*Tėviškės žemė krauju nusidažė,
Nualpo astrų rausvi žiedai.
Už laisvę dar kovot norėjai —
Pačioj jaunystėj užgesai.*

*Atleisk, kad neverkiau suklupus,
Nevadinau tavęs vardu,
Ir, tardant priešui, išsigyniau,
O ne! Jo nežinau! Nepažįstu...*

*Jaučiu, greit laisvė atplasnoms,
Užteks aukų, mirties, kovų,
Bet kur tada tavęs ieškosiu,
Kai nematysiu tarp savų?*

**Milda, miškai,
1948.XI.16**

PAŽVELK, IŠDAVIKE

*Per tave, o žiaurus atėjūne,
Pravirko Tėvynės miškai —
Per tave, išdavike, nualpo
Gražiausi bijūnų žiedai.*

*Kur sąžinė tavo, lietuvi,
Kur meilė gimtųjų namų?
O pažvelk, o pažvelk, išdavike,
Kiek kraujo... skausmingų raudų!..*

*Ar ne tėviškės žemė augino,
Ar ne čia tu išmokai dainų?
Ar ne motina vygėj liūliavo,
Laukė tavo kilniausių darbų?*

*Pravirkdei ją alpstančią naktį,
Suardei jos gražiausias viltis —
Palikai išdavikas Tėvynės —
Per tave gaubia žemę mirtis...*

*Kuo papirko žiaurus atėjūnas,
Kuo tau moka už kraują tėvų?
Pažiūrėk — skausmu žemė pravirko...
Paklausyk bažnytėlės varpų.*

**Milda, miškai,
1948.XII.15**

IŠĖJOT

**Dainavos apygardos partizanų vadui
Vanagai**

*Jūs išėjot su šėlstančiu vėju,
Su niūria ir juoda tamsuma.
Prieš akis nebeaiškus rytojus
Ir nakties virpesių klaikuma.*

*Jūs negąsdina kaukiančios pušys,
Čia pat brolio mirtis sutikta,
Pažadėjęt jai laisvę parnešti,
Ji laukia skausme palikta.*

*Nebeklausiat, ko tėviškė verkia,
Ko vualiuos suklumpa Jinai?
Žemės skundas ir aimanos aiškios,
O laisvė sugriš regimai.*

*Žinau, žengiate drąsiai į mūšį,
Pirmas skiriate kelią tankmėj.
Kulkų aidas kvatojas miškuose,
Jūs kaip aras iškylat erdvėj...*

**Milda, Dzūkijos miškai,
1948.XI 1.16**

TREMTINEI

*Liūdnas žvilgsnis mažo vaiko:
— Ko verki, mamyt, brangi,
Kur mus veža, juk taip šalta,
Pasakyk — kodėl tyli?*

*Verks, vaikel, tavo dienos,
Ašarose skęs takai:
Tik už tad, kad tavo brolis
Troško laisvės tėviškei.*

*Sudie tau, brangi Tėvyne,
Alpstanti kryžių šalis —
Sudie, mylimas sūneli,—
Žinau, laukia ten mirtis.*

*O norėtus apkabinti
Tėviškės plačius laukus —
Jaučiau, niekada negrišiu,
Kapas Sibire man bus.*

*Būk drąsus tu, partizane,
Mylimas mano sūnau,
Tėviškėlė verkia laisvės...
Dar kartą tavęs prašau.*

*Nepabūgsiu, azijate,
Saitų tyrlaukių kančios...
Mintimis visad atklystu
Aplankyt šalies brangios.*

**Milda, tėviškė,
1947.XII.23**

PRIE PARTIZANO KAPO

*Mačiau, didvyri, tavo kapą,
Mačiau jų daug, oi daug tada,
Atkeršyt prisiečiau suklupus,
Saukiau visus tylia malda.*

*Mačiau, kaip sunkiai krito smėlis
Ant kruvinų tavo pečių,
Žiedai lengvučiai baltų vyšnių
Skrajoj' tarp verkiančių laukų.*

*Tu nejutai, kai tarp griuvėsių
Barsčiau konvalijų žiedais,
Kai priešas daužė, spardė veidą,
Lydėj' tave žiauriais riksmiais.*

*Tavyj, o mielas partizane,
Gavau stiprybės ir drąsos,
Tavo kančia ir žaizdos veda,
Kur daug reikės šventos aukos.*

*Likai tu užmiesčio laukuose,
Kuriuose nēr kapų žymės,
Kur skundžias, verkia, šėlsta vėjai,
Tik jų daina graudi aidės.*

*Šventa vieta paliks smėlynai,
Kur daug jų guli be karstų,
Kur slapčia motina suklumpa,
Klausyk, karžygį, jos raudų...*

Skiriama Merkinės gimnazijos direktoriui Pečionaičiui. 1945 m. balandžio 23 dieną visi Merkinės gimnazijos mokiniai buvo išvaryti iš mokyklos, pamokos nutrauktos, nes po gimnazijos langais, ant šaligatvio gulėjo išniekintas mūsų mielas direktorius su savo bendražygiu...
Ar galima tai užmiršti?..

Milda, bunkeris,
1948.XII.27

5

LIETUVIŲ VERGIJOS LAIKŲ
DAINOS

*Ne tas Partizanas,
Kurs ištarė žodį,
Bet tas, kurs vykdo
Partizanišką idealą...*

Vyturys

Rankraščio dainos pradėtos rašyti 1951.XII.26 dieną,
prasideda Tautos himnu ir Dzūkų partizanų himnu.

Parašyta keturiasdešimt keturios dainos,
5-tas ir 6-tas puslapiai išplėsti. Partizano Vyturio
parašyta 19 dainų, Degsnio — 14,
Putino — 6 ir 5 dainos — nežinomo partizano.
32-je dainoje Vyturys apdainuoja Degsnio ir
Putino žuvimą. Dalis dainų kartojasi kituose
šaltiniuose. Paskutiniai rankraščio įrašai rašyti
partizano Vyturio.

Partizanas Degsnys — Petras Varanauskas,
Partizanas Putinas — Jonas Mikailionis.

Vyturio pavardė nežinoma.

* * *

*Kada varge buvai, Tėvyne,
Tai jis nuo bado tave gynė,
Vergijos pančius rišo, traukė
Ir tavo laisvės troško, laukė.
Už tai, kai būsi tu laisva,
Pridenk jį savo vėliava,
O Lietuva.*

Vyturys

17. DAINA POVUI

*Gelsvi žiedai laukuos pasklido
Ir lapai dobilo žali,
Dzūkijos sūnūs pasiryžo
Atpirkti laisvę krūtine.*

*Sargyboj pamiškėj stovėjai,
Povėli, mielas ir ramus,
Vaitojo Pavikšio medeliai,
Kai gauja artinos prie jūs.*

*Tu, ginklą tvirtai pasispaudęs,
Ir šūviu žinių mums davei,
Kada pamiškėj raudona gauja
Ruošė mums mirtį amžinai.*

*Kritai prie kelio tu sužeistas,
Gauja apspito lyg arai,
Peiliu supjaustė tavo kūną —
Sléptuvės brolių nesakei.*

*Kai niekino tave, tyčiojos,
Peiliu supjaustė rankeles,
Tu mirdamas žodžius kartojai:
Tėvyne, mirštu dėl tavęs!*

Putinas

18. DAINA BRIEDŽIUI

*Rudenio naktį, žvaigždutėms šviečiant,
Jaunas Briedeli, linksmas buvai,
Ranką paspaudęs, sudiev pasakęs,
Į tolimą žygį tu išėjai.*

*Žygyj lydėjo mėnulio spindulėliai
Ir medžių šešėliai dengė jums veidus.
Nieks nepasakė, nieks netikėjo,
Kad Briedis jaunas šiandieną žus.*

*Priėjęs bakūžę, langan pabeldęs,
Su drąsia širdim, meilės šypsena,
Alkana gauja patylom tykojo —
Buvo jums suruošta puota kruvina.*

*Vienas kaip erelis skrido linkui miško
Ir dingio miško tamsumoj,
O tau, Briedi, kulka pervėrė krūtinę,
Iš tavęs tekėjo upelis kraujų.*

*Tavo jauną kūną spardė ir tyčiojos,
Spardė ir draskė kaip plėšrūs arai,
Tavo lūpos negyvos šypsojos,
Mirdamas kartojai: „Tėvynė bus laisva“.*

*Upė Varėnė plaukdama vaitojo,
Kad krantus jos plauna lietuvio kraujai,
Ir žalieji medžiai nulenkę viršūnes
Tąją ramią naktį, kai tu žuvai.*

*Močiutė Urale, brolelis Vorkutoj,—
Nieks tau nešluostys kruvinųjų skruostų,
Tik maži paukšteliai — miško dainininkai
Tau prie kapelio amžinai čiulbės.*

Putinas

DAINA

24. AIDUI, SPORTUI IR GARSUI

*Jie nesigailėjo kraujo
Ir jaunystės tos brangios,
Mielai viską paaukojo
Dėl Tėvynės mylimos.*

*Jie krauju apšlakstė žemę,
Varpas nulenkę rugiai,
Kai su piktų priešų gauja
Narsiai grūmės mūs draugai.*

*Saulė leidosi nuliūdus,
Slėpės už miškų tyliai,
Kai drąsuoliai mūsų žuvo,
Narsūs girių qžuolai.*

*Liūdi tėviškė drąsuolių,
Verkia jų kovos draugai,
Verkė Aido, Sporto, Garso,—
Jie negriš jau amžinai.*

Degsnys

25. DAINA SAKALUI

*Tu, sulaukęs vasarėlės,
Linksmas, jaunas ir smagus buvai,
Netikėjai, kad žiaurusis
Parduos priešui amžinai.*

*Tu skrajojai, Sakalėli,
Tėviškės plačiuos laukuos
Ir norėjai pasiekt tikslą
Dėl Tėvynės mylimos.*

*Vos, sugrįžęs iš kelionės,
Užmigai tu taip saldžiai,
Ir išgirdai brolio balsą,
Sakalėli, eikš čionai.*

*Tik išgirdęs brolio balsą,
Greit prišokai prie angos
Ir, iškišęs savo galvą,
Apžiūrėjai kraugerius.*

*— Vyrai, rusai! — suskambėjo
Iš tavo jaunos širdies,
Ir, paėmęs pistoletą,
Dėjai prie savo galvos.*

*Nuskambėjo duslūs šūviai
Bunkerio siauroj angoj,
Žuvo mūsų penki broliai
Dėl Tėvynės mylimos.*

Degsnys

30. DAINA

*Vaduokim mes, broliai, pavergtą šalį,
Gaivinkime jos dvasią kilniausiais darbais,
Kad mūsų Tėvynės laimingai nušvistų.
Aptemus padangė širdingais džiaugsmais.*

*Na, broliai, prie ginklo, į kovą lig vieno,
Šiais metais ateina jau mūs valanda,
Su žvangančiais ginklais budėkim iš vieno,
Tikrai mes laimėsime visur, visada.*

*Ten tėviškė laukia aptemus,
Čia laukia mūs broliai prašvintant aušros.
Pasaulis girdi ir skausmą mūs žino,
Kaip slėgė mus šiandien priešas baisus.*

*Mes, broliai, dėl laisvės mirties nebijokim,
Tėvynės mūs meilė laimingai nuves,
Tik drąsą tam reikalui mes panaudokim,
Laimingai tuomet atsikvėpsime mes.*

Degsnys

31. DAINA

*Medžių šakos nulenkę viršūnes,
Ir nuliūdo tėviškė brangi,
Kai, rytų saulutei patekėjus,
Užėjo priespauda broliams sunki.*

*Nuliūdo sode čiulbantys paukšteliai,
Ir darže nuliūdo jazminai,
Ir jaunystės žiedas kai nuvyto,
Krito trys sūnūs — tvirti ažuolai.*

*Jiems klojo patalą mirties ant gatvės
Purvas, sumindžiotas priešų gaujos,
Tiktai paukšteliai, miško giesmininkai,
Jiems pačiulbėj', nutūpę prie galvos.*

*Verkė tėviškė trijų drąsuolių,
Verkė draugai atskirtieji kovos,
Ir pasiryžo mūsų partizanai
Atpirkti laisvę brangios Lietuvos.*

*Nedaug jau liko mums čia kentėti,
Laisva Tėvynė greit mums nušvis.
Ir mes greta žygiuosime per pievas
Laisvosios tėviškės keliais plačiais.*

*Sutiks močiutė, sena sengalvėlė,
Sūnelį grįžtant iš didžios kovos,
Sutiks mergaitė, tavo numylėta,
Su jurginų gražių puokšte.*

Vyturys

DAINA

32. DEGSNIUI IR PUTINUI

*Jurginai žydi, galvas lenkia,
Gamta jau puošiasi žiedais,
Trejus metus jūs išskrajojot
Tėvynės vieškeliais plačiais.*

*Degsneli, mielas Putinėli,
Kokia sunki gi jūs dalia:
Priešai išdraskė durniais žemę
Ir tyko jie pamiškėje.*

*Gegužės trisdešimtą dieną
Gegutė guodė taip liūdnai,
Bet nepasakė jums, Degsneli,
Kad suruošti jums čia kapai.*

*Ilsėjotės po sunkaus žygio,
Vėjelis draikė plaukus jums.
Staiga tik šūviai pasigirdo —
Sudie, pasaulis toks gražus.*

*Sudie, mergaitė mėlynakė,
Sudie daržely jazminai,
Negrįžim vėl vakarėlį,
Nebelsim lango patyliai.*

*O jūs, jaunasis jaunimėli,
Kartokit visus šiuos žodžius:
Vis tiek mūs broliai partizanai
Mylėjo laisvę per kraujus.*

*Vaitojo laisvės karžygėliai —
Degsnelis, Putinas brangus—
Sugriš tėveliai iš uralų,
Bet kur atras mūsų kapus?*

Vyturys

39. DAINA TRENKSMUI

*Mėnulis švietė naktį ramią,
Nuo priešų kulų tu kritai,
Savu krauju pagirdei žemę,
Kurią mylėjai taip karstai.*

*Mylėjai Lietuvą Tėvynę
Tu iš visos savo širdies,
Pirmas į laisvę kelią mynei,
Nebodams vargo nei mirties.*

*Žaliame slėny, prie upelio,
Tave paguldė priešų kulka,
Žiaurūs stribukai tavim tyčiojos,
Kad žuvo Trenksmas, narsus karys.*

*Kovoj sau skyrei Trenksmo vardą,
Narsus kovotojas buvai,
Visi lietuviai prisiminsim
Laisvės gynėją amžinai.*

Vyturys

40. DAINA

*Žalumynų rasa sumirgėjo,
Aplinkai vaitojo naktis.
Kažin kur partizanas skubėjo,
Jo buvo širdis nerami.*

*Palikęs jis bunkerį tamsų,
Palikęs tėvelius namuos,
Jis eina ir drąsiai žygiuoja
Aplankyti tėvelius namuos.*

*Namuose jo laukia mergaitė,
Močiutė ir sesė jauna,
Drąsiai jis per šlaitą žygiuoja,
Rytuose jau švinta aušra.*

*Priėj' partizanas prie vartų,
Kiemely sulojo šuva,
Niekas pasitikt neišėjo,
Tik gailiai raudojo ruduo.*

*Ir kaime tuoj šunys sulojo,
Pasigirdo vien rusų balsai,
Iš kažin kur šūvis ataidėjo,
Ir pervėrė širdį skausmai.*

*Jis krito ant žemės nušautas,
Aplink buvo vien tamsi naktis.
— Aš už tave, brangi Tėvyne,
Šią naktį užmerkiu akis.*

Vyturys

44. DAINA

*Gamta pavasary prašvito,
Mėnulis šviečia taip liūdnai,
Iš žygio į namus sugrįžo
Šeši tėvynės gynėjai.*

*Šeši kaip vienas, vyrs į vyrą,
Veidai pažįstami visu,
Linksmi sutinka niūrią tylą,
Miela gyvent, gamta graži.*

*Veltui raudoni šunys kaukė,
Mūs pėdsakų jie nesuras,
Miegokim, broliai, išsirengę,
Rytoj į žygį visi mes.*

*Ilsėkimės,— prašneko Dainius,
Ilga pavasario diena.
Labanakt,— švelniai tarė Gailius,
Pasvirdamas su šypsena.*

*Kryžium palaiminę krūtinę
Ir skėsdami jie sapnuose,
Vyrai — kovotojai Tėvynės —
Užmigo klaikiam tamsume.*

*Negirdi užesio mašinų
Raudonų išgamų gaujos,
Jų tarpe niekšas Savanoris,
Išgama budelis gaujos.*

*— Vyrai,— prašneko šeimininkas,
Pravėręs bunkerio duris:
— Rusai, jų tarpe išdavikas,
Kalavijau, tavo sūnus.*

*O Dieve Tėve, suvaitojo,
Sūneli,— ištarė: — brangus.
Nulenkę galvą ir nutilo,
Sūnus jam paruošė kapus.*

*Jėzau, Marija, balsai šaukė,
Skausmai sumišo su malda,
Kovas ir Gailius užsimerkė,
Dainius atsiklaupė šalia.*

*Prie pačių durų klūpo tėvas,
Karžygis guli netoli,
Klonė atsiklaupė prie sienos,
Apgaubė juos tamsa tyli.*

*Nebenuplaus smėlėtų rankų,
Veidų nešluostys kruvinų.
O Dieve, ar jau neužtenka
Tau imt tokių brangių aukų?*

Vyturys
(Paskutinė rankraščio daina)

6

PIETŲ LIETUVOS PARTIZANŲ
DAINOS

Dainų tekstai rasti Merkio rinktinės partizanų
štabo leidžiamo laikraščio „Mylėk Tėvynę“
literatūrinės dalies archyve.

DAINA

Kazimieraičiui, žuvimo metinių proga

*Diena seka naktį, naktis seka dieną,
Pradingsta ir metai kovų sukuryj.
Tiktai be žymės neišnyksi tu vienas —
Tėvynės gynėjas, didysis karys.*

*Užgriuvo mus priešai, lyg prakeiksmo jūra,
O mes jiems nenulenkėm galvos.
Tu mus į gretas, didis vade, subūrei,
Vedei žūtbūtinėn, šventojon kovon.*

*Nebuvo sunkus tau sunkių kovų kelias,
Tau rodėsi, dirbi dar vis per mažai.
Ir lėmė Aukščiausias, kad gimtąją šalį
Aplaistytum savo kraujo lašais.*

*Pakirto kulka ir jutai — nesikelsi.
Jau pėdos pranyko seniai miškuose,
O Laisvės varpu tebeskamba mums balsas,
Į kovą tebešaukia tavo dvasia.*

*Už brangiąją Lietuvą, mūsų Tėvynę,
Ginklus mes suspausim tvirčiau į rankas.
Tu didįjį kelią į Laisvę pramynei,
Jį pašventė tavojo kraujo auka.*

*Kaip sapnas prabėga sunkių kovų metai,
Lyg rūkas pranyksta kančia, ilgesys.
Tik niekad tavęs neužmirš mūsų gretos,
Lietuviams tu vadas per amžius esi.*

Kazimieraitis — Lietuvos Respublikos pulkininkas-inžinierius, pirmasis Pietų Lietuvos partizanų vadas Juozas Vitkus. Žuvo 1946 m. liepos mėn. 12 d. Žaliemiškyje.

ŽAIBUI

*O Žaibe, didvyri Dzūkijos,
Nuo žiaurių čekistų žuvai,
Tu gyvybę Tėvynei aukojai,
Našlaičiais draugus palikai.*

*Laukuose gegužis keliauja
Ir žydi įvairiais žiedais.
Mano lūpos siunčia tau dainą
Su sielos supintais skausmais.*

*Anksti, kai rytą teka saulė,
Ar ji vakarais nusileis,
Regiu išblyškusį jo veidą
Ir mėlynas lino akis.*

*Paklausyk, kaip gegutė kukuoja
Tarp medžių žaliųjų šakų
Ir berželiai jaunučiai svyruoja
Prie duobės, užgriautos smėliu.*

*O Žaibe, Dzūkijos didvyri,
Nuo žiaurių čekistų žuvai.
Tu Tėvynei gyvybę aukojai,
Raudoti mane palikai!*

E. A. Dz.

**Daina skirta partizanų vadui
Vaclovui Voveriui**

DAINA APIE KLEPOČIŲ KAIMO SUDEGINIMĄ

*Ko rauda, blaškos žalias miškas,
Siūbuoja, verkia ažuolai?
— Stribai Lizduos mūs brolius šauda...
Ar tu dar šito nežinai?*

*Šventą Kalėdų rytą tratėjo šūviai,
Klepočių kaimas švietė raudonai,*

*Paskendę durnuos, troško žmonės,
Kuriuos dar gyvus... sumetė sribai.*

*Prakeikim sribus... mūs skriaudėjus,
Kurie kankino mus žiauriai,
Dabar save vaduotojais vadina,
Bet nuo ko vadavo — nežinai.*

*Verkia senos motinėlės.
Verkia broliai tremtiniai,
Tik neverkia sribų bobos,
Nes jų šilti vogti kailiniai.*

**1944 metai,
šv. Kalėdos**

GARBĖS KELIU

*Nustebęs atodūsis aplėkė kraštą,
Nustebęs vėjelis kalbėjo beržams,
Kas drįso pakelti prieš slibiną kardą?
Kas priešintis drįsta jo smurtui žiauriam*

*Į kovą už laisvę sukilo titanai,
Aplink verda plienas, kraujai ir ugnis,
Nors priešas galingas, narsių partizanų
Už plieną kietesnė dvasia ir širdis.*

*Sakytum iš kapo senovės karžygiai
Pakilo atkeršyt už mielą Tėvynę.
Didžiuojasi kraštas garbingais jų žygiais,
Valia ir drąsa pasišventusių vyrų.*

*Dainuokite, dainiai skambėkite, kanklės,
Apie žygius, garbę karžygių narsių.
Tėvynę jie ryžtas iš miego prikekti
Ir vesti ją laisvės naujuoju keliu.*

**Rytė,
1946.XII.23**

GIEDRIUI

*Žalias kaimas Dzūkijos užaugino tave,
Meilė žemei, gimtinei tavy gimė jame
Ir, kai svetimos audros šėlo josios laukuos,
Tu subūrei vyriją gint Tėvynės savos.*

*Kovą audros lydėjo, Giedriau, tavo kelius,
Skrido dainos su vėju, dainos salvių skardžių.
Tu atidavei auką, gal didžiausią visų,
Užu Tėviškės Laisvę užmokėjęs krauju.*

*Danguj žvaigždės suvirpo, sudejavo beržai,
Kai sudiev tėviškėlei mirdams tyliai tarei.
Laisvės karžygio verkė mėnesienoj gailiai
Tylių rudenio naktį paskutiniai žiedai.*

*Mūšio rytas, skausmingas, sidabrinis, tylus,
Neprikėlė tavęs jis, tu gulėjai ramus,
Kai motutė žilgalvė rovė plaukus šalia,
Neatmerkei, karžygi, tu akių ir tada.*

*Dar nepabaigtos vagos Laisvės laukia tavęs,
Kenčia mūsų Tėvynė dar vergijos kančias,
Kelkis, Giedriau, į žygį, tavęs laukia draugai,
Bet žiaurios mirties miegu amžiams tu užmigai.*

*Baltos gijos skrajojo po saulėtus laukus,
Skaudžios raudos, dejonės ardė tylą kapų.
Skausmas, ašaros graudžiai iš širdžių
Neprikėlė iš miego tavęs, Giedriau, brangus.*

*Ir kai mūsų Tėvynėj Laisvės rytas išauš,
Nepabus jis iš kapo laurais jos pasidžiaugt.
Ir per amžius ilsėsis miegu kietu, giliu,
Mes jam pinsim vainiką iš gražiausių gėlių.*

DAINA GEGUČIUI
(VINCUI IVANAUSKUI — VIETOJ VAINIKO)

*Užaugo jis kaime Dzūkijos,
Kur smėlis dulkėtas, lakus,
Kur žydi daržely lelijos
Ir skamba daina po laukus.*

*Tą žemę smėlėtą mylėjo
Narsuolis, sūnus Lietuvos,
Ir niekad, oi ne, nežadėjo
Nulenkti engėjams galvos.*

*Kai skausmas pražydo Tėvynėj,
Nutilo skambėjus daina.
Su broliais į žygį išėjo,
Prataręs, vergauti gana.*

*Už Laisvę žaliuojančių girių,
Už Laisvę darželių žalių
Lietuviai dainuodami miršta —
Prakeikia likimą vergų.*

*Ein gandas per Lietuvą visą.
Kartoja ir kloniai žali,
Kaip kaunasi broliai už laisvę
Smėlėtoje Dzūkijos šaly.*

*Gegutės pušynuos kukuoja...
Braukia ašaras sesės gailias...
Kai brolius velėna užkloja,
Tėvynė jų rauduoja.*

*Išgamos krinta kaip lapai,
Kur Vanago kaunas būrys
Ir jo padėjėjas Gegutis,
Tas girių narsuolis karys.*

*Vaitojo nuliūdęs rugsėjis.
Bangavo žiaurusis Merkys.
Atskrido žinios kaip vėjas:
Gegutis jau žuvo — negriš.*

*Jis kovos dirvone suklupo,
Kai saulė leidosi slapčia,
O žodžiai iš stingstančių lūpų:
Be laisvės gyventi kančia.*

*Tai gūdžiai miškai sušlamėjo.
Rūsčiai apsiniaukė dangus
Ir verkti Tėvynė pradėjo,
Gegutis ant gatvės brangus.*

*Nors guldo karžygius ant gatvės,
Visų suguldyt nepajėgs,
Ir mūsų suvargusiai šaliai
Vėl laisvė skaisti patekės.*

PRISIMINIMUI

*Ar atmeni tą vakarą vėlyvą,
Kada šaltis tvirtino ledus,
Tu palydėjai draugą į pušyną,
O ašaros plovė tau veidus rausvus.*

*Taip tylu, tik miškas šlamėjo,
O audros skrajojo laukais,
Grįžai į laukus nusiminęs,
Nuvargęs, apšalęs šerkšnais.*

*Namai lyg ne tie pasidarė...
Nuobodu ir ilgu kažko...
Šeimyna nuliūdusi laukė.
Ir ilgisi, laukia tik jo.*

*Nelaukit, negriš laukiamasis,
Negriš numylėtas sūnus.
Jis mirė kovoje su priešais,
Nes karžygis buvo narsus.*

*Minėkim tautos narsius vyrus,
Per amžius jų vardas teskamba,
Teveda ir mus į jų žygius
Dėl laisvės mielos Lietuvos.*

Jaunutis

VIJŪNUI

*Palikęs tėviškės laukus,
Sūnau pilkų arimų,
Tu išėjai kovon drąsus
Aru dangaus mėlynės.*

*Tėvynę troškai išvaduot
Iš kraugerių engėjų,
Troškai gyventi, bet atiduot
Gyvybę jai galėjai.*

*Per audrą žygin išėjai,
Narsuoli Vijūnėli.
Tau mirštant, „requiem“ liūdnai
Giedojo šaltas vėjas.*

*Kovos pradžioje tu kritai,
Draugai ir priešai dingo,
Tik snaigės ašarų perlais
Blakstienose sustingo.*

*Nudažė kraujas raudonai
Pūkinį baltą sniegą,
Palikt turėjo ten draugai
Gulėti tave vieną.*

*Ne motinos ranka švelni
Tavo akis užspaudė,
Engėjai mirusį pikti
Purvinais batais spardė.*

*Piktų strebitelių keiksmų
Tu jau nebegirdėjai,
Karžygį mielą, brangų mums,
Užmigdė amžiams vėjas.*

*Tave palaidojo slapčia
Strebiteliai ir rusai,
Bet atminimas tavo čia
Amžiams gyvens tarp mūsų.*

*Iš laurų didvyrio perlų
Vainiką tau suskinsim,
Iš sesių ašarų skaidrių
Dainose jį nupinsim.*

OKUPUOTI...

*Privažiavo į mūs žalią kraštą
Gaujos išgamų, „laukti svečiai“,
Ir užgniaužė mums kalbą bei raštą,
Tarėm, žuvę lietuviai stačiai.*

*Mus medžiojo budeliai čekistai,
Jie galvojo per amžius taip bus,
Jie norėjo išplėsti mums viską,
Ir be nieko tauta mūs pražus.*

*Štai nustaugė lėktuvai virš miestų,
Viskas skendo ugnies kamuoliuos,
Ir pamatė budeliai, kad riesta,
Kad atgal ne visi parvažiuos.*

*Daugel matėm mes ašarų, kraujo
Partizanų, mūs brolių savų,
Kad gyvenimą kuriame naują,
Nebegaila tų buvo aukų.*

*Mes vainikais kapus jų papuošėm
Ir paminklus pastatėm dailius,
Bet ateiviai čia rojų jau ruošė,
Vadus statė savus, atkaklius.*

*Jie gestapą pastato pirmiausia,
Smogiamasis būrys jau čia pat.
Kaip čia bus, kur ir ką, jie neklausia,
Mums paklausus, parodo duris.*

*Okupuoti, čiulbėjo mums paukščiai,
Okupuoti, žvaigždutės žibėj’.*

*Pažiūrėki, lietuvi, į aukštį,
Juoda svastika mirga erdvėj.*

*Deja, jie per amžius čia negyveno,
Vėl sugrįžo bičiuliai seni.
Ir pasakė vaikams tėvas senas:
Dabar, vaikai, jau žūsime visi.*

*Dar tą dieną mūs broliai pabūgo
Paguldyti galvas be naudos.
Ir be džiaugsmo laukinius sutiko,
Vien į mišką jie kelio ieškojo.*

*Šimtametė pušis jiems už mamą,
Žalia eglė sesutė vadaus.
Drėgną, tamsų padarė jie namą
Automatų, granatų aiduos.*

Ramunė—Sofija Budėnaitė

PRISIMINUS ŠERNĄ

*Iš kur esi kilęs ir kur gimtinė,
Mylimas vade, aš nežinau,
Pažinau tave žalioje girioj,
Tarp partizanų, kovos draugų.*

*Šiltą pastogę, vade, palikęs,
Darganų, lietu nepabūgai,
Išgirdęs šauksmą Dzūkijos brolių,
Mūsų eilėse atsiradai.*

*Dzūkijos kraštą karštai pamilęs,
Lankei mūs kaimus, braidei miškais,
Basomis kojom, tamsiom naktimis
Ne kartą krėtei šaltas raras.*

*Pamilęs vargšus visa širdimi
Ir jų smėlėtas žemes,*

*Išugdęs meilę mummyse Tėvynei,
Drąsiai į kovą, vade, vedei.*

*Tėviškai glaudei mumis kiekvieną
Ir rodei kelią į laisvę mums,
Priešams teriojant, plėšiant mūs šalį,
Buvai visuomet tu jiems baises.*

*Vaikščiodamas Merkio raižytoms pakrantėms,
Raminai žmonelius, vargdienius visus,
Artėja mumis šypsantis rytojus,
Ir Tėvynės laisvė - taip arti prie mūs.*

*Pamilo tave vargdieniai žmoneliai.
Skambėjo jūs vardas lūpose jų,
Mes laukėm ilgėjomės jūs, mylimas Šerne,
Jei kada užtrukdavai savo kelyje.*

*Jūsų meilūs žodžiai ir malonus žvilgsnis
Priduodavo mum vis naujų jėgų,
Su tavim artėjom į laisvės rytojų,
Su tavim į kovą drąsiai stojom mes.*

*Kovotojų širdyse sužadinęs meilę,
Užmiršęs asmeniškų savo vargus,
Mūs mylimas vade, tautos karžygi,
Laimingas šypsojais tada tarpe mūs.*

*Bet išgamos mūsų nėrėsi iš kailio,
Su būriais žmogžudžių sekiojo tave,
Kelyje užsukus kaiman Mordasavo,
Apspito jie kaip žvėrys alkani.*

*Nepabūgai ir čionais, mūs mylimas vade,
Bet, narsiai kovodams, žuvai su draugais.
Ir čia mūsų vyrai meilę jums įrodė,
Už tave ir laisvę drąsiai kovės jie.*

*Ir čia jums nurimo karštoji krūtinė,
Užgeso žavingas žvilgsnis jūs akių.
Kraują praliejai Dzūkijos žemelėj.
Už laisvę Tėvynės, už garbę lietuvių.*

*Po šalį pasklido liūdna žinelė,
Žuvo Šernas su trimis kovos draugais,
Tyliai raudėjo mūs jaunos seselės,
Kovotojų širdys kerštu prisipildė.*

*Narsus Merkinės vadas garsioje Merkinėj
Tenais apmokėjo priešams su kaupu.
Plėšikų lizdą tenais sunaikinęs,
Bedievių suvijo į maldos namus.*

*Išgamas, žmogžudžius jisai pamokinęs,
Liūdnas sugrįžo į žalias girias
Tęsti sunkų darbą Tėvynės gerovei,
Sutraukti pančius sunkios vergijos.*

*Rankoje su ginklu, širdyse su meile
Artėjam prie tavęs su laisvės rytu,
Kapą tau supylę, paminklą pastatę,
Sušuksim vieningai ir didžiu balsu.*

*Garbė tau, Šerne, ir tavo vyrams,
Laisvę atpirkot savo krauju!
Dėl tėviškėlės kraują praliejot,
Kad broliai, sesės laisvi būtų.*

*Šerne, tavo vardą širdyse nešiosim,
Didžių darbų tavo neužmiršim mes,
Garbė tau, didvyri, lietuvi narsus,
I kovą, į laisvę drąsiai vedei mus.*

**Genys — Stasys Klimašauskas,
1946.X.10**

LIAUDIES DAINOS

*Vai, skamba daug gražių dainų pasauly,
Į džiaugsmą jos skausmus išmainė,
Bet man kur kas gražesnės net už saulę
Yra lietuvių liaudies dainos.*

*Tos dainos gimė nebe grafų rūmuos,
Nevystė jų švelniausiais šilkais;
Mažoj bakūžėj, skendinčioj vien dūmuos,
Išvydo jos pasaulį pilką.*

*Močiutė lyg vaikus dainas augino,
Iškaišė dobilais lyg rūtom,
Jas sesės papuošė žiedais iš lino,
Kad tik gražesnės dainos būtų.*

*Jauni artojai žvilgančiuos arimuos
Į dainas lūkestį įdėjo,
Našlaitė, prieklėty liūdnai parimus,
Skundą į dainas įdėjo.*

*Kovas įpynė broliai už Tėvynę,
Kada į karo žygį ruošės,
Milžinkapių didvyrius prisiminę,
Jie dainas dailino ir puošė.*

*Į dainas daug troškimų jie sudėjo,
Kai skrido iš krūtinės dainos,
Išgirdo meilę žvarbūs vėjai,
Dainom grožėjos naktys, verkė dienos.*

*Tos liaudies dainos šiandien lūpas puošia
Kiekvieno brolio, lietuvaits,
Alsuoja lankos, šilas ošia,
Tos dainos amžinai krūtinę kaitins.*

*Nors daug gražių dainų yra pasauly,
Jos juodą skausmą džiaugsmu išmainė,
Bet man kur kas gražesnės net už saulę
Yra lietuvių liaudies dainos.*

DAINA APIE ŠTURMĄ

*Drąsus buvai visuomet žygy,
Lietuvą mylintis sūnau.
Girdėjau tavo vardą skambant,
Nors aš tavęs nepažinau.*

*Nemačiau niekad tavo veido,
Nors sakė, tu esi gražus.
Esu maža gėlė darželio
Ir Tulpės vardu vadinuos.*

*Girdėjau aš, kaip švilpė vėjai:
— Šturmas narsuolis ir drąsus,
Šturmas į žygi šiandien eina,
Šturmas sugriš, Šturmas nežus.*

*Nuo priešo kulkos nustoj kvėpavęs,
Nustoj plakti jauna širdis.
Šturmas jau žuvo kovoj už laisvę,
O dar Tėvynę gaubia naktis.*

*Nors tu jau žuvęs, broliai tęs kovą,
— Keršto skriaudikams,— šlama miškai,
— Keršto,— linguoja darželių gėlės,
— Keršto už brolius, keršyt skubiai.*

*Greitai nušvis mums laisvės rytas,
Ir tavo kapas pakvips žiedais.
Ak, kaip norėčiau, kad visos gėlės
Būt pasodintos tulpių vardais.*

Tulpė

* * *

*Kalnai ten dejavo, upeliai klegėjo,
Kai aš mažutėlis buvau.
Pušelės lyg rūtos lingavo nuo vėjo
Ir augo aukščiau, vis aukščiau.*

*Kaip būdavo gera po liepom šakotom
Nuvargusią galvą priglaust
Ir auštantį rytą sidabro palaukėm,
Nuskrist ligi pačio dangaus.*

*Ir šiandien tie patys kalneliai dejuoja,
Ir šiandien man liūdna, klaiku,
Tie patys kalneliai, šilai, uogienojai,
Tik aš nebe tas jau esu.*

*Kaip sužeistas aras virš girių plačiųjų
Jis skraido diena ir nakčia,
Tik vieno maldauju, o Viešpatie galingas,
Leisk mirti Tėvynės laukuos.*

Lapo apačioje prierašas ta pačia ranka:

**Marmuro paminklų
Nieks nepastatys,
Tik vieno norėčiau,
Kad būt parašytas —
— ilgesys...**

PŪTĖ VĖJAS

*Pūtė, pūtė šiaurus vėjas,
Laužė qžuolo šakas.
Pavergė mus stalinistai,
Išvežiojo mūs šeimas.*

*Nusiminė mūs lietuviai,
Kad juos žydberniai valdys,
Ir kiekvieną naktį laukia,
Kada Sibiran išveš.*

*Stovi paruošta mašina
Prie gimtųjų namelių,
O aš slapstausi miškuose,
Atsiskyręs nuo tėvų.*

*Oi, tėveli ir mamyte,
Kam surišo jums rankas,
Kam suvarė į vagonus,
Dievas žino, kur išveš.*

*Motinėlė tur vaikelį
Ant baltųjų rankelių,
O vaikelis gailiai verkia
Nuo žiemos šaltų vėjų.*

*Ir atšalo jo rankutės
Šaltam vagono kampe,
Ir sustingo jo lūputės,
Šaukiant mamą pas save.*

*Motinėlė, duok duonelės
Ir pienelio to saldaus,
Nešk, tėveli, į namelius,
Nes rankutes sušalau.*

*Nėr duonelės nė kąsnelio,
Nei pienelio to saldaus,
Nei gimtųjų tų namelių,
Nei gyvenimo ramaus.*

*Motinėlė gailiai verkia,
Apkabinus vaikelius,
O tėvelis išbučiavo
Į skaisčiuosius veidelius.*

*Oi, broleli ir sesute,
Sudie, sudie amžinai,
Gal aš žūsiu čia miškuose,
O jūs žūsit Sibire.*

*Likęs vienas mūsų brolis,
Kuris slapstosi miškuos.
Jis atkeršys stalinistams
Už naikinimą tautos.*

*Už kiekvieną kraujo lašą
Komunistai atsakys,
Tegul kailį savo neša,
Kur į Azijos šalis.*

P. P.

* * *

*Vasario dešimtoj dienoj
Daug buvo šūvių Lietuvoj,
Ta diena buvo jiems baisi —
Stribai į sklepą ritosi.*

*Iš miško kulkos zvimbėjo,
O stalinistai drebėjo.
Kaminskas sako: — Vyrų, oi,
Kiek daug banditų Lietuvoj.*

*Kaminskas bėgo Miklūsu
Ir nuolat klimpo lig ausų.
— Šalkauskai, Levai, ratavok,—
Še, tau balsai ir pakavok.*

*Prieteliau, bėkim laukeliu,
O ne Miklūso raisteliu.
Miklūso raiste tai baisu —
Aš klimpstu iki pat ausų.*

*Kaminskas lėkė — nesustoj',
O Levas rėkė — oi oi oi!
Prieteliau, manęs nepalik,
Kad mūs banditai nepaimt.*

*Kaminskas buvo nerangus:
— Prieteliau, kelias kur į Daugus?
— Oi tu, broleli, nežinau,
Nes aš banditų pats bijau.*

*Kaminskas sėdi jau namie,
O visi klausia — kas ten yra?
— Oi, vyrai, vyrai, negerai,
Banditų yr pilni miškai,
Būtum pražuvę amžinai.*

*O Bakšio Juozas buvo rangus,
Neklausė kelio jis į Daugus.
Jis Palevičiaus tvarte sėdėjo
Ir į Miklūsą kreivai žiūrėjo.*

*Oi, Baliukoni, bėkim greičiau —
Banditai gretinas arčiau,
Jei jiems pakliūsim, bus blogai,
Nes jų yra pilni miškai.*

1945 m., V. P.

MELNYČIOS MŪŠIS

*Melnyčios mūšy buvo smagu,
Ir pažiūrėti buvo gražu.
Bravas Gelažinis darė sau kratas
Ir jisai galvojo, kad banditą ras.*

*Kai uždavė šūvių — kratos ne galvoj,
Kailį kaip išnešus, jisai tegalvoj!
Bėgo Gelažinis, bėgo nesustoj,
O Gavelio Petras tik suriko: „Stoj!“*

*Vedė Gelažinį Melnyčios keliu,
O jau Voveriuką siauru takeliu.
Voveris vyniojos, kaip ištrūkus — oi!
O nuo kalno šlaito jam suriko: „Stoj!“*

*Voveris vyniojos, rankas iškėlė,
O jam Žaibas vadas kailį išvėlė.
Vedė Voveriuką siauru takeliu,
O tą Gelažinį vienplaukį keliu.
Nors tas Gelažinis ir buvo drąsus,
Bet jis neatlaikė prieš partizanus.*

*Projaba vyniojos — kaip ištrūkus — oi!
Bet nuo stataus kalno jam suriko: „Stoj!“
Projaba nestojo — kulką gav' galvon,
Apie partizanus daugiau negalvoj.*

*Mažas Algirdukas: dėde, pavėžėk!
Ir tu nuo banditų mane išgelbėk.
— Oigi tu, vaikeli, tu labai drąsus,
Tu atsilaukysi ir prieš miškinius.*

1948 m., V. P.

MOTINĖLEI

*Dažnai kartojo mano lūpos
Tą brangų žodį mama, tu,
Bet tu tyli, lyg negirdėtum
Už durų, amžiams užvertų, mama.*

*Mamyte, kada tavo lūpas
Papuošiu laimės šypsena,
Ar tau saldi kančia nuo priešo,
Vardas — bandito motina, mama?*

*Mamyt, ar dar nepailsėjai
Nuo taip vargių, sunkių kančių,
Krūtinė tau ar nesudrėko
Nuo mano ašarų karčių, mama?*

*Nuo tavo ašarų, našlaiti,
Kiečiausios uolos sudrebės,
Tik neprikels mamos iš kapo,
Nepaguos ir neprakalbės, mama.*

*Ir tuo, mano brangi mamyte,
Tavęs labiau pasiilgstu,
Miškus ir pievas išklaajojęs.
Sakyk, kada ir kur rasiu, mama!*

Žilvitis — Juozas Makaraitis

STRAZDUI

*Kaip aš norėčiau bėgti pievom,
Skardenti slėny daineles,
Priskinti puokštę baltų ievų
Vien tiktai, Strazdai, dėl tavęs.*

*Deja, tavęs jau neberasiu,
Ilsies kapely tu ankštam,
Nors išbraidysiu pievų rasą,
Šile šūkausiu aš žaliai.*

*Ne vienam žygy tu parodei
Verdūno kovą mums drąsiai,
Apgynei garbę kraujo rožėm,
Pareigą savo atlikai.*

*Sutikęs priešų didį būrį,
Žiaurių budelių alkanų,
Mirčiai drąsiai į akis žiūri,
Vienas buvai iš milžinų.*

*Šarvus atstojo tau krūtinė,
Drąsą — kulkosvaidžių ugnis,
Buvai į mūšį pirmutinis,
Kovoj užmerkei tu akis.*

*Tave norėtų palydėti
Saulutė, žengianti miškais,
Kartu su motina liūdėti,
Kad jos sūnelis nepareis.*

Ramunė — Sofija Budėnaitė

ŠTURMUI (IŠ VALKININKŲ)

*Tu buvai toks narsus ir galingas,
Šturmo vardą paskyrė draugai,
Vaikščiodams po žalią girelę,
Mane, našlaite, pamilai.*

*Aplinkui berželiai svyruoniai
Saugoj' nuo piktų kraugerių,
Nors mirties šmėkla mus gaubė,
Buvo mums gera, ramu.*

*Po skaudžių ilgesio dienų
Dar kartą aplankė mane,
Išeidamas tyliai jis tarė:
Lauk, dar grįšiu pas tave.*

*Bet daugiau jis nebegrižo,
Aukojos Tėvynei narsiai,
Priglaudė jį žemė šaltoji
Ir saugo svyruokliai beržai.*

*Liko skaudžios ilgesio naktys
Ir liūdna lakštučių daina,
Nukankinę tėvelį, močiutę,
Kraugeriai išplėšė ir tave.*

Laimutė

KRITUSIAM PARTIZANUI

*Palinkę gluosniai tyliai verkė,
Kai, partizane, tu kritai,
Kai tavo akys užsimerkė,
Sustingo sielvarte laukai.*

*Prie upės, krūmuose, nutilo
Lakštutė, suokusi linksmai,
Skausme lelijų žiedai sviro,
Nuliūdę apmirė šilai.*

*Už laisvę žemės mūs gimtinės
Tu savo galvą paguldei.
Niekuomet neužmirš didvyrių
Mūsų laisvos tautos vaikai.*

*Lietuvos sesės tavo kapą
Vainikais rūtų padabins,
Sūnelio motina netekus,
Čia širdį ašarom ramins.*

*Tau laurų spindinčių karūną
Nupins poetai dainose —
Garbė ir meilė tau tebūna
Per amžius mūsų širdyse.*

**Rytis,
1947.II.16**

DAINA

Balučiui, Putinui, Šermukšniui, Paukščiui

*Saulutė leidos debesyse,
Vaikščioj mergaitė verkdamą,
Priėjo sena motinėle,
Ramino verkiančią dukrą.*

— *Neverk, dukra, neverk, jaunoji,
Ne vienas jis pasauly yra.
Jis, būdavo, dažnai ateina
Ir, jei sugrįš, tai nepames.*

— *Oi, motin, jis daugiau nesugrįš,
Tai nujaučia mano širdis.
Išduos jį niekšas išdavikas,
O bolševikai jį nukaus.*

*Jis dar sugrįš, bet jau vestuvės,
Jaunimas šoka pas ją linksmi.
Jo mylimoji, jį užmiršus,
Kitą bučiuoja aistringai.*

*Tai sužinojęs, pas ją nueina:
— O, mylimoji, ką padarei?
Sakei: — Sugrįžk, o grįžk, brangusis,
Dabar už kito išėjai.*

*Oi, ginkle, ginkle, tu taiklusis,
Jau nebemieli mes čionai.
Eisim į žaliąją giružę,
Kur pasilikę mūs draugai.*

*Tenai, miškely, tarpe krūmų,
Mane paukšteliai nuramins.
Dar geriau, ginkle, tave mylėsiu,
Nes tik tu vienas man likai.*

„Mylėk Tėvynę“ 1947 m. gegužės 20 d. Nr. 4/9. Leidžia Merkio rinktinės partizanų štabas. Visi keturi partizanai žuvo, išduoti 1947.IV.11, švintant rytui. Nenorėdami pasiduoti NKVD-istams gyvi, po trumpo mūšio nusižudė bunkeryje.

DAINA

*Prisirinkau nuo tavo kapo
Rudens priplėšytų žiedų,
O jie tyliai širdin prašneko,
Rodos, būtum prašnekęs tu.*

*Tie žodžiai amžino troškimo,
Palaidoti dar nelaiku,
Gegutė guodė ir užkimo,
Nuskrido miško vainiku.*

*Tu išėjai, ir tavo kelias
Vien tiktai pergalę laimės,
Palinkus diemedžio šakelė
Tau apie laisvę prakalbės.*

*Tu išėjai, ir gal negriši,
Ir lino akys nežydės,
Tad leisk, brangus, prie tavo kryžiaus
Surinkt vidurnakčio žvaigždes.*

*Palinkus diemedžio šakelė,
Medinis kryžius tarpe jų,
Tėvynė, rodosi, jau kelias,
Gal keltumeis gyvent ir tu.*

DAINA

*Lėkė pilkas balandėlis
Per žalią girelę,
Nešė senai motinėlei
Liūdnąją žinęlę.*

*Gūdžiai, gūdžiai užburkavo
Prie bakūžės lango,
Motinėle, tavo sūnus
Miršta karo lauke.*

*Kulkos perplėšta krūtinė,
Pats kraujuose plūko,
Kruvinas rankas ištiesęs,
Jis man taip sušuko.*

*Lėki, pilkas balandėli,
Mano tėviškėlėn,
Paprašyki, kad ateitų
Brangi motinėlė.*

*Ji paduos man vandenėlio,
Apkabins galvelę.
Tik močiutė nuramintų
Alpstančią širdelę.*

*Dar norėj kažką sakyti,
Bet staiga nutilo,
Lūpos dar kažką šnibždėjo,
Bet galva nusviro.*

*Motinėlė, tai išgirdus,
Baltas rankas laužė,
Savo žuvusį sūnelį
Vis vardeliu šaukė.*

DAINA

*Daugel dainelių nedainuosiu,
Daugel dainuoti negaliu,
Mačiau rugelį ir vosilką,
Išbraidžius naktį rugelius.*

*Rugelis prašė tylią naktį
Vosilkos meilės pažadų,
Mačiau rugelį labai liūdną,
Paliko man labai graudu.*

*Nei auksu žėrinti saulutė,
Nei perlu blizganti rasa,*

*Nei vakaro tyloj lakštutė
Neduos mums laimės niekados.*

*Pro šlamančius berželio lapus
Sudie, sudie man pasakei.
Jei atsiminsi mane kartais,
Atmink, mergaite, ką sakei.*

* * *

*Ar matai, kaip skęsta obelys žieduose
Ir baltutės vyšnios šlama po langais,
Bet tu nežinai, ko aš taip ilgiuosi
Ir ko širdis verkia vėlais vakarais.*

*Prieblanda jau gęsta, snaudžia baltos ievos
Ir lakštutė krūme čiulba tarp gėlių.
Išvaikščiojau mišką ir žaliąsias pievas,
Širdžiai nuraminti nerandu žiedų.*

*Kai tu būsi toli ir dainas dainuosi,
Nepajusi skausmo širdyje tu savo,
Pamylėsi kitą, aistringai bučiuosi,
Meilę pažadėsi jai vienu vienai.*

*Nusvirs mano rankos ant tavo krūtinės,
Nusvirs gelsvos kasos ant tavo pečių,
Tada tu rymosi, mane apkabinęs,
Bet aš tau kartosiu, jau vėlu, vėlu.*

*Bus užmerktos akys mano sidabrinės,
Ir nebežavėsi savo akimis,
Ir neprisiglausiu tavęs prie krūtinės,
Nes ilsiuosi žemėj vien tik dėl tavęs.*

*Pažiūrėk tu rytą į alyvų rasą,
Jos tarytum kalba, kad dar nežydės.
Tada tu suprasi mano širdies skausmą,
Ir manąjį skundą tau širdis atspės.*

AKTYVISTŲ DAINA

*Jiems nesvarbu dokumentai,
Tik išgąsdinti žmogus,
Prašom atnešt samagono,
Jei gyvenimas brangus.*

*Jeigu nėra samagono,
Duok man pastotis nors dvi,
Reik važiuoti į Merkinę
Ir išgert dar pakely.*

*Tuoj atvyko ir seniūnas,
Pastotys, draugai, jau čia,
Štai jau yra jom ir žmonės,
Galite važiuot iš čia.*

*Prisikrovė daugel baldų
Ir šiaip įvairių daiktų
Ir įsakė, kad važiuotų
Ko greičiausiu greitumu.*

*Saulė dairosi ir šypsos,
Jau pakilusi aukštai,
Ir paukštelių didžios minios
Ėmė švilpaut įvairiai.*

*Dunda ratai, o jie šypsos,
Mat patenkinti visi,
Parvažiavus bus samagono
Ir dar vaikščios nebasi.*

*Tyliai suurzgė šunelis
Ties gyventojų pirmu,
Bet, pagautas įdomumo,
Greitai lenda po svirnu.*

*Ratai skrenda pro pušyną,
Pro nulaužytas šakas.
O milicinieriai iš džiaugsmo
Trina nosis ir kaktas.*

*Truputį pasidarbavom,
Bet išėjo neblogai,
Ale ką čia ir kalbėti,
Apsvarstyta neblogai.*

*Verkia medžiai, šakos lūžta,
Nors vėjelio nebėra,
Užjaučia stovėdamas berželis,
Kas per latras čia yra.*

*Privažiuoja, kur kelelis
Tiestas tankiame miške,
Kur sukumpę storos pušys
Auga žmonių palanka.*

*Suaidėjo garsūs šūviai,
Vienas griuvo vežime,
Mat Karpavičius vyriausias
Su raudona kepure.*

*O kiti šoko grioviuose
Ir suriko dar ura,
Nei nematė draugo Miliausko,
Kai trūko ir jam galva.*

*Taip ir žuvo Karpo latras,
Turi rusiškus nagus,
Ir išnaikins partizanai
Rusų rojaus kacapus.*

MERKINĖS PUOLIMAS

*Žiemos sniegulės krinta,
Ir medžiai kuždasi liekni,
O partizanai susirinkę,
Pasiryžimo kupini.*

*Parodys meilę jie Tėvynei,
Savo krauju ją atžymės.
Drąsiai žygiuos jie į Merkinę,
Niekšams, skriaudėjams užmokės.*

*Ir ilgai laukti nereikėjo,
Anapus Nemuno staiga
Groti kulkosvaidžiai pradėjo,
Siaubas su vyrais yra čia.*

*Ir Siaubo vyrai narsiai kirto
Kulkosvaidžių taiklia ugnim.
Stribukų, rusų daugel krito
Ir nugarmėjo vandenin.*

*Daugel žvėrių raudonų pribuvo
Bailiųjų žiurkių išgelbėt.
O broliai keturi čia žuvo,
Kuriems ant gatvės reik gulėt.*

*Dar vos tik grįžus iš Merkinės,
Tuoj pasitiko mūs vadai:
Kiekvienam spaudė baltą ranką
Ir klausė, ar viskas gerai.*

*Ne, pone, vade mylimiausias,
Atraportavo Pauliukas,
Nėra čia Putino, Genovaičio,
Nėra čia Siaubo milžino.*

*Jie žuvo, puldami Merkinę,
Už brangią žemę Lietuvos.
Tad sugiedokim Laisvės himną
Mes, partizanai Lietuvos.*

ANTRAS MERKINĖS PUOLIMAS

*Būki sveika, Merkine senoji,
Susilaukus šiandieną svečių.
Gal tau Nemunas tėvas pasakė,
Kas gulės ant kietų akmenų.*

*Ir išaušo birželio trečioji,
Ir pakilo saulutė aukštai.
Miega galiūnai sau ramūs,
O čia pat ir rusai kraugeriai.*

*Ir nubudo abudu iš miego,
Bet jau buvo viskas per vėlu:
Tęskit kovą karžygių pradėtą,
Neapkęskit raudonų kraugerių.*

*Verkė Skiedros žmona, našle likus,
Ir josios du sūneliai maži.
Ogi, dievulėliau gailestingas,
Kodėl našlaičių dalužė sunki,*

*Sakei, griši, mūsų mylimas tėveli,
Užauginsi mus, du sūneliu...
Dabar guli Merkinėj ant gatvės —
Nesiskųsim mes tau vargeliu.*

KALNIŠKĖS MŪŠIS

*Žaliam vasaros gegužy,
Kai skleidės žiedai,
Kalniškėse mus užpuolė
Driskiai kraugeriai.*

*Stoj' į kovą partizanai —
Šalies vanagai —
Už Tėvynės brangią žemę
Kovės jie narsiai.*

*Mūs kulkosvaidžiai pragydo
Vien karšta ugnim,
Kulkos neša mirtį priešams,
Kylantiems vilnim.*

*Žalios eglės šakos linko,
Linko tarpe mūs,*

*Žalias miškas suvaitojo:
— Žūsit, broliai, jūs.*

*Aplink mišką gula rūkas...
Sužeistų skausmai —
Žali žolynai nuo kraujo
Dažosi rausvai.*

*Baigiasi kova žiaurioji
Kalniškės aukštumoje.
Lūpos mirštančio vaitoja:
— Sudie, Lietuva...*

*Sudie, Tėvyne ir močiute,
Sesute ir brolau,
Sudie, mylima mergaite,
Aš neateisiu jau.*

*Jūs mus laidot negalėsit,
Jūs širdis gailės,
Išniekinti mūsų kūnai
Gatvėse gulės.*

*Palaidos mus azijatai
Nakties tamsumoj
Ir neleis senos močiutės
Dievui pamaldaut.*

*Sesut, pinki man vainiką,
Atnešk paslapčia,
Brolis juodo medžio kryžių
Pastatys nakčia.*

*Sakyk mylimai mergaitei,
Kad jau neateis
Josios mylimas bernelis
Vėlais vakarais.*

*Tu nuskriski, balandėli,
Į mano namus,
Pasakyk senam tėveliui,
Kad negrįš sūnus.*

* * *

*Jeigu kalbėt galėtų,
Jis daugel pasakytų,
Nužudė azijatai
Iš tolimų rytų.*

*Neateis mama, sesės
Sūnelio pažiūrėt,
Nei jauna mergužėlė
Ant kapo paliūdėt.*

*Tavo močiutė verkia
Toliajam Sibire,
O jauna mergužėlė
Daržely vakare.*

*Nepuošk, sesute, kapo,
Nes tu jo nežinai,
Lai guli partizanas
Ten, kur pušų spygliai.*

PARTIZANAI

*Mes partizanukai,
Žalio miško vyrai,
Mišką mes globojam,
Ir mus miškas myli.*

*Mes miške gyvenam
Ir daug randam grybų
Tai geriausias maistas
Prie valdžios tarybų.*

*Bet su šitais grybais
Neilgai draugausim,—
Eisime į kaimą —
Lašinukų gausim.*

*Kai kartais į kaimą
Stribukai atjoja,
Pamiškėmis rusų
Daugel privažiuoja.*

*Bet mes ir su rusais
Nenorim draugauti,
Tankiai švino žirnių
Duodam paragauti.*

*Ant pečių šautuvas,
Rankoje — naganas,
Ir nežino niekas —
Joja partizanas.*

*Saulei nusileidus,
Kai mėnulis šviečia,
Jaunos mergužėlės
Mus užėti kviečia.*

*Meiliai apkabina,
Į akis pažiūri,
Įdeda į krepšį
Padžiovintą sūrį.*

7

DAINOS APIE LIETUVOS
PARTIZANŲ ŽŪTĮ

*Ko negrįžta didvyriai iš girios?
Ar nemyli tėvelių senų?
Gal apsčiai jiems visko ir tenai yra?
Gal neranda kelio į gimtus namus?..*

Ramunė

partizano motinai

*Neverk, motut, — tau širdį skauda,
Netekus mylimo sūnaus.
Ką gi padės bejėgė rauda,
Ir švies saulutė iš dangaus.*

*Kaip tu jį, mažąjį, nešiojai,
Jis tarė pirmas tau žodžius.
Ir alpsti, kai jį spardo kojom,
Ir ašaros tau nenudžius.*

*Tau uždrausta prie jo prieiti,
Nušluostyt kraują nuo kaktos
Ir paskutinį kart priglausti
Prie širdies, mylinčios, karštos.*

*Jam plaukus sušukuos vėjelis,
Verks gatvių akmenys šalti,
Žvaigždėlės degs dangaus platybėj,
Bet nieks daugiau tavęs nebelankys.*

*Tu nepriklaupsi prie jo kapo
Išlieti sielvarto gilaus,
Nes nusineš jį šaltos vilnys,
Putojančioj gelmėj priglaus.*

*Pakils žuvėdros virš bedugnės
Gelmėj putojančio vandens,
O tau, motule, juodos mintys
Klaikia mirtim besivaidens.*

KALNIŠKĖS MOTINA

*Kalniškės pagiry, kur klevai keturi,
Mažytė trobelė stovėjo:*

*Neturtingi labai, bet gyveno gražiai,
Visų džiaugsmui tris sūnus augino.*

*Kuo užkliuvo kuris, kad žiaurus sukūrys
Visą šeimą persekiot ima.
Sūnus sekė ilgai atėjūnai „draugai“,
Kol išėjo slapstytis į girią.*

*Štai vyriausias sūnus, manėm, užvadas bus,
Tėveliui kalėjime mirus.
Antras pasekė jį, ir dalužė žiauri
Neleido pas mamą sugrįžti.*

*Kur jauniausias? Kur jis? Dar tiktai mokinys,
Daug kartų už brolius kankintas.
O martelė miela, vidurinio žmona,
Nunešė valgyt slapukams.*

*Laikas buvo taikus, bet dar krėtė miškus,—
Ir žuvo daugybė slapukų.
Sklido šiurpi žinia, išskubėjus mama
Savųjų ieškojo lavonuos.*

*Štai martelė. Štai ji! Ir visi keturi!..
O kiek svetimų ten gulėjo!..
Pažiūrėti klaiku, atpažinti sunku,
Kaip šūvių suvarstyti kūnai.*

*Nepravirko balsu,— neprikelsiu visų,—
Jauniausiojo garbanas glostė.
Pasidarė graudu, ar pritrūko jėgų —
Mama susvyravus suklupo.*

*Išklūpojo jinai visą naktį tenai,
Bet nieks neatėjo paguosti,
Ji pakilo ryte, marmurinė, balta,
Nuo smūgio pažįstamo stribo.*

*Ją apsupe „draugai“ spardė, stumdė ilgai,—
Ji, sukaupus jėgas, atsakė:
— Jūs išžudėt visus, liko skausmas baisus
Ir kraujuose sumirkus prijuostė.*

JŪRININKUI — ALBERTUI PERMINUI
IR JO DRAUGAMS

*Garbingą šalį pranokėjo
Užpuolė gauja kraugerių,
Vyrų pulkai kovon išėjo
Parnešti laisvę arba žūt.*

*Per šėlstantį, audringą mišką,
Jūreivi, karžygį narsus,
Vedei į kovą savo būrį
Parnešti laisvę arba žūt.*

*Sustingo lieknos aukštos pušys,
Kai šūviai nuaidėj šile.
Ten kovės vyrai trys kaip liūtai,
Ten paaukojo jie save.*

*Suūžė vėjai, sušlamėjo
Per lygius tėviškės laukus,
Beržams ir uosiams susvyravus,
Netekom karžygių trijų.*

*Garbė per amžius, šlama girios,
Garbė jiems — plaka širdys mūs.
Garbė Jūreiviui, Šturmui, Linui,—
Narsiems arams laisvės kovų.*

Visi keturi partizanai žuvo 1947.XI.8

NEGRUI

*Dzūkijos kraštą pamylėjai,
Jos pelkes, smėlį ir laukus.
Širdy sukaupęs savo drąsą.
Gimtus apleidai namelius.*

*Šventa kova tave žavėjo
Ir kančios Lietuvos vaikų,
Ir, nakties sparnams išsiskleidus,
Tu išėjai kovų keliais.*

*Ir guodė tave miškai dzūkų,
Kaip tu žengei per smėlį jos,
Širdy nešei tu tyrą laisvę
Juodiems arimams Lietuvos.*

*Širdis gal verkė Žemaitijos,
Mintimis po klonius jos skraidei,
Graudus ir liūdnas žemės balsas
Ir mirtini brolių šauksmai.*

*Bet priešas žiaurus užmokėjo
Už tave, karžygį brangus,
Ir žvilgsnius niekšiškus gesino
Automatas tavo taiklus.*

*Tavo draugai linksmi dainuoja,
Karžygišką mūšį laimėję,
O kiek išniekintų ant gatvės
Broliams dėl liūdesio gulėjo.*

KARDUI IR BIJŪNUI

*Graži gimtoji mūs šalelė,
Alkose žydi daug gėlių,—
Ramunė palenkė žiedelį
Baltų lapelių vainiku.*

*Ėjo vergijos metai žiaurūs,
Liūdi mūs krašto sakalai,
Ir tau, Kardeli, virė kraujas,
Engėjams keršyt išėjai.*

*Tu troškai keršyti engėjams
Už kraują nekaltų draugų,
Vėjelis tave glamonėjo
Ošiančio miško gražumu.*

*Sustaugė viesulai galingi,
Kulkosvaidžiai dainav' liūdnai,*

*Aukso saulutė apsiniaukė,
Raudojo tylūs vakarai.*

*Žavioj jaunystėj sidabrinėj
Yra sunku akis užmerkt,
Gamtužę puošiančius žiedelius
Ir tėviškę palikt vergaut.*

*Ant tavo veido nusileido
Mirtis su plieniniais sparnais.
Sudie, pavasario saulute,
Kardelis merkias amžinai.*

*Už tėviškėlę merkias akys,
Rankutes laužosi mama —
Išplėšė brangujį sūnelį
Engėjų sprogstanti kulka.*

*Sustingę lūpos tartum sakė:
Aš jau kapelyje Rasų,
Vergijos pančių man pakanka,
O jau kovoti negaliu.*

*Garsūs vėl šūviai nuaidėjo —
Yra nauja brangi auka.
Vėjelis nešė liūdną žinią
Eglių, pušelių vainiku.*

*Nuleido ranką Bijūnelis
Ir nebemato jau draugų,
Mirtis kaip rūkas nusileido,
Uždengė veidą kaip sparnu.*

*Jaunystėje palikęs mamą,
Atskirtas nuo savų draugų,
Už Lietuvą — ištaraš, — mirštu,
Nuleido galvą ties medžiu.*

*Už kalno tėtis rankas laužo —
Gaila jam mirštančio sūnaus,
Ašaras braukia seserėlė,
Liūdi ir mylima brangaus.*

*Ėglio krūmelyje lakštutė
Jų žiaurią mirtį apraudos,
O ažuolėlis aprasojęs
Mūsų karžygius apraudos.*

*Išauš tuoj laisvė laukiamoji,
Rytas su džiugesiu giliu,
Tuos žodžius mirštantys karžygiai
Įrašė žemėje krauju.*

Šis eilėraštis yra akrostichas: jo eilučių pirmosios raidės reiškia: „Garbė Lietuvos karžygiams, kurie savo gyvenimu nugalėjo mirtį“.

Autorius — Geležinio Vilko tėvūnijos partizanas Briedis (žuvęs).

Kardas - Juozas Pratusevičius iš Barsukų vienkiemio (Alytaus apskr., Būtrionių valsčius) išėjo partizanauti 1950 pavasarį. Žuvo 1951 (?) Miklinasų k. su Bijūnu — iš Miklinasų k.

KLEVUI — VYTAUTUI SUBAČIUI

*Tyliai banguoja Nemunėlis,
Aplinkui vien žali krantai.
Džiaugėsi vargo bernužėliai —
Čia jų pastogė ir namai.*

*Čia ošė žalieji pušynai
Tarytum Lietuvos dalia,
Čia brolis Nemunas gaivina,
Skandindams vargą ir kančias.*

*Jau džiaugiasi — nedaug beliko
Kentėti priespaudos dienų,
Išeisim saulės pažiūrėti
Iš šių prakeiktų bunkerių.*

*Bet vieną rytą sudejavo
Žaliojo Nemuno krantai,—
Tai bolševikų piktos gaujos
Klastingaiėjo pušynais.*

*Kova netyčia pasitiko
Narsius šalies partizanus,*

*Nuo taiklių, šūvių priešai krito,
Keikdami save ir draugus.*

*Bet priešų gaujos nemažėjo
Visur po Nemuno krantus.
Gyvent jaunystėj taip norėjos,—
Dangus toks mėlynas, gražus.*

*Sruvo kraujas iš krūtinės
Ant sudžiūvusių samanų,
Liki sveika, graži Tėvyne,
Daugiau kovoti negaliu.*

*Sudie, sudie, dangaus mėlyne,
Jau akys merkias amžinai,
Sudie, sesutės lietuvaitės.
Dainas dainuokite liūdnai.*

*Jau jie nemato nei takelio,
Kuriuo lavonai vežami.
Tik kraujo smėlyje upeliai
Ir plaukai, vėjo draikomi.*

*Praeis vergijos metai žiaurūs,
Užmiršim kraujo mes žaizdas,
Tik kraujo smėlyje upeliai
Nebeišdžius jau niekada.*

**Marytė, Žagariai.
Klevas dirbo Dzūkų rinktinės štabe, žuvo 1947.VIII.13 Strielčiuose.**

GUOBALIS IR VIESULIS

*Žvalius sparnus į laisvę tiesėt
Dzūkijos vargstančios miškuos,
Tiesius kelius į laisvę skynėt
Kovų audringųjų būriuos.*

*Mylėjo Viesulas ir Guoba
Grobuonių draskomas šalis,*

*Kur ruošė jie ten mirtį juoda,
Tai priešui jų ranka taikli.*

*Ir verkė žvaigždė vakarinė,
Kai aplankyti jąėjai.
Už laisvę mūs brangios Tėvynės
Kartu su Guoba pražuvai.*

*Žiaurių kovų audringuos vėjuos,
Klaikių granatų ūžesy
Gimtinės gryčios žiburėlis
Karštai ruseno tau širdy.*

TIGRUI — VALENTAI

*Pravirko diemedis daržely,
Pravirko jovaras gražus,
Tada išėjo narsus Tigras,
Palikęs žmoną ir vaikus.*

*Sudie, žmonele tu brangioji,
Aš tave vieną palieku,
Sudie, vaikeliai mylimieji,
Aš gint Tėvynės išeinu.*

*Pravirko žmona mylimoji,
Padavė baltą ranką,
Palaimink, Dieve, tavo žygį,
Palaimink ir mus visus.*

*Taip tarė Tigras nusiminęs,
Bučiavo žmonos veidelius,
Paėmęs ant rankų stipriųjų,
Bučiavo mažus vaikelius.*

*Pravirko mažos jo dukrelės
Ir šaukė: „Tėte, kur eini?“
Kam šautuvą prie peties spaudi
Ir kam mus mažas palieki?“*

*„Neverkit jūs, maži vaikeliai
Aš gint Tėvynės išeinu.
Neverk ir tu, jauna žmonele,
Kad tave vieną palieku.“*

*Paėmęs kryžių pabučiavai.
Jojo palaimos paprašei.
Rankoje šautuvą prispaudęs,
Pro pirkios duris išėjai.*

*Jis ėjo per tankius pušynus
Ir brido per sniego pūgas
Už okupuotą tėviškėlę,
Sibyruių brolius išvežtus.*

*Kepurėj jo spindėjo Vytis,
Kardas lietuviškai gražus.
Tu sutikai tuoj partizanus,
Tėvynės narsius gynėjus.*

*Kai tu išėjai į pievelę,
Sutiko būsimi draugai,
Sutiko jie, kaip partizanai,
Tėvynės narsūs gynėjai.*

*Ėjo tada drąsiai didvyriai,
Aplink siautė tamsi naktis,
O už pečių iškėlus kardą
Stovėjo išblyškusi mirtis.*

*Užėjot jūs su Vyturėliu
Vytautų kaime pailsėt,
O išdavikai baisiai žiaurūs
Nuėjo budeliams pranešt.*

*Nespėjote tada, didvyriai,
Vytautų kaime pailsėt.
Iš pietų, vakarų ir šiaurės
Pradėj kulkosvaidžiai tratėt.*

*Iš mūsų Vytautų kaimely
Tironai žiaurūs ir pikti
Ant Veisėjų gatvės paguldė,
Stalino šunes prakeikti.*

*Gulėjai, Tigre, prie paminklo,
Gulėjai kruvinas tada,
Bet ir užteks mums dainuoti,
Nes liūdna ši daina.*

Daina skiriama partizanui Tigrui — Valentai, palikusiam namuose keturias mažas dukreles. Žuvo Vytautų kaime, Lazdijų rajone kartu su partizanų Vyturėliu.

Abu partizanai buvo paguldyti Veisėjuose, gatvėje, prie paminklo.

KARVELIUI

*Jūs kaip arai kovon išėjot
Tėvynės kalnuotais laukais,
Į laisvę skynėt josios kelių,
Jį laistėt verdančiu krauju.*

*Karveli mielas, tu ilgėjais
Sutikti laisvę su žiedais
Ir kiek žiaurių kovų turėjai,
Čia žūti nė nepamanei.*

*Greitai prabėgo penki metai,
Praleidai daug kovų tvirtai
Ir piktą priešą narsiai kovei,
Nes tu prieš jį narsus buvai.*

*Atėjo tylus vakarėlis,
Mėnulis švietė taip aukštai,
Girdėjot užiančias mašinas,
Bet grėsmės nejautė širdis.*

*Ko užėt, vėtros įsišėlę,
Kam laužėt ažuolo šakas,
Gal jautėt būsimas kautynes
Ir žūt turėsiančias aukas?*

*Ir kaip norėjo jie pabėgti
Nuo žiaurios tos, baisios kovos,
Bet priešai kelių jiems pastojo —
Žiaurių tų budelių gauja.*

*Žiaurioj kovoj akis užmerkė
Karvelis, Narą apkabinęs,
Ir gailiai, gailiai girios verkė —
Netekom karžygių dviejų.*

*Jei žinot kapą, seserėlės,
Papuoškit vasaros žiedais,
Kur miega mūsų brolužėliai,
Akys užmerktos amžinai.*

SIAUBUI, TIGRUI, GINTARUI IR MILŽINUI

*Į kovą išvedė jus meilė
Žemelei vargstančiai tėvų,
Už josios gyvastį ir meilę
Jūs sumokėjote krauju.*

*Jaučiu aš jūsų drąsą mintį,
Akis liepsnojančias regiu,
Takai takeliai jūs numinti
Laukuos audringųjų kovų.*

*Varpai Kalėdų jums linkėjo
Sutikti sėkmę kovoje
Ir džiaugsmo žiedu pražydėjo
Jaunose jūsų širdyse.*

*O betgi laimė jūs pablūdo,
Pablūdo ūkanoj niūrioj,
Kai jums krauju krūtinės plūdo
Už šalį žemės mylimos.*

*Kai rusai bunkerį apsupo
Ir jūs kovojote narsiai,*

*Laukai raudojo, šūviai siuto
Ir merkės akys amžinai.*

*Jums patalq mirties paklojo
Snaigės ant gatvės akmenų.
Raudojo vėjai, kai tyčiojos
Raudoni budeliai iš jų.*

*Laukų berželis svyruonėlis
Šiandien raudoti nepaliaus,
Raudoti Siaubo, Gintarėlio,
Tigro ir Milžino brangaus.*

*Ilgai, ilgai raudos motulės
Kovoje kritusių sūnų,
Ilgai prie vartų lauks sesutės —
Brolelių grįžtant nesulauks.*

*Ir kai išlaisvintoj žemelėj
Trispalvė vėlei sužydės,
Jūs nesulauksime prie kelio,
Nepasitiksim su gėlėm.*

*Ir kai parvežė jus ant gatvės,
Ant aikštės akmenų kietų,
Dejavo vėjai, kai tyčiojos
Raudoni budeliai iš jų.*

*Tačiau mums vardas jūsų gyvas,
Gyva mums jūs jauna širdis.
Žiemos speiguos žiedų alyvų
Neužgesins mums jūs mirtis.*

KLAJŪNUI

*Siuto tavo gimtuos laukuos
Grūmodami perkūnai,—
Vaduot Tėvynės išėjai,
Brangus kary Klajūnai.*

*Globojo tėviškės miškai
Tave pusantrų metų
Nuo mūs baisių tautos priešų —
Laukinių azijatų.*

*Drašus ir linksmas tu
Po Dzūkiją klajojai,—
Greit iškovota laisvė bus,—
Dainose vis kartojai.*

*Atėj' pavasaris gražus,
Laukai žieduose puošės,
Kai tu žuvai — verkė miškai
Ir senos eglės ošė.*

*Lietutis nuprausė tave,
Apraudojo saulutė,—
Gal jie žinoj', kad neateis
Tavo brangi močiutė.*

*Ramiai ilsėkis, karžygy,—
Žali miškai raudos vis,
O kai skambės laisva daina —
Kapą vainikais klosim.*

LORDUI

*Džiaugės Lordas, kad rytoj Kūčios,
Džiūgavo jo trys draugai,—
Nors priešų gaujos persekioja,
Kalėdas švėsime linksmi.*

*Kur nors kilnaus lietuvio gryčioj,
Nuošaliai nuo gaujos sribų,
Kad priešų akys nematytų,
Kalėdas švėsime linksmi.*

*„Nėr ko bijoti,— tarė Lordas,—
Vyrai, už laisvę einam mes,*

*Stipriai suspauskim ginklų rankoj
Ir naikinkim sribų gaujas!“*

*Tik staiga pasigirdo šūviai,
Virš bunkerio kyšo galva,—
— Išeik, išaik,— sribokai šaukia,—
Mes tavęs laukiame jau čia.*

*Granatos dainą uždainavo,
Išdraskė viską jos aplink.
Ir keturis mūs brangius vyrus
Nužudė budelio ranka.*

*Daugų miestely Kūčių dieną
Gulėj ant žemės keturi —
Lordas, Nykštukas ir Raktelis,
Nuo jų Vytenis nuošaly.*

*Už tave, Lorde, brangus vade,
Iškelsim puotą — būk ramus,
Vaišinsim kulkom kieto plieno
Enkavedistus, sribokus.*

ALKSNIUI IR TIGRUI

*Nešk, pavasari, motinai žinią,
Neški laisvę gimtiesiems laukams,
Jau užgeso sūnaus melsvos akys,
Ir atgulė jisai į kapus.*

*Skęsta sielvartas gedulo šyde,
Laukias keršto draugai už tave...
O per greit suklupai, mielas Tigre,
Dzūkų žemei aukojai save.*

*Alksni, drąsiai kovojai su priešu,
Bet didžiulė jų buvo minia.
Tu žaizdose gulėdams vaitojai:
— O Tėvyne, greit būsi laisva!*

*Dar ilgai tavęs lauks partizanai,
Žemaitijos kalnuoti laukai,
Verks beržai pakeleje pasvirę,
Gimto kaimo alyvų žiedai.*

*Skęsta sielvarte Barčių arimai,
O nelaukit jau jų vakarais,
Neateis jau daugiau Alksnis, Tigras,
Kaip kadaise su žygio draugais.*

KLEVUI

*Tyli naktis tokia graži,
Mėnulis švietė taip liūdnai,
O tuėjai keliu plačiu,
Kur žūsi tu — nepamanei.*

*Ir naktį priešai tave sekė,
Lydėjo tave paslapčia,
Bet tu jų nė nepastebėjai,
Kai prisiartino nakčia.*

*Kai išgirdai lauke tu šūvį,
Tai greitai puolei per duris,
Tik per vėlus jau laikas buvo —
Užmerkti teko tau akis.*

*Kulkosvaidis baisiai grūmojo,
Iš miego kėlė jis visus,
Bet niekas nė nepagalvojo,
Kad Lietuvos karžygis žus.*

*Pažadintas iš saldaus miego
Baisių kulkosvaidžio garsų,
Tėvelis senas nežinojo,
Kad žūsta mylimas sūnus.*

*Tu parkritai ant juodos žemės,
Jaunas karžygį Lietuvos,*

*Ilgai tekėj' upelis kraujo
Tau iš širdelės nekaltos.*

*Užgesė tau graži jaunystė,
Ir liejos kraujas iš galvos,
Žuvai tu netoli namelių,
Tėvynės žemėj mylimoj.*

*Tu už Tėvynę kraują liejai,
Pasiaukojai tu už mus,
Žuvai tu žydinčioj jaunystėj,
Palikęs žydinčius laukus.*

*Ilgai gulėjai prisiglaudęs
Prie tėviškės žemės juodos,
Ilgai tekėj' upeliai kraujo
Tau iš širdelės nekaltos.*

*Išbalusį veidelį prausė
Nakties miglėlė su rasa,
Nuliūdęs mėnesėlis šviesus
Apšvietė kūną tau nakčia.*

*Nuskrisk, raibasis paukšteli,
Nuskrisk ant aukšto kalnelio,
Sakyk senai motinėlei,
Kad jau nebėra sūnelio.*

*Nuskriski, raibasis paukšteli,
Sakyki liūdnu žodeliu,
Sakyk, kad guli jos sūnelis
Su savo mylimu draugu.*

*Nuneški jai kraujo lašelį,
Padėk ant šalto kapelio.
Sakyk, kad žiauriai išdraskytas
Kraujas mylimo sūnelio.*

*Sakyk senai motinėlei,
Kad išeit' ant vieškelėlio,*

*Kai veš priešai jį Merkinėn,
Matys nors žaizdą sūnelio.*

*Matys, koks kruvinas jo veidas
Ir širdis peršauta baisiai,
Matys, kaip teka jojo kraujas
Ir kaip paniekintas žiauriai.*

*Paėmę priešai tave vežė
Ir džiaugė savo mirtimi,
Tiktai sesutės gailiai verkė,
Lydėjo tave akimis.*

*Jos tik iš tolo tau vis sakė:
„Sudie, broleli, amžinai,
Nematysim daugiau mes tavęs
Ir kur padės tave sribai*

*Mums liko kraujo tik lašeliai,
Ištaškyti labai žiauriai,
Ir liko ta skaudi vieta.
Kur užmigai tu amžinai.*

*Kai nuvežė tave ant gatvės,
Buvai išniekintas sribų,
Likai atskirtas tu nuo brolių
Ir mylimosios sesutės.*

*Nuskriski, raibas tu paukšteli,
Surinki kraujo lašelius,
Nuneški juos po stiklo langu,
Padėk tarp žydinčių gėlių.*

*Ten, kur gulėjo jūsų brolis,
Sėkit, sesutės, gėleles,
Prisiminkite savo brolių,
Jo baisias mirties valandas.*

Žuvo 1947.11.7

GIRUČIUI

*Sakyk, Giruti, kas pagailėjo
Gyvent pasaulį tam plačiam,
Tavos gyvybės nepasigailėjo —
Tu nežinai, tu nežinai.*

*Dar mažas būdams, nežinojai,
Tad tavęs lauks sunki dalia...
Kada apsupo, saldžiai miegojai
Su draugu Vyturiu miške.*

*Tavo tėveliai toli rytuose,
Tremtinio kančios lydi juos,
Tik jie nežino sūnaus kapelio,
Žuvusius vyrus kas paguos.*

*Kodėl užmerktos akelės tavo?
Pasiaukojai tu už mus.
Visa viltis tėveliams tavo —
Margas laiškelis į rytus.*

*Nuskrisk, gegutė, toli rytuosna,
Nuskrisk pas mano tėvelius,
Nunešk žodelį, o ne laiškelį,
Laiškelio nerašysiu aš.*

*Ar tau ne kieta, Girut, gulėti
Ant gatvės akmenų kietų?
Broliai, sesutės, jūs pažiūrėkit,
Kaip aš atskirtas nuo draugų.*

*Tyliai liūdėkit jūs, partizanai,
Abu su Vyturiu neatbus.
Tegul jiems būna lengva žemelė,
Mes puošimės juodu rūbu.*

KATINUI IR VAITKUI

*Nusiminęs tėvas klaupėsi po kryžium,
Jam per skruostus rieda ašara gaili:
Du sūnūs už laisvę taip karštai kovojo,
Šiandien gi ant gatvės guli išmesti.*

*Nesuspėjo vieno apraudot sūnelio,
Tik staiga atėjo naujiena baisi:
Netoli tos vietos, Katinas kur žuvo,
Šiandieną jau Vaitkus užmerkė akis.*

*Miglose paskendęs Mikučionių kaimas,
Kalnai seka liūdną pasaką nakčia.
Sesutės vainikus pina iš svajonių,
Ašarom lyg perlais dabina kasas.*

*Niekas neaplanko — jų kapai nežymūs.
Dar šiandien paskendęs miglose dangus,
Greit šviesus rytojus išblaškys tuos rūkus,
Ant didvyrių kapo nešim vainikus.*

ŠERMUKŠNIUI

*Atidaryk langą iš kiemo pusės —
Tegul tau kvepia vyšnių žiedai.
Gal suramins jie širdelę liūdną
Ir ant krūtinės man bus lengviau.*

*Dar nepravėriau stiklo langelio.
Dar nepamačiau obels žiedų,
Kai nuskambėjo pasalus šūvis,
Per mūsų pievas, plačias lankas.*

*Šoko bermukšnis tiesiai pro langą,
Kulka pataikė jaunon širdin.
Tekėjo kraujas, krito ant žemės
Ir ant jurgino melsvų žiedų.*

*Skaistusis veidas trenkėsi žemėn,
Jo lūpos šnibžda: „Sudie, šalie,
Jau nematysiu plačių arimų,
Ir kai ankstyvas rytas nušvis.“*

*Atėjo priešas prie mano veido.
Išniekindamas šaukė „Valio“.
Štai išdavikas guli negyvas —
Ant piršto žiedas turbūt ne jo.*

*Ir nusimovė aukso žiedelį,
Skaistųjų veidą spardė visi.
Tu neateisi, mano brangioji,
Nes mūsų priešo ranka žiauri.*

*O tu, močiute, tai neateiki,
Nes gailiai verksi lig sutemos,
Prisiminusi savo sūnelį,
Kuris negriš jau niekados.*

*Už ką man žūti, už ką kentėti,
Jog aš nekaltas tautos sūnus,
Aš nenorėjau priešui tarnauti,
Žudyt ir skriausti savo draugus.*

ĖGLIUI

*Jau šalta žiema praėjo
Ir gėlių pilni laukai,
Į padangę pasikėlė
Vyturių skardūs balsai.*

*Vos tik saulei patekėjus,
Tu pakluonėm atėjai,
Kepurėlę tavo puošė
Žibučių melsvi žiedai.*

*Tu sakei, kad myli gėles,
Žalias rūtas seserų,*

*Skynei jas nuo kepurėlės
Ir segei man prie kasų.*

*Gal už tai ir sau vardelį
Žalio ėglio parinkai,
Kad kaip rūtelė daržely
Vis žaliuotų amžinai.*

*Tu, nuvargęs iš po žygio,
Saldžiai kluone užmigai,
Sapnavai, kad tėviškėlėj
Vėl laisvi žali laukai.*

*Bet beširdžiai pagailėjo
Tau jaunųjų dienelių,
Tau, žaliasis Ėglužėli,
Sulaukt laisvės valandų.*

*Nusigando skaisti saulė,
Patekėjus rytuose,
Sužinojo, kad bernelis
Jaunas guli kapuose.*

*O močiutei sengalvėlei
Širdį skauda taip labai:
Žuvo sūnus partizanas,
Nei kapelio nežinai.*

*Gegužėle tu raiboji,
Po girelę paskrajok
Ir, atradus Ėglį kapą,
Liūdnu balsu užkukuok.*

PUTINUI

*Kovokime, broliai, visi
Pavergtoje mūs Lietuvoje,
Kad žuvo ir Putinas vadas,
Užmerkė akis jau jisai.*

*Nelaukite, mylimi broliai,
Jau sutemos vėliu metu,
Jau neateis Putinas — vadas
Per pievas numintu taku.*

*Palikai tu savo būrelį
Skrajojant po pievas, laukus,
Ir vyrai tavi nežinojo,
Kad mylimas vadas jų žus.*

*Ir pats jisai to nežinojo,
Ir linksminos su žmonėmis,
O kraugeriai sribai — plėšikai,
Jau sekė jie į akimis.*

*Nuliūdo laukai ir miškai,
Ir medžiai nuleido šakas,
Kai mirdamas Putinas — vadas
Iš skausmo sugniaužė rankas.*

*Bet mes senus minkim, broliai,
Rinkimus darykim slapčia.
Ir mes išsirinkime vadą
Slapyvarde tokia pačia.*

*Tik už vieną Putiną — vadą
Jų kris po mūsų kojų šimtai,
Mes lupsim sribus skeltanagius,
Kad rūktų net jų skarmalai.*

*Ir mylimas Putine — vade,
Narsusis Lietuvos kary,
Tu užmigai amžinu miegu.
Kas Lietuvą gins be tavęs.*

VĖJUI IR VAIDILUČIUI

*Jauni partizanai sugrižo iš žygio,
Vengdami, kad rusai nepult'.
Ties Margionių kaimu visi jie sustojo,
Sau džiaugės, kad visi gyvi.*

*Vadas Vėjelis ten visiems kalbėjo —
Neikime į kaimą, nes galime žūt.
Bet Vaidilutis visiems prieštaravo:
Kas gali užpult — tokia jėga mūs.*

*Ir jie patraukė visi į kaimą,
Manė, kad pavalgys ten jie pietus sau,
Betgi neilgai jie tenai viešėjo,—
Niekšai bolševikai ten užpuolė juos.*

*Vadas Vėjelis pirma auka krito,
Pirma auka krito Margionių kaime,
Brangusis Vėjeli, tu nesitikėjai,
Kad tu pirmas krisi gimtame kaime.*

*Vai tu, Vėjeli, duok sparnus,
Tai gal aš nuskrisčiau girelėj žalioj.
Tai ten pasislėpčiau tarp žalių beržų,
Nes nenoriu žūti jaunystėj pačioj.*

*Kulka beširdė pervėrė krūtinę,
Šalia milinė buvo kruvina,
Galvoje užė laisvės vėjai,
Gimtoji žemė buvo taip miela.*

*Tu, motinėle, daugiau nematysi
Savo Vaidilučio gyvųjų tarpe,
Daugiau neateis jis vėlais vakarais,
Daugiau nebevaikščios tėviškės miškais.*

*Oi tu, Vaidiluti, argi tu tikėjais,
Kad tu atsigulsi Margionių kaime,
Ir, pamatęs rusus stovint kieme,
Pirmą kulką leidai į save.*

GUOBAL IR VIESULUI

*Ošė žalias miškas, paukšteliai čiulbėjo,
O tu, mielas vade, drąsiai mūšinėjai.
Ėjai nekalbėdamas, ginklą rankoj spausdams,
Nes kovot malonu, savą žodį ginant.*

*Niekad netikėjai, kad kovoj palūši,
Sakei,— laisvei švintant, Lietuva atbus.
Lenkės tau žilvičiai, lenkės pievų gėlės,
Linkėjo tau laimės kaimo mergužėlės.*

*Tavimi didžiavos Dzūkijos šalėlė,
Nes tu drąsiai gynei Lietuvos žemelę.
Pravėrei dureles, pasdairei aplinkui.—
Nepamatei priešų, kurie tyliai slinko.*

*Pasigirdo riksmas ir su juo — daug šūvių,—
Viesulas suklupo prie namų gimtųjų.
Pasigirdo riksmas iš visų šalelių:
— Viesulai, sudievu,— tarė draugas tavo.*

*Guoba susilenkęs kraujuose gulėjo:
— Sudievu, Tėvyne, kurią taip mylėjau!
Margas sakalėli, skriski į uralus,
Praneški tėveliams, kad žuvo sūnelis.*

*Guoba iškovojo šešias vasarėles,
Žuvo anksti rytą, saulei netekėjus.
Vežė į Alytų, nudažytas kelias —
Viesulo ir Guobos pervertos širdelės.*

*Alytaus miestely yra kietos gatvės,
Viesulas ir Guoba gulėjo per naktis.
Jūs, jaunos sesutės, kad laisvei atėjus,
Jų kapus suradę, pasodinkit gėles.*

SAVANORIUI

*Tu pasvirai lyg ažuolėlis
Nuo audrų giružėj žalių.
Žiauriajam budeliui pagailo,
Kad dar esi šaly gimtoj.*

*Tai sužinojus, motinėle,
Laužydama baltas rankas,
Tai gailiai verkė sūnaitėlio,
Kad gatvėj išniekintas bus.*

*Ir sklido raudos mamos, sesių
Su sielvartu, giliu skausmu,
Ir tiktai žalios miško pušys
Jas guodė tyliu ošimu.*

*Neverkit, sesės, neliūdėkit,
Neliekit ašarų gilių,
Tik kapą, jei kada atrasit,
Prisėkit daugelį gėlių.*

*O mielas broli, Savanori,
Tiktai dėl laisvės tu žuvai.
Ir karžygio tu vardą brangų
Savoj Tėvynėj įgijai.*

LIETUČIUI

*Tyli naktis be vėjo,
Sapnuoja beržai pakelėj,
O čia mūšis verda, liepsnoja —
Neaišku, kurie nugalės.*

*Kaip pievos paskėsta rūkuose,
Mes pėdsakų ieškom tavų,
Lietuti, o mylimas vade,
Pagerbiamas visų draugų.*

*Ne. buožė buvai tu, drąsuoli,
Ne joks išdavikas, vai, ne —
Neapkentei rusų vergovės,
Žuvai, bekovodamas prieš ją.*

*Daug vargo, kančių iškentėjai,
Išėjai per lietų, ugnis...
Kodėl tu, Lietuti brangiausias,
Dabar neišvengsi mirties?*

*Kovodamas tu amžinybę,
Sau tėvą — draugu pasirinkai.
Net amžiams sudie nepasakęs,
Staiga lyg sapne užmigai.*

*Didžiuose mes žygiuos drąsuoliai,
Nes lieka mums tava atmintis,
Širdyse suaugę kaip vienas,
Ir mūs neišnaikins mirtis.*

SIAUBUI

*Paskutinį tu spalio rytelį
Už Tėvynę garbingai kritai,—
Už Tėvynę, už sesę brolelį.
Ir už laisvę, kurią branginai.*

*Tris metus tu praleidai garbingai,
Sunaikindams daug priešų šalies,
Savo drąsą parodei Tėvynei,
Nebodamas dėl jos net mirties.*

*Daug kautynių laimėjai, karžygi,
Priešui baimės nemaž' įvarei,
Savo žygiais išgarsinai šalį,
Kad skambėtų pasauly plačiai.*

*Kaip koks aras, kaip dvasios galiūnas
Tu skrajoji Tėvynės laukais.*

*Kur išgirsi, kad verda kautynės,
Žinok — Siaubas ten kaunas su jais.*

*Visad grįždamas linksmas drąsuolis,
Nugalėjęs ten priešų šimtus,
Narsiai mylimą tėviškę gynęs,
Vis sugrįžta pas savo draugus.*

*Ir šiandieną, kur verda kautynės,
Girdis tolyje šūvių garsai,—
Gal ir Siaubas kaunas su priešais.
Bet ko liūdi svyrrokučiai beržai?*

*Jau nurimo kautynės, nutilo.
Apsiniaukė saulėtas dangus.
Ko negrįžta mūs mylimas Siaubas?
Gal jau amžiams paliko jis mus?*

*Nebegrįš jis daugiau, nesulauksim,
Už Tėvynę jis žuvo, už mus.
Priglaus jį kieta gatvė Merkinės,
Ten, kur guli brolelių šimtai.*

*Žuvo mylimas vadas brangiausias,
Nematysim mes jo jau daugiau.
Kas nušluostys tau ašaras, žeme,
Ką mylėjo jisai taip karštai?*

*Nenuliūskim, rankų nenuleiskim —
Keršto noras uždegs mūs širdis —
Kol dar vienas lietuvis gyvensim,
Mūsų žemėj plėšikams — mirtis.*

GIRĖNUI, VEJELIUI, SIAUBUI IR PERKŪNUI

*Kodėl spalio mėnuo klastingas —
Žadėj' laimę, o ašarų pilnas.
Jis išeidamas rūsčiai šypsojos,
Išplėšdams iš mūsų draugus.*

*Aušo rytas, toks šaltas, miglotas,
Ir be laimės atėjo diena —
Enkavedistų būriai supa mišką,
Išsiskleidę Nemuno krantais.*

*Jūs dar bėgot žaliaisiais pušynais,
Nuo žolynų rasas braukdami,
Bet prakeiktas gobšus išdavikas
Budriai tikrino jūsų takus.*

*Taip jūs bėgot prie Nemuno— tėvo,
Kaip mažyčiai vaikai nuo žvėrių,
Negalvojot, kad Nemuno bangos
Prislėgs smilčių gelsvajam dugne.*

*Griebė irklą narsusis Vėjelis,
Greitai yrės per upės bangas.
Jis galvojo pasiekt kitą krantą
Ir dar kviesti į kovą draugus.*

*Kuri buvo taip miela pakrantė,
Kur jie laukė savųjų draugų,—
Tenai slėpės tikri išdavikai,
Jie jūs laukė išskėtę nagus.*

*Pasigirdo kulkosvaidžio šūviai,
Nuaidėjo Nemuno krantais.
Jūs sukritot kaip lapai valtelėj
Ir dar kautis pradėjot su jais.*

*Temo akys ir čiaupėsi lūpos,
Verkė ginklai beviltėj kovoj.
Kraujas dažė bangelių paviršių,
Ginklai gaudė kaskart vis labiau.*

*Ilgai staugė žmogėdros pakrantėj,
Trokšdami jų paimti gyvų.
Nemunėlis pajuodęs tylėjo,
Suslėpęs karžygius dugne.*

*Perkūnėli, mūs mylimas drauge,
Tu laimingas buvai visados...
Dabar kulkos sudraskė krūtinę,
Nemunėlio dugne užmigai.*

*O Girėne, narsusis karžygė,
Kodėl laimės šiandien netekai,
Kodėl vardą tu sau Girėno —
Nelaimingo lakūno, rinkais?*

LINKSMUČIUI

*Ir Nemunas rūščiai bangavo,
Ir skleidė sidabro bangas,
Ir jojo pakrantėj močiutė raudojo,
Ir ašaras liejo gailias.*

*Ir ko gi taip liūdnai banguoji
Šiandieną, o Nemune, tu?
Gal gaila tau žuvusio kario,
Kur krito ant tavo krantų?*

*Tik švintant šilėlį apgulę,
Tironai galando dantis.
Vaikščiojo pakrante įnirtę kaip šunys
Gal auką kur nors pamatys.*

*Ir ko gi taip rytą miglotą
Pušelės prie kelio vaitoj’?
Linksmučiui pašautos ten kojos,
Tai jis ten su priešu kovoj’.*

*Ir vėjas liūdnai suvaitojo.
Ir šūvis kartu nuaidėjęs,
Linksmučiui pakirstos ten kojos
Žiauriųjų tironų vadų.*

*Pripuolęs tironas prie kario
Išskėtė raudonus nagus,—*

*Paleido du šūvius jam kritęs karžygis -
Susmuko žmogėdra baisus.*

*Prispaudęs vamzdelį prie kaktos,
Pakėlęs į dangų akis,
Ištarei: „O Dieve, žūstu aš už laisvę!“-
Po šūvio užgeso širdis.*

*Ir kodėl nuvyto šiandieną
Gražiausi darželio žiedai?
O gal jų sesutė nelaistė,
Kad verkė kas rytas gailiai.*

*Ir ko gi mes, gėlės, nevysim,
Kad žuvo mūs brangus sūnus,
Kad žuvo už laisvę brangios tėviškėlės
Narsusis Tėvynės karys.*

*Ir kodėl, sūneli, negrižti,
O ar tau negaila manęs?
Nejaugi žiaurusis likimas išskyrė —
Man plyšta širdis be tavęs.*

*Gana. jau raudoti, močiute,—
Sūnelis vis tiek jau negriš,
Žiaurieji tironai išplėšė didvyri,
Neleidžia papuošt jam kapą.*

Perloja

MURINUI

*Pamilai brangiąją Tėvynę,
Kalnus, pušynus ir miškus,
Žaliojo Nemuno pakrantes
Ir tėviškės gimtus laukus.*

*Ir kai pašvaistės dangų raižė
Nuo priešų sukeltų gaisrų,*

*Tada tarei: „Sudie, močiute,
Aš eisiu gint šalį tėvų”.*

*Ir vieną vakarą tu tylų
Apleidai gimtus namelius.
Širdy liepsnoj Tėvynės meilė
Dėl priešų priespaudos žiaurios.*

*Ir su palaima motinėle
Lydėjo tave iš namų,
O sesės gailiai gailiai verkė
Daržely tarp kvapnių gėlių.*

*Jaunystės dalią tu praleidai
Su dainom tėviškės laukuos,
Drąsos, jėgos savo jaunystei
Tu įgijai žaliuos miškuos.*

*Ir porą metų tu praleidai
Tarp girios narsiujų arų,
Ir žiaurūs priešai neprašyti
Patyrė daug smūgių skaudžių.*

*Per klastą žiaurių išdavikų,
Per budelius mūsų tautos,
O, Murine, mūs broli mielas,
Nustojai gyvybės jaunos.*

*Negailestinga priešo kulka
Pervėrė širdį mirtinai,
Ir jau bestingstančiomis lūpom
„Sudie” Tėvynei ištarei.*

*Su gilia žaizda krūtinėje
Ir veide su didžiu skausmu...
Paslėpė liepsnos uraganas
Nuo budelių priešų akių.*

SNAIPERIUI

*Pasruvęs rudenio dangus
Lietumi žemę vilgė.
Tamsiąją naktį išėjai
Tu, laisvės pasiilgęs.*

*Kaip rudens ūkana pilka
Aptemdė mūs padangę,
Taip budelių gauja žiauri
Naikino šalį brangią.*

*Tu savo šalį pamilai,
Išėjai jai padėti.
Užkirsdams budeliams kelius,
Bandeį prieš juos kovoti.*

*Kovojai, degdamas kerštu
Už išžudytus brolius.
Paskatino tave drąsa
Mūs milžinų senolių.*

*Pasirinkai kelius sunkius,
Su priešais vis kovodams,
Ir aukojai patsai save,
Vilties vis nenustodams.*

*Ir spindi akys tau drąsa,
Širdy — pasiryžimas.
O, Snaiperi brangus,
Žiaurus tavo likimas.*

*Susekė kraugeriai šnipai,
Kur tu ilsies po žygio,
Nurodė gaujai budelių,
Kad tau išplėšt gyvybę.*

*Su budeliais narsiai grūmeis
Ir žūti nebijojai,
Ir už laisvę brangios šalies
Tu žūti nebijojai.*

*Prie klojimo kulkosvaidis
Kraugeriškas tratėjo,
O Snaiperis, vadas brangus,
Krauju ten apsiliejo.*

*Ilgai visi dar prisimins
Tą smėlėtą kalnelį,
Kur savo sielą Snaiperis
Įteikė Visagaliui.*

1947.II.7

JAZMINUI

*Tu užgesai, jazminams žydint,
Baltiems pivenių žiedams.
Ar nusibodo jaunos dienos,
Kad atsiskyrei nuo draugų?*

*Skaudus likimas, Jazmine, tavo
Pražūti kartą ir negrįžt,
Palikti žydinčią jaunystę,
Palikti tėviškės laukus.*

*Kai saulė leidosi už girios,
Tu jau kraujuose gulėjai.
Sužeista kulkomis krūtinė,
„Sudie, Tėvyne“,— kalbėjai.*

*Nurimus audroms, tu ilsėjais,
Palikęs brolius su mama,
Bažnyčioje varpai skambėjo,
Bet tu jau jų negirdėjai.*

*Paguldė tave jie ant gatvės,
Ant akmenų labai kietų,
O tavo tėveliai uraluos
Nežino tavųjų skausmų.*

*Kas dieną laukė tavęs broliai,
Kada pas juos tu ateisi.
Bet tavo rankos jau užšalę,
Ir nebeplaks daugiau širdis.*

— *Nelauk, mamyt, sūnelio grįžtant
Jis nesugrįš jau niekada,
Nes dargi rusams nepakanka
Kraujo ir ašarų gailių.*

*Ir lubinai gelsvi pražydo
Tavosios tėviškės laukuos,
Ir broliai, sielvartu nuliūdę,
Neparneš laisvės tau daugiau.*

*O vasarą žydės jurginai,
Ir džiaugsis broliai jų žiedais,
O Jazminui žiedai nuvyto
Su brangiais laisvės pažadais.*

*Kape apkas tave, didvyri,
Su laisvės ir kovos draugais,
O mes, čia likę, neužmiršim
Ir nedainuosime linksmi.*

DŪMUI

*Auksinė vasara kvatojo,
Nusviro kekės jazminių,
Kai tu apleidai gimtą sodžią,
Išėjai gint šalies tėvų.*

*Neišlydėj' tavęs tėvelis.
Nei motinėle verkdama,
Nes jie toli toli uraluos,
Kur daugel brolių išvežtų.*

*Tu išėjai, sudie pasakęs,
Gegužio mėnesį gražiam,*

*Ir liko liūdna tėviškėlė —
Tavo broleliai vien miške.*

*Tu išėjai kovot už laisvę,
Pasivadinęs Dūmeliu.
Iš savo partizanų būrio
Rytą draugu pasirinkai.*

*Laimingą vasarą praleidai
Tėvynės ošiančiuos miškuos.
Atėjus rudeniiui, išėjai
Gyvent Nemunėlio krantuos.*

*Tyliai bangavo Nemunėlis,
Pageltę lapai baigė krist,
Bet tu turbūt nepagalvojai,
Kad čia gyvybę reiks palikt.*

*Pirmajam lapkričiui išaušus,
Sukilo bangos Nemune:-
Daug žuvo brolių partizanų,
Mirtis nuskynė ir tave.*

*Ramiai ilsėkis tu, Dūmeli,
Žuvusių brolių čia greta,
Tegul bus tau lengva žemelė,
Lietuvių krauju aplieta.*

ŽVALGUI IR JO DRAUGAMS

*Kai aušo rytas sidabrinis,
Su džiugesiu grįžai atgal
Ir netikėjai, kad pateksi
Į priešo budelio rankas.*

*Palikęs verkiančią mamytę,
Sakei, sugrįši tu pas ją,
Ir netikėjai, kad greit žūsi
Ir atsiskirsi nuo draugų.*

*Užpuolus priešams, jūs nelaukėt,
Kada tenai jus nužudys,
Draugai, trise neatsišaukėt.
Paleidot šūvius į save.*

*Žvalgeli, verkia motinėle,
Kuri jau tavęs nematys.
Ir niekur nėra jai pastogės,
Kas jos širdelę suramins.*

*O tu, jaunoji mergužėle,
Tu neraudoki paslapčia,
Ateik į Alovės miestelį,
Rasi čia gulintį mane.*

*Tas namas stovi šalia gatvės,
Nėr jame durų nei langų,
Nėra vainikų, rūtų, rožių,
Nėra sesučių nei draugų.*

*O kaip norėtus juos priglausti
Šventon žemelėn amžinai,
Kad šunys kaulų nenešiotų,
Mama neverktų taip gailiai.*

*Verkė sesutės ir močiutė,
Verkė mergaitė mylima,
Verkė tavęs visas pasaulis
Ir paukštelių liūdna daina.*

*Atmins tave ir partizanai,
Kurie klajoja po miškus,
Nūrs tavo kapo nesimato,
Nes tavo kūnas pas sribus.*

NEMUNĖLIUI

*Tu palikai gimtuosius tolius,
Jaunystėj mindžiotus takus
Ir atklydai pas laisvės brolius
Į Dzūkijos miškus.*

*Nebuvo gaila tau tą kartą
Jaunystės žydinčios savos,
Kai tu rinkais sau kuklų vardą
Gražiausios upės Lietuvos.*

*Tą saulėtą rugpjūčio dieną
Palikęs ošiančias girias
Ir pasirinkęs draugą vieną,
Išėjai sau mirties surast.*

*Beržų nusvirusių pavėsy
Namų griuvėsius palikai.
Tąsyk pavasaris žydėjo,
Žaliavo klony s ir laukai.*

*Ten, kur platus dulkėtas kelias,
Kur teka Nemunas ramus,
Žuvo didvyris Nemunėlis,
Krauju aplaistė jo krantus.*

*Jauna širdis nustojo plakus,
Kovų ir žygių jau gana.
Priglauski jį, Tėvynės žeme,
Kaip savo kūdikį mama.*

*Kas gi sukurs jautriąją dainą
Draugams, jau kritusiems kovoj,
Kas melsis prie motulės kapo,
Sužibus laisvei Lietuvoj.*

NELAUK, TĖVIŠKE, JO

*Nelauk, tėviške, jo grįžtant pievų taku,
Jau didvyris negriš pramintuoju taku.
Aš menu, išėjau liūdną žygį tada.
Gal daugiau negrišiu su draugu niekada.*

*Kaukė niūrūs miškai,
Lenkės žvaigždės nakties.
Balti snaigių pūkai
Tau bučiuoja akis.*

*Laukei laisvės, brolau,
Atskrajojant miškais,
Ir sakei, sugrįšiu
Su žilvičių žiedais.*

*Jau sugrįžo visi mūsų žygio draugai,
Pro rūkus vos girdėt tavo balso aidai.
Tu pavasarius tris palydėjai miškuos,
O dar drąsiai žuvai Barčių kaimo laukuos.*

*Verkėm, Alksni, tavęs, tyliai slinko naktis,
Tamsumoj skrendi ten, kur šviesi ateitis.
Tu pavasarius tris palydėjai miškuos,
Dabar drąsiai žuvai Barčių kaimo laukuos.*

*Verkėm, Alksni, tavęs, tyliai slinko naktis,
Balti snaigių pūkai tau bučiuoja akis,
Motinėlė neateis, mergužėlė neateis,
Nuo sribokų gaujos tavęs nieks nepaleis.*

*Tik žemelė prislėgs, ta juodoji, sunki,
Oi, už ką, oi, už ką, bernužėli, kenti?
Už žemelę tėvų, už šalelę draugų,
Kas tik gyvas, minės, bernužėlio gailės.*

ŠTURMUI

*Užpuolė brangią mūs šalelę
Kraujo ištroškusi minia.
Tėvynė šaukė savo sūnų,
Kad stotų gretos ginti ją.*

*Gyvybės savo negailėkim,
Kiekvienam laisvė yr brangi,—
Išėjo pirmos brolių gretos,
Ir, Šturmai, tu su jais kartu.*

*Nešiojai partizano vardą,
Tėvynės meilę širdyje
Ir gynei mūs Tėvynės laisvę,
Pasižymėdams kovoje.*

*Ir daug, oi daug tu dėl Tėvynės
Darbų garbingų padarei.
Mes neužmiršim tavęs, broli,
Tave minėsime amžinai.*

*Kad čia kovoja partizanai.
Visa tai žino vakarai.
Į vakarus su ryšiuėjai
Per Lenkiją tu su draugais.*

*Žiemos verpetai sukuringi —
Nenugalėjo jie tavęs,
Ir su sargyba susikovęs,
Ėjai per sieną tu slapčia.*

*Naktis žemelei pranašavo,
Kad jau pavasaris arti.
Vargingą, tolimą kelionę
Keliavo broliai keturi.*

*Nuvargot jūs visi be galo
Ir apsistojot pailsėt,
O išgama seklys norėjo,
Kur esat, tiksliai sužinot.*

*Seklys, kelis sodžius apžvalgęs,
Turėdams šuniškas akis,
Nujautęs, kur ilsėjos broliai,
Skubėjo rusams pasakyt.*

*Balandžio dvidešimt aštunta—
Ta nelaimingoji diena.
Kur broliai ilsėjos, tą sodžių
Užpuolė kraugerių minia.*

*Ir pasigirdo šūvių salvės,
Kovojo Šturmas su draugais.
Nuo tvarto šokt — skambėjo balsas,
Granatų pritarė trenksmai.*

*Narsiai kovojo partizanai,
Laimingai teko išsiveržt,
Ką broliai kulkom pavaišino,
Teko šešiams akis užmerkt.*

*Pradėjo Šturmas pirmas trauktis,
Draugai jo traukėsi paskui.
Mažėjo žingsniai, silpo jėgos,
Ir tarė: — Broliai, aš žuvau.*

*Ir, žingsnių keletą nužengęs,
Parkrito ant žalios vejės,
Ir pilkąją žemele vilgė
Nekaltas kraujas iš žaizdos.*

*Pribėgo draugas, jį pakėlė,
Bet jis jau žodžio nekalbėj',
Tik gailiai, gailiai melsvos akys
Į draugo veidą pažiūrėj'.*

*Tartum sudie kalbėj' jo akys:
Aš žūstu, man brangi šalis,
Palikit, broliai, mane vieną,
Kad neištiktų jūs mirtis.*

*Draugai dar gelbėti norėjo,
Dar jam šypsojosi viltis,
Bet greit juos rusai pastebėjo,
Ir prasidėj žiaurus mūšis.*

*Su rankom priedangą sau kasė
Ant lygumėlės dobilų
Ir meldė jis, Aukščiausio prašė,
Kad dar suteiktų jam jėgų.*

*Priešai pamanė, kad jis žuvęs,
Prieš gyvus sutelkė jėgas,
Jis likęs eiti negalėjo,
Pats apsirišo sau žaizdas.*

*Naktis skrajojo virš Tėvynės,
O jis kentėj sunkias kančias.
Kai aušo rytas, priešai prašė,
Kad jis pakeltų jiems rankas.*

*Jisai atsakė: — Pasiduodu,
Tik sunkiai sužeistas esu,
Ilgai kentėjau, jėgos menkos
Ir rankų kelt nepajėgiu.*

*Ir priešai slinko taip atsargiai.
Ir džiaugsmas kilo jų širdy,—
Sugriaudė šūviai, ir iš karto
Trys priešai krito negyvi.*

*Dar pusę valandos girdėjos
Vis automatų klegesys,
Granatos trenksmas nuaidėjo —
Tai žuvo už Tėvynę jis.*

*Išauš pavasaris malonus,
Paukšteliai guos ir linksmins mus,
Dar tvirtos liko brolių gretos,
Bet tavęs, Šturmai, jau nebus.*

*Žydės alyvos, baltos ievos,
Žydės ir dobilai baltai,
Kur tavo kraujas laistė žemę.
Ten sužydės jie raudonai.*

*Dabar tau puoš garbingą vardą,
Raudoni dobilai žydės,
Sesės dainuos dainas graudingas,
Tave dainuodamos minės.*

MINDAUGUI

*Tyliai krenta baltas vyšnios žiedas.
Tolumoje skęsta tėviškės laukai,
Kam žaliai gegužy, skęstančiam žieduose,
Kam mus vienus, mielas vade, palikai.*

*Baltos ievos beria žiedus pakelėse.
Obelys palydi šypsena šviesia.
Jos jaunystę lydi žieduose alyvų,
Mini jau, vade Mindaugai, tave.*

*Ošia žalios pušys, baltas beržas moja,
Rasos pievas kloja, vėlai vakare.
Tu jau neateisi tėviškės papieviais
Baltos mėnesienos vėlai vakare.*

*Veltui lauks kalneliai, kloniai ir takeliai,
Jau kovon neveši mūs jau niekada.
Liūdės laukai, pievos, upės ir pušynai,
Juodos naktys tavęs verkdamos raudos.*

*Pamilai Tėvynę, kai vargai ją slėgė,
Kai nelaimės pančiai veržė širdyse.
Išėjai į kovą, nes mylėjai laisvę.
Išėjai, nes šaukė pavergta šalis.*

*O kas gi tavo žirgelius suskaitytų,
Kiek takų numynei tėviškės laukuos?*

*Čia kiekvienas medis, kelias ir kalneliai
Tavąją legendą amžinai kartos.*

*Jie kartos, kad liejas čia nekaltas kraujas,
Išdavikai priešams pardavė tave.
O tu taip mylėjai šiuos Dzūkijos smėlius
Ir, už juos kovodams, užmiršai save.*

*Vis žadėjai: laisvę mes parnešim šaliai,
Kaip ramunės žiedas ji veiduos žydės,
Nesulaukė laisvės tako baltas smėlis —
Rožėm žydi kraujas iš tavos širdies.*

*Tegul plaukia dainos ir šiandien į širdį,
Karžygių legenda amžinai gyva.
Tavo vardo, vade, ir darbų tavųjų
Neužmirš niekuomet laisva Lietuva.*

*Tu tarp mūsų gyvas amžinai palieki,
Tavo žodžiai dega mūsų širdyse,
Šventas beržas dega už tave, o vade,
Ir į kovą veda Mindaugo dvasia.*

AŽUOLINIUI

*Mielas brolau, tautos gynėjau,
Velykų rytas jau arti,
Varpelis skamba, Kristus kelias,
Argi jo balso negirdi.*

*Neprikeliam tavęs iš pievų,
Suklupusio kraujų klanuos,
Kas ašarotus našlaitėlius.
Kas suramins ir kas paguos.*

*Tave minėsime, Ažuolini,
Ir neužmiršime niekados,
Kas apdainuos tave Tėvynėj,
Kas likusius draugus globos.*

*Ir laukiam tavęs dieną, naktį,
Širdis nerimsta laukdama.
Ir kaip tokias naktis iškęsti,
Kai sieloj deganti žaizda.*

UOSIUI

*Tėvynei save paaukojęs,
Iš namų naktį išėjai
Parnešt mums ateitį gražesnę,
Drašuoli, tu pasiryžai.*

*Su priešais grūmeis, kiek galėję
Niekad kovoj nepavargai,
O, švintant rytui ūkanotam,
Nuo kulų budelių kritai.*

*Dar vos pražydo baltos ievos,
Išskleidė žiedus jazminai,
Karštame smėly, šalia kelio,
Pačioj jaunystėje žuvai.*

*Išėjai aplankyt namiškių,
Mamytę brangią nuramint,
Pakeisti baltinius į baltesnius,
Gal tu jautei, kad reiks mirt.*

*Prašei tu sesės baltinėlių
Plonesnių negu visados.
Sakei: man bus geriau gulėti
Ant gatvės akmenų kietos.*

*Tau sesė baltinėlius plonus
Padavė, gailiai verkdamą,
Nes ji nujautė, kad broleliui
Jau paskutinė valanda.*

*Tu, atsisveikindamas namiškius,
Spaudei stipriai baltas rankas,*

*Tarei sudie, brangi mamyte,
Jau nematysi tu manęs.*

*Saulutė jau tekėj' rytuose,
Spindulius pirmus skleisdama,
O tave, gulintį kraujuose,
Priglaudė žemė alkana.*

*Tavo veidelis buvo baltas.
Širdelė neplakė jauna,
Bet baisiai budelius kankino
Maloni tavo lūpų šypsena.*

*Ant gatvės gulintį saulutė
Dabino aukso spinduliais,
O kapą tau, brangus Uoseli,
Papuoš vien dagiais dygiais.*

*Tu nenuilstamai kovojai,
Dabar ramus ilsies kapuos,
Kaip nušvis giedras laisvės rytas,
Tau kapą šventas kryžius puoš.*

Uosis — Juozas Turčin

BUNKERY

*Naktis, diena — vis vien tas pats,
Tik šaltos niūrios sienos.
Per visą naktį kalbėjomės,
Draugai vienos idėjos.*

*Ir žvakės miegančioj šviesoje
Veidai visų išbalę,
Ir spindi pyktis iš akių,
Ir kerštas už šią dalį.*

*Ir vienas tarė: „Na, draugai,
Ramias dienas pametę,
Gal ryt pro bunkerio duris
Čia mums įmes granatą.*

*Gal ryt atklydusi kulka
Įsmigs mums į krūtinę,
Gal mirsim atvirom akim
Už kenčiančią Tėvynę.*

*Bet mes nebūsime tokiais
Svyruojančiais — nebūsime,
Nelinksim siaučiančioj audroj,
Nelinksim ir nelūšim.*

*Todėl, kol esam čia visi,
Mes priesaiką priimsim.
Galbūt jau mes ir neilgai
Miškų takus beminsim.*

*Jei liksime bent vienas mes,
Laisvajam rytui švintant,
Užgriausim bunkerį tada
Ir ažuolą sodinsim.*

*Kur šito bunkerio anga,
Kuri dabar mus dengia,
Teauga ažuolas stiprus
Ir stiebias į padangę.*

*Tegul siūbuoja dienomis
Ir naktimis žvaigždėtom,
Tegul jis kalba, mini vis,
Kaip mes dabar kovojam.*

*Tegul pasaulis sužinos,
Kaip buvo laisvės laukta,
Kaip mirėme kovos lauke
Už savo brangią tautą."*

*Ir žemėj, bunkery tamsiam,
Klaikiom akim bemiegėm
Visi iškėlėme rankas,
Visi tvirtai prisiekėm.*

*Tamsiojo miško vidury
Atverta bunkerio anga...
Veltui belaukia jis draugų,
Negrįš jie niekada.*

*Tekėjo saulė už miškų
Rausvos šviesos kaskadom,
Kai jie kovos lauke
Sau žiaurią mirtį rado.*

*Po žemę vienas aš bastaus,
Juodajam vargui žydint,
Gal aš tiktai dėl to likau,
Kad priesaiką įvykdyt...*

Skiriama partizanui — Kovui

VILKUI

*Toli nuo budelių buvai,
Pas juos negrižt galėjai,
Bet širdis vis nerimo tau,
Tėvynę tu mylėjai.*

*Žvaigždėtą naktį ant pečių
Išskeidei parašutą
Ir nusileidai pušyne
Žaliam — žaliam kaip rūta.*

*Bet neilgai tu ten buvai,
Nes šnipas jau stebėjo.
Kaip tikras Vilkas grūmeis tu,
Kol šovinių turėjai.*

*Paskutiniu tu pats save
Dievuliui pasižadėjai.
Sesės, jei žinot ką jo,
Prisėkit daug daug rūtų.*

KLEVUI IR VAIDILUČIUI

*Nakties tamsoje audros kaukė,
Tarp daugel, daugel žiburių
Laisvės kovon skubėjo vyrai
Tėvynės vieškeliu slidžiu.*

*Ir tuėjai, tėvus palikęs,
Broliams tarei „sudie“ ramus,
Tau lenkės ažuolas palinkęs,
Apleidžiant tėviškės namus.*

*Sau Klevo vardą pasirinkęs
Žaliam pušyne Lietuvos,
Dar žydinčias jėgas surinkęs,
Aukojai laisvei Lietuvos.*

*Keturi metai kaip minutė
Prabėgo tau kovos lauke.
Eglė, pušis, liepa sesutė
Globojo tave mamos ranka.*

*Naktis aplinkui, vilkai staugė,
Tarp jų — lietuviai, broliai mūsų.
Viršum padangėj audros kaukė,
Nešdamos jiems mirtį, kapus.*

*Žvėrys išgąsdinti bėgiojo.
Pasislėpė giliai urvuos.
Jie ne žvėrių, — tavęs ieškojo,
Pamatę pastojų kelius.*

*Grūmeisi tu ir Vaidilutis —
Mirtis už laisvę nebaisi,*

*Pakirto priešas prie eglutės,
Užmigdė juos naktis tamsi.*

*Vėjelis taršė Klevo plaukus
Ir Vaidilučio šalia jo.
Saulėto ryto nesulaukus,
Užgeso akys abiejų.*

*Tavęs netekęs, verkė, šilas.
Žali pušynai Lietuvos,
Tėvai Sibire, brolis girioj,
O tu ant gatvės purvinos.*

*Sesutės neprausė jums veido,
Neglostė motinos ranka.
Be karsto, be žiedų palaidojo
Už laisvę kritusias aukas.*

*Ir vėl naktis, pušynai snaudžia,
Baltajam rūke skęsdami,
Tėvynės varpai aidi, gaudžia,
Brolius į kovą šaukdami.*

*Stipriau suspauskim ginklų rankoj,
Laikas brangus, kova baisi,
Jau laisvės vėjai glosto plaukus,
Drąsiai pirmyn kovon visi.*

*Kol mindžios Lietuvos dirvonus
Kruvini batai kraugerių,
Neprisikels žuvusių kūnai,
Nenudžius ašaros tėvų.*

*Tiktai tada nudžiugs tėveliai.
Kada Trispalvė plevėsuos.
Nors žuvo jie, brangūs sūneliai,
Bet laisvė tėviškėj alsuos.*

Klevas — Juozas Kaziulionis

AUDRAI

*Prieblanda jau temo, snaudė baltos ievos
Ir lakštutė suokė girioj tarp žiedų,
Išbraidei tu mišką ir žaliąsias pievas,
Širdžiai nuraminti neradai žiedų.*

*Nors jaunystė šaukė dar tave gyventi,
Bet Tėvynės meilė nedavė tau delst.
Nutarei sau drašiai, broleliui ir sesei:
Išeinu už laisvę, negaliu pakęst.*

*Kaip plieninius pančius tu metei uždėtus
Senuosius tėvelius, brolius ir seses,
Apkabinęs mamą ir tėvelį seną
Bučiavai, kol veidas tau pradėjo balt.*

*Prieblanda, jau temo, snaudė baltos ievos,
Išgamos jau sekė tavo pėdomis,
Jie tave užpuolė gryčioj, Paulių kaime,
Vos pradėjus merkti poilsui akis.*

*Tu narsiai kovojai būry partizanų,
Nes jau nenorėjai trauktis be kovos.
Pirmam priešui žengus, mirtį tu paskyrei,
Lai primins narsumą karžygio Audros.*

*Vai sugrįžki. Audra, Lietuvos gynėjau,
Nuramink mergaitę, aplankyk draugus.
Tad tu prisiminki auštant laisvės rytą,
Priešų mūsų žemėj jau daugiau nebus.*

PAPARČIUI

*Aš paklausiau pas Papartį —
Brangų žiedą man atnešk
Po klevu, prie ežerėlio,
Atsakei tu man, kad aš.*

*Mes į kryžkeles išėjom,
Prislėgti minčių gilių,
Tuščios buvo tavo rankos,
Nieko neturėjai tu.*

*Mes sėdėjom prie upelio
Ir kalbėjome abu,
O dabar likimas žaidžia
Su tavim ir su manim.*

*Pūgos maišė dangų, žemę,
Vėjai daužė langelius.
Dar neužpustytas kelias
Tarp tavęs ir tarp manęs.*

*Skamba varpai užu šilo —
Ką gi lydi jų garsai?
Žmonės kasa kapą gilų —
Ką prislėgs šalti kapai?*

*Daugel ašarų išlieta,
Daugel priminta žiedų.
O, mergaite numylėta,
Nesakyk daugiau „myliu“.*

ŽILVIČIUI

*Ir kai vėtros baisios užė,
Laužė stuobrius be žiedų.
Tavo akys toli žvelgė.
Drąsiaiėjai link namų.*

*Tartum replėm širdį spaudė,
Kai pažvelgei į namus.
Kur tironai plėšė, draskė —
Ar tikėjai, kad taip bus?*

*Paskutinį kartą žvelgei
Į brolio mažus vaikus,*

*Kai sveikinaisi su broliu,
Jis tau laimės palinkėj.*

*Enkavedė mušė, spardė,
Klausė, kur daugiau draugų,
O mirtis blakstienas merkė,
Ir neišdavei tu jų.*

*Nerymoki, mergužėle.
Po stiklelio langeliu,
Neateis daugiau Žilvitis
Numintuoju takeliu.*

*Gal supils tau aukštą kapą
Be kryželio ir gėlių,
Tai ilsėkis, mielas Žilvi —
Čia, prie kelio, bus ramu.*

*O tu, pilkas balandėli,
Pakelėje paskrajok
Ir, atradęs Žilvio kapą,
Liūdnu balsu užburkuok.*

DŪDAI

*Lapkričio pabaigoje dar linksmas buvai,
Oi, Dūda tu brangusis, gal mirtį tu jautei.
Šeštadienio rytelis išaušo toks gražus,
Tai slėpkitės, berneliai, nes rusų greitai bus.*

*Saulutė nusileido, pasislėpė toli.
Ateina bolševikai, o jų veidai pikti.
Apgulę jau jie namą, pro langą žvalgėsi,
Pamatę partizaną, pradėjo šaudyt jį.*

*Išbėgai tu iš namo laimingai į laukus,
Bet sutikai slapukus — iš naujo mūšis bus.
Oi Dūda, Dūda, Dūda, sūneli Lietuvos,
Krauju apliejai žemę laukuose.*

*Oi Dūda, Dūda, Dūda, sūneli Lietuvos,
Tu vis karštai kovojai, o dar žuvai dėl jos.
Supylė tau kapelį tarp žuvusių draugų,
O Lietuvos seselės pasodins daug gėlių.*

*Oi, mielas partizane, ilsėkis amžinai,
O Lietuvos berneliai eis keršyti už tai.*

Dūda — Jonas Kibildis

VĖJUI IR JO DRAUGAMS

*Daina dainužė skamba
Po kaimus ir miškus,
O mes visi išėjom —
Ar grįšim į namus?*

*Gal grįšime už metų,
O gal ir niekados,
Gal tėviškės laukuose
Kulkosvaidžiai kvatos.*

*Kalbėjo vieną rytą
Po žaliu kleveliu
Bernelis partizanas,
Lakštingala vardu.*

*O, mano mieli broliai,
Ar žinot, ką girdžiu?
Kažkas pas mus ateina
Šio miško takeliu.*

*Lakštingalėlės balsas
Per girią nuaidėjo.
Po žaliu ąžuolaičiu
Kulkosvaidžiai tratėjo.*

*Tenai, prie Neries kranto.
Kur vingis tekėjo,*

*Lakštingala nuliūdęs
Su Vėju kalbėjo:*

— *Netekom Ramunėlio
Vėžiongirės miške,
Palaidojo jo kūną
Po žalia eglele.*

*Ilsėkis ir čiulbėki,
Lakštingala gražus,
Vėjeli, tu praneški,
Kur piktas priešas bus.*

*Kovoj drąsusis Vėjas
Narsesnis už visus,
Už tai penkiems sribokams
Jis paruošė kapus.*

KAIMIEČIUI — SANČAI

*Tu užaugai žaliuojančiam kaime
Ir Kaimiečio vardu išėjai
Už Tėvynės pagrobtąją laimę
Ten, kur kovės už laisvę šimtai.*

*Keturi metai greitai prabėgo
Sūkuriuose audringų kovų,
Šiandien rauda tavęs rudens vėjai
Ir žiedai chrizantemų baltų.*

*Ta diena ir tas rytas auksinis
Mums išaušo skausmingas, rūstus,
Kai aplaistei kovoj paskutinėj
Žemę gimtąją savo krauju.*

*Ryto ūkanoj šilas drebėjo
Šūvių salvėm mirtingos kovos,
Bet draugams jau padėt negalėjai,
Prigludai prie velėnos žalios.*

*Žemėj, mielas karžygį, jau guli
Neapraudotas, be karsto, gėlių —
Gal pašaukt tau senąją motušę
Iš šaltųjų Uralo kalnų?*

*Bet neateis apraudot ji sūnelio,
Ji užmerkė akis jau tenai.
Neatneš ir žiedų tau sesės —
Kapą saugo pikti kraugeriai.*

*Tu mylėjai savąją Tėvynę,
Už jos auštantį rytą kritai,
Ir garbė, kad nuo priešų ją gynei,
Tau, Kaimietei, tebus amžinai.*

*Šiandien kanklių jau neskamba stygos
Ir vaidilų baltų nebėra,
Nepins laurų vainikų karžygiui.
Bet minės jį per amžius tauta!*

**Kaimietis — Sanča — Petras Zagorskas
iš Pamūšio kaimo**

ŠEŠKUI

*Tu išėjai iš pašaukimo,
Praeitis tavo nebaisi,
Tu išėjai parnešt mums Laisvės
Ir niekuomet nesugrįši.*

*Buvai drąsus ir ištvermingas,
Aršioj kovoje nepavargai,
Tu buvai linksmas ir laimingas,
Tavo didvyriški darbai.*

*Pusantrų metų tave slapstė
Mylimos tėviškės miškai.
Kai tu žuvai, smūtkelis matė.
Pravirko pakelės beržai.*

*Kryžius ilgai stovės prie kelio,
Šitą pakeisime kitu,
Jis liudys, čia tekėjo kraujas
Lietuvių brolių nekaltų.*

*Badaut Uralan išgabeno
Našlaičius brolius su mama,
Iš viso būrio tave pirmą
Palaidojo su uniforma.*

BERŽELIUI

*Berželi svyruonėli, kas tau galėjo atspėti,
Kad ketvirtą balandžio reiks Veiveriuose gulėti.*

*Kiek tu kovų turėjai ir koveisi narsiai.
Sušaudė tau gal vėlę, ant lango pasvirai.*

*Apniauktoje padangėj žvangėjo automatai —
Draugus lydėjo kulkos, įsiutę azijatai.*

*Sustingusį jo kūną pririšo prie tvoros,
Kvatojo stribokai, o žmonės alpo jo.*

BERŽELIO SESELEI

*Išžudė šimtus brolių,
Nuklojo jais gatves,
O jau dabar pradėjo
Žudyt jų seseles.*

*Aplankiusi sodybą
Ir gimtus namelius,
Basa per sniegą bėgo,
Nusiavusi batus.*

*Visas jėgas sukaupus,
Galvojo dar pabėgt,
Bet budelis įsiutęs
Užkirto kelią jai.*

*Sugrojo automatas
Tarp krintančios miglos —
Pervėrė kulka širdį
Mergaitės nekaltos.*

*Nekaltos akys žvelgė
Į mėlynąjį dangų.
Ir triskart pakartojo:
„Sudiev, Tėvyne brangi“.*

*Sugriš sena močiutė
Iš Sibiro kalėjus.
Neras sūnaus, dukrelės,
Kuriuos ji taip mylėjo.*

*Sesuo, taip pat sugrižus,
Darželyje liūdės,
Netvers tvoros brolelis,
Sesutė nedainuos.*

LAKŪNUI

*Kiek daug tu jau kovų laimėjai,
Mirčiai drąsiai žvelgei į akis.
Vyrų žodį vykdė kiekvienas,
Nes jų vadas niekuomet neklys.*

*Kas paskirs mums pozicijai vietą,
Kas pulti kada įsakys,
Kas mirstančias pabučiuos lūpas,
Jeigu vadas užmerktų akis.*

*Palikai būsimą karžygį sūnų
Ir lavoną karžygės žmonos,*

*Į pergalę kelią mums skyrei,
Negailedams gyvybės jaunos.*

*Ore žaidė dar pirmosios snaigės,
Jos nedrąsiai dengė takus.
Tu nuvargęs ramiai jau ilsėjais,
Tau budeliai ruošė kapus.*

*Kulkosvaidžiai grojo galingai.
Jie liejo kulų bangas,
Pažinę jie spaudė iš džiaugsmo rankas,
Skaudžias tau padarė žaizdas.*

*Iš žaizdų tau veržiasi kraujas,
Naujas tau atvėrė kančias.
Praskyręs jau sau kelią lavonais,
Ir pasieki miško tankmes.*

*Krito kulkos ir priešai artėjo,
Iš skausmo tau alpo širdis,
Paimkite, mano broliai,
Radęs priešas žiauriai nukankins.*

*Bet jūs dėl manęs galit nežūti,
Palikit mane vieną čia,
Granatom nuo priešų — budelių ginsiuos,
Gal greit baigsis mano kančia.*

1945X1.5

Jonas Neifalta LAKŪNAS, Tauro apygardos, Gedimino rinktinės, Lakūno kuopos vadas. Kalniškės mūšio vadas. Žuvo 1945 m. lapkričio mėn. kautynėse su NKVD-istais Kalniškės miško apylinkėse.

KETURIOLIKTĄ GEGUŽĖS...

*Keturioliktą dieną gegužės
Nuo paukštelių skambėjo giria,
Į žaliuojantį kaimą Dzūkijos
Atplasnojo raudona gauja.*

*Trypė sesių rūtelių darželį.
Laužė sode medelių šakas.
Daužė kumščiais ligotą senelį.
Virkdė motiną, suko rankas.*

*— Kur banditai, kur bunkeris, boba,-
Staugė siusdama niekšų gauja.
Staiga šūviai sudrebino trobą
Ir keiksmiais nuaidėjo giria.*

*Sode, medžiuose giedant paukšteliams,
Su saulutės meilia šypsena
Tarp alyvų žiedų mūsų broliams
Kapą ruošė barbarų gauja.*

*Išdavikiškai medžiai šnabždėjo.
Išdavikiškai krankė varnai.
Išdavikas per lauką skubėjo,
Kur ilsėjosi broliai ramiai.*

*Tamsiam bunkery Ažuolas, Grafas
Tyliai klausėsi Klonio dainų.
Nepajuto artėjant pavojaus.
Nei piktų išdaviko nagų.*

*Viršum bunkerio sprogo granatos.
Pasipylė kulipkų lietūs.
— Išduoti esam,— Uosis prašneko,—
Negirdėsime laisvės dainų.*

*Klonis miega, prie sienos sukniubęs,
Prie jo kojų suklupo Genys,
Tyliai nulenkę galvą Aguona —
Nei šeimos, nei draugų nematys.*

**Skiriama partizanams Ažuolui. Grafui. Kloniui. Uosiui. Geniui ir Aguonai
iš Tauro apygardos**

KUKALIUI

*Pravirko tėviškė žalia
Iš skausmo ašarom perlų,
Kad žiauri budelio ranka
Išdraskė rūtų darželius.*

*Lingavo gluosnis pakely
Nuo aimanų, gaudžių raudų,
Kai žilgalvėlė pamiškėj
Alpo sušaudytų sūnų.*

*Tėvynės skausmą tu matei,
Kūkali Lietuvos laukų,
Už josios garbę išėjai,
Karžygi, į gelmes audrų.*

*Po kojom raitelio puikaus
Ramunė lenkės nuolankiai,
Mojavo sesių skaros tau,
Kai jojai tėviškės laukais.*

*O tėviške, miela, brangi,
Vėjelis šnibžda paslapčia,
Sudie karžygiui pasakyk,
Jis čia negrįš jau niekada.*

*Tratėjo šūviai atkakliai,
Jų aidas skrido per laukus,
Ir ten už laisvę tu kritai,
Tėvynės karžygy narsus.*

*Viršūnėj žydinčios obels
Gegutė suokė alpdama,
Bet jau iš kapo neprikels
Kūkalio niekas niekada.*

*Praeis laikai piktų audrų,
Jų pasaka gal liks tiktai,
Vainikuos sesių nupintuos
Jis čia ilsėsis amžinai.*

TRENKSMUI

*O pasakyk man, brangi mama,
Kada vėl laisvė ta ateis?
Kada aš grįšiu vėl iš miško žalio,
Pamiršiu tas kančias visas?*

*Ruduo laukus gelsvai nudažė,
Į žygį su draugais einu.
Sudie, mergaite, gal negrįšiu,
Motute, liki tu viena.*

*Mėnulis švietė taip ramiai,
Tarytum laimę lėmė jis,
Betgi kulka buvo beširdė —
Paliko vieną nuo visų.*

*Aš nesuspėjau pamatyti
Saulutės tekančios ryte,
O pasakyk man, brangi mama,
Kada bus tėviškė laisva?*

*Užmerkei mėlynas akis,
Narsusis Trenksmai, karžygy.
Tyliai rauduoja rudenį
Močiutė, sesės ir jinai.*

*Tave įkėlė į vežimą
Žiaurūs stribokai ir vagiai.
Iš tavęs, jauno bernužėlio,
Paliko vien tik pelenai.*

*O pasakyk man, brangi mama,
Kada ta laisvė vėl ateis?
Nors aš negrįšiu su draugais
Ir nebučiuosiu tau veidų.*

Partizanui Trenksmui — Stasiui Valickui iš pirmos Varėnos

V. MALINAUSKUI IR K. MIKAILIONIUI

*Tamsiąją naktį jauni partizanai
Surado pastogę žaliai pagirį,
Ir jie išvargę ramiai miegojo.
Sapnuos vaidenos ateitis šviesi.*

*Vos beauštant rytui, pagirį apsupo
Žiaurūs sribokai — pikti kraugeriai.
Kol lietus kulų į namus pakliuvo,
Jauni partizanai miegojo ramiai.*

*Jauni partizanai pašoko iš miego,
Žiūri į mišką — pastoti keliai,
Čia pasilikti taip pat jau ne vieta,
Nes liepsnose skęsta jau šitie namai.*

*Su šypsena lūpų mirė partizanas,
Jis mirtį rado degančioj liepsnoj.
Ir jisai mirė mirtim partizano.
Nedavė iš savęs pasityčiot.*

*Antras lyg paukštelis linkui miško skrido,
Nors lietus kulų lijo taip smarkiai,
Mirdamas tarė: sudievu. Tėvyne,
Už tave žūstu jaunystėj žalioj.*

*Žiaurūs sribokai juokė ir tyčiojos —
O, tu bandite, ką užkariavai,
Partizano lūpos negyvai šypsojos,
Akys užmerktos buvo amžinai.*

*Neatėjo tėvas, nei sena močiutė,
Toli už uralų, aukštųjų kalnų,
Tik netoli miško raiboji gegutė
Dukart užkukavo graudingu balsu.*

Melnytėlės kaimas, 1940 metų gegužė.

ŠVELNI DAINA

*Švelni kaip liepos žiedas motulė,
Kaip obelėlė balta galva.
Karštai mylėjai tu tautos sūnus,
Kova dėl laisvės buvo sava.*

*Blyškų, bet linksmą, malonų veidą
Dažnai sukaustė skausmas žiaurus,
Tu mus kiekvieną lankei ant gatvės,
Verkei, lyg būtų tikras sūnus.*

*Dėl ko gi šiandien tokia laiminga,
Miela mamyte, ką nujauti?
Gal jau artėja Tėvynei laisvė?
Ar dalia tavo tau nekarti?*

*Kodėl išblyško raukšlėtas veidas.
Ašaros skausmo temdo akis.
Štai supa mišką tironų gauja —
Tenai sūneliams gresia mirtis.*

*Širdis krūtinėj blaškės, nerimo,
Palikus šeimą, laisvę, namus.
Atbėgus mirčiai, pastojai kelią.
Savo krūtine užstojai mus.*

*O kiek kankino visą žaizdotą,
Krauju aplaistė miško takus.
Lai užaugina tokiais didvyriais
Dzūkijos žemė vaikų vaikus.*

*Dejuoja, rauda Trako giružė
Vakaras, rytas gailioms rasoms
Ir seka tavo žygdarbi, mama.
Tartum legendą kartų kartoms.*

Skiriama partizanui Juškai

PUTINUI

*Brenda sutemos per pievas,
Danguj žvaigždės sumirgėj',
Pasigirdo baisus šauksmas,
Toli aidas nuskambėj'!*

*Vėl žemelė sudrebėjo,
Alpsta jos skausmuos širdis.
Daug jai teko apraudoti
Narsių karžygių šalies.*

*Tu kritai ant šalto gruodo,
Liejos kraujas iš galvos,
Dar tu mirdams sušnabždėjai:
— Mirštu brangioj Lietuvoj.*

*Kelkis, Putine, į kovą,
Imki ginklą į rankas,
Paklausyk, kaip tavęs verkia
Pavergtoji Lietuva.*

*Nepuoš kapo tau lelijos,
Nei bijūnai raudoni,
Tik šalia jo akmenėliai
Pasilieka kruvini.*

*Mielas Putine, didvyri,
Tu už laisvę čia žuvai,
Mes tavęs jau nepamiršim,
Širdyse paliks skausmai.*

LAKŠTINGALAI IR RAMUNĖLIUI

*Kalbėjo vieną rytą
Po žaliu klevėliu
Brolelis partizanas,
Lakštingala vardu.*

*Tenai, prie Nemunėlio,
Kur vingis tekėjo,
Lakštingala nuliūdus
Su vėju kalbėjo.*

*Lakštingalos balselis
Per girią nuaidėjęs,
Po žaliu ažuolėliu
Kulkosvaidis tratėjęs".*

*Netekom Ramunėlio
Vėžiongirio miške,
Palaidojom jo kūną
Po žalia eglele.*

*Ilsėkis, Ramunėli,
Ilsėkis, būk ramus,
Vėjeli, tu praneški,
Kur piktas sribas bus.*

KUDIRKAI IR DAINIUI

*Ankstų rytą krenta snaigės.
Padengia laukus.
O Tu, Dieve Visagali,
Priimki mūs vargus.*

*Auštant rytui, saulei tekant,
Šūviai nuaidėjo,
Žuvo du mūs partizanai,
Krauju apsilieso.*

*Žuvo Dainius ir Kudirka
Bunkery tamsiam,
Paaukojo jie gyvybę
Rytui šviesesniam.*

*Verkė brolis, namie likęs,
Verkė sesės trys,
Verkė tėvas ir motulė.
Kad sūnus negriš.*

*Kas pabels į mūsų langą
Vidury naktų? —
Žuvo mūsų brangus sūnus
Tarp žalių miškų.*

JAUNUČIUI

*Sušaudė visą jojo šeimą,
Nekaltus brolius, seseris, tėvus.
Tik liko jis tarp namo sienų,
Ilgai galvojo, kas toliau gi bus.*

*Ir nutarė jis keršint priešams,
Gint garbę savo ir tėvų,
Be kurių paliko svetimšaliai
Kaip vienišą paukštelį tarp grotų.*

*Nors keturiolika jam dar tik buvo,
Nors jaunystė visa dar prieš akis,
Bet kam jaunam kentėt reikėjo,
Jei artimuosius apgaubė mirtis.*

*Išėjo jis į žaliąją girelę,
Didžiai uždėjęs ginklą ant peties.
Sunki našta jį slėgė visą kelią.
Ir jis žinojo, kad miške mirtis.*

*Miške surado jis savųjų būrį,
Draugai jį priėmė šiltai,
Jaunučio vardas jam tada prigijo,
Kurį nuo tol nešiojo amžinai.*

*Sušaudė prakeiktieji priešai
Jaunutį ties žalia pušim,
Pušim, kuri tikriems lietuviams
Paliko amžiams atmintim.*

ŠALMUI, JOVARUI, AIDUI, LAKŪNUI,
ŽAIBUI, LIŪTUI

*Liepos trisdešimtą dienų,
Saulei krintant už miškų,
Nuaidėjo salvės, šūviai
Viršum Raišupio laukų.*

*Aplink šnara rugių laukas
Ir visur graži gamta.
Bet jos grožį tuoj užgrobė
Kraujo trokštanti gauja.*

*Apsupa aplink sodybą
Azijatai kraugeriai,
Miškų broliams vien teliko
Stot į kovą atvirai.*

*Pasigirsta driskių riksmas
Ir jie puola voromis,
Bet tai Liūto narsūs vyrai
Jiems atsako ugnimi.*

*Vakarui kaskart artėjant,
Nešant jiems saldžius sapnus,
Šalmas tyliai sudejavo,
Atsisveikindamas juos.*

*Tuoj sodyboj kyla gaisras.
Ugnis plečiasi tolyn,
Plačiašakis, suvaitojęs,
Krito Jovaras ugnin.*

*Pasigirsta greit sprogimas,
Šauksmas nustelbė šūvius:
Vyrai, žūstam už Tėvyne!
Aidas šaukė į draugus.*

*Paskutinį kart Lakūnas
Matė saulę ir laukus,
Sušnabždėjo: ak, Tėvyne,
Ir nuskrido pas draugus.*

*Tvartui degant ir liepsnojanč,
Šūviam aidint vis artyn,
Ten sukniubo Žaibo kūnas.
Liepsnos—dūmų sūkuryj.*

*Liūtas matė, kad jau žuvo
Paskutiniai jo draugai,
Tol jis kovės, kol nurimo
Jo krūtinė amžinai.*

*Sasnavoj, prie valsčiaus mūro,
Gulint broliams karžygiams,
Patekėjo virš mėnulis,
Liūto veidas švietė jam.*

*Budeliai tad priešais matė,
Kad lietuvis yr narsus,
Už Tėvynę savo brangią
Mato mirtį jis ramus.*

*Dar ilgai minės barbarai
Lygius Raišupio laukus,
„Geležinio Vilko“ vyrai,
Kur paguldė jų būrius.*

B. Lukšys. TAURO APYGARDA.

**1946 metų liepos mėnesio 30 diena,
Raišupio kaimas, netoli Sasnavos,
valstiečio Karčiausko sodyba.
Šalmas — Jonas Popiera.**

ŠARŪNUI

*Ten toli, prie žaliuojančio miško,
Naujas kapas, kryželis, akmuo,
Prie jo stovi palinkęs berželis,
Jisai matė, kas žuvo po juo.*

*Jisai matė to karžygio mirtį,
Mėlynąsias užmerktas akis.
Buvo rūbai kraujuose sumirkę,
Sustojo plakus jaunuolio širdis.*

*Tas berželis taip pat dar girdėjo
Iš karžygio krūtinės jaunos,
Kai stingstančios lūpos šnabždėjo
Šventą vardą brangios Lietuvos.*

*Jis palinkęs tyliai sušlamėjo
Aukštom smilgom, kur augo šalia,
— Slėpkit kūną Tėvynės gynėjo,
Kad neliestų jo priešo ranka.*

*Klusniai apgaubė smilgos jaunuolį
Ir linguodamos guodė karštai.
Juoda žemė jam paruošė guolį,
Kad būtų gera ilsėtis amžinai.*

*Bet kada šūvių salvės nutilo
Ir užstojo tamsioji naktis,
Žuvusiojo draugai tuoj sukilo,
Kuriuos šį kartą aplenkė mirtis.*

*Vėjas skraidė tarpe medžių lapų,
Išnešiodamas naujienas dienos,
Partizanai tą kalbą suprato,
Nes priklausė prie miško šeimos.*

*Greit surado lavoną karžygio,
Prieš jį nulenkę galvą liūdnai.
Jis daugiau nebekils jau į žygį,
Už jo mirtį atkeršys draugai.*

*Matė smilgos ir baltas berželis
Duobę iškastą žemėj juodoj,
Ant jo kapo pastatė kryželį,
Garbės ženklą, žuvus kovoj.*

*Drąsa veiduose liūdesį sklaidė,
Draugus kasančiuosius gaubė tyla,
Ant kryželio išpjovė po raidę,
Nes kiekvieno gal tokia dalia.*

*Kitą naktį vėl tyliai atėjo
Partizanai su sesėm kartu.
Ant to kapo sesutės padėjo
Daug vainikų, darželio gėlių.*

*Buvo kartą atėjus naktyje
To karžygio motulė sena,
Baisus skausmas paslėptas širdyje
Išsiveržė prie kapo tada.*

*Jaunas berželis rasa gailiai pravirko,
Verkė miškas ir visa gamta,
Žiaurų priešą dangus net pasmerkė.
Oi, skaudi motinėlei dalia paskirta.*

**G. V. R.—žuvusio Šarūno idėjos draugai.
1946 metų spalio mėnesio 8 diena. TAURO APYGARDA.
Mikoliškis, Suvalkija.**

DAINA

*Eikim, broliai, ginti Lietuvos,
Eikim ginti garbę tėviškės brangios.
Kelkis, partizane, imk į ranką ginklą,
Negailėki kraujo, jaunystės savos.*

*Kiek čia susirinkom, gal ir bus visi,
Vytury, sūneli, pažiūrėk į tolį —
Gal kur jaunas Gruodis jau nebetoli.*

*Mielas vade, Gruodžio nematyt,
Rusai plėšia šalį, naikina mūs brolius,—
Naikina ir veža į rytus.*

*Vytury, sūneli, vaikščiojom abu,
Mes abu vaikščiojom ir abu kovojom,
Mes abu ir žūsime kartu.*

*Neliūdėk, Sakale, sūnau mano,
Neliūdėk, kad žūsi pačioj jaunystėj,
Nes tokia dalužė partizano.*

DAINA

*Pro Punios šilą saulė tekėjo,
Ant Nemuno krito migla.
Tenai žygiavo narsūs vyrai,
Palikę žmonas ir vaikus.*

*Žmonelė verkė apkabinus
Ir du vaikeliai jo maži:
Kam spaudi ginklą prie krūtinės,
Mielas tėveli, kur skubi?*

*Už Punios šilo saulė leidos,
Ant Nemuno krito migla,
Plaukė Burokas Nemunėliu,
Širdelė buvo sužeista.*

Burokas — Kibauskas Kostas, Lietuvos partizanų „Kun. Margio“ grupės kovotojas. Žuvo 1949.VI.5 kartu su Stasiu Raklevičiumi — "Tigru ir Kleveliu — (?) plaukdanj_per Nemuną ties Trakelių kaimu (Punios šilas).

RUGIUI

*Per žaliuojantį kaimą Dzūkijos
Atplasnoj raudonoji gauja,
Jau gatvėj kraujuose Rugio kūnas —
Vis dar neskamba laisvės daina.*

*Dar po šalį skrajoja teroras,
Dar Sibiriuj vergauja tėvai.
Tu, brolius palikęs bekovojant,
Išdavikų tinkle užmigai.*

*Dar tau vakar šypsojos jaunystė,
Dar tau meile žavėjos širdis,
O šiandien draugų tu nepažįsti —
Niekšų gaujos užmerkė akis.*

*Brangus vade, pramerki blakstienas,
Pažiūrėk, kas globoja tave;
Stribų daugybė, o tu— vienas,
Vietoj rožių pamestas purve.*

*Negirdi išdavikų kaukimo,
Nejauti smūgių batų kietų...
Kiek vargo daug reikia iškentėti
Tau, Rugy, dėl saulėtų dienų.*

*Tavęs verkia Dzūkijos pušynai,
Liūdi, vade, palikę draugai.
Kiekvienas lietuvis nusiminęs,
Sesių rankose vysta žiedai.*

*Bet už laisvę, kurie mirt nebijo,
Tam Lietuva per amžius dėkos,
O broliai, atgavę laisvę šaliai,
Sesės pins jiems naujus vainikus.*

KLAJŪNUI

*Klajūnas pro šalį praėjo,
Pro savo gimtus namelius
Ir liūdnas daineles dainavo:
— Nameliai, palieku aš jus.*

*Sudievu, gimtieji nameliai,
Sudie, mylimieji draugai,
Sudievu, senieji tėveliai,
Kur ilsis kapuose seniai.*

*Klajūnas sužeistas gulėjo
Ant balto garbuoto akmens.
Oi atnešk, atnešk, lietuvaite,
Nors porą lašelių vandens.*

*Ateiki dar kartą, mergaite,
Pažvelki į mėlynas akis,—
Suvilgyk išdžiūvusias lūpas,
Dar kartą sudie pasakyk.*

*Gelsvųjų kasų nenukirpki,
Tu širdį Tėvynei aukok
Ir liūdnas daineles dainuoki
Mums, broliams, tikriems lietuviams.*

*Klajūnas kraujuose gulėjo,
Jo veidą bučiavo rasa,
Nebučiavo tiktai lietuvaitė —
Tikroji Dzūkijos dukra.*

*Dar nebaigta daina dainuoti,
Dar nebaigta meilė mylėt —
Lietuvis, kraujais aptašytas,—
Jam laikas žemelėj gulėt.*

ŽAIBUI

*Pravirko padangė vasaros aiduose
Ir maišės audringi laisvės sūkuriai.
Vos tiktai aušrelė rytuose prašvito,
Slinko bolševikų dideli būriai.*

*Pabaigoj rugpjūčio, bręstant vasarajui,
Pasklido tironai Striuogiškių laukuos.
Rytmetinę maldą kulkosvaidžiai grojo
Ir paskendo sodžius dūmuos ir gaisruos.*

*Tekėjo saulutė per vidurį miško,
Palietė blakstienas skausmo spinduliai,*

*Ant dobilų lapų brolių kraujas tiško,
Grumiantis su priešais, budeliais žiauriais.*

*Daug Tėvynės priešų Žaibas nugalėjo,
Apsuptas tironų iš visų šalių,
Bet atremt puolimą didį negalėjo,
Jo galva nusviro ant pievos gėlių.*

*Paskutinį kartą jiems laukai kartojo:
Sudievu, gynėjai laisvės Lietuvos.
Gal kapus išlygins žagrelė artojo,
O Simne ant gatvės daugel pajuokos.*

*Lietuvį kankino, lietuvis kentėjo.
Ne vienas paklausė tos kančios: „Už ką“.
Bet Tėvynės meilę išplėst negalėjo,
Nors jie ir grasino Sibiru šaltu.*

*Dėl pralieto kraujo, dėl tėvų žemelės,
Slibinai raudoni daugel nukentės.
Nusibrauks nuo skruostų ašaras mergelės,
Ant kapų didvyrių rožės pražydės.*

DVIEM

*Tai buvo vakaras vėlyvas,
Miglose maudėsi laukai,
O tu gulėjai lyg negyvas,
Krūtinę spausdamas karštai.*

*Lėtai tekėjo tavo kraujas,
Šnabždėjo lūpos tylomis:
Žūstu aš už savo Tėvynę
Garbinga karžygio mirtimi.*

*Išbalęs tavo jaunas veidas,
Bet iškilminga šypsena
Tavęs ir tuomet neapleido,
Nors geso gyvybė jauna.*

*Tu gint Tėvynės pirmas stojai,
Pirmose gretoseėjai,
Narsiai prieš išgamas kovojai
Ir jau negrįši tu tikrai.*

*Šalia tavęs Lokelis miega,
Nukautas su tavim kartu,
Dar pailsėkit minkštoj pievelėj.
Nes veš ant gatvės akmenų.*

*Rytuos saulelei patekėjus,
Lokelio tėvas patylom
Jam pylė kapą balto smėlio
Ir laistė ašarom gailiom.*

8

LIETUVOS LIŪDESIO
DAINOS

Dainos ir šiuo metu dainuojamos Dzūkijoje.
Tekstai surinkti Alytaus, Varėnos, Simno,
Prienu, Daugų ir Merkinės apylinkėse.

KO NULIŪDO SESELĖ

*Ko nuliūdo seselė jaunoji,
Kam perlais padabinus akis?
Ar tu laukei žalios vasarėlės,
Ar pavasario laukė širdis?*

*Nei pavasario laukė širdužė,
Nei žiedelių ir pievų margų.
Tėviškėlėj dar viesulai užė —
Oi Dievuli, sunku ir baisu.*

*Skriaudžia žiaurūs tironai mūs šalį,
Smaugia laisvę jaunos Lietuvos,
Širdis skausmo pakęsti negali
Ir negali pakęsti skriaudos.*

*Ar ilgai dar tekės brolių kraujas,
Ar ilgai dar skriaudikas tryps juos?
Kyla kančios kas dieną vis naujos,
Be karstų pūva kūnai laukuos.*

*Ak Tėvyne, tu mano Tėvyne,
Nors mažutė šalelė esi,
Savanoriai tave narsiai gynė,
O dabar laisva būt negali.*

*Motinėlė raudėjo ir verkė,
Nebetekus sūnelių jaunų,
Ir kovot už Tėvynę išėjo,
Ginti mūs nuo baisių slibinų.*

*Ko nuliūdo jauna seserėlė,
Ko pravirko močiutė sena?
Kiek jau kartu žydėjo gėlelės,
O Tėvynė vis dar nelaisva.*

ŽUVUSIEMS PARTIZANAMS

*Nusileido paraudusi saulė,
Visos gatvės paraudo krauju,
Kiek lavonų paguldė čia niekšai,
Ir juos kojomis spardo visi.*

*Spardo veidus jaunų partizanų,
Oi, lietuvi, kokia panieka,
Neateina tėvelis nei mamytė,
Širdis plyšta jų paslapčia.*

*Sesės laužo savo rankeles,
Broliai klūpo, o Dieve, kas yra?
Kaip palaidoti jų nekaltus kūnus?
Pasitrauk tu, stribe, iš čia.*

*Mergužėlė priskynė gėlelių
Ir pabėrė žiedus paslapčia,
Ją nustvėrė sribukas už rankos,
Pasodino kalėjiman ją.*

*Mergužėlė pravirkusį tarė:
— Man kalėjimas visai nebaisus,
Bet ateis ir tau laikas, sribuke,
Atkentėsi už viską kartu.*

*Prisiminsi tu kruvinas gatves
Nuo mūsų brolių brangių Lietuvos,
Prisiminsi visų mūsų jaunystę,
Kiek privaręs kalėjiman žmonių.*

*Ar esi tu, sribuke, lietuvis?
Ar širdis tavo rami,
Kai užmiegi, ar tau nesivaidena
Tėviškėlė mūsų brangi?*

*Ar užmigęs nematai tu kraujo
Mūs brolelių, tikrų lietuvių?
Ar negirdi tėvelių šaukimo,
Kaip tu stumdei, išvežant tremtin*

*Nepadēs Dievas tau čia gyventi,
Kiek atėmei nekaltų aukų.
Kiek suguldei gatvėj brolelių,
Kiek sustūmei vagonuose draugų.*

*Pasigirdo šūvis sribuko,
Ir mergaitė parkrito drauge,
Ir jos kraujas pasiekė brolius,
Kurie gatvėj gulėjo šalia.*

DAINA

*Buvai tu vadas veteranas,
Skrajojai tu virš vandenų.
Buvai mums toks artimas, mielas,
Mylėtojai liaudies dainų.*

*Sukaukdavo sakalai plieno,
Ir kildavot jūs į erdves.
Jūs suteikėt garbę Tėvynei,
Ir amžiais ji jos nepraras.*

*Į Lietuvą rusai atėjo,
Nutilo motorų daina,
Ir vėl surakinta belaisvė —
Jaunutė, graži Lietuva.*

*Išrinkot žvaigždes jūs gražiausias
Erdvėse papuošt galvą jos.
Dabar krauju savo nušlakstėt
Žemelę šventos Lietuvos.*

*Tas kraujo lašelis kiekvienas,
Išlietas ant miško gėlių,
Lai ugdo Tėvynei didvyrius —
Mes eisim tavuoju keliu.*

*Tu platų pasaulį žinotai,
Bet laimės netroškai ieškot,*

*Už tai tavim tauta didžiuosis:
— Štai tikras sūnus Lietuvos.*

*Netekom mes mylimo vado,—
Išplėšė prakeikta mirtis,
Bet jis mus užstos prieš Aukščiausį,
Mūs laimė — šviesesnė viltis.*

KAI SŪNŲ IŠLEIDAI

*Kai sūnų išleidai į laisvės kovas
Ir ašarą nubraukei tyliai,
Pašvaistė ties pamiške plėtės rausva,
Ir nešė kulkosvaidžius vyrai.*

*Tą naktį dangus negesino žvaigždžių,
Aušra nusigandusi švito,
Ir kraujas iš daugelio vyrų širdžių
Nudažė Tėvynės arimus.*

*Kulkosvaidžiai lojo per dienas, naktis,
Nuo salvių skambėj' žalias šilas,
Kiekviena gėlė buvo baimės pilna,
Kiekvienas žmogus buvo piktas.*

*Ir sugulė rankos prie rankų šalia,
Ir vietos visiems neužteko,
Ir buvo velėna žalia kruvina
Šalimais išraustojo kapo.*

*Ir niekas nesakė nė žodžio tada,
Tik šautuvų tūtos blizgėjo,
Tada takeliu į didvyrių kapus
Pavargus senutė atėjo.*

*Ji tarė vienam partizanui jaunam:
— Palaukite, turit dar laiko.
Aš noriu pažvelgt į akis čia vienam,
Kur buvo tikras mano vaikas.*

*Senutės sausa ir gyslota ranka,
Ji vartė kiekvieną lavoną,
Ir prijuostė josios nusvirus marga
Nusidažė nuo kraujo raudonai.*

*Karžygiai kalbėjo nebylia malda
Ir šautuvus tyliai paglostė.
Senutė lavonus bučiavo veidan,
Nužėrusi smėlį nuo skruostų.*

*Ir niekas nesakė nė žodžio tada,
Tik vėjas nerimdamas kaukė,
Senutės sausa ir gyslota ranka
Prie kruvino veido prilipo.*

*Išeidama tyliai, gailiai verkdamas,
Sūnelį iš kapo ji šaukė,
Vėjelis lydėjo, jai sviro galva,
Ir kruvinas ašaras liejo.*

*Palikit, vaikeliai, ramybėj visi
Juk aš negaliu jūs lankyti,—
Juk budeliai žiaurūs sekioja visus
Širdies negaliu suraminti.*

*Saulute močiute, globoki tu juos,
Lietuti, smarkiau tu palyki.
Žemele juodoji, prislėki karius —
Daugiau jau neteks jų matyti.*

ŪŽĖ MIŠKAS

*Ūžė miškas, šlamėjo nuo vėjo,
Vėtros laužė medelių šakas.
Pagirys sargyboj stovėjo
Partizanas, nuleidęs rankas.*

*Pasislėpęs tarp medžių šešėlių,
Prisiglaudęs prie medžio tyliai,
Pastebėjo, kad pamiške slenka
Enkavedai didžiuliais būriais.*

*Pastebėjo jų žvėriškus žvilgsnius
Ir baisius kaip erelio nagus —
Kietos budelių kruvinos rankos,
Kurios žudo lietuvius visus.*

*Ir kodėl atėjūnus pamilot,
Lietuviai, kam pasidavėt jiems?
Ko, sribokai, pavirtot šunimis,
Kodėl norit mirties mums visiems?*

*Prisiminus, kaip brolių ar sūnų
Stribų gauja nutvėrus žiauriai,
Daužo galvą, pečius ir krūtinę,
Kol pradėdavo stingt sąnariai.*

*Ir, išmetę ant gatvės, tyčiojos:
— Kelk, drauguži,— laisva Lietuva!
Ko guli, ar nenori kovoti?
Turbūt pavargai, gal gana?*

*Matėm šaltą ir žiaurų jų žvilgsnį
Ir lenktus kaip erelių nagus,
Kietos kruvinos Stalino rankos,
Kurios žudo Lietuvos vaikus.*

*Nors mes kenčiam, bet esam lietuviai,
Nors sunki partizano dalia,
Bet, kada iškovosime laisvę,
Padėkos mums už tai Lietuva.*

KULKA SUDRUMSTĖ TYLĄ

*Kulka sudrumstė tylą
Kažkur toli, toli.
Kovoki, partizane,
Nes laisvę tu myli.*

— *Nors aš narsiai kovojau,
Bet buvo dauguma,
Kulka mane pakirto —
Sudievu, Lietuva.*

*Sudievu: brangi laisve,
Tavim nesidžiaugiu,
Ir mylima mergaite —
Šiandieną aš mirštu.*

*Šiandieną aš atskirtas
Nuo brolių ir draugų
Ir gatvėj išniekintas,
Net pažiūrėt baugu.*

*Pro šalį slinkę šunys
Į jį ilgai žiūrėjo,
Kad jaunas partizanas
Ant gatvės čia gulėjo.*

*Ėjo sribokų gaujos
Ir spardė tas gėles,
Kurios buvo paskirtos,
Didvyri, dėl tavęs.*

— *Nereikia tau tų kvietkų
Nei žydinčių gėlių! —
Nes tu esi banditas —
Ir spyrė su batu.*

*Ir ko čia susirinko
Tokia žmonių minia? —
Gal ji norėjo klausti,
Kas nužudė tave?*

*Kad jis kalbėt galėtų,
Daug ką pasakytų,
Nužudė azijatai
Iš tolimų rytų.*

*Neateis mama ir sesės
Sūnelio pažiūrėt,
Nei jauna mergužėlė
Ant kapo paliūdėt.*

*Tavo močiutė verkia
Tolimajam Sibire,
O jauna mergužėlė
Daržely vakare.*

*Nepuošk, sesute, kapo,
Nes tu jo nežinai,
Lai guli partizanas
Ten, kur žali dygliai.*

BERNELIUI

*Čia smėlio kapelis supiltas
Po beržu svyruoniu senu.
Jis stovi, lyg baimės apimtas,
Ir dainos aplinkui tiktai.*

*Atvedė jį rusai, pastatė
Prie duobės, užrišo akis.
Ne pirmą jie kankinį matė.
Nuo to jiems širdis nedrebės.*

*Staiga pasigirdo tik šūviai,
Krūtinė paplūdo krauju,
Jaunuolio galvelė nusviro
Po beržu svyruokliu senu.*

*Berželiai, berželiai žalieji,
Jūs matot, kas vyksta čionai!*

*Jei kartais ateitų mergelė,
Jūs jai pasakykit viską.*

*Nors auštantis rytas prašvito,
Iš čia išvaikščiojo visi,
Tik viena jaunutė mergaitė
Jo kapą aplankė slapčia.*

*Nelauk, mergužėle, bernelio,
Negrįš bernužėlis pas tave.
Jei kartais jo lauksi, ilgėsies,
Jis tave aplankys sapne.*

*Jei rinksies bernelį sau kitą
Iš laisvos Tėvynės sūnų.
Bernelis už laisvę kovojo,
Atpirko ją savo krauju.*

TU IŠĖJAI, PAGELTUS LAPAMS

*Tu išėjai, pagelius lapams,
Ruduo už lango verkė jo,
Ir vyto gėlės paskutinės.
Sudie, sudie kalbėjo tau.*

*Visa širdim tu pamylėjai
Vargo numintus takelius,
Apdainavai kovas ir sodžius,
Sesucių rūtų darželius.*

*Sakei, sugrįši gimtan sodžiun,
Kai baigsis kova kruvina,
Suvilgė ašaros blakstienas —
Sunki tau laimė svetima.*

*Žiaurių kautynių tu turėjai,
Pirmas per ugnį visėjai.
Liepsnojo laimė pakelėje,
Tau lenkės tėviškės klevai.*

*Jau du pavasariai praėjo,
Vasara kloniais nuskambėj'.
Už tėvų žemę broliai kovės,
Negrįžta, kur sugrižt žadėj'.*

*Trečiam pavasariui atėjus,
Kai vyleis — laisvė jau arti,—
Ištryško kraujas iš krūtinės —
Kodėl dalia tokia žiauri?*

*Ant brolio rankų žvilgsnis geso.
Žilvičiai apgaubė tave,
Pirmi pavasario paukšteliai
Sučiulbo sprogstančiam kleve.*

*Žydės alyvos pakelėje,
Vėl pins sesutės vainikus.
Išnyko laimė šviesiam toly.
Paliko tau niūrius kapus.*

*Priskyniau aš nuo tavo kapo
Rudens priplėšytų žiedų,
O tie širdy prašneko,
Tarsi prašnekęs būtum tu!*

*Tie žiedai amžino troškimo
Palaidoti dar ne laiku.
Gegutė guodė ir užkimo,
Nuskrido miško ošimu.*

*Tu išėjai ir jau negrįši,
Ir pergalę gali minėt.
Palinkus diamedžio šakelė
Tau apie laimę vis kalbės.*

*Palinkus diamedžio šakelė
Ir medžio kryžius tarpe jos.
Gamta pabudusi vėl kelias,
Pabustumei gyvent ir tu!*

NELAIMEI

*Nelaimei ir laimei tave pažinau,
Mergaitę iš tolimo sodžiaus.
Ką slėpė likimas — aš pats nežinau,
Ką paslėpei tu savo žodžiuos.*

*Norėčiau atspėti slapčiausias mintis,
Laimingas su tavim pabūti
Ir drauge keliauti per audringas naktis,
Vis vien, ar gyvent, ar pražūti.*

*Neilgai mylėjau — nebuvo kada,
Audringai gyvenimas bėga.
Nueisiu, nueisiu ir aš gal toli,
Kur po mūsų draugai mano miega.*

*Prisimenu vakarą, valso aidus
Apsvaigusioj mano krūtinėj.
Per sniegą ir pūgą toli išvykau —
Tai buvo naktis paskutinė.*

*Be pudros, dažų ir šilkų, paprasta,
Tik gelsvos kaselės supintos,—
Buvai man žibuoklės pirmoji rasa,
Lietuvos laukų išauginta.*

*Tave pažinau dar prieš vienus metus
Mažytėj grytelėj prie kelio.
Niekad neužmiršiu žavingų akių,
Graži lietuvaitė mergele.*

*Turiu visus laiškus, kuriuos man rašei,
Jei nori — galiu sugrąžinti
Ir vienišas, liūdnas nueiti tolyn,
Tik širdžiai mylėt neužginta.*

*Sudegusiu tiltu negrįšiu daugiau,
Daugiau tu manęs nematysi.
Nueisiu, nueisiu ir aš gal tenai,
Kur mūsų draugai mano ilsis.*

BROLELIUI

*Slėpkis, slėpkis, brolužėli,
Bėk žaliojon girelėn.
Kad tu jaunas nepatektum
Komunisto rankosna.*

*Išveš tave, brolužėli,
Toli toli Sibiran,
Negirdėsi tu dainelių
Lietuvos seselių.*

*Tu ten juodą plutą grauši,
Dar ir tos negausi,
Per išblyškusį veidelį
Ašarėles brauksi.*

*Negirdėsi kukuojančių
Raibųjų gegelių,
Negirdėsi raudojančių
Senų motinėlių.*

*Gal prisimins partizanai,
Kur miškuos klajoja,
Tavo pagarboj vardelį
Širdyje nešioja.*

*Obelėlė ko šarmota
Laukia rytmečio rasos?
Ko akutės ašarotos
Seserėlės mylimos?*

*Ko lemputė mirguliuoja,
Tamsią naktį degdama?
Ko sesutė nedainuoja,
Prie ratelio verpdama?*

ATSKRIDO VABALAS

*Atskrido vabalas raudonas
Į žydinčią Lietuvą,
Ir baisų lizdą jos žieduose
Jisai susukęs buvo.*

*Sudraskė trispalvę ir baltas mūsų vytis,
Parbloškus žemėn laukė mūs mirties.
Užpuolė vabalą raudoną rudasparniai drugiai,
O vokiečiai žadėjo laisvę — o kur jų pažadai?*

*Sugaudė mūsų brolius ir vežė į rytus,
Į pirmas kautynes rudieji ten statė lietuvius.
Žadėj' kolonizuoti, išvežt reicho darbams
Ir tenai pelkių duoti, ir sakė — gera bus.*

*Kentėk, kentėk, lietuvi, tu didelius vargus,
O aš myliu ir gerbsiu tik lietuvius tikrus.
Atėjo driskių- gauja, sugaudė brolelius
Ir juos visus suvarė į bunkerius šaltus.*

DRAUGUI

*Kur dingo draugas, kurs mane mylėjo,
Kodėl šiandien jis nelanko manęs?
Jis man paliko atminčiai žiedelį,
O pats pradingo lyg kokiam sapne.*

*Štai turiu ir šį aukso žiedelį,
Tai yra ženklas negilios praeities.
Kovoje žuvo mylimasis mano —
Jis neatsikels, manęs nemylės.*

*Ir iš žmonių nelaukiu aš jau nieko,
Ir praeities negaila man visai.
Tiktai laukiu šventų kapų ramybės,
Noriu užmigti tyliai, amžinai.*

*Tiktai ne tų šventų kapų ramybės,
Mane užkaskit ne taip, kaip kitus.
Kad širdyje plazdėtų dar gyvybė
Ir kad pasaulį tyliai jausčiau aš.*

*Ir kokios šviesios rudenio naktelės,
Žvaigždutės mirga, mėnuo neramus,
Ir kažkodėl taip nuobodu ir ilgu,
Vienai be tavęs liūdna ir graudu.*

*Paduokite man į rankas gitarą,
Tyliai užgausiu josios stygas.
Aš ją myliu, ji — draugas mano geras,
Jinai viena mane supras.*

*Kur dingo draugas, kurs mane mylėjo,
Kodėl šiandien nelanko jis manęs?
Jis man paliko atminčiai dainelę,
Kurį dažnai dainuoju vakarais.*

PARTIZANUI

*Ant gatvės gulėjo lietuvis,
Jo kraujas žibėjo purve...
Lietutis jo veidą mazgojo.
Raudėjo nakties sutema.*

*Vargonai bažnyčioj negroja,
Nelydi jo nieks į kapus...
Varnai jam akis iškapojo...
Močiute, tai tavo sūnus.*

*Ir kai nuaidės laisvės šūvis,
Lietuvius į džiaugsmą pakvies,
Nekils nuo gatvės tas lietuvis,
Švęst pergalės jis neateis.*

PARTIZANŲ GYVENIMAS

*Ei, gyveninis partizanų —
Laisvas, linksmas ir smagus.
Kaip smagu jaunam skrajoti
Po girias ir po laukus.*

*Mes gyvenam po eglaite.
Mūs gyvenimas žiaurus,
Bet už laisvę mes kovojam —
Jokis vargas nesunkus.*

*Trūksta rūbų, trūksta maisto.
Bet tai niekis, žmonės duos.
Partizanai prie miškelio
Linksmą dainą uždainuos.*

*Žengia puikūs eskadronai
Partizanų atkaklių,
Eina ginti tėviškėlės
Nuo raudonų slibinų.*

*Ei, tvirčiau suspauskim ginklą,
Priešui — kerštinga mirtis —
Partizanai pasiryžę —
Savo tikslą įvykdys.*

*Palei kryžių samanotą
Verkia motina sena —
Žuvo sūnus partizanas —
Jos senatvės parama.*

*Laimink, Dieve, mūsų žygius,
Brangią laisvę Lietuvos,
Tu globojai ją lig šiolei,
Neužmirški daugiau jos.*

ŽYDI VYŠNIOS BALTAI

*Ir vėl pražydo vyšnios baltos,
Ir krinta jų balti žiedai,
Močiut, ko rymai ant rankelių,
Ko taip gailiai, gailiai verki?*

*Nežydės vyšnios, nežydės kriaušės,
Žydės vėl obelys baltai,
Žydės vėl liepos augalotos,
Kurias prie vartų sodinai.*

*Kaip aukštos liepos augalotos
Ir tu, sūneli, toks buvai,
Bet tėviškėj, po baltom vyšniom,
Žydinčioj jaunystėj žuvai.*

*Tu išgirdai Tėvynės balsą,
Kuris alsavo mirtimi,
Ir, stodamas jai į pagalbą,
Pasitikėjai viltimi.*

*Ir rytas ūkanom aptrauktas,
Saulutė neskaisti tekėj'.
Ten, pagiry, prie seno kryžiaus,
Sunkus kulkosvaidis dundėj'.*

*Gaila tavęs, sūnau vienturti,
Gaila, kaip motina sakau,
Bet dėkui Dangui ir žemelei,
Kad čia, o ne gatvėj matau.*

*Tavo draugai linksmi dainuoja,
Karžygišką mūšį laimėj',
O kiti išniekinti gatvėj
Draugams dėl liūdesio gulėj'.*

*Liūskite, vyšnios balti žiedai,
Liūskite, obelys baltos,
Liūskite, liepos augalotos,
Liūskite, karžygiai Lietuvos.*

SKRAJOK, JAUNYSTE

*Skajok, jaunyste, po Tėvynę,
Dainuok su vyturiais,
O tu, dainele sutartine,
Skambėk man vakarais.*

*Pamiršiu liūdną vėjo dainą,
Prabus jauni jausmai,
Kai aš matysiu tavo veidą,
Šypsojantis laisvai.*

*Tik niekad, niekad nepamiršiu
Aš, tėviške, tavęs,
Nors jaunas Sibire numirsiu,
Nors akys man užges.*

*Atjos pavasaris gėlėtas,
Viltis gal nepražus,
Tik mano kraštas numylėtas
Nebus toksai gražus.*

*Kam kapą pylė juodo smėlio,
Ten bus laukų veja,
Jį saugos ginklas kareivėlio,
Minės jį Dzūkija.*

*Kam kapą pylė kalno šlaite,
Kam prie pilkos uolos,
Kam tėviškė yra našlaitė
Ir bus ja nuolatos.*

*O daug reikės dar skausmo kęsti,
Krauju laukai patvins.
Negali tautai meilė gesti,
Nes kas gi ją apgins? —*

*Žodžius pasakė tavo lūpos
Ir daug dar jos sakys,
Kai motina prie kapo klūpos
Ir šluostysis akis.*

*Jei plauks, ten, kur laivas plauk
Per vandenį toli,
Žinok, kad nieks tavęs nelaukia
Vergaujančioj šaly.*

*Belieka tart: sudie, Tėvyne,
Nes ten nedaug buvau,—
Skambėk, dainele sutartine,
Kurią aš dainavau.*

JUODAS VARNE

*Juodas varne, juodas varne,
Ko suki man virš galvos?
Nesulauksi, juodas varne,
Iš manęs tu sau aukos.*

*Kam plėšrius nagus išleidai,
Ko sukiesi prie manęs.
Ar sau grobį pajutai.
Kad skraidai man virš galvos?*

*Skarele man dovanota
Užrišiu žaizdas aš sau
Ir tau žodį tarsiu,
Svarbų žodį tarsiu tau.*

*Tu nulėk gimton šalelėn,
Motinėlei pasakyk,
Pasakyk brangiausiai mano,
Kad už tėviškę kritau.*

*O skarelę šią kraujuotą
Nešk pas mylimą greičiau,
Pasakyk, kad laisva ji,
Kad jau kitą aš radau.*

*Kad vedžiau aš sau karštesnę —
Kulką palaukėje po berželiu,*

*Kad šveitrusis mano kardas —
Jis pabuvo man piršliu.*

*Kad kulkelė karšto plieno
Mus sujungė amžinai.
Juodas varne, aš jau tavo,
Jau mirtis mano čionai.*

DAINA

*Ko taip sudundot, kloniai ir kalneliai,
Ko sušlamėjot, medžiai, neramiai?
Tai eina broliai už tėvų šalelę.
Tai rengias kovai dvasios milžinai.*

*Svyra berželiai šalia balto kelio,
Eina į mūšį visi su daina,
Nes jie gi žino, kad atbus Tėvynė —
Prie ginklo šaukia visus Lietuva.*

*Mes nepapratę svetimiems vergauti,
Ir mūsų ainiai niekam nevergaus.
Ei, kilkim į kovą kaip vienas,
Ginklus suspauskim rankose tvirčiau.*

*Miškas glamonėja, šlama mums dainelę
Kaip motinėlė, vygę supdama.
Lietuva mini praeitį garbingą,
Kai į laisvęėjo, kelią skindama.*

*Gūdžiai sušlamėjo šimtametės pušys,—
Oi, daug jos matė kruvinų kovų.
Rasa perlinė vis pravirksta rytą,
Kai kovoj žūsta vienas jų sūnus.*

*Neverkit, pušys, ažuolai pušyne,—
Mes parnešim laisvę, nors daug mūs negrįš.
Lietuvos šalelė, laisvės pasiilgus,
Kaip baltas žiedas saulėje pražys.*

DALIA

*Nelaiminga dalia tu mano,
Prakeikta dalia partizano.
Dieną naktį tu mane kamuoji,
Dieną naktį mane kankini.*

*Sudeginti namai gimtieji,
Sibyriuj išvežti tėvai.
Partizanui tik šautuvas — brolis,
Ateitis — tik šaltieji kapai.*

*Užjaučia tiktai žalias miškas,
Paguodžia tik ryto rasa,
Partizanui sesutė — lakšutė.
Sunki partizano dalia.*

*O žmonės galanda liežuvius
Ir deda banditų vardus,
Jie tiktai savo tėviškę žudo,
Laisvi jie niekados nebus.*

*Kai groja kovoj automatai
Ir siaučia aplinkui mirtis,
Prisimenu gimtąjį sodžių,
Mergaitės mylimas akis.*

KALNIŠKĖS MŪŠIS

*Tu su pumpurais palikai sodus,
Tad sugrįžk aplankyti žiedų,
Argi tu jų dar nepasiilgai,
O gal seka, sugrįžti baugu.*

*Pasakyk, laukiamasis, kada grįši
Ir kuriam man klūpoti lange,
Kuriuo takeliu tave pasitikti,
Saulei leidžiantis, o gal ryte.*

*Šiandien Kalniškės mišką apsupo
Tūkstantinė kareivių minia.
Jie ginkluoti iš fronto sugrįžo,
Kai su vokiečiais baigės kova.*

*Atidarė jie pragaro ugnį
Prieš artojus gimtinės laukų,
Jų vardai užu auksą samdyti
Negailėjo, neskaitė aukų.*

*Labai daug žuvo mūsų brolių,
Daug beginklių — mažai šovinių.
Na, ir jėgos siaubingai nelygios,
Apsuptiems neleido sulaukti draugų.*

*Ant pievaitės, kur balo mūs drobės.
Prie upelio, kur skalbdavom jas,
Žuvo mano brolelis jauniausias,
Jo lavoną ten rusai atras.*

*Rankas laužė senoji motulė,
Žuvo jos vienturtėlis sūnus.
Jį palaidos sribai ilgėlynuos,
Pasiguost jai net kapo nebus.*

*Negrįš broliai, negrįš bernužėliai.
Nei tėveliai mažyčių vaikų.
Nerymokit languos nei prie vartų,
Nesugrįš žiedais klotu taku.*

PASILIKIT SVEIKI

*Pasilikit sveiki
Jūs, mano namiškiai,
Brolis — automatas,
O nameliai — miškas.*

*Sėdi partizanas,
Papirosą rūko*

*Ir nekantriai laukia
Sutarto švilpuko.*

*Pasigirdo šūvis
Ir su juo—švilpukas,
Pamiškėj iš klumpių
Išvirto sribukas.*

LAUKUS, MIŠKUS IR PIEVAS

*Laukus, miškus ir pievas
Apgaubė sutema,
Močiutė gailiai verkė,
Sūnelį leisdama.*

*Mesėjome per lauką.
Mums lenkėsi javai —
Čia žengė partizanai —
Mūs broliai lietuviai.*

*Močiutę žilagalvę
Sūnelis išbučiuos —
Sudie, sena močiute,
Lauk manęs, grįšiu aš.*

*Mesėjome per mišką,
Mums lenkės riešutai —
Tai žengė partizanai —
Lietuvos gynėjai.*

*Mergele lelijėle,
Nelankysiu tavęs,
Ravėk rūtų darželį
Ir tyliai lauk manęs.*

*Miškus, laukus ir pievas
Apgaubė sutema,
Močiutė gailiai verkė,
Sūnelio laukdama.*

DAINA

*Jau pavasaris išaušo
Ir gėlių pilni laukai,
O padangėj nuaidėjo
Skambūs vyturių balsai.*

*Atsikėlęs anksty rytą,
Tu papieviais išėjai,
Kepurėlę tau dabino
Žibučių melsvi žiedai.*

*Tu, parėjęs iš kelionės,
Ant šienelio užsnūdai.
Sapnavai, kad tėviškėlės
Jau laisvi žali laukai.*

*Oi, motute, motinėle,
Širdį spaudžia taip labai,
Žuvo sūnus partizanas,
Nei kapelio nežinai.*

*Tu gegute, tu raiboji,
Pagirėliais paskrajok
Ir, atradus sūnaus kapą,
Liūdnu balsu užkukuok.*

DAINA

*Upės plauks į melsvą tolį,
Gervės skris ir vėl sugrįš,
Nežinau, brangi mamyte,
Ar pabelsiu į duris.*

*Kur bakūžė samanota,
Kur dainėles dainavau,
Šiandien liko tik arimai,
Iš bakūžės pelenai.*

*Nežinau, iš kur pareisiu
Per sodelį takeliu,
Tėviškėlė sunaikinta,
Nėr darželyje gėlių.*

*Motinėlė, kai pareisiu,
Prie vartelių atdarų
Veltui šauksiu tavo vardą,
Tu toli, ten už kalnų.*

*Motinėlė, tu uraluos,
Tėtis jau seniai kapuos,
Kas paklos man patalėlį,
Kas nuvargusį paguos.*

*Kas, saulutei patekėjus,
Iš miegelio pabudins,
Kas, lankelėj šieną pjaunant,
Pradalgėlę išvartys.*

*Jei pareisiu dar aš gyvas
Į gimtuosius namelius,
Apkabinsiu medį, kryžių,
Apkabinsiu lyg tėvus.*

DAINA

*Išauš pavasarėlis,
Gegutė užkukuos,
O mūs jauni broleliai
Dainelių nedainuos.*

*Užėjo žiaurūs priešai,
Išgaudė brolelius,
Išgaudė ir uždarė
Į bunkerius tamsius.*

*Tai dunda, dreba žemė
Nuo kulų sprogstamų,*

*Tai teka kraujo upės
Nuo brolių lietuvių.*

*Močiutę, seną tėvą
Išvarė ten nakčia,
Bet ar nežinot, vagys,
Kad reiks jums bėgti iš čia.*

*Nei vieno kraujo lašo,
Nei ašaros gailios
Nebus jums dovanota,
Jūs budeliai Maskvos.*

*Kur sudegė gimtinė,
Nauja graži stovės,
Kur žuvo partizanai,
Bijūnai ten žydės.*

*Ir vėl gyvuos Tėvyne—
Jauna, graži, laisva,
O brolių partizanų
Minės graudi daina.*

*Pasigailėk, Dievuli,
Tu brolių lietuvių,
Kad daugiau neguldytų
Ant rinkų purvinų.*

*Kad daugiau neguldytų
Ant rinkų akmenų.
Kad daugiau nelaidotų
Ant dirvų ariamų.*

MIŠKŲ BROLIAI

*Kur miškai žaliuoja,
Čiulba vyturiai,
Tenai mūsų broliai
Kenčia mirtinai.*

*Gal kada pateksiu
Į priešų rankas,
Tada mes vaitosim
Vieni tarp sribų.*

*Dabar mes, gynėjai,
Pavergtos tautos,
Liūdime pakrūmėj,
Laukiame progos.*

*Eikime, broliukai,
Iš tamsių girių,
Vykite sribokus
Nuo gimtų namų.*

*Štai ir mes išvydom
Didelius pulkus,
Tuoju ir pradėjom
Didelius smūgius.*

*Pasigirdo šūviai,
Žaibo greitumu
Ėmė kilti dūmai
Kalnų didumu.*

*Prasidėjo mūšis —
Broliai mylimi
Nemuno krantuose
Krito sužeisti.*

*Ten sunkiai alsuoja
Nemuno krantuos,
Šaukiasi pagalbos,
Bet negirdi nieks.*

*Eikim, eikim, broliai,
Vis toliau, toliau,
Kol pasieksim savo
Mylimus laukus.*

*Štai ir vėl išvydo
Mėlynus pulkus,
Vėl mums teks sugrįžti
Atgal į mūšius.*

*Mes savo šalelę
Ginsim visados,
Ir už mielą žemę
Negailiu galvos.*

*Kai nustos mums šviesti
Laimės žiburiai,
Tada atsilsėsime
Mes ilgai, ilgai.*

*Sudie, partizanai,
Lietuvos kariai,
Likite laimingi,
Dievas sergi jus.*

STIPRIAI PRIGLAUSK

*Stipriai priglauski ir bučiuoki,
Nes meilė — tai nevystanti gėlė,
O jeigu negrįšiu — neverki.
Kitas tave karštai pamylės.*

*Meiliai tau ašaras šluostys,
Karštai pavydės kitam.
Svajingos pavasario naktys
Užburs tave krašte tolimam.*

*Palydėk, mergaitė, iki kiemo vartų,
Paskutinį kartą ištark: „Myliu“,
O jeigu negrįšiu — neverki,
Pasiguoski lino žiedeliu.*

*Jau gaudžia galingosios salvės.
Mirtimi alsuoja laukai.
Tikėkis,— parnešiu tau laisvę
Kartu su nevystančiais žiedais.*

*Be laimės gyvent aš nenoriu,
Už laisvę numirt aš galiu,
Lietuviai už laisvę kovojo —
Kas daina, kas meile, kas ginklu.*

DAINA

*Ak, žiauri dalia Tėvynės,
Tėviškės brangiausios mūs,
Oi, daug tremia iš gimtinės,
Tėviškės brangiausios mūs.*

*Mes, palikę arklą, knygą,
Ėjom ginti šalies mūs...
Oi neverki, motinėle,
Kad sūnus kovoje žus.*

*Mes visi, o jie išėjo,
Jie išėjo ir negriš,—
Vienas po kito broliai žūsta,
Jie jau laisvės nematys.*

*Sudiev, mama, brangi sese,
Ar tam, tėve, auginai?
Mes jau žinom, vos pražyde —
Linkim laisvės Lietuvai.*

*Lai jiems skamba laisvės varpas
Taip galingai ir garsiai...
Jau užtenka, kad mes žuvom,
Jau gana vergaut, draugai!*

* * *

*Kai leidžias saulutė už pušyno,
Pakyla rūkai debesiais,
Tada žengia broliai partizanai
Tėvynės vieškeliais plačiais.*

*Sudievu, senos motinėlės,
Sudiev, daržely jazminai,
Sudie, nameli tėviškėlės,
Sudie ir, tėviškės draugai.*

*Kur šviečia saulė, leidžia sniegą
Nuo tėviškės žalių laukų,
Artoją, ariantį prie kelio,
Sesutės dainomis paguos.*

*Parskris į Lietuvą varnėnai,
Džiaugsis pavasario grožiu,
Ne viena apsiverks motulė,
Prisiminus praeities skausmus.*

DAINA

*Rauda rudens vėjas, rauda už langų,
Ilgu, ilgu, ilgu neramu.
Skrūostais nuriedėjo ašara viena,
O širdis vaitoja, Laisvės alkana.*

*Pabundi iš miego, praveri akis,
Aidi sargo žingsniai, skamba raktai vis.
Ir tyli paguoda atskrenda tada,
Kai ramina širdį alpstanti malda.*

*Tylios ir bežadės, slenka dienos čia,
O širdis vaitoja, tulžimi karšta.
Nieks, o nieks nežino, kiek tu čia kenti.
Kalinio dalužė, oi, sunki, sunki.*

*Cit, neverk, motule, motina sena,
Nerymok prie vartų, ašarų gana.
Takeliu sugrįšiu, laistytu krauju,
Tave ir Tėvynę taip karštai myliu.*

*Neapleidžia Dievas smilgos palaužtos
Ir belaimio paukščio, ištikto audros.
Neapleis ir mūsų tėviškės brangios,
Čia Marijos žemė ir vaikai mes jos.*

TAI LIETUVA

*Graži tu, Lietuvos žemele,
Kančių prityrusi per daug,
Bet iki laisvos Laisvės
Jau laiko nebedaug.*

*Suplevėsuos trispalvė,
Vėjo nepučiamą,
Tada mūs Laisvė būtų
Visai laisva, laisva.*

*Broleliai, visi prie darbo
Pro žydinčius laukus,
Močiutės, tik auklėkit
Ko narsiausius sūnus.*

*Kad žengtų mūsų gretos
Pro sumuštas gretas,
O rankose turėtų
Trispalves vėliavas.*

DAINA

*Bolševikai tegul žino,
Kad dar kartą žygis bus,
Iš miškų ir iš beržynų
Vyrai jiems kapus paruoš.*

*Velnias buvo juos išnešęs,
Bet sugrižo alkani.
Neprašytas mums ne svečias,
Pavaišinsim mirtimi.*

*Ir sustos prie vyro vyras,
Vėl Trispalvė plevėsuos.
Ką lig šiol globoja girios,
Tie stos ginti Lietuvos.*

*Kils kaip žiedas dobilėlio
Mūs brangi tėvų šalis.
Vėl bus laisvas artojėlis,
Vėl gyvenimas atgis.*

KUKŪ

*Šaltis, į šiaurę vagonai jau rieda,
Papučia vėjai drėgni,
Ryt, gal poryt jau gojely, kukū —
Pasigirs akordai nauji.*

*Vyrai iš miško, trispalvę iškėlę,
Vytim širdy nešini,
Merdinčių žemę prižadino, kukū —
Kulkosvaidžių ugnimi.*

*Priešą išvysim iš savo Tėvynės,—
Gaila jam bus Lietuvos,
Versim iš kojų ir duosim, kukū —
Du metrus smėlio kalvos.*

*Tuo laisvės varpą iškelsim į bokštą,
— Skambins vaikams Lietuvos.
Skambės per amžius — nevertas, kukū—
Laisvės, kas negina jos.*

MAŽAI TAVE MYLĖJAU

*Gal per mažai tave mylėjau,
Šalie gražioji Dainavos,
Gal per mažai eilių tau pyniau,
Skausmingų, alpstančių maldų.*

*Menu, šaukei, kai verkė vėjai,
Šaukei tu mirštančiu balsu,
Ir išėjau į juodą naktį,
Sakei: Drąsos! Ten bus klaiku.*

*Vaitojo niūrios rudens dienos,
Rausvi pavasario žiedai,
Krauju nulašintos ramunės,
Vaitojo tėviškės šilai.*

*Mačiau, verkei, kai gūdžią naktį
Suklupo broliai keturi,
Saukei: — Drąsos, drąsos, didvyri!
Tėvynės meilė nemari.*

*Su jais braidžiau po tavo gojus,
Rasotus, ošiančius miškus,
Kautynių ugnį, žygį sunkų,
Drauge mus laimino Dangus.*

*Tai pasakyk, ko mirt neleidai
Granatų trenksmo sukury...
Kam išvarei, kai vėtros kaukė,
Bejausmėn Sibiro šalin.*

*Priimk! Meldžiu, kančių Tėvyne,
Juk aš myliu tavo laukus,
Leisk dar sugrįžt ir apdainuot man
Už laisvę mirusius Arus!*

DAINA

*Ateik, pavasari vienplauki,
Dainuok, šalele putinų,
Juodoj nakty manęs nelauki —
Aš gint Tėvynės išeinu.*

*Dainuok, kai vyšnios žiedas kelsis,
Pabudęs saulės spinduliuos,*

*Širdin kai laisvės aidas belsis,
Žygiuojant karžygių keliais.*

*Ir ant šakos, ir ant žiedelio
Dainuok viršūnėse klevų,
Akis išgraužė dulkės kelio,
Beieškant mums dienų šviesių.*

TARDOMA LIETUVAITĖ

*Veža mane į kalėjimą
Ir surišo man rankas:
— Pasakyki, kur banditai.
Nes užmušime tave.*

*Jie grasino, mane baidė,
Bet aš nieko nebijau.
Ašarėlė neriedėjo,
Aš sėdėjau ir juokiaus.*

*O juos ėmė tokis pyktis,
Jie pradėjo mane mušt.
Atsakiau jam vieną žodį:
— Pasitrauk, stribe, nesiusk.*

*— Gal ateis ir tau toks laikas,
Tau užteks mūsų aukų,
Nežudysi mūsų brolių
Ir nerausi mums plaukų.*

*— Tau užteks mūsų kraujo
Ir kalėjiman vežt žmonių,
Netapsysi tu už rankų
Į vagonus mus žmonių.*

*Nors mane labiausiai mušė,
Kojom spardė kiek galėj',
Mano ašarų nematė.
Tiktai juoką jie girdėj'.*

AUKA

*Tėvynei save paaukojai,
Iš namų naktį išėjai,
Parnešt mums ateitį gražesnę,
Broleli, tu pasiryžai.*

*Tu, atsisveikindamas namiškius,
Spaudei baltąsias rankes,
Sakei: „Sudie, brangi mamyte,
Gal nematysiu jau Tavęs“.*

*Prašei pas sesę marškinėlių.
Marškinėlių labai plonų.
Sakei — man bus lengviau gulėti
Ant gatvės kietų akmenų.*

*Tau sesė marškinėlius plonus
Padavė, gailiai verkdama,
Nes ji nujautė, kad broleliui
Jau paskutinė valanda.*

*Vos tik pražydo baltos vyšnios,
Vos tik prasiskleidė žiedai,
Dzūkijos žemėj, šalia kelio,
Pačioj jaunystėj užgesai.*

* * *

*Tu su pumpurais palikai sodžių,
Tad sugrįžk aplankyt žiedų,
Argi tu jų dar nepasiilgai,
Ar tau mane kankinti smagu.*

*Pamačiau aš sapne juodą kryžių
Ir su tavo vardo parašu,
Dabar aiškiai žinau, kad tu žuvęs,
O širdie, ar užteks tau jėgų.*

*Ties balaite, kur balo mūs drobės
Ir sesutės ten skalbdavo jas,
Žuvo mano mylimas bernužėlis,
Jo lavono jau nieks neatras.*

*Ten, kur sirpdavo žemuogės kvapnios
Ir sesutės ten rinkdavo jas,
Dabar renkam lašus brolių kraujo,
O krūtinė skausmų kupina.*

*Pasakyk, bernužėli, Kada grįši
Ir kuriam man rymoti lange,
Kurio takeliu tave pasitikti,
Saulėi leidžiantis, o gal ryte?*

JAU GREIT...

*Jau Lietuvai teka skaisčioji aušra,
Jau greit nusileis raudonoji žvaigždė.
Pirmus partizanus jau slegia kapai,
Ir gėlės jiems šnibžda „sudie“.*

*Bet ne, jūs gyvensit tarp mūsų amžinai,
Lietuviai jūs vardą minės;
Iš kartos į kartą seni ir vaikai
Maldoj ir širdy jus turės.*

*Jūs žuvot už laisvę garbingoj kovoj,
Gimtosios šalies sakalai,
Per amžius lietuviai minės jus dainoj,
Garbė jus lydės amžinai.*

STALINUI

*O kruvinas, beproti Stalinai,
Kam Rusijos žemę nualinai?
Nečiulba lakštingalos soduose,
Tik skursta kacapai kolchozuose.*

*Bumčik, bumčik, kaip iš rago —
Nėra duonos nei pyrago,
Neskamba jau jų daina,
Nes Katiuša alkana.*

*Storpilviai, jūs įstaigoj sėdite
Ir kaip šunes viską ėdate,
Kacapai — tai mulai,
Tamsios Rusios šulai.*

*Kas išgeria šarlako butelį,
Tas tuoj susigauna ir utelę,
Žiūrėk, Stalin, bus blogai —
Supas Kremliaus pamatai.*

PARTIZANO DAINA

*Jeigu kas norėsit pamatyti
Mane paskutinį kartą,
Eikit į Alovės miestelį,
Tai rasit gulintį mane.*

*Tas namas stovi prie pat gatvės,
Nėra nei durų, nei langų,
Nėra vainikų žalių rūtų,
Nei motinėlių, nei raudų.*

*Ateis nakčia, paims sribokai,
Išveš iš miesto ant laukų —
Nekas duobės, nepils kapelio,
Paliks ant lauko dėl šunų.*

*Ateik slapčia, brangi sesute,
Užkask mane giliai, giliai,
Kad šunys kaulų nenešiotų.
Sena mama, neverk gailiai.*

DRAUGYSTĖS DAINA

*Mielas drauguži, neliūdėki, kad reikia žengt šituo keliu,
Šituos žodžius širdin įdeki, nors atsiskirti taip sunku.
Subrendom miške, todėl ir širdys kietos,
Kautynių lauke nebuvo priešams vietos.
Draugystę praleidom kovoj ir ugnį, ir ugnį,
Neliūski, drauguži, mums laisvė ateity.*

*Vargė pažinom vienas kitą, tu man tapai tikru draugu,
Ne vienas priešas nuo mūsų krito, ir žemę laistėm jų krauju.
Draugystė tvirta, draugystė kieto plieno,
Sujungė kova kaip šalto mūro sienos.
Kas žuvo, nulenkim galvas, ties kapu, ties kapu
Ir ženkim likimo mums skirtu keliu.*

*Šiandien raudono maro laikas, o gal mūsų laukia Vorkuta?
Šiandien rytų plėšikai siaučia — išauš ir mūsų valanda.
Drauguži, tikėk, jog nebereikės kentėti,
Ir viltį turėk, kad laisvė teks regėti.
Ir mes susitiksim po Vyčio vėliava, vėliava,
Kad mūsų šalelėj švies laisvės aušra.*

BE LAISVĖS

*Žadėjai laisvę tu parnešti
Kartu su žydinčia svaja,
Sakei, dainuosi su Tėvyne,
Bet palūžai kelio gale.*

*Sakei — pavasarį žieduotą
Paukštelių muzika aidės,
Pasviręs beržas verks rasotas,
O žemėj laisvė suskambės.*

*Žinau — žydės papieviais ievos,
Ir brolių dainos čia skambės,
Minės tave laukai ir pievos,
Bet tavo vardą kas atspės.*

*Sesuo dar lauks tavęs sugrįžtant,
Motulė langus prarymos.
Mergaitė, vartuose parimus,
Tik tyliai vardą vis kartos.*

*Žydės vėl obelys ir kriaušės,
Rasotus langus šluostys jos
Ir vis dar tavęs lauks sugrįžtant
Ir laisvės parneštos brangios.*

*Jam liūdną dainą ošia šilas,
Jam gėlės puošiasi rasa,
Jam kapas karžygio supiltas,
Po kryžium motina sena.*

PABUSKI, LIETUVI!

*Pabuski, Lietuvi, iš gilaus miego,
Klausyk kaip dejuoja pavergta šalis;
Ji merdi kančiose ir laukia to laiko,
Kai auštant rytas su laisve nušvis.*

*Prieš daugelį metų gal nieks netikėjo,
Kad brangiąją laisvę Tėvynė praras,—
Parduos piktam rusui tikrieji jos sūnūs
Ir rankoje ginklą prieš brolių pakels.*

*Užtat ir dejuoja Lietuvos žemelė.
Kad krauju paplūdę Lietuvos laukai —
Vagom išvagoti, ir teka upeliai —
Nuo ašarų skausmo jie teka smagiai.*

*Tuos žodžius kartojo Dzūkijos žemelė,—
Dejonių negirdi Tėvynės sūnai,
Kurie ją mylėjo ir gynė jos laisvę,—
Tėvynės žemelėj jie guli ramiai.*

*Ir taip išblaškyti Lietuvos jaunuoliai
Po Rusiją plačią, Sibyriaus miškus,*

*Jų rankos apkaustytos pančiais plieniniais.
Vergauja ir kenčia skausmus.*

*Tikėsim tikrai, kad ateis toks laikas
Ir auštantis rytas su saule nušvis,
Susmuks piktas priešas, teisybę supratęs,
Ir priespaudos pančiai nuo rankų nukris.*

1953.111 13

ŠIAURĖS KANČIOS

*Šiaurės vėtrose vyrą pakirto.
Bunda rytas niūrus ir rūstus.
Mūsų kruviną priesaiką girdi
Šiaurės uolos ir šiaurės dangus.*

*Nusileido saulutė tą dieną
Už aukštųjų Norilsko kalnų.
Vyrai ryžosi durtuvą seną
Laužt krūtinėmis savo kartu.*

*Dzūkų žemė, žemaičių arimai
Ir aukštaičių melsvi ežerai —
Nesikeis jūsų sūnūs nurimę,—
Trys gražiausi Tėvynės žiedai.*

*Neįpratę per amžius vergauti
Laisvės ainiai didžios Lietuvos,
Ryžos pančius plieninius nutraukti
Tikri sūnūs Lietuvos laisvos.*

*Tėviškėlės laukų pasiilgę.
Bunda lino melsvieji žiedai,
Rausvos rožės krūtinę suvilgė,—
Krito narsūs šiaurės karžygiai.*

INTERNACIONALAS

*Atsisakom nuo senojo svieto:
Bolševikų — plėšikų — darbų,
Nereik kruvinų Lenino pietų
Nei piktųjų Stalino kalbų.*

*Gana bado, žiaurumo, suktybių,
Teprasmenga ir melas visai,
Žemei meilę ir daugel gėrybių,
Laisvę neša savi karžygiai.*

*Atsikelk, prablaivėk, suvedžiotas žmogau,
Tik dorybės keliu ženkl pirmyn,
Vyks šalin tu vagis, piktadarius visus
Vis tolyn ir tolyn, ir tolyn.*

KALINIO DAINA

*Palinko jovaras prie vartų
Šalia baltųjų jazminų,
Dar neseniai supai mažytį,
Dabar miškan gyvent einu.*

*O kaip norėčiau lėkt per pievas
Ir žaist su kūdikiu mažu!
Bet mane laisvė taip viliojo
Ir liepė eit tėvų keliu.*

*Dar nepraėjo pora metų,
Kai aš į mišką išėjau.
Užpuolė mane žiaurūs priešai,
Ir aš už grotų patekau.*

*Žiaurus likimas man taip skyrė —
Sėdėt tarp sienų keturių.
Aš nematau, kaip saulė leidžias,
Negirdžiu balso vyturių.*

*Gal mus nuveš kur už Uralo
Tremtinių brolių aplankyt,
O gal už tolimo Baikalo
Snieguose galvas paguldyt.*

*Aš palikau seną močiutę,
Sesutę, rūtas sėjančią,
Ir savo jauną mergužėlę.
Daržely gailiai verkiančią.*

*Aš nematysiu žalių lankų
Brolius vaitojant pradalgį,
Aš negirdėsiu, kaip sesutės
Laisvės dainelę uždainuos.*

*Oi, tu neverk, sena močiute,
Kam laužai sau baltas rankas?
Sūnus aukojas gimtai žemei,
Aukok ir tu savo kančias.*

UŽKRITO RASA

*Užkrito rasa sidabrinė,
Užėjo naktuzė tamsi,
Kažkur partizanas keliavo,
Širdis buvo jo nerami.*

*Palikęs jis bunkerį tamsų,
Palikęs žvalgyboj draugus,
Jis skuba ir drąsiai žygiuoja
Aplankyt gimtuosius namus.*

*O sodžiuje — šunų lojimas,
Girdėti rusiški keiksmai.
Netoli šūviai nuaidėjo,
Ir širdį pervėrė skausmai.*

*Ir krito ant žemės nušautas,
Tik gailiai raudėjo naktis.
— Už tave, brangioji Tėvyne,
Šiandieną užmerkiau akis.*

MOTINĖLĖ, AUGINAI

*Motinėlė, auginai,
Mylėt kraštą mokinai.
O kai sulaukiau
Dvidešimt metelių.
Tėviškei paaukojai.*

*Metų dvidešimt pirmų
Į kariuomenę einu,
O tai gailiai verkė
Jauna mergužėlė.
Mane išlydėdama.*

*Šaltos bangos Nemune,
Koks rytojus — nežinia,
Supa mus priešai
Iš abiejų pusių.
Žada Lietuvą pavergti.*

*Bet nežus mūs Lietuva —
Tėviškėlė mylima.
Mūs savanoriai
Už ją kraują liejo,
Ir kovosime narsiai.*

*Bernužėlį mylėjau,
Jam žodelį kalbėjau,
O jau dabar guli
Juodoj žemelėj,
Nei kapelio nežinau.*

SAKALAI

*Sakalai — sakalėliai margieji,
Jūs padangėmis raižot kelius,
Jūs nuskriskit tenai, kur mylėjau,
Kur ilgėjaus ilgas metelius.*

*Tu kovojai, niekad nepavargęs,
Tau krūtinėj užgeso širdis,
Ir ant kapo krent' lapai rasoti,
Ir kaip šaukiu tave, negirdi.*

*Po beržais aš matau tavo kapą,
Bet sakyki, kodėl tu tyli,
Nebegrįši takeliais Tėvynės,
Nesakysi, kad mane myli.*

*Verks tavęs sutemoj klevo gonkos,
Sena mama prie vartų raudos.
Nepapuošiu tau žirgo radastom,
Nematysiu tavęs niekados.*

*Apkabinsiu aš tėviškės žemę
Ir sakysiu, kad tave myliu.
Tad, sena motinėle, neverki.
Šioje žemėj draugų neturiu.*

BEGĖDEI LIETUVAITEI

*Ar aš tau, sese, nesakiau,
Ar aš žodelio netariau:
Būk tikra dukra Lietuvos,
Stovėk sargyboj garbės jos.*

*Atjoj kacapai iš rytų,
Paplūdo Lietuva krauju,
O tu — kas esi, pamiršai
Ir su kacapais girtavai.*

*Tu už šilkinės kojines,
Už kelias šnapso stiklines
Parduodi garbę Lietuvos
Ir net nerausti iš gėdos.*

*Tavęs kacapas nemylės,
Tik pasibovinės pames,
Verksi, mergaite, tu tada,
Lopšy kacapą supdama.*

*Su šunim staugsi tu tada,
Visų lietuvių keikiama.
Nei vienas sūnus Lietuvos
Nenorės vest tokios žmonos.*

*Nevirkdink senų tėvelių,
Nemindžiook žalių rūtelių,
Žinok, kad Lietuvoj gimei,
Augino tave jos laukai.*

TREMTIS

*Kai Varėnos stotyje
Vagonai sujudėjo,
Tai kiekviename vagone
„Sudievu“ nuskambėjo.*

*Sudievu, Tėvyne brangi,
Sudie, šalis gimta,
Mus veža į Sibyrių,
Toj šaly prakeiktoji.*

*Mus veža į Sibyrių,
Kur tie aukšti kalnai:
Ir gal reikės pražūti
Visiems ten amžinai.*

*Mus veža į Sibyrių
Tarp didelių kalnų.
Pristatė mus, lietuvius,
Dirbt prie sunkių darbų.*

*Verkė visi lietuviai,
Nes jautė jų širdis,
Kad mylimos šalelės
Daugiau nebematys.*

*Lietuvos partizane,
Tėvynės didvyri,*

*Atkeršyk komunistams
Už savo tēvelī.*

*Enkavedistai ieško
Ir nori mus nušaut,
Išvežē mūs brolelius
Sibyriuje vergaut.*

*Pažvelki, mielas broli,
I Sibiro kalnus.
Gal tu ten pamatysi
Savo senus tēvus.*

*Kovodams už Tēvynē,
Galvelē paguldei,
Ir broliai, ir tēveliai
Sibyriun išvežti.*

DVI ŠVILPYNĖS

*Dvi švilpynės — vienas tonas:
Ten Berlynas, čia Maskva,
Kas negroja kaip jo ponas,
Tam nusirita galva.*

*Tegyvuoja sausos normos
Ir nesaldyta kava!
Neatskirsime iš formos:
Kur Berlynas, kur Maskva.*

*Neria kilpą tau ant kaklo,
Sako: Lietuva laisva,
O sukūrė „gražią“ peklą
Ir Berlynas, ir Maskva.*

*Toks čia draugas, toks čia ponas,
Toks ir būdas kaip spalva,
Viens raudonas kaip šėtonas,
Antras rudas kaip šuva.*

BERŽELYJE GEGUTĖLĖ

*Gegutėle, šį metelį tu pas mus anksčiau parlėk,
Apraudoki mūs vargelį, našlaitėliams mums padėk.
Čia jau viskas sunaikinta, riogso akmenys ir stuobriai,
Miestai, kaimai sudeginti, liko vieni griuvėsiai.*

*Tūkstančiai lavonų pūva. siaučia vėjai ant laukų,
Liūdi saulė ir mėnulis, gaili brolių išvežtų.
Oi, Lietuva motinėle, tu globojai mus visus,—
Ošia, šlama žalios girios, mes žygiuojam per miškus.*

*Gegutėle, šį metelį tu pas mus anksčiau parlėk,
Apraudoki mūs vargelį, našlaitėliams mums padėk.
Tu parlėkus nepažinsi tos šalėlės Lietuvos,
Nesurasi, kur kukavai, tos šakelės pamėgtos.*

BERNUŽĖLIUI

*Oi, bernužėli, kada tu josi
Ginti nuo priešų žalius miškus,
Sužeistą širdį tau paaukosiu,
Duosiu kryželį tau dovanų.*

*Nusviręs kryžius ant mano kapo.
Rasos lašeliai vilgys mane,
O gal nukritęs nuo beržo lapas
Uždengs man kapą rudens nakčia.*

*Jei aš negrįšiu į tėviškėlę,
Gal žūsiu tolimuos miškuos,
Ateik, papuoški tu mano kapą,
Baltos alyvos tyliai liūliuos.*

GRAŽUS KAIMAS

*Koks gražus tas kaimas, kur užaugom mes
Prie Nemuno kranto, prie pušų žalių.
Ten, prie kelio vingio stovėjo namai —
Ten, kur tu visuomet dainas dainavai.*

*Ten, prie kelio vingių, prie pušų žalių,
Tavo sesėėjo raut gelsvų linų.
Vasara prabėgo — lyg nebuvo jos,
Taip ir tavo sesė dainų nedainuos.*

*Vienas brolis liko—kas su juo dainuos?
Žalios eglės šakos verks tavęs, raudos.
Kas dainuos daineles Nemuno krantuos,
Kai saulutė leisis vėliuos vakaruos?*

*Kas gražins mums laisvę, kas didvyris tas,
Laukdami mes laisvės, gražome rankas,
Kai raudos berželis sidabro rasa,
Kai sugriš sesutė takeliu basa.*

*Sugriauti nameliai, kur užaugai tu,
Nebėra darželio šalia šių namų.
Nebėra kam laistyt rūtelių žalių,
Nebėra sesučių, nei gimtų namų.*

*Vėsią naktįėjom tyliai paslapčia,
Būrys broliųželių mus lydėjo čia.
Ir nustojo plakti man jauna širdis,
Skyriaus su draugužiais, tardama sudie.*

* * *

*O laisvė toli pasiliko —
Sakyk, ar sugriš ji kada?
Mes,— vargšai, klajūnai, benamiai,
Kovojam tiktai dėl tavęs.*

*Prie kelio pakrypus bakūžė —
Ten pora vaikelių mažų.
Jie pūtė rasotą langelį
Ir šaukė: tėveli, kur tu?*

*Neturi mažyčiai mamytės —
Ji mirė šaltam Sibire.
Turėjo tik vieną tėvelį,
Ir tas jau ant gatvės purve.*

*O Dieve, išgirski meldimą
Iš krauju aplietų laukų!
Jei leidai jaunam man pražūti,
Gailėkis našlaičių mažų.*

*Jau šaltas mėnuo patekėjo
Ir krito rasa nuo žiedų,
Tik du našlaitėliai liūdėjo
Ir laukė sugrįžtant tėvų.*

TREMTINIAMS

*Dvidešimt antrąją gegužės
Išaušo rytas neramus.
Gailiomis ašaroms pasruvo
Vėl mūs brangi Lietuva.*

*Su kraugeriais užė mašinos
Po visus Lietuvos kaimus,
Gaudė ir vežė vėl lietuvius
Toli, į Sibiro kraštus.*

*Paskutinįkart ramiai miegojau,
Saldžiai sapnuodavau sapnus.
Ir greit prikėlė mus iš miego
Audringas rytas neramus.*

*Sustoj' ir mūs kaime mašinos,
Paleido kraugerių pulkus.
Plaukė gaujos žiaurių sribokų
Prie mūsų gimtųjų namų.*

*Greit nuliūdo veidas sesutės,
Pamačius kraugerių pulkus,
Tarė: „Dievuliau mano brangus,
Išveš jau mus iš Lietuvos“.*

*Greit mūsų gimtajį namelį
Aplinkui apgulė sribai,
Vidun įėjo žiaurūs rusai
Ir liepė rengtis jie skubiai.*

*Žiaurieji rusai liepė vesti
Savo juodbėrius žirgelius,—
Mes jus išvešim į Sibyrį,
Paliksit gimtuosius namus.*

*Paskutinįkart brolelis vedė
Savo juodbėrius žirgelius
Ir, juos kinkydams, gailiai verkė:
— Užauginau sribokams jus.*

*Su sesute pasidalijom
Audimus geltonų linų —
Gal mes abi daugiau neverpsim
Ir nebeausime daugiau.*

*Paskutinį kartą sesė skynė
Savo daržely bijūnus,—
Tu juos vežiesi į Sibyrį,
Gal atsiminimui jie tau bus.*

*Paskutinįkart tarei „Sudievu“
Broliui, sesutei mylimiems:
Skaudus likimas mus išskyrė,
Gal nesimatysim amžinai.*

*Ilgai žiūrėjau aš pro langą,
Akys aptemo nuo skausmą,
Kai turtą nešė ir juos vežė
Gaujos sribitelių žiaurių.*

*Sribiteliai išvežė brolelį,
Išvežė sesę mylimą,
Paliko tik mažą našlaitę
Vargelio vargti čia vieną.*

*Aš čia likau viena liūdėti
Ir saugoti gimtų namų,
Ir netekau savo sesutės,
Abiejų brolių mylimų.*

*Oi, Dievulėliau mano brangus,
Ar išauš laisvė mums tikra,
O mes ar dar kada sugrįšim
Savo šalelėn Lietuvon?*

RAŠĖ SESE LAIŠKELĮ

*Rašė sesė margą laiškėlį,
Siuntė linkėjimų daug.
O jos brolis kapuose guli,
Jis nežino dejonių tėvų.*

*Klausei, ką tau Merkys kalbėjo,
Dieną naktį širdelė liūdna.
Tik giružė žalioji vaitojo,
Ji kartojo, kad tu čia žuvai.*

*Aš norėčiau prikelti Strazdelį
Iš kapų tarp draugų milžinų
Ir išgirsti nors vieną žodelį
Iš jo lūpų, virpančių rausvų.*

*Nebeslėgs tau pečių plieno ginklas,
Nebegirdėsi, kaip giružė oš,*

*Tik prislėgs tave žemelė šaltoji
Ten, prie kelio, kur žmonės važiuos.*

* * *

*Aš vis užmiršti negaliu
Baltų ievų prie klėties
Ir mylimo akių gilių
Nepavargstu ilgėtis.*

*Žiedai bučiavo mus abu,
Linguodami be vėjo.
Mėnulis barstė sidabru
Takelį, kuriuo ejom.*

*Migla, pakilus nuo langų,
Per pievas nenuklydo,
Mums buvo miela ir jauku
Lyg nuotakai po šydu.*

*Ir vis užmiršti negaliu
To bučinio ugninio.
Nuo žodžio, tarto tarp gėlių,
Svaigau it taurė vyno.*

* * *

*Ko nutilo daina mylimoj Dzūkijoj,
Nuaidėjo šūviai žalio miško girioj,
Ko nuvyto žiedai krantuos Merkio sraunaus
Ir nukrito žvaigždė į gelmes nuo dangaus.*

*Dėl ko blaškos Dusia, plaka, daužo krantus,
Negi sielvartas jos kaip motulės baisus,
Žūsta vyras, sūnau, juos ant gatvės išmes,
O mažuosius ir ją į Sibirą išveš.*

*Dengia saulė akis debesėlių šydu,
Ji negali pakęst tiek kančios, tiek skriaudų,
Tik motulės širdis be skausmų, aimanos
Išgers taurę kančių, kur Aukščiausias jai duos.*

*Bet jaunam jos veide gilias raukšles įbrėš,
Ir kasa per anksti jazminais sužydės,
O drąsių jos akių žiburėliai linksmi
Sužėruos, suliepsnos jums kerštų ugnimi.*

* * *

*Šnara pušys augalotos
Nemuno krantų,
Man vaidenas plieno grotos
Ir, brangusis, tu.*

*Vėjas žaidžia jų šakose,
Supas ant bangų,
Taršo plaukus man ir klausia:
„Juk tikrai smagu?“*

*Ko tyli, ko nedainuoji?
Skrustai ko drėgni?
Čia tėviškė tavoji,
Pas savus eini?*

*Čia draugai dienų laimingų,
Tu jų laukiama,
Tavęs sodai pasiilgo
Ir kapuos mama.*

*Vakarėlis krikščioninis
Audrą kels jausmuos,
Bet neglaus nieks prie krūtinės,
Nieks, oi nieks neguos.*

*Iškirsti beržai ir uosiai,
Obelis sena,
Kam gi vargšė siela skūsis,
Likusi viena?*

*Išbraidysiu naktį gojus,
Pievas ir laukus,*

*Apleistuos kapuos sustojus,
Keiksiu dalią mūs.*

*Suoks laimužę devynbalsis,
Čirkš ją ir žiogai,
O, brangus, neliūsk neklausęs
„Laukt nepavargai?“*

*Aš su Nemunu giliausiu.
Liepom jo krantų
Ir su ilgesiu draugausiu,
Kol sugrįši tu.*

KAIP GRAŽU MIŠKE

*Kaip gražu miške,
Lietuvos krašte —
Paslaptina, ilgu čia.*

*Tarpe ošiančių pušų,
Šimtamečių ažuolų
Lietuvis prisiglaus,
Kai vargas spaus.*

*Neapleisim mes
Tėviškės brangios,
Savo žemės mylimos.*

*Geriau žūti tarp savų,
Nei vergaut tarp svetimų,
Čia ir kapą mums supils
Sava žemė.*

VĖJAS SIAUČIA

*Vėjas, ūžia, medžiai šlama,
Kyla juodas debesys.
Mergužėlė viena laukia
Pas kalėjimo duris.*

*Vai, jūs, durys geležinės,
Pasakykit man slapčia,—
Mano mylima bernelį
Ar atvarė vakar čia?*

*Durys nieko neatsakė.
Tyli juoda geležis.
O mergaitei širdį spaudžia.
Kad kalėjime sėdi jis.*

*Už ką kenčiam mes, lietuviai.
Kodėl mūs sunki dalia!’
Už ką kulkos varsto širdis,
Už ką veža iš namų?*

*Už ką veža mus į rytus.
Už ką veža iš namų?
Už ką baudžia mus Dievulis,
Už ką vargsti, sese, tu?*

ANTANUI JUOZAPAVIČIUI

*Jau nutilo didis mūšis,
Skaisčiau saulė suspindėjo,
O seselės — aukštos pušys —
Tarpu savęs vis kalbėjo.*

*Kur tasai narsus didvyris,
Kurs taip drąsiai mūšinėjo,
Kur tas vadas didžiadvasis,
Kurs gyvybės negailėjo?*

*Žuvo vargšas? Jam Tėvynė
Mat brangesnė už gyvybę.
Kur tėvai takus pramynė,
Geidžia rasti ten ramybę.*

*O kur žuvo narsus vadas,
Gražus kryžius pastatytas,*

*Žolynais apsėtas kapas,
Sesių laistomas kas rytas.*

*Šimtametės aukštos pušys
Tenai liūdnai gaudžia
Ir, šakom apsiautę kryžių,
Lyg prie savęs, rodos, spaudžia.*

DŪKŠTO PARTIZANAI

*Gūdžiam, klampiam Tyrulio raiste,
Senojo Dūkšto pakrašty,
Gyveno būrys partizanų
Su nuostabia drąsa širdy.*

*Tai buvo vyrai neištižę,
Ne kartą žvelgė mirčiai į akis,
Visur, visur jie pasiryžę,
Nors tektų verst ir pragaro duris.*

*Veidai jų rūstūs, gairinti vėjų,
O rankos kietos kaip akmuo,
Ir jei pakliūva išdavikas —
Tuoju susiriečia kaip šuo.*

*Nebijom karo, nei vergijos,
Nes trokštam tėviškės laisvos.
Težino Dievas ir pasaulis
Narsius karžygius Lietuvos.*

*Tu, mergužėle, neliūdėki,
Ir būk rami ir būk drąsi,
Nes greitu laiku tėviškėlė
Nuo priešų bus išlaisvinta.*

BERŽAI NUSVIRO

*Beržai nusviro, šakas nuleido,
Nakties šešėliai tiesė sparnus,
Jauna mergaitė po langu rymo,
Kad neateina josios brangus.*

*Išbalęs veidas, nemigo naktys,
Didelis skausmas josios širdy.
Ji prie kryželio per naktį klūpo,
Kad jis nežūtų kur nors mūšy.*

*Enkavedistai juos vakar šaudė,
Sibiro meškos tiesė nagus.
Bet nesugausit jūs partizano,
Nes mano mielas yra narsus.*

*Jisai sugrižo, kai aušo rytas,
Rausva pašvaistė švietė languos.
Išbalęs veidas, nemigęs naktį —
Lemiamas žygis buvo sunkus.*

*Jis tylutėliai langan pabeldė,
Iš didžio džiaugsmo suvirpo ji,
Laimingai grįžęs, veidą bučiavo:
— Ak, mylimoji, būsim laisvi.*

* * *

*Ugnies liežuviai raižo gimtą šalį,
Ugnyje skęsta miestai ir kaimai.
Už brangią šalį, už laisvės rytojų
Į kovą stoja Lietuvos vaikai.*

*Namuose lieka pražydusios vyšnios,
O ežeruose — valtys ir tinklai.
Daržely rožės atsisveikins tave
Ir palydės žali pievų laukai.*

*Ak, neskubėki tu, graži jaunyste,—
Gyvenime esi viena,
Smagu mylėt, kentėti ir suklysti
Ir vėl toliau keliauti su daina.*

*Ugnies liežuviai raižo gimtą šalį,
Ugnyje žūsta karžygiai jauni.
Vaikai ir moterys kariaut išeina,
Kad ant rubežiaus žūtų svetimi.*

DAINA

*Čia sraunios upės per klonius teka,
Čia medžiai šnara tėvų žodžius.
Aš čia pažįstu kiekvieną taką —
Vardais lyg žmones šaukiu medžius.*

*Klausausi staklių darbščių audėjų,
Klausaus artojų skambios dainos,
Klausausi savo sparnuotų vėjų,
Gilių šaltinių versmės tylios.*

*Ir man pripildo jausmais krūtinę
Tarytum rūtos žali šilai.
Brangesnės žemės nėr už Tėvynę,
Kur žydras skliautas, pilki keliai.*

ATIDAVĖM TĖVYNEI VISKĄ

*Atidavėm viską Tėvynei,
Jaunystės dienas kaip gėles,
Šauliai, savanoriai ją gynė,
Ją gynė kariai, kaip ir mes.*

*Ir stosime vyras prie vyro,
Palaimins mūs žygį dangus.
Čekistai tegul negalvoja,
Kad Lietuvoj visada bus.*

*Užteks jau čia jiems uliavoti
Už išvežtų brolių turtus,
Užteks, ką linksmi pagyvenot
Ir vogėt sesučių šilkus.*

* * *

*Klausyk, klausyk, jauna mergaitė,
Pravėrusi duris, klausyk,
Ką tau raiba gegutė
Sodely pasakys.*

*Graudžiai kukuoja gegutėlė,
Net lanksto šakeles,
Suprato sena motinėle
Liūdnas naujienėles.*

*Surinki gėles iš darželio,
Surink iš pievų jas —
Surinki lig vienam žiedelį,
Rasotas ir gražias.*

*Nunešk ant kapo partizano,
Sūnelio Lietuvos,
Kad aukštas kapas neužželtų —
Žydėtų visados.*

*Ant aukšto kapo partizano
Mačiau suklupusią,
Vardu vadino bernužėlį
Ir kėlė jį greičiau.*

*Oi, kelkis, kelkis, bernužėli,
Sūneli Lietuvos,
Kol bus laisva mūs tėviškėlė —
Dar ilgai reiks kovot.*

ARTOJAS

*Laukuose dobilas raudonas,
Laukuose rasa tviška.
Nuliūdo jaunas mūs artojas —
Užmiršo jisai viską.*

*Užmiršo jisai žagrę,
Užmiršo jis namus,
Tik dairosi aplinkui
Ir klausia — kas gi bus?*

*Perskaičiau margąjį laiškėlį,
Net prakaitas ištrykšta,
Galvoja — reiks važiuot į frontą
Ar spaust greičiau į mišką.*

*Galvoja, dūsauja:
„Gaila gimtų namų.
Gaila jaunos mergaitės,
Jos mėlynų akių“.*

*Broliai slapstosi miškuose,
Naktim namus aplanko,
Išaušus spaudžia vėl į mišką —
Ten riešutėlius kramto.*

*Ten čiulba paukšteliai,
Ten ošia medeliai,
Ten slapstosi nuo priešų
Mūs broliai lietuviai.*

ŽALIUOJANČIAM KAIME

*Nerimstantis smuikas vėl verks mėnesienoj,
Skardės vėl žiogelių daina.
Bet tu nežinojai ir tu nežinosi,
Ko verkia motulė sena.*

*Žaliuojančiam kaime išaugo trys sūnūs,
Trys sūnūs — tvirti ažuolai.
Išėjo į kovą gint mūsų nuo rusų,
Aukojos Tėvynei narsiai.*

*Vargų išvagotas jos veidas nušvito,
Tačiau nesulaukė ji grįžtant kurio:
Viens žuvo Kalniškiuos, antras Pieriškiuose,
O trečias — Varčios girioje.*

*Vėl suksis ratelis vienlangėj lūšnelėj.
Ir plauks tylių žodžių malda.
Nelauk, motinėle, prie klevo vartelių —
Trys sūnūs negrįš niekada.*

DOBILŲ ŽYDĖJIMAS

*Kai sužydės melsvi dobilai
Tavosios tėviškės laukuos,
Tai broliai, sielvarte nuliūdę,
Jau nesulauks daugiau tavęs.*

*Kai sužydės balti jazminai,
Broliai džiaugsis jų žiedais.
Tik jazminų žiedams nukritus
Su brangiais laisvės pažadais.*

*Kapuos ilsėkis tu, didvyri,
Karžygį jaunas Lietuvos,
O mes, čia likę, neužmiršim
Ir nenutrauksime kovos.*

KODĖL NELANKAI

*Tave pamilau, žydint sodams,
Šilkiniais žibučių žiedais.
Tada linksmi juokėsi gegutė
Ir krito žiedai ant takų.*

*Kai skyniau šakas aš alyvų,
Žibuoklėm tau žirgą kaišiau,
Sakei,—„Sugrįš laisvė su rožėm“
O aš viltimi gyvenau.*

*Kodėl nelankai mūsų kaimo
Lūšnų samanotais langais?
Žiūriu, gal parodys man laimę
Lelijom papuošti langai.*

*Kur krito lašai tavo kraujo —
Ten baltos lelijos žydės.
Apie tavo drąsą ir žygius
Vien kapas tavasis kalbės.*

*Gerai aš tave pažinojau —
Gražų veidą, linksmas akis.
Ant gatvės tavęs išsigyniau —
„Ne jis. Nepakeis taip mirtis...”*

ATĖJO PAVASARĖLIS

*Atėjo šiltas pavasarėlis,
Oi, bernužėli, ko užgesai?
Ar nusibodo Tėvynę ginti,
Ramų miegelį kam užmigai?*

*Pervėrė širdį plieno kulkelė,
Mirtis užmerkė melsvas akis,
Buvai didvyris tu, bernužėli,
Liūdi lietuvių visų širdis.*

*Guli ant gatvės kaip ažuolėlis,
O šalia tavęs kraujo klanai.
Nieks neateina, nei motinėle,
Nei tavo broliai arai.*

*Paguldė tave ant akmenėlio,
Nieks neparuošė grabo lentos,
Ir palaidojo į Nemunėlį,
Nes pagailėjo žemės juodos.*

TREMTINIŲ DAINA

*Jau voratinkliai žemai
Draikėsi be vėjo,
Gervių virtinės linksmi
Į pietus girgsėjo.*

*Kur jūs, gervės, taip toli
Paskui saulę skrendat?
Ar Tėvynės toj šaly
Jūs nepasigendat?*

*Ir pradėjo dar gaudžiau
Raibos gervės klykti,—
Kas gi gali būt skaudžiau,
Kaip namus palikti.*

*Neramu tarp svetimų,
Ilgu be Tėvynės.
Nestatysim ten namų,
Grįšim pirmutinės.*

DAINA

*Kur tu prisiglausi, mergaite.
Netekus brolelių penkių?
Jie žuvo už tėviškės laisvę,
Nežinai kapelių tu jų.*

*Nėra jau tėvelio, mamytės,
Medelių, kuriuos sodinau.
Nėra svyruonėlio berželio,
Kur guodė mane vakarais.*

*Pati sugrižau iš Sibiro —
Gimtųjų namų neradau.
Kur buvo gimtieji nameliai —
Beliko tiktai pelenai.*

*Oi, eisiu ant kalno aukščiausio,
Kur ilsis tėveliai seni.
Pripuolus prie smėlio kalnelio,
Ten gailiai ir ilgai verksiu.*

PARTIZANŲ BŪRYS

*Partizanų būrys paklebeno duris,
Paklebeno į sodžiaus pirkelę.*

*Atidarė duris jiems liūdna mergina,—
Čia broliukai nuvargę, sušalę.*

*Naktis buvo tamsi, mes sumigom visi,
Tik mėnulis po debesis braidė.
Žiaurūs rusų sekiai, mūs tėvynės rykliai,
Jie mums didelį pokylį rengė.*

*Pasigirdo kažkas, lyg motorų užimas,
Ir rusai apsupo tą kiemą,
Sudrebėjo namai, išbyrėjo langai,
Ir granatos praskynė jiems kelią.*

*Beržai lūžo šeši, jiems vainiko nebus,—
Kas nuskins partizanui rūtelę?
Juos ant gatvės nuves, šaltas vėjas bučiuos,
Tai lietuviai kovoja už laisvę.*

*Ir kada, ir kada mūs šalis bus laisva,
Ir kada mes, broleliai, išvargsim?
Ir kada, ir kada mūs šalis bus laisva,
Ir kada mes, broleliai, išvargsim?*

TREMTINIAMS

*Nei Kalėdą šventų nesulaukęs,
Jau apleidai gimtuosius namus.
Mielas broli ir sese, už laisvę
Šiandien žūsta lietuvis brangus.*

*Partizane, kur tavo tėveliai
Šių šventų Kalėdų metu?
Juos į Sibirą veža čekistai,
Žus už laisvę ir jie, kaip ir tu.*

*Ką berasi, atėjęs pas mamą
Kūčių vakarą laimės sutikt?
Vien tik tuščių, išgrobstyto namą,
Nei tėvelio, nei motinos, ne!*

*Plyšta širdis iš skausmo krūtinėj,
Alpsta sūnus prie savo namų:
Dieve brangus, atsiųski man mirtį,
Nes dėl manęs čia laimės nebus.*

*Nelauksiu pavasario linksmo,
Nei auksinių darželio žiedų,
Kad palinksmintų mano jaunystę,
Kad atneštų man džiaugsmo aidų.*

*Jos žydės daržely tik vienos,
Ilgesys sugraudintų mane,
Kada linksmosios miško paukštytės
Sučiulbės, kada grįšiu aš čia.*

*Ko ilgiesi, manęs nesulaukus,—
Už Tėvynę aš žūsiu, už jus,
Kad raudonojo budelio rankos
Baigė skinti skaisčiausius žiedus.*

*Man bus gera kapuose gulėti,
Dabar — skausmas ir skausmas širdy.
Nematysiu, kaip žūsta už laisvę
Mūs broliai partizanų būry.*

*Ir tėveliai kaip miršta iš bado
Su vaikeliais ant rankų mažais,
Juk jiems duonos ten niekas neduoda,
Virsta Sibiras brolių kapais.*

DAINA

*Tyliam ramiam kambarėly
Tylus vakaras nedėlios,
O mėnulis toks nuliūdęs
Skleidė spindulius šviesos.*

*Ogi žiūriu — žydi sodai
Ir baltieji jų žiedai,
O po juos mano tėveliai
Vaikšto ir verkia gailiai...*

*... Kas čia, kas čia suskambėjo? —
Tai kalėjimo sargai.
Mano širdis sudrebėjo —
Tardymus gerai žinau.*

*Ir įėjo leitenantas,
Ir paklausė — ką žinai!?
Bet nepasakiau teisybės,
Kur slėpiau partizanus.*

*— Aš tau duosiu dešimt metų
Ir išvešiu ten, toli,
Ten, kur niekas negyvena,
Sibiro aukšti kalnai.*

*— Neverk, neverk, motinėle,
Verksmas nieko nepadės,
Tavo dukra surakinta,
Tavo dukra kalinė.*

DAINA

*Siunčiu laišką, bunkery rašytą,
Kad pasiektų senus tėvelius,
O mes tenai, tolimoj giružėj,
Už tave, Tėvyne, ir namus.*

*Tu dainuoji, kad žirgeliai brolių
Parsineš sau tymo balnelius,
Daugiau batų kruvinas čekisto
Nemindžios žemelės Lietuvos.*

DAINA

*Nors dangus ūkanom aptrauktas,
Bet aušta rūkas pro rūkus,
Tik gaila, jaunystėj
Man kapas papuoštas nebus.*

*Gal kaulai kur supus prie miesto,
Ir kapo pėdsakų nebus.
Man tik viena viltis belieka,
Kad neužmirši praeities.*

*Ne viens žmogus praeis sau tyliai,
Nepagalvos, kas ilsis čia.
O jei, brangioji, tu atrasi.
Tai pasimelski už mane.*

*O radus kapų, pasodinki
Baltų jurginų prie galvos,
Kurie kalbės tau, kad čia ilsis
Jaunas karžygis Lietuvos.*

DAINA

*Močiutę, seną tėvą
Jie išvežė nakčia,
Ir vagys dar nežino,
Kad reiks išeit iš čia.*

*Dievuli, pagailėki
Brolelių lietuvių,
Kad daugiau nešarvotų
Ant gatvių purvinių.*

*Kad daugiau nešarvotų
Ant gatvių purvinių,
Kad daugiau nelaidotų
Jų ant sribų daržų.*

DAINA

*Ten, prie žalio pušyno,
Tarp žaliuojančių laukų,
Kulka kirto partizaną,
Kurs kovojo dėl teisių.*

*Jūs bedarbiai, jūs bemoksliai,
Girtuoklių tėvų vaikai,
Jūs išplėšėt žmonių širdis,
Žmonių širdis nekaltai.*

*Nors ir tu esi lietuvis,
Ir tu gimęs Lietuvoj,
Bet dabar tu — išdavikas,
Trūksta proto tau galvoj.*

*Dar prašysi atleidimo,
Tiesi dar dangun rankas,
Bet negaila išdaviko,—
Kūną žemė jo atmes.*

* * *

*Užėj prakeikti rusai,
Sudegino namus,
O mus visus išvarė
Į Sibiro kraštus.*

*Ten, tolimam Sibire,
Vien tundra ir ledai,
Tėvynę savo brangią
Prisimenam dažnai.*

*Lietuviai — partizanai,
Lietuviai — tremtiniai,
Stribiteliai — girtuokliai,
Vagiai ir tinginiai.*

*Jie pavertė dirvonais
Derlingus mūsų laukus
Ir apšaukė banditais
Dorus tėvų vaikus.*

*Kai sužinos pasaulis
Jūs darbus Lietuvoj,
Bus ankšta Stalingrade,
Nemiela ir Maskvoj.*

*Stribukai, atgailokit,
Artėja jums mirtis,
Jau rusai išvažiuoja,
Kame dabar viltis?*

*Kad jūs užkimšot rusais
Klampynes ir raistus,
Mes jumi atiduosim
Savus komunistus.*

*Grąžinkit į tėvynę
Jūs liaudies priešus mūs,
Paimkit iki vieno
Visus komunistus.*

1945

NUEIKIT Į KOLŪKĮ

*Jūs nueikit į kolūkį
Ir prie tvarto patyliai
Paklausykit Kūčių naktį,
Ką ten kalba gyvuliai.*

*Muša dvyliktą Kalėdos,
Gera sieloj ir širdy.
O ant laktų užsilipęs,
Pirmas pradeda gaidys.*

*Pasistenkit jūs, vištelės,
Pasistenkit, ir aš pa,—
Kad mūs kolūkio valdyba
Nesuvirtų į kruopas.*

*Nuplanuota ir nubrėžta,
Kaip iš Kremliaus jau girdėt,
Pusketvirto kiaušinėlio
Reiks per parą mums sudėt.*

*Ir žąselė sugageno:
— Dievulėliau, kaip sunku —
Kremliaus seniui pažadėjo
Toną plunksnų ir pūkų.*

*O tą kuilį kaip mašiną
Pasodino į ratus,
Reproduktorium vadino,
Kad užpildytų planus.*

*O ir avinas subliovė:
— Oi, vyručiai, ką daryt,—
Keturis šimtus ėriuką
Reiks per parą „padaryt“.*

*— O dabar jau viskas baigės,
Dar atsiliepė ožka:
— Aš už bloką bolševikų,
Man patinka ši tvarka!*

*Ar pažįstat mano vyrą —
Amžinatilsį ožys,
Jis sribiteliu ir mirė,
Man pašalpą išrašys!*

*Stovi kūgiai kaip kelmojai,
O kolūkis — pamiškėj.
Ir pastipo jų žaloji —
Še tau sūris ir varškė!*

*O dabar jau viskas baigės,
Baigės kalbos gyvulių,
O pavasariui atėjus,
Liks tik verksmas utėlių.*

* * *

*Neverk, tėveli, motinėle,
Neverk sūnelio to brangaus,
Gal paskutinį vakarėlį
Pas tave mylimas sūnus.*

*Saulutė leidžias debesėly,
Lietutis lyja pamažu.
Bernelis lydi mergužėlę,
O jai vis liūdna, neramu.*

*Neverk, mergaite, neliūdėki,
Aš tuoj iš karo sugrįšiu,
Prisiminimui dovanėlę,
Klevo šakutę tau parnešiu.*

*Įmerk šakutę į q sotėlį,
Užpilk skaidriu vandenėliu,
O jei šakutė ta nuvystų,
Žinok, pas tavo negrįšiu.*

*O jei šakutė ta nuvystų,
Žali lapeliai nukristų,
Tada atnešk ant mano kapo,
Tegul lietutis ją atgaivins.*

* * *

*Pabalo obelys, mamyte,
Nusvirs baltieji jazminai.
Dar neseniai supai mažytį,
Dabar miškuos gyvent einu.*

*Mažą viliojo žalios pievos
Ir pievų kvepiantys žiedai.
Dabar vilioja žalias miškas
Ir paukštelių balsai.*

*Norėčiau bėgti aš per pievas
Ir žaisti kūdikiu mažu,
Bet mane miškas jau vilioja,
Jau laikas žengt tėvų keliu.*

*Jei tu norėsi pamatyti
Paskutinį kartą mane,
Ateik į Alovės miestelį,
Rasi ten gulintį mane.*

*Tas namas stovi prie pat gatvės,
Jisai be durų, be langų.
Nėra vainikų, rūtų, rožių,
Nėra motulės nė raudų.*

*Naktį mane paims sribokai,
Išveš už miesto ant laukų.
Nekas duobelės, nekas kapelio,
Paliks ant lauko dėl šunų.*

*Ateik, mano brangi sesute,
Užkask mane duobėn giliai,
Kad šunys kaulų nenešiotų,
Sena mama neverkt gailiai.*

*Ateik, mano jauna mergaitė,
Tu manęs jauno neliūdėk,
Geriau, priklaupus prie kapelio,
„Sveika Marija“ sukalbėk.*

* * *

*Tu pažvelki į rytų šalelę —
Aš tikrai sugrįšiu pas tave.
Mus pasveikins kaimo pievos žalios,
Sukukuos gegutė mums kleve.*

*Tu dainuoji, kad žirgeliai brolių
Tik balnelį ty mo teparneš.
O mes ten, rytų šalelėj toli,—
Už namus, Tėvynę ir tave.*

*Tu jauti, kaip vasara praeina,
Žiedų šienas kvepia pradalgiuos.
Tu sulauksi, kada mūs jaunystę
Vakaro dvelkimas paliūliuos.*

*Mes kovojam ten, toli, už laisvę,
Užu laisvę mūs šalies gimtos,
Tegul batai kruvino čekisto
Mūs šalies nemindžios niekados.*

*Siųsiu laišką, bunkery rašytą,
Gal pasieks jis tave ir daina.
Mums su saule, rytmečiui nušvitus,
Ir granatos sprogsta apkasuos.*

*Kad sparnuotą žirgą aš turėčiau,
Tai pakilčiau viršum debesų.
Ir padangėm mėlynom, žvaigždėtom
Aš skrajočiau vienas tarp dausų.*

*Ir gražiausią jauną mergužėlę
Pasigrobt norėčiau kaip vagis —
Ir į savo gimtą bakūžėlę...
Gal nurimt jauna mano širdis.*

* * *

*Neskambinki man, sese, ir nedainuok dainų,
Nesugrąžins akordai lietuvių išvežtų.
Tas ūkanotas rytas buvo labai žiaurus,
Kai iš Tėvynės vežė nekaltus vaikelius.*

*Niekšai, namus apsupe, pabeldė į duris,
Savieji išdavikai galando jau dantis.
Tėveliai nesuprato, įleido budelius,
Pirmiausia areštavo senuosius tėvelius.*

*Čekistas jiems pasakė: įsakymas skubus,
Per valandą turėsite apleisti šiuos namus.
Lietuviams širdį spaudžia tie rūstūs žodžiai
Kad reiks palikt Tėvynę ir likti be savų.*

JAU SAULUTE LEIDŽIAS

*Jau saulutė leidžias
Už aukštų kalnelių,
Danguje žiba žiburys.*

*Ten, karo lauke, ten, kur ligoninė,
Ten guli sužeistas karys.*

*Jisai, vargšas, žuvo gindams Tėvynę,
Gindams šalį Lietuvos,
O dabar guli šioje ligoninėj,
Ir niekas neaplanko jo.*

*Tiktai vieną tylų, gražų vakarėlį
Kažin kas pabeldė į duris,
Įėjo mergaitė, gėlių prisiskynus,
Ir liūdnai žiūrėjo į akis.*

*Mergaitės veidas, išbalęs kaip drobė,
Iš rankų rožės byrėjo.
Ji, prasivėrus juodąjį karstą,
Mirusio lūpas bučiavo.*

*Ji, prasivėrus juodąjį karstą,
Mirusio lūpas bučiavo.
Jau jisai baigė gyvenimą savo,
Užmerkė mėlynas akis.*

*Jau saulutė leidžias už aukštų kalnelių,
Danguje žiba žiburys,
Tai gailiai verkia jauna mergužėlė,
Kad bernužėlio nebematys.*

GAUSKIT, TRIMITAI

*Gauskit, trimitai, auštantį rytą,
Skelbkit pavojų po visą šalį —
Laikas atėjo, stiprinkit būrius,
Stokit į kovą visi, kas galit.*

*Kovon, kovon, kovon, draugai,
Tėvynė šaukia mus,
Greit paraku pakvips laukai
Ir krauju raus dangus.*

*Mes iškeliausim pro seną pilį.
Pro seną pilį, pro žalią klevą.
Priešą sutiksim kruvinom vaisėm,
Neverk, sesute, mes parkeliausim.*

*Kovon, kovon, kovon, draugai,
Tėvynė šaukia mus,
Greit paraku pakvips laukai
Ir krauju raus dangus.*

* * *

*Ūkanos temdė neramų sodžių,
Rodos, tik amžiais ilgisi jis,
Tik sutemoje kažkas ten šnara,
Tai partizanų slenka grandis.*

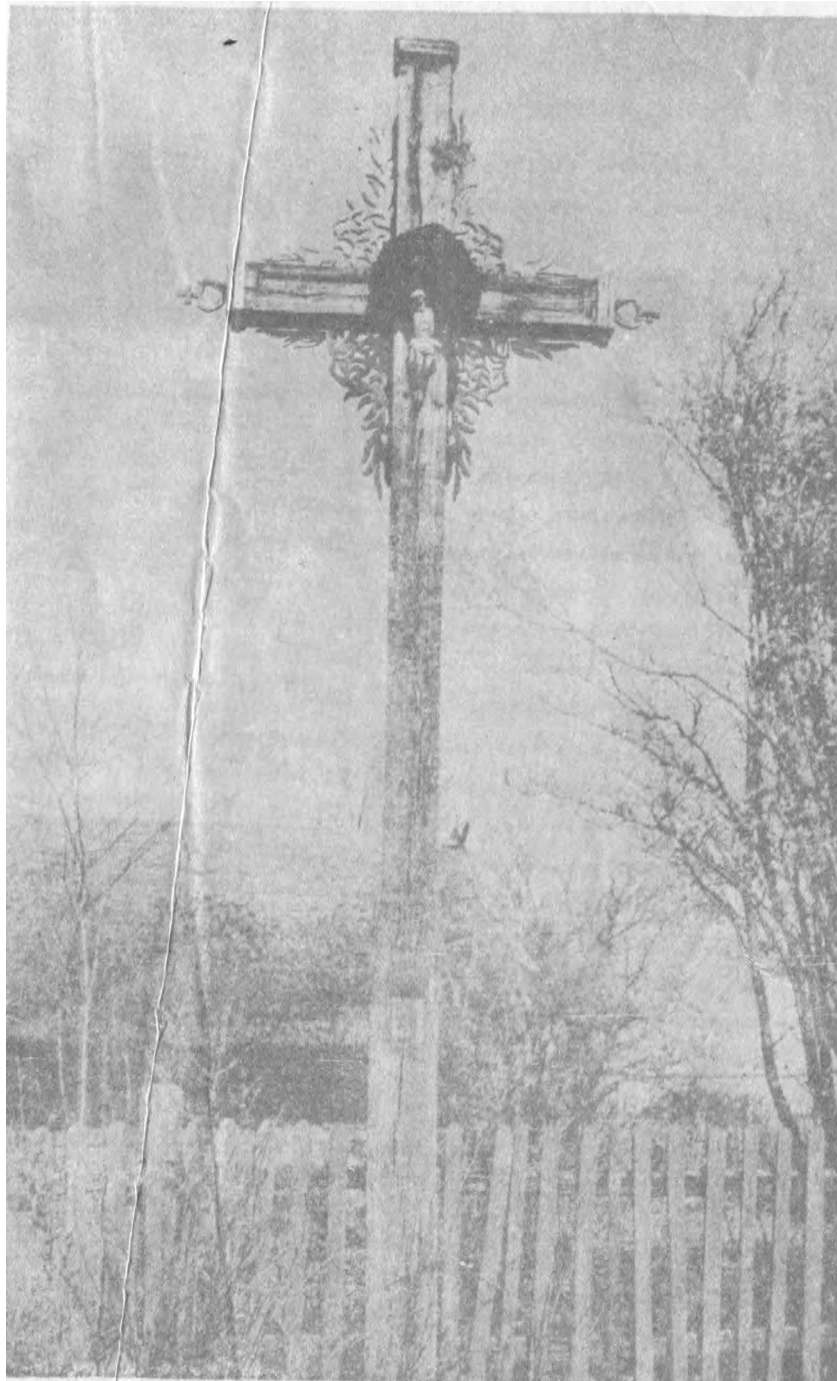
*Ar sniegti, lyja, ar vėjai pučia,
Žengia į koją, petys petin,
Ir liejas kraujas į tėvų žemę
Iš partizano jaunos širdies.*

*Sukliko šūviai prie tėviškėlės —
Tai partizano laukia mirtis,
Ištryško kraujas, žvilgsnis užgeso,
Bučiavo lūpas tamsi naktis.*

*Suvilgė skruostus ašaros gailios,
Dieve, o Dieve, karti dalia!
Iš žaizdų kraujas srovelėm tiško,
Sustingę lūpos bučiavo rasas.*

*Nepins sesutės žalių vainikų,
Medinių kryžių nevainikuos,
Tik prie bakūžės lango gegutė
Seną močiutę verkiančią guos.*

*Mielas karžygį, žuvai už laisvę,
Gindams Tėvynę nuo kraugerių,
Laisvėje paukščiai čiulbėj tau rytą,
Pievų purienos maudės kraujuos.*

Melodijas iššifravo ir parengė
spaudai Zivile Ramoškaitė

Didelė partizanų poezijos dalis plito kaip liaudies
daina – iš lūpų į lūpas, tad buvo sumanyta pateikti
šias dainų melodijas. Kadangi knyga norėta išleisti
kuo skubiau, dedame tiek melodijų, kiek leidinio suola-
rytojui Vytautui Ledeiui pavyko per trumpą laiką iš-
rašyti. Rašai daryti 1990 m. Dzūkijoje.

Sidruota tiek posmų, kiek buvo įrašuose, – daugiau
da. (Tai atsispindi melodijų variantuose, kurius
pateikime.) Talyginus spausdintą ir įdainuotą poe-
tinį tekstą, paaiškėjo, jog kai kuriose dainose vienas
kitas žodis skiriasi. Tad tekstas buvo sureniodintas,
pirmenybę teikiant spausdintajam knygoje.

Melodijas rengiant spaudai, atsisakyta meninės
vertės ir autentiškumo kriterijų, kuriais paprastai
remiamasi, sudarant liaudies dainų rinkinius. Čia
pateikiamos melodijos traktuojamos kaip epochos
dokumentas, tad netobuliname jo. Musikai profesio-
nalai ras nemažą skolinį – net iš kitų tautų mu-
zikos – tačiau dominuoja vadinamoji romansinė
lyrika, kuri taip pat įeina į mūsų tautos muzikos
visumą ir ateityje susilauks akylesnio žvilgsnio.

Zivile Ramoškaitė

28 $J = 102$

8 ---- Ar smin - ga , ly - ja maz - Tj , die - na , ar

šal - tis kaus - to mus , ži - nau aš gink - lo

rū - šj vie - na , kiek vie - nas čia ra - mus .

2-ame posme nuo ženklo * Tokia melodija :

29 $J = 72$

8 ---- Slin - ko mūs aud - rin - gos gy - ve - ni - mo die - nos , ša - lyj vieš - pa - ta - vo be -

šir - de aud - ra ir , ke - tu - rias - de - šimt - penk - tiems me - tams slen - kant , at -

skri - do ge - gu - žis ža - liai - siais lau - kais

30 $J = 96$

8 ---- Pen - kio - lik - tą gru - o - čižo , anks - tu - jį ry - te - li ,

bū - riai par - ti - za - nu , trau - kė į miš - te - li .

33 $J = 54$

Ir vėl ap-si-niau-kus pra-vir-ko pa-dan-gė, per-kū-nai vėl mė-to žai-
bus, pa-li-kęs naš-lai-čių, nar-siu, sa-vo bū-rį, ant
gal-vės mūs va-das bran-gus, pa-// gus.

34 $J = 90$

8---- Mie-la dai-ne-le, ra-mink šir-de-lę, nes jau bran-
gu-sis ne-lan-kys, už-ge-so a-kys pa-čioj jau-
nys-tėj, dau-giau ma-nes ne-be-ma-Tys.

35 $J = 90$

8---- Iš kraš-to, kur Dzū-ki-ja vi-si va-di-na, pa-
li-kęs se-nuo-sius tē-vus, iš-ė-jai ko-vo-ti už Lais-ve, mie-
lą-ją Tē-vy-ne, au-ko-ti sa-ve vien Tik jai.

36 $J = 84$ ① ② ③

8----- Ū- žiá, Tran-koš giaus-ti-niai po ša-lį, vėř-ros siau-čia vi-su smar-ku-

mu, ne-už - miršk, kas e-si, mie-las bro-li, ne-už -

miršk, kas lie-tu-viui bran-gu .

39 $J = 66$ ① ② ③

8----- En-ka-ve-dis-te, ko taip daž-nai ma-no ba-kū-žė,

tu ap-lan-kai, ar a-ša-ro-ta aš tau gra-ži,

kad ma-no krai-tį, gro-bi, ve-ži

40 $J = 48$ ① ② ③ ④

8----- Su-die, mo-tu-le, tu-bran-gio-jį, su-die, mo-tu-le, am-ži-nai,

gal-būt ne-grį-šiu aš pas ta-ve, nei tu, nei aš ta ne-ži-nau .

41 $J = 78$

Nu - vy - to kvap - nias chri - zan - te - mas, nu - svi - ro ju, bal - ti žie -
dai, už - ber - tos smil - tim žyd - rios a - kys, pa -
čiam žy - dē - ji - me vei - dai, už - // dai.

43 $J = 78$

8 ----- A - ly - vu ša - kos svy - ra ant va - sa - ros ta - ku, ko
liū - di, ber - nu - žē - li, ei - dams lau - ku pla - čiu?

43 $J = 96$

8 ---- Vie - nu - moj gi - ru - žēs svei - ki - nai tu ry - tā,
vie - nu - moj tarp ro - žiū, šī - lo o - šī - me,
ko liūd - nai dai - nuo - ji va - ka - rais liēps - no - tais,
sa - vo liūd - noj dai - noj kam mi - ni ma - ne.

47 $J=72$

8----- Tu e - si té - vy - né man, mie - la Lie - tu - va ,

vi - sa - da ta - vim di - džiuo - juos , nes tu man sa - va ,

vi - sa - da ta - vim di - džiuo - juos ,

nes tu man sa - va .

48 $J = 102$

8----- Ir gy - ve - no jau - nas par - ti - za - nas ,

jis val - do - vas ža - lių - jų miš - ku ,

per miš - kus , per gi - rias , šian - die - na, čia, ry - to - ju ten ,

per gi - rias , gi - rias , gi - rias , gi - rias .

49 $J = 84$ ①

8 ---- Vie - ną - kart, pa - va - sa - ri , kai tu at - jo - si

dra - siai , o my - li - mas pa - va - sa - ri , ma -

neš jau ne - be - ra - si .

49 $J = 90$ ①

8 ---- su - die - vu , bro - liai ir se - su - tės , su -

die - vu my - li - mi drau - gai , ei -

siu į ža - lią - ją gi - ru - žę ,

gal - vą pa - gul - dy - siu te - nai.

50 $J = 96$

8---- Jau sau - lu - tē lei - džias va - ka - ro gel - mē - se ,

jos il - gi še - šē - liai sklei - džia - si pla - čiai ,

jau - nas par - ti - za - nas gu - lē - jo krau - juo - se ,

mi - res jis už lais - ve, sa - vo - sios tau - tos .

60 $J = 168$

8---- Ne - ra - si tu lai - mės , my - lin - ti mer - gai - te ,

dau - giau ne - ma - ty - si tu jo nie - ka - dos ,

va - ka - rais ry - mo - si gry - čio - je prie lan - gų ,

kol pra - bėgs jau - nys - tē su ber - žų rau - da .

50 $J = 72$

8 Tarp a - ly - vu, ma - či au ta - vo vei - da, tarp a - ly - vu bal - tu - ju, žie -

du, tu šyp - so - jais, man už - gi - mė mei - lė pir - mu -

ti - niuos a - ly - vu, žie - duos .

70 $J = 96$

8 Už ką ve - ža mus, jau - nus, į ka - ru - žę, kam mus

ve - ža į ry - tų ša - lis, ar mes e - sam taip di - džiai nu - si -

kal - tę, kad mus ve - ža į ry - tų ša - lis .

71 $J = 84$

8----- O, Die-ve ge-riau-sias, ka-ra-liau ra-my-bės, pa-
 žvelk ma-lo-niņ-gai, pa-žvelk iš-aukš-ty-bės, pa-
 dėk jau i ša-lį mus pla-kan-čiai rykš-tę, gra-
 žink šiam pa-sau-liui ra-my-bę pir-mykš-tę.

72 $J = 84$

8----- Per dy-ku-mas, ty-rus, Bai-ka-lą, kur
 ka-sa-mas auk-sas bran-gus, kla-
 jū-no li-ki-mas pra-keik-tas, vos
 vel-kas per ty-rus lau-kus.

73 $\text{♩} = 84$

8----- Žven-gé juod-bė-rė-lis prie rū-tų, dar-žė-lis ,

žven-gé ir ne-ri-mo prie uo-sio tvo-ros ,

ma-tyt, jis su-pra-to , kad jau pas-ku-ti-nį,

kar-tą, jis at-jo-jo lan-kyt my-li-mos.

74 $\text{♩} = 48$

8---- Jau-na se-sė ant greb-lis pa-ri-mus , do-bi-

lė-liai jau kve-pia lan-kaj , jo-sios

il-ge-si, dai-na pa-kei-čia , kai žy-

giuo-ja lie-tu-viai ko-voj .

106 $\text{♩} = 96$

Ne - no - ré - jo - me ru - sams ver - gau - ti , ne - no - ré - jom ka - voť prieš sa -
 vus , ap - reng - tus vo - kiš - ka u - ni - for - ma ir va -
 ru i, fron - ta, iš - siys - tus ap - reng - // tus

107 $\text{♩} = 78$

Su - die - vu šei - mai ne - pa - sa - kius, ma - ti - nos mei - lēs
 ve - da - ma , ne - nu - jau - ťei, bran - gjo - ji ma - ma , kad
 ne - su - grī - ši nie - ka - da , ne - // nie - ka - da .

108 $\text{♩} = 78$

Gal - bŭt mē - nuo Tē - ve - lis tau, mie - las sŭ - nau žyd -
 ry - nēs , Paukš - čiu, Ta - kais tu a - tē - jai gint
 žūs - tan - čios Tē - vy - nēs, Paukš - // vy - nēs .

110 $\text{♩} = 72$

Ža - lia eg - lai - tē gai - liai rau - do - jo , jai kom - jau - nuo - liai

ša - kas ka - po - jo , no - rēj nu - pin - ti gra - žaus vai - ni - ko ,

pa - puoš ma - kau - lei to e - re - ti - ko , // ti (ko).

111 $\text{♩} = 54$

Šiā nak - ti gims ma - ža - sis Kris - tus ,

jo lauk - da - ma puo - šias gam - ta ,

nu - klo - ja snai - gēm vi - sa žē - mē ,

kad būt skaī - ti ir ne - kal - ta .

113 $\text{♩} = 54$

① ② ③

Nak - tīs ty - li , ty - li be vē - jo , sap - nuo - ja ber - žai pa - ke
 lēs , o mū - šīs čīa ver - da lieps - no - ja , ku -
 rie , oi , ku - rie nu - ga - lēs , o // lēs.

1. 2. ① 2 ② 2 ③ 2

14 $\text{♩} = 84$

Iš - ei - ni , sū - ne - li , šau - kia - mas tē - vy - nēs ,
 ko - vo! už jos lais - ve , gīn! gim - tu , na - mu ,
 su ma - mos pa - lai - ma prie my - li - mo va - do
 i gi - ru - žiū , glo - ba , šimt - me - čiu , se - nu .

115 $\text{♩} = 78$

Liūd - nai kau-kè vè-jas, ša - kas me-džiū lau-žè ir bè-rè ant žè-mès si-
 dab-ro šar-mas, su - ša-leš nu-var-ges sku - bè-jai pas ma-mą Kū-
 čiū va-ka-riè-nei 1. gim-tus na-mus, su-// 2. gim-tus na-mus.

115 $\text{♩} = 56$

Ne - pa - ži - nau aš bro - liū, ant gat - vės gu - lin - čiū,
 did-vy - riū iš - si - gy - niau, pa - bū - gu - si kan - čiū.

116 $\text{♩} = 90$

Ar ap - lan - kei, sū - nau, Tè - ve - li? ar jo ran - kas pa - bu - čia -
 vai? ar pa-dé - ① ko - jai mo - ti - né - lei už vis - ka,
 ka, iš jos ga - 1. 3 2. 1 2, 2
 vai? ar - pa - dé - // vai .

117 $J = 90$

① — ② —

Nuo pat pir- mu-ju, die-nu, ver- gi-jos tē-vy-nēs gin-ti iš- é -

jai, pa-gar-ba, mei-le, sa- vū-ju, tar-pe to- kia, tu

③ — 1. ③ 2. ① 2 ② 2 ③ 2

vie-nas į-gi - jai, pa-gar-ba // jai.

119 $J = 90$

Mūs vals- čiu-je gy- ve-no ke- lias-de-šimt stri- bo-ku, plėšt

vyk-da-vo tik pu-sė dël trū-ku-mo ka-do-ku.

122 $J = 72$

① —

Me - nu, at-bri-dot jūs per snie-ga, bal - tu-čiai tar-tum

an - ge - lai, švy - tėj ro-ži - niai ta - vo skruos-tai ir

1. ① 2 ② 1 2

skun-dei-si, kad su-ša-lai, švy- // su-ša-lai.

166 $J = 84$

8 ---- O Žai-be, di-d-vy-ri Dzū - ki-jos, nuo žiau-rių če-kis-tų, žu-

vai, tu gy - vy-be, Tė-vy-nei au - ko-jai, naš-

lai - čiais drau-gus pa - li - kai .

172 $J = 78$

8 ---- Daž - nai kar-ta - ja ma-no lū - pos tą bran-gų, žo - di, ma - ma

tu, bet tu ty - li, lyg ne - gir - dė - tum už

du - rų, am - žiam už - ver - tu, ma - ma .

180 $J = 60$

8 ---- Va - sa - rio de - šim - toj die - nāj

daug bu - vo šū - viņ, Lie - tu - vāj,

Ta die - na bu - vo jiemš bai - si,

stri - bai ī skle - pā, ri - to - si.

181 $J = 120$

8 ---- Mel - ny - čios mū - šy bu - vo sma - gu

ir pa - žiū - rē - ti bu - vo gra - žu.

bra - vas Ge - la - ži - nis da - rē sau kra - tos,

ir ji - sai gal - vo - ja, kad ban - di - tā, ras.

192 $\text{♩} = 72$

Ža - liam va - sa - ros ge - gu - žy , kai sklei - dės žie - dai ,

Kal - niš - kė - se mus už - puo - lė dris - kiai krau - ge - rių , // rių .

194 $\text{♩} = 102$

8 Mes par - ti - za - nu - kai , ža - lio miš - ko vy - rai ,
mes miš - ke gy - ve - nam ir daug ran - dam gry - bų ,

miš - ko mes glo - bo - jam ir mus miš - kas my - li ,
tai ge - riau - sias maiš - tas prie val - džios ta - ry - bų ,

203 $\text{♩} = 72$

8 Gar - bin - ga, ša - li, pra - no - kė - jo už - puo - lė

gau - ja krau - ge - rių , vy - ry pul - kai ko - von iš -

ė - jo par - neš - ti lais - vę ar - ba žūt

206 $J = 54$

8 ---- Ty - liai ban - guo - ja Ne - mu - nē - lis , ap - lin - kui vien ža -

li kran - tai , džiau - gė - si var - go ber - nu - žė - liai ,

čia ju pas - to - gė ir na - mai .

207 $J = 72$ ①

8 ---- Žva - lius spar - nus i lais - vę tie - sėt Dzū - ki - jos vargs - tan - čiuos miš -

kuos , tie - sius ke - lius i lais - vę sky - nėt ko -

vy aud - rin - gų - jų bū - riuos .

210 $J = 72$

8 ---- Jūs kaip a - rai ko - von iš - ė - jót Tė - vy - nės kal - nuo - tais lau -

kais , i lais - vę sky - nėt jo - siuos ke - lių , ji

lais - tėt ver - dan - čiu krau - jų .

212 $J = 90$ ①

8---- Siu - to to - vo gim - tuos lau - kuos grū - mo - da - mi per -

kū - nai, - va - duot tē - vy - nēs iš - ē - jai, bran -

gus ka - ry, kla - jū - nai. ② ① 2 ② 2

213 $J = 84$

8---- Džiau-gē-si Lor - das, kad ryt Kū - čios, džiu-ga - vo

jō trīs drau - gai, nors priē-šū gau - jās per - se -

kio - ja, Ka-lē-das šve-si - me links - mai

2p. melodijas pirmoji pusē tāka : ir tt.

218 $J = 90$

8---- Sa - kyk, Gi - ru - ti, kas pa - gai - lē - jo

gy - vent pa - sau - ly tam pla - čiam, ta - vos gy - vy - bēs

kas pa-no-rē - jo, tu ne-ži - nai, tu ne-ži - nai. ① 2 ① 2

221 $\text{♩} = 60$

8 --- Ko - vo - ki - me, bro - liai, vi - si pa - verg - to - je mūs Lie - tu -

vo - je, kad žu - vo ir Pu - ti - nas va - das, už -

mer - ké a - kīs jau ji - sai .

224 $\text{♩} = 174$

8 --- O - šė ža - lias miš - kas, paukš - te - liai čiul - bė - jo ,

o tu, mie - las va - de , drą - siai mū - šin ė - jai .

2. Ė - jai ne - kal - bė - dams, gink - la, ran - koj spaus - dams ,

nes ko - vot ma - lo - nu , sa - vo ša - lį gin (ti) .

227 $\text{♩} = 84$

8 --- Ko - dėl spa - lio mė - nuo toks klas - tin - gas : ža - dėj

lai - mė , a - ša - ru, pil - nas, jis iš - ei - da - mas rūš - čiai šyp -

so - jos , iš - plėš - dams iš mū - sų, drai - gus .

229 $J = 60$

8 ---- Ir Ne-mu-nas rūš-čiai ban-ga-vo, ir sklei-dė si-dab-ro ban-

gas, ir jo-jo pa-kran-tėj ma-čiu-tė rau-do-jo ir

a-ša-ras lie-jo gai-lias.

230 $J = 78$

8 ---- Pa-mi-lai bran-gia-ją tē-vy-nę, kal-nus, pu-šy-nus

ir miš-kus, ža-lia-jo Ne-mu-no pa-kran-tės ir

tē-viš-kės gim-tus lau-kus.

$J = 84$

8 ---- Kai au-šo ry-tas si-dab-ri-nis, su džiu-ge-siu gri-žai at-

gal ir ne-ti-kė-jai, kad pa-tek-si i

prie-šo bu-de-lia ran-kas.

238 $J = 48$

8 --- Ne - lauk, tē - viš - ke, jo grīž - tant pie - vū ta -

ku, jau did - vy - ris ne - grīš pra - min - ņuo - ju ta - ku.

250 $J = 66$

8 --- Aš pa - klau - sīau pas Pa - par - tī,

bran - gu, žie - dā man at - nešk,

po kle - vū, prie e - že - rē - lio,

at - sa - kei tu man, kad aš.

251 $J = 84$

8 --- Ir kai vēf - ros bai - sīos ū - žē, lau - žē

stuo - b - rius be žie - du, tā - va a - kys tā - li

žve - gē, drā - sīai ē - jai link na - mū.

J = 78

253 8 --- Dai - na dai - hu - žė skam - ba po kai - mus ir miš -

kus , a mes vi - si iš - ė - jom , ar

gri - šim i na - mus?

J = 96 ①

255 Tu iš - ė - jai iš pa - šau - ki - mo , pra - ei - tis ta - vo ne - bai -

si , tu iš - ė - jai par - nešt mums Lais - vės ir nie - kuo -

met ne - su - gri - ši , tu iš - ė - // ši.

J = 90 ①

262 8 --- Tam - sią - ja , nak - ti jau - ni par - ti - za - nai su - ra - do pas - to - ge ,

ža - liam pa - gi - ry , ir jie iš - var - ge ra - miai mie - go - jo ,

sap - nuos vai - de - nos a - tui - tis švie - si .

263 $\text{♩} = 48$

Švel - ni kaip lie - pos žie - das mo - tu - lė ,
 kaip o - be - lė - lė bal - ta gal - va ,
 ① karš - tai my - lė - jai tu tau - tos sū - nus ,
 ko - va dėl lais - vės bu - vo sa - va .
 2 p. tokia melodija

264 $\text{♩} = 78$

8 --- Bren - da su - te - mos per pie - vą , dan - guj žvaigž - dės
 su - mir - gėj , pa - si - gir - da bai - sus šauks - mas ,
 To - li ai - das nu - skam - bėj .

271 $\text{♩} = 96$

8 ---- Per ža - liuo - jan - Tį kai - mą, Dzū - ki - jos at - plas -

noj rau - do - no - ji gau - ja, jau

gat - vėj krau - juo - se Ru - gio kū - nas, viš dar

ne - skam - ba lais - vės var - pai .

284 $\text{♩} = 96$

8 ---- Kai sū - nu iš - lei - dai į lais - vės ko - vos ir

a - ša - ra nu - brau - kei ty - liai, pa - švais - tē ties pa - miš - kē

plė - tēs raus - va, ir ne - šė kul - ko - svai - džius vy - rai .

285 $J = 84$

8----- ū - žé miš-kas, šla-mé-jo nuo vè-jo , vét-ros lau-žé me-de-lių, ša-

kas , pa-gi - ry - je sar-gy-boj sto - vè - jo par-ti -

za - nas , nu - lei - des ran - kas.

287 $J = 96$

8----- Kul - ka su - drums - tē tū - la kaž -

- kur to - li to - li , ka - vo - ki , par - ti -

za - ne , nes lais - ve tu my - li .

289 $J = 84$

8----- Tu iš - é - jai , pa - gel-tus la - pams , ru -

duo už lan - go ver - ké jo ir

vy - to gé - lės pas - ku - ti - nės , su -

die , su - die kal - bė - jo tau.

291 $\text{♩} = 66$

8---- Ne - lai-meī ir lai-meī ta - ve pa-ži-nau, mer-gai-te iš to-li - mo
so - džiaus, ka, sky-rė li - ki-mas, aš paš ne-ži-nau, ka,
pa - slė-peī tu sa - vo žo - džiuos.

292 $\text{♩} = 90$

8---- Slėp - kis, slėp - kis, bro - lu - žė - li, bėk ža - lio - jon
gi - re - lėn, kad tu jau - nas ne - pa - tek - tum
ko - mu - nis - to ran - kos - na.

293 $\text{♩} = 66$

8---- At - skri - do va - ba - las rau - do - nas į žy - dīn - čiā Lie - tu - vā, ir
bai - sū, liz - dā, jos žiė - duo - se ji - sai su - su - kės bu - vo, su -
dras - ké tris - pal - vė ir bal - tas mūs Vy - tis, par -
bloš - ké anī žė - mės ir lau - ké mūs mir - ties.

293 $J = 90$ ①

8---- Kur din-go drau-gas, kurs ma-ne my-lè-jo, ko-dél šian-

②

dien ne-lan-ko jis ma-neš, jis man pa-

li-ko at-min-čiai žie-de-lį, o pats pra-

① ② ② ②

din-go lyg ko-kiam sap-ne.

295 $J = 102$

8---- Ei, gy-ve-nims par-ti-za-nų-

lais-vas, links-mas ir sma-gus,

kaip sma-gu jau-nam skra-jo-ti

po gi-riās ir po lau-kus.

2. Mes gy-ve-nam po eg-lai-tė,

mūs gy-ve-ni-mas žiau-rus,

beť už lais - vė mes ko - vo - jam ,
 jo - kis var - gas ne - sun - kus .

96 $J = 84$ ①
 8 --- Ir vėl pra - žy - do vyš - nios bal - tas , ir
 krin - ta jų bal - ti žie - dai , mo -
 čiūt , ko ry - mai anį ran - ke - lių , ko
 taip gai - liai , gai - liai ver - ki .
 ① 2 ② 2 ③ 2

298 $\text{♩} = 90$

8----- Juo - das var - ne , juo - das var - ne , ko su -

ki man virš gal - vos , ne - su - lauk - si , juo - das

var - ne , iš ma - nės tu sau au - kos .

2. Kam plēš - rius na - gus iš - lei - dai , ko su -

kie - si prie ma - nės , ar sau gro - bī pa - ju -

tai , kad skrai - dai man virš gal - vos.

300 $\text{♩} = 72$

① Tu su pum - pu - rais pa - li - kai so - dus , tad su

grīžk ap - lan - ky - ti žie - du , ar - gi

④ tu ju dar ne - pa - si - il - gai , o gal se - ka , su - grīž - ti bau -

1. , 2. ① 2 ② 2 ③ 2 ④ 2

gu , ar - gi // gu.

311 $J = 78$

8 --- Šal-tis, i šiau-re, va-go-nai jau rie-da, pa-pu-čia vė-jai drėg-
 ni, ryt gal po-ryt jau go-je-ly, ku-kū, pa-gaus a-kor-dai nau-
 ji.

315 $J = 66$

8 --- O, kru-vi-nas be-pro-ti Sta-li-nai, kam
 Ru-si-jos že-me, nu-a-li-nai, ne-
 čiul-ba lakš-tin-ga-los so-duo-se, tik
 skurs-ta ka-ca-pai kol-cho-zuo-se.

$J = 102$

Bum-čik, bum-čik, kaip iš-ra-go, nė-ra duo-nas ir py-ra-go,
 ne-skam-ba jau ju, dai-na, nes Ka-tiu-ša al-ka-na.

317 $\text{♩} = 108$

8----- O mie-las drau-ge, ne-liū - dē - ki, kad rei-kia žengš ši-tua ke-
do-no ma-ro lai-kas, gal-būt mūs lau-kią Ko-ly-

liu, ši-tuos žo - džius šir-din i - dē - ki, nors aš-si-
ma, šian-dien Ry - tų, plė - ši - kai siau-čia a-teis ir

1. skir - ti ir sun - ku, šian-dien rau-ll da, drau -
mū - su, vo - lan -

gu - ži, ti - kėk, greit ne-be-reiks ken - tē - ti, tik

vil - ti, tu - rėk, dar lais-ve, teks re - gė - ti ir

vėl su - si - tik-sim po Vy-čio vė-lia - va, vė-lia - va, ka - da mūs ša -

le - lei švīs lais - vės auš - ra.

321 $\text{♩} = 72$ ④

8----- Už - kri-to ra-sa si-dab - ri - nē, už - ē - jo nak-tu-žė tam -

si, kaž - kur par - ti - za - nas ke - lia - vo, šir -

dūs bu - vo jō ne - ra - mi

323 $J=66$

8--- Ar aš tau, se-se, ne-sa-kiau, ar aš žo-de-lio ne-ta-riau,
būk tik-ra duk-ra Lie-tu-voš, sto-vėk sar-gy-boj gar-bės jos.

326 $J=72$

8--- Ge-gu-tė-le, šį me-tė-lį tu pas mus anks-čiau par-lėk,
Čia jau vis-kas su-nai-kin-ta, riaq-so ak-mens ir stuob-riai,
ap-rau-do-ki mūs var-ge-lį, naš-lai-tė-liams mums pa-dėk.
mės-tai, kai-mai su-de-gin-ti, li-ke, vie-ni griu-vė-siai.
Tūks-tan-čiai la-vo-nų pū-va, siau-čia vė-jai ant lau-ky,
liū-di sau-lė ir mė-nu-lis, gai-li bro-lių iš-vež-tų.

331 $J=54$

Ko nu-ti-lo dai-na my-li-maj Dzū-ki-
viai ža-lia miš-ko gi-
1. 2.
joj, nu-ai-dė-jo šū-riaj, ko nu-vy-to žie-
dai kran-tuos Mer-kio srau-naus ir nu-kri-to žvaigž-
dė i gel-mes nuo dan-gaus, ko nu-vy-to žie- // gaus.

339 $J = 48$

8 ---- Ne - rims - tan - tīs smui - kas vėl verks mė - ne - sie - noj, skar -

dės vėl žio - ge - lių dai - na , bet

tu ne - ži - na - jai ir tu ne - ži - na - si , ko

ver - kia ma - tu - lė se - na .

243 $J = 90$

8 ---- Par - ti - za - nų bū - rys pa - kle - be - no du - ris , pa - kle -

be - no i sa - džiaus pir - ke - lę , a - ti -

da - rė du - ris jiems liūd - na mer - gi - na , čia bro -

liu - kai nu - var - ge , su - ša - lę .

347 $J = 84$

Už -ėj pra - keik - ti ru - sai, su - de - gi - na na - mus , o

mus vi - sus iš - va - rė i, si - bi - ro kraš - tūs .

354 $\text{♩} = 180$

8 ū - ka - nos tem - dē ne - ra - mu, so - džiu, ro - dos, per am - žius

il - sē - tū - si, tik su - tē - mo - je kaž - kas tēn šna - ra,

Tai par - ī - za - nu, slen - ka gran - dīs.

PAAIŠKINIMAI PO NUOTRAUKOMIS

Pirmame viršelio puslapyje
Dainavos apygardos
Šarūno rinktinės kovotojai.

Ketvirtame viršelio puslapyje
Partizanas UOSIS (pavardė nežinoma).

1. Viktoras Krišilevičius TIGRAS
1948 metai
2. Prie partizano kapo: iš kairės
MINDAUGAS — Jonas Kalanta,
VIEVERSYS — Julius Karpis,
BALYS — Teofilis Vailokas,
NEMUNAS — Vincas Kalanta,
3. Užrašas kitoje nuotraukos pusėje:
*Ne visa numirs su žmogumi,
Tėvynės meilė nemari.
Lai lieka prisiminimui tie laikai,
Kai širdis vien Tėvynei gyveno.*
Adolfas Ramanauskas — VANAGAS
1947.IX.27.

A. Ramanauskas gimė 1918 m. Nju-Britene (New Britain) JAV. 1921 m. grįžo su tėvais į Lietuvą ir apsigyveno Lazdijų apskrityje, Rudaminos valsčiuje, Bie-lėnų kaime. 1937 m. baigė Lazdijų „Žiburio“ gimnazi-ją, studijavo Klaipėdos pedagoginiame institute ir Kau-no Karo mokykloje. Dirbo Alytaus mokytojų seminari-joje. 1945 metais balandžio mėn. 25 d. išėjo į mišką. Vadovavo Pietų Lietuvos partizanams, o nuo 1951 metų vyriausias Lietuvos partizanų vadas. Suimtas 1956 me-tų rudenį Kaune. Mirties nuosprendis Adolfui Rama-nauskui įvykdytas 1957 metų gruodyje.

4. "Dzūkų rinktinė, Geležinio Vilko grupė, Žaibo būrio partizanai.
5. Baranauskas Vladas, Juliaus,
gimęs 1912 metais Piliakalnio kaime, Merkinės valsčiuje. Žuvo 1945 m. birželio mėn. 25 dieną antrame Varčios miško mūšyje su NKVD.
6. Dzūkų rinktinės, Geležinio Vilko grupės vadas, partizanas leitenantas ŽAIBAS — Vaclovas Voveris.
Užrašas:
Atmintis brangiam Vadui partizanui Vanagui.
1947.XI.25. Žaibas
Partizanas nuo 1944 metų. Žuvo 1949 m. kovo 7 dieną kautynėse su NKVD. Zemaitėlių kaime, Alytaus rajone. Palaidotas Alytuje.
7. Varčios miškas 1947 metai. Iš kairės:
Albertas Perminas JŪRININKAS,
Adolfas Ramanauskas VANAGAS.
Užrašas: Prisiminti, kaip Vanagas su vanagais gyveno.
1947.IX.21. VANAGAS

Albertas Perminas — JŪRININKAS Alytaus pradžios mokyklos mokytojas. Partizanauti išėjo 1945 metų balandžio 25 dieną kartu su A. Ramanausku — VANAGU ir Antanu Kulikausku — DAKTARU. Žuvo 1947 metų lapkričio mėnesio 8 dieną Alytaus rajone, Manerilų kaime netoli valstiečio Baranausko sodybos. Kartu su JŪRININKU žuvo Ivanauskas Antanas — STURMAS ir LINAS (pavardė nežinoma, vardas Pranas). Lavonai trumpam buvo numesti Merkinėje ant gatvės, o po to pervežti į Varėną. JŪRININKAS buvo Merkinės bataliono vadas.
8. Partizanas nuo Liškiavos.
9. Jonas Jakubavičius RUGYS
Dainavos apygardos, Merkio rinktinės, Valkininkų bataliono vadas. Gimęs 1916 m. Druckūnų kaime, Varėnos rajone. Žuvo Laukininkų kaime, palaidotas Druckūnų kaimo kapinėse.

10. Iš kairės:
Feliksas Daugirdas ŠARŪNAS,
Bernardas Navickas GIRINIS.
11. Petras Ardzevičius AŽUOLINIS.
Gimė 1906 metais Palėpių kaime, Alytaus rajone.
Kunigo Margio Grupės skyrininkas. Žuvo 1948 metų pavasarį.
12. Aloyzas Zelenius JAUNUTIS.
Gimė 1934 metais Venciūnų kaime, Alovės valsčiuje. 1951 metais kelis kartus buvo tardomas NKVD ir po to išėjo į mišką. Žuvo 1951.VIII.15 Junčionių kaime.
13. Iš kairės:
Vincas Vinkevičius ŽVALGAS,
2. Stasys Vinkevičius JAUNIUS.
14. Juozas Kernauskas NEMUNĖLIS.
Dainavos apygardos, karininko A. Juozapavičiaus grupės, Antano Grušausko — SIAUBO būrio kovotojas.
15. Partizanų kapai prie Mikailiškių kaimo. 1950 metų nuotrauka. Tauro apygarda.
16. Dainavos apygardos, Merkio rinktinės ŠARŪNO būrio grupė kovotojų. Centre sėdi būrio vadas Feliksas Daugirdas SARŪNAS.
17. Iš kairės:
Jonas Budėnas KLEBONAS,
Sofija Budėnaitė RAMUNĖ,
Jonas Jakubavičius RUGYS,
Teofilis Valickas BALYS.
18. Iš kairės:
Julius Ma'karaitis VARPAS (žuvo Kalesnykų miške 1952 metų žiemą).
Teofilis Valickas BALYS.
19. Juozas Makaraitis ŽILVITIS.
Gimė 1927 m. Panedzingio kaime.
Žuvo 1949 metų rudenį kartu su Mažyliu Dainavos apygardos štabo bunkeryje.

20. Julius Šilalė ŠILAS.
Kazimieraičio rinktinė, Geležinio Vilko grupė, SIAU-BO būrys. Partizanas nuo 1947 metų vasaros. 1949 metais, sužeistas Žilėnų kaime, buvo prištas prie sunkvežimio ir, užpučius šunimis, velkamas tol, kol mirė,'
21. Grupė Pietų Lietuvos partizanų srities vadų. Stovi iš kairės antras ir trečias:
Adolfas Ramanauskas VANAGAS,
Vanago adjutantas Lionginas Baliukevičius DZŪKAS.
1950—1951 metais Dainavos apygardos vadas, žuvęs. Nuotrauka daryta 1948.IV.23—25 dienomis, Vytauto Didžiojo rinktinės štabe, prie Palkabalio kaimo. Tuo metu vyko Dainavos apygardos partizanų vadų sąskrydis.
22. Merkio rinktinės vado VANAGO adjutantas Vincas Ivanauskas GEGUTIS.
23. Iš kairės:
Lionginas Baliukevičius DZŪKAS,
Pranas Ivanauskas BEVARDIS.
24. Broliai Daugirdai.
Iš kairės Feliksas SARŪNAS ir Jonas KOVAS.
25. Partizanas kapitonas Juozas Gegužis DIEMEDIS.
Gimė 1923 metais Gervėnų kaime, Seirijų apylinkėje. Žuvo 1952 metais vasario mėnesį.
26. Iš kairės:
Vytautas Gudelionis BERŽAS,
Jonas Baranauskas BALANDIS,
Bronius Vilkauskas BIJŪNAS,
Stovi Vincas Vinkevičius ŽVALGAS.
27. Pirmas iš kairės Jonas Kvedaravičius JŪREIVIS iš Vėisėjų rajono, Neliūbonių kaimo.
Kiti du partizanai neatpažinti.
28. Dzūkų rinktinės, Geležinio Vilko grupės, ŽAIBO būrio partizanas BRIEDIS. Pavardė nežinoma.

29. Stovi už nugaros — neatpažintas.
Iš kairės:
Vaclovas Voveris ŽAIBAS,
neatpažintas partizanas,
Juozas Makaraitis ŽILVITIS,
Kazlauskas VANAGAS-PAUKSTIS, žuvo kartu su
ŽAIBU.
Priekyje guli Lionginas Baliukevičius DZŪKAS.
30. Vincui Kalantai NEMUNUI Feliksas Daugirdas ŠARŪ-
NAS tvarsto koją.
31. Užrašas antroje nuotraukos pusėje:
Prisiminimas draugų.
(Iš kairės) RUGYS, ARMINAS, BALYS, KLEBONAS,
SAKALAS, BRIEDIS, KURMIS, ŽALGIRIS,
1947.VII.17 d.
BALYS
Lietuvos miškai.
Visi nusifotografavę partizanai žuvo.
32. Pūščios girių, Leipalingio būrio partizanai. Centre, tre-
čias iš kairės sėdi būrio vadas Jurgis Ptakauskas
LIEPA.
33. Iš kairės:
PERKŪNAS iš Kapčiamiesčio,
Antanas Gružauskas SIAUBAS,
Dainavos apygardos, Šarūno rinktinės, karininko A. Juo-
zapavičiaus grupės vadas,
Jonas Kibildis DŪDA iš Jonionių kaimo.
34. Iš kairės:
Petras Varanauskas DEGSNYS,
Jonas Mikailionis PUTINAS,
žuvę kartu.
35. Kazimieraičio rinktinė, Geležinio Vilko grupė, ŠERMUKŠ-
NIO būrio partizanai. Iš dešinės:
Jonas Kazlauskas ŠERMUKSNIS,
Jonas Zieleckas ŽEMAITIS,
Norinkevičius KATINAS,
vokietis kulkosvaidininkas BRUNO,

Petras Žioleckas LAPĖ,
Vladas Dabrovolskas SIAUBAS,
EŠERYS,
AŽUOLAS.

36. Iš kairės:
Bolesius Vailionis NARSUOLIS,
Antanas Vailionis ŠPOKAS,
Rėkus LIETUTIS.
37. Dainavos apygardos, Šarūno rinktinės, karininko A. Juo-
zapavičiaus grupės Seirijų bataliono kovotojų grupė.
Iš kairės stovi ketvirtas Antanas Grušauskas SIAU-
BAS, devintas Pranas Čaplikas VEJELIS.
38. Iš kairės:
Viktoras Kavaliauskas KLAJŪNAS, antras ir trečias —
neatpažinti.
39. Dzūkijos partizano Jono Ūselio SAKALO laidotuvės.
1947 metai.
40. Elė Radzevičiūtė-Andriuškevičienė.

TURINYS

1

Pirmas sąsiuvinis / 25

- Lietuvos himnas / 27
- * Dzūkų partizanų himnas / 28
- * Kalniškės mūšis / 29
- * Merkinės mūšis / 30
- Šernui ir Jurginui / 31
 - * Milžinui / 33
 - * Liepai / 34
 - * Žaibui / 35
- Oi tu, paukšteli... / 36
- * Ožia, trankos griaustiniai... / 36
- Tau nusibodo žalias pušų miškas... / 38
 - * Enkavedistui / 39
 - * Sudie, motule... / 40
- * Nuvyto kvapnios chrizantemos... / 41
- Pražydo pirmos melsvos žibutės... / 41
- Aš verčiau, parimus tarpvarty darželio... / 42
 - * Alyvų šakos svyra... / 43
- * Vienumoj giružės sveikinai tu rytą... / 43
- Atėjo vakaras į girią... / 44

Antras sąsiuvinis/45

- * Daina (Tu esi Tėvynė man) / 47
- Daina (Atėjo vakaras vėlyvas) / 47
- * Daina (Ir gyveno jaunas partizanas) / 48
- * Daina (Vienąkart, pavasari) / 49
- Daina (Sudievu, broleliai ir sesutės) / 49
- * Daina (Jau saulutė leidžias vakaro gelmėse) / 50
- Daina (Motina girele, visad tu žalia) / 51
- Daina (Atlikęs pareigą Tėvynei) / 52
- Daina (Kai ruduo ateina ir jo pilkos dienos) / 53
- Daina (Ima skleistis jau baltosios rožės) / 53
- Daina (Tarp krūmų, tarp žaliųjų) / 54
- Daina (Ko palinko žilvičiai prie kelio) / 54
- Daina (Gal pavargai, kad taip saldžiai sapnuoji) / 55
- Daina (Atsimenu, kai augau kūdikėlis) / 56
- Daina (Rožių paslaptingas kvapas) / 57
- Daina (Jauna mergužėlė liūdėjo) / 58
- Daina (Jei ne auksinės vasaros) / 59
- * Daina (Nerasi tu laimės, mylinti mergaitė) / 60
- * Daina (Tarp alyvų mačiau tavo veidą) / 60
- Dairia (Dar ilgai rems pušys dangų) / 61
- Daina (Ei, taures pakelkim, broleliai likimo) / 62
- Daina (Tėviškės laukuose saulutė leidžias jau) / 63

Daina (Dar žiemužė šalta nesukaustė) / 64
 Daina (Tenai, už kalnų, už miškų) / 65
 Daina (Dainuok, sesute, lepūnėle) / 66
 Daina (Kad neturėčiau brangios Tėvynės) / 67
 Daina (Palinko liepa šalia kelio) / 68
 Daina (Gaisrai padangę raižo) / 69
 * Daina (Kam mus veža jaunos j karužę) / 70
 Daina (O Dieve geriausias, Karaliau ramybės) / 71
 * Daina (Per dykumas, tyrus, Baikalą) / 72
 Daina (Žvengė juodbėrėlis prie rūtų darželio) / 73
 * Daina (Jauna sese, ant grėblio parimus) / 74

2

Kur viens lietuvis stotų... / 79
 Daina (Visose šalyse partizanai veikia) / 80
 Lietuvi! / 81
 Lietuvos broliai / 81
 Naktis / 82
 Prisimink / 83
 Dainava / 83
 Milžinkapis naktį / 84
 Atmenu / 85
 Daina (Leidžiasi saulė už kalnelių) / 86
 Gamta ir grožis / 87
 Kario daina / 87
 Ginsiu šalį savo krauju / 88
 Dainava / 89
 Vilniau / 90
 Tėvynės aidas / 91
 Laukė / 93
 Tautos aidas / 93
 Sudiev / 94
 Palinksmink širdį / 95
 Šaliai / 96
 Prisiminimui!!! / 97
 Pasiaukojo / 98
 Prie uralų / 99

3

Skausmas / 105
 Nenoriu / 105
 * Trako mūšis / 106
 * Sudiev, mamyte / 107
 Skubėk / 108
 * Desantui / 109
 * Žalia eglaitė gailiai rauduoja... / 110
 * Šią naktį gims mažasis Kristus... / 111
 Velykos trake / 112
 * Lietučiui / 113
 * Išėini, sūneli, šaukiamas Tėvynės. .. / 114
 Liūdnai kaukė vėjas, šakas medžių laužė... / 115
 * Nepažinau... / 115

* Ar aplankei, sūnau, tėvelį?... / 116
 * Mindaugui ir Bijūnui / 117
 Pagalvokit sau kiekvienas... / 118
 * Mūs valsčiuje gyveno... / 119
 * Arukui / 122
 Be tavęs / 122
 Likimui / 123
 Garbinga Lietuva nuo amžių... / 124
 Liūdesys / 124
 Malda / 125
 Vos tik žaroms rytus papuošus... / 126
 Jau neilgai... / 127
 Kai sugrįšiu / 128

4

 Partizanė / 133
 Atmins / 133
 Tikėkite / 134
 Alksniui / 135
 Kardui / 136
 Kulkoms palydint / 137
 Klajūnui / 137
 Kruvinas atminimas / 138
 Linui / 139
 Verbavai... / 140
 Skrajūnui / 141
 Pažvelk, išdavike / 142
 Išėjot / 142
 Tremtinei / 143
 Prie partizano kapo / 144

5

 Kada varge buvai, Tėvyne... / 151
 17. Daina Povui / 151
 18. Daina Briedžiui / 152
 24. Daina Aidui, Sportui ir Garsui / 153
 25. Daina Sakalui / 153
 30. Daina (Vaduokim mes, broliai) / 154
 31. Daina (Medžių šakos nulenkę viršūnes) / 155
 32. Daina Degsniui ir Putinui / 156
 39. Daina Trenksmui / 157
 40. Daina (Žalumyną rasa sumirgėjo) / 157
 44. Daina (Gamta pavasarį prašvito) / 158

6

 Daina (Diena seka naktį) / 165
 * Žaibui / 166
 Daina apie Klepočių kaimo sudeginimą / 166
 Garbės keliu / 167
 Giedriui / 168

Daina Gegučiui / 169
 Prisiminimui / 170
 Vijūnui / 171
 Okupuoti... / 172
 Prisiminus Šerną / 173
 Liaudies dainos / 175
 Daina apie Šturmą / 176
 Kalnai ten dejavo... / 177
 Pūtė vėjas / 178
 * Vasario dešimtoji diena / 180
 * Melnyčios mūšis / 181
 * Motinėlei / 182
 Strazdui / 182
 Šturmui (iš Valkininkų) / 183
 Kritusiam partizanui / 184
 Daina (Saulutė leidos debesyse) / 185
 Daina (Prisirinkau nuo tavo kapo) / 186
 Daina (Lėkė pilkas balandėlis) / 186
 Daina (Daugel dainelių nedainuosiu) / 187
 Ar matai, kaip skęsta obelys... / 188
 Aktyvistų daina / 189
 Merkinės puolimas / 190
 Antras Merkinės puolimas / 191
 * Kalniškės mūšis / 192
 Jeigu kalbėt galėtų... / 194
 * Partizanai / 194

7

Partizano motinai / 201
 Kalniškės motina / 201
 * Jūrininkui — Albertui Perminui ir jo draugams / 203
 Negrui / 203
 Kardui ir Bijūnui / 204
 * Klevui — Vytautui Subačiui / 206
 * Guobai ir Viesului / 207
 Tigrui — Valentai / 208
 * Karveliui / 210
 Siaubui, Tigrui, Gintarui ir Milžinui / 211
 * Klajūnui / 212
 * Lordui / 213
 Alksniui ir Tigrui / 214
 Klevui / 215
 * Giručiui / 218
 Katinui ir Vaitkui / 219
 Šermukšniui / 219
 Ėgliui / 220
 * Putinui / 221
 Vėjui ir Vaidilučiui / 223
 * Guobai ir Viesului / 224
 Savanoriui / 225
 Lietučiui / 225
 Siaubui / 226
 * Girėnui, Vėjeliui, Siaubui ir Perkūnui / 227
 * Linksmučiui / 229
 * Murinui / 230

Snaiperiui /	232
Jazminui /	233
Dūmui /	234
* Žvalgui ir jo draugams /	235
Nemunėliui /	237
* Nelauk, tėviške, jo /	238
Šturmui /	239
Mindaugui /	242
Ažuoliniui /	243
Uosiui /	244
Bunkery /	245
Vilkui /	247
Klevui ir Vaidilučiui /	248
Audrai /	250
* Paparčiui /	250
* Žilvičiui /	251
Dūdai /	252
* Vėjui ir jo draugams /	253
Kaimiečiui — Sančai /	254
* Šeškui /	255
Berželiui /	256
Berželio seselei /	256
Lakūnui /	257
Keturioliktą gegužės /	258
Kukaliui /	260
Trenksmui /	261
* V. Malinauskui ir K. Mikailioniui /	262
* Švelni daina /	263
* Putinui /	264
Lakštingalai ir Ramunėliui /	264
Kudirkai ir Dainiui /	265
Jaunučiui /	266
Šalmui, Jovarui, Aidui, Lakūnui, Žaibui, Liūtui /	267
Šarūnui /	268
Daina (Eikim, broliai, ginti Lietuvos) /	270
Daina (Pro Punios šilą saulę tekėjo) /	271
* Rugiui /	271
Klajūnui /	272
Žaibui /	273
Dviem /	274

8

Ko nuliūdo seselė /	281
Žuvusiems partizanams /	282
Daina (Buvai tu vadas veteranas) /	283
* Kai sūnų išleidai /	284
* Užė miškas /	285
* Kulka sudrumstė tylą /	287
Berneliui /	288
* Tu išėjai, pageltus lapams /	289
* Nelaimėi /	291
* Broleliui /	292
* Atskrido vabalas /	293
* Draugui /	293
Partizanui /	294

* Partizanų gyvenimas / 295
 * Žydi vyšnios baltai / 296
 Skrajok, jaunyste / 297
 * Juodas varne / 298
 Daina (Ko taip sudundot, kloniai ir kalneliai...) / 299
 Dalia / 300
 * Kalniškės mūšis / 300
 Pasilikit sveiki / 301
 Laukus, miškus ir pievas / 302
 Daina (Jau pavasaris išaušo) / 303
 Daina (Upės plauks į melsvą tolį) / 303
 Daina (Išauš pavasarėlis) / 304
 Miškų broliai / 305
 Stipriai priglausk / 307
 Daina (Ak, žiauri dalia Tėvynės) / 308
 Kai leidžias saulutė už pušyno... / 308
 Daina (Rauda rudens vėjas, rauda už langų) / 309
 Tai Lietuva / 310
 Daina (Bolševikai tegul žino) / 310
 * Kukū / 311
 Mažai tave mylėjau / 311
 Daina (Ateik, pavasari vienplauki) / 312
 Tardoma lietuvaite / 313
 Auka / 314
 Tu su pumpurais palikai sodžių... / 314
 Jau greit / 315
 * Stalinui / 315
 Partizano daina / 316
 * Draugystės daina / 317
 Be laisvės / 317
 Pabusk lietuvi! / 318
 Šiaurės kančios / 319
 Internacionalas / 320
 Kalinio daina / 320
 * Užkrito rasa / 321
 Motinėle, auginai / 322
 Sakalai / 322
 * Begėdei lietuvaitei / 323
 Tremtis / 324
 Dvi švilpynės / 325
 * Berželyje gegutėlė / 326
 Bernužėliui / 326
 Gražus kaimas / 327
 O laisvė toli pasiliko... / 327
 Tremtiniam / 328
 Rašė sesė laiškelių / 330
 Aš vis užmiršti negaliu... / 331
 Ko nutilo daina mylimoj Dzūkijoje... / 331
 Šnara pušys augalotos... / 332
 Kaip gražu miške / 333
 Vėjas siaučia / 333
 Antanui Juozapavičiui / 334
 Dūkšto partizanai / 335
 Beržai nusviro / 335
 Ugnies liežuviai raižo gimtą šalį... / 336
 Daina (Čia sraunios upės) / 337
 Atidavėm Tėvynei viską / 337

Klausyk, klausyk, jauna mergaite...	338
Artojas	338
*Žaliuojančiam kaime	339
Dobilų žydėjimas	340
Kodėl nelankai	340
Atėjo pavasarėlis	341
Tremtinių daina	341
Daina (Kur tu prisiglausi, mergaite)	342
* Partizanų būrys	342
Tremtiniam	343
Daina (Tyliam ramiam kambarėly)	344
Daina (Siunčiu laišką, bunkery rašytą)	345
Daina (Nors dangus ūkanom aptrauktas)	345
Daina (Močiutė, seną tėvą)	346
Daina (Ten, prie žalio pušyno)	346
* Užėj prakeikti rusai...	347
Nueikit į kolūkį	348
Neverk, tėveli, motinėle...	349
Pabalo obelys, mamyte...	350
Tu pažvelki į rytų šalelę...	351
Neskambinki man, sese...	352
Jau saulutė leidžias	352
Gauskit, trimitai	353
* Ūkanos temdė neramų sodžių...	354
Paaiškinimai po nuotraukomis	355

* Žvaigždute pažymėti pavadinimai reiškia, kad gaidų priede galima rasti šių dainų melodijas.

Su97 Sušaudytos dainos: Dzūkijos partizanų dainos / Sudarė ir parengė V. Ledas, H. Rimkus; [Iž. str., p. 19—20, A. Jurgutienės].— V.: Vaga, 1990,-*- 366[1] p., [16] iliustr. lap.

ISBN 5-415-00859-4

„Sušaudytos dainos“ (ai Lietuvos partizanų dainos, surinktos Dzūkijoje. Jose atsispindi pokario metų rezistencija, o ypač su ja susijusių žmonių jausmai ir svajonės. Dainų rinktinė sudaryta iš įvairių šaltinių: iš asmeninių dainininkų archyvų, iš sodžiuose dainuojamų ir pastaruoju metu užrašytų dainų, taip pat perspausdinami pačių partizanų išleisti ir iki šiol išsaugoti dainų sąsiuviniai.

4702390000—169

S M852(08)—90 Neskelbta

MBBK LF

Dalis lėšų, gautų už šią knygą, bus skirta Lietuvos Sąjūdžio Alytaus tarybos nusikaltimų Lietuvai tyrimo komisijai.

SUŠAUDYTOS DAINOS

Redaktorė **A. Jurgutienė**

Dailininkas ir meninis redaktorius **R. Orentas**

Techninė redaktorė **B. Slivinskienė**

Korektorius **U. Čebelis**

Duota rinkti 1990 06 05. Pasirašyta spaudai 1990 07 23. S.L. 257. Leidybos 12529. Formatas 60X90/16. Popierius rašomasis. Garnitūra „Literatūrinė“. Ofsetinė spauda. 24 sąl. sp. 1. 24,19 sąl. spalv. atsp. 17,86 apsk. leid. 1. Tiražas 50 000 egz. Užsakymas 749. Kaina 5 rb. Natų priedo kaina — 1 rb

„Vagos“ leidykla, 232600 Vilnius, Gedimino pr. 50

Spausdino „Aušros“ spaustuvė, 233000 Kaunas, Vytauto pr. 23

